

Borger-Bennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

for det

foreenede Understøttelses-
Selskab.

Osse og tyvende Aargang.

Kjøbenhavn, 1816.

Trykt hos E. M. Cohens Enke.

05.6
Bo 66

1816
Aug. 28

17512

Register

over

Indholdet af Borgervens-Bladet.

Stte og tyvende Aargang.

No.		Side.
1.	Den 1ste Januar 1816, det nye Aars første Hilsen	1 9
2 3.	Om selskabelige Fornøielser	9 24
4.	Menneskets Skabelse, Salomon i sin Alderdom, Daniel (efter Herder)	24 33
5.	Sultan Frogul-Ben-Arslams Historie (af Zeit. für die eleg. Welt)	33 41
6.	Om Skakspillets Oprindelse (af det Franke)	41 47
	Ideer af Lichtenberg (af hans ver- mischte Skrifter)	47 49

IV

No.	Side.
7. Fyrtaarnet ved Plymouth (af det Svenske)	49, 52
Bjerget Besuv	52, 55
Ideer af Lichtenberg (af hans vermischte Skriften)	55, 57
8. Kjerlighed i Graven (af Klugs animal- ske Magnetismus)	57, 64
9. Anmeldelse om en Generalforsamling .	65 —
Om Japanernes Mod, trofaste Kjerlig- hed og Opoffrelse (af Tydske)	66, 72
10. Anmeldelse om det i sidste Generalfor- samling Passerede, samt Extract af 4de Quartals Regnskab for 1815	73, 78
Om Japanernes Mod ic. (fortsat)	78, 80
11. Anmeldelse om Extract af forrige Aars Regnskab	81 —
Om Religionsvæsenet i Japan (af Tydske)	82, 88
12. Fortsættelse	89, 97
13. Anmeldelse om Kasserer-Embedets Va- cance	97 —
Borgervennen ved H. C. Knudsens Grav	98, 101
Om Religionsvæsenet i Japan (sluttet)	101, 105
14. Anmeldelse om Kasserer-Embedets Va- cance	105 —

No.		Side.
14.	Moralsk Klassifikation af det menneske, lige Køn (Wieland)	106, 113
15.	Anmeldelse fra Administrationen Efterretning om Præmieselskabet for de mos. Troesbefjendere	113, 114 115, 120
16.	Anmeldelse om Repræsentantvalg Moralsk Klassifikation af det menneske, lige Køn (sluttet)	121, 124 124, 129
17.	Anmeldelse om det i sidste Generalfor- samling Passerede Prindsen af Wallis i Brighton (af Tydsk)	129, 134 134, 137
18.	Anmeldelse fra Administrationen og Extrakt af 1ste Kvartals Regnskab Ludvig den 14de og hans Skriftefader Jesuiten Tellier (af Tydsk)	137, 140 140, 144
19.	Duellen (efter det Tydske)	145, 152
20.	Fortsættelse	153, 161
21.	Fortsættelse Qvindekjønnet (af Tydsk)	161, 166 166, 169
22.	Qvindehjertet (sluttet) Den ædle Kreditor og den ikke mindre ædle Skyldner	169, 172 172, 177
23.	Stemmer fra det syttende Aarhundrede	177, 184
24.	Tale paa Balpladsen ved Prag af Feldtpræsten Küster (af Tydsk)	185, 191

VI

No.	Side.
24. En Gaade fra 1784	190, 192
25. Fortsættelse af Gaaden	193, 200
Jødiske Parabler: "Kedelighed"	200 —
26. Fortsættelse: "Graae Haar ere Ærens Krone o. s. v."	201, 203
"Verdens Overvinder"	203, 204
"Dødens Engel"	204, 205
"Tre Benner"	205, 207
"Den afrikanske Rets Kjendelse"	297, 208
27. Anmeldelse om Generalforsamling	209 —
Hunden som Anklager (af det franske)	210, 215
En ædelmodig Handling (af Schiller)	215, 216
28. Anmeldelse om nye Medlemmer og Ex- trakt af 2det Kvartals Regnskab	217, 221
En ædelmodig Handling (Sluttet)	221, 225
29. Anmeldelse fra Administrationen i An- ledning af en Pseudonyms Skrivelse om de jødiske Professionister	225, 227
Varico og Inkle (af Engelsk)	227, 231
Edel List	231, 233
30. Krudsammensværgelsen i Engelland	233, 241
31. Fortsættelse	241, 249
32. Daarskab og Viisdom — et Eventyr (af Tydsk)	249, 257
33. Fortsættelse af Eventyret	257, 265
34. Slutning af Eventyret	265, 273

No.	Side.
35. Anmeldelse om Laan, og Understøttelse	
Søgende	273, 275
Brudstykke af et Haandskrift fra 15de	
Aarhundrede (af Tydske)	275, 278
Anekdoter	278, 281
36. Anmeldelse om Laan, og Understøttelse	
Søgende	281, 284
Anekdoter	284, 289
37. Anmeldelse om Laan, og Understøttelse	
Søgende	289, 292
En Tildragelse under Pombals Mini-	
sterium i Portugal (af Tydske)	292, 297
38. Anmeldelse om Laan, og Understøttelse	
Søgende	297, 300
Fortsættelse af Tildragelsen under	
Pombal ,	300, 305
39. Anmeldelse om Laan, og Understøttelse	
Søgende	305, 308
Det store Bernhardsbjerg (af Tydske)	308, 313
40. Fortsættelse om Bernhardsbjerget	313, 317
Om Revolutionerne i Historien (af	
Heeren)	317, 321
41. Fortsættelse af Revolutionerne	321, 324
Crebillon og Rotten	324, 326
Livius og Callust	326, 329
42. Pedro de la Gasca	329, 337

VIII

No.	Side.
43. Armod og Redelighed (af det Endste)	337: 345
45. Fortsættelse af Foregaaende .	353: 355
Den afrikanske Prinds Dgiagolas Skjebne	355: 361
46. Brev fra Negerprindsen til sin forrige Herre (Fortsættelse)	361: 363
Den piinlige Eftermiddag (af Starke)	363: 369
47. Fortsættelse	369: 377
48. Fortsættelse	377: 385
49. Fortsættelse	385: 387
Adelaide de Tournon (af Morgenblatt)	387: 393
50. Anmeldelse om at hæve de tilstaaede Gratificationer	393: 395
Adelaide de Tournon (fortsat)	395: 399
Familien de Billenes eller Patriotismus	399: 401
51. Administrationens Anmeldelse om de til Laan og Gratificationer havende Summer, samt om disses Fordeling blandt de Søgende	401: 409
52. Anmeldelse om nye Medlemmer og Ex- trakt af 3die Quartals Regnskab	409: 413
Familien de Billenes (fortsat)	413: 416

Borger = B e n n e n.

No. 1.

Stte og tyvende Aargang.

Esverdagen den 6 Januar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstræbet No. 30.

Den 1ste Januarii 1816.

Det nye Aars første Hilsen.

Med et fredeligt Aasyn, med et blidt, et roligt Blik hilser jeg Eder alle, over hvilke jeg i Dag oprandt; hilser eder som eders Lærer og eders Ven; Hvad min nærmeste Forgænger skjænkede eder, vil jeg end mere fremme, befæste og gjøre frugtbart og veldædigt — den saa længe savnede, saa inderlig, saa længselfuld forventede Fred. Men ogsaa I bør arbeide til dette Maal, hvis det skal opnaaes; ogsaa I bør

gjøre eder Fredens Velsignelser værdige, hvis
 I varigen ville nyde dem. — Og dette er min
 Hilsen til eder, I Danrigets Beboere! I flere
 Aar vare Ederne mørke og tunge for eder, men
 de vare derhos advarende, lærerige, betydningss-
 fulde — hvorledes have I agtet deres Tegn?
 hvorledes mærket paa deres Varsler, hvorledes
 draget deres Værdomme til Hjerte? Sogte I ved
 indvortes Kraft at erstatte hvad udvortes Om-
 stændigheder røvede Eder? Lode I de gamle
 nordiske Dyder, der ved Blødhed, ved Overdaad,
 ved Sædernes Fordervelse, ved den Dorfshed og
 Sløvhed en lang og uforstyrret Medgang fører
 med sig, vare som Landflygtige, atter tage Sæde
 hos eder? Lærde I at indskrænke eders selvgjorte
 Fornødenheder? Traadte Tarvelighed, Nøisom-
 hed, stille huuslig Virken i Udselhedens, Pragts-
 lygens, Forfængelighedens og Ladhedens Sted?
 Handlede I med Mandighed og Kjæthed, isteden
 for at klynke? Blev indbyrdes Enighed og Sam-

drægtighed; blev sandt Borger- og Broderfind
 ved de mødende Farer og Trængsler, mere le-
 vende og fast og virksomt blandt eder? Agtede I
 villigere paa Fædrelandets Alvorskrøft? rakte
 I troligere hverandre Haanden i den almindelige
 Nød? blev den usle, snevre Partiaand, den
 skjændige Egennytte, der kvæler hver mild Fø-
 lelse, og driver Glendigheden til sin høieste Spidse,
 forviist fra eders Samfund? blev Religionen
 eder mere og mere dyrebar? blev Tanken om en
 viis og kjerlig Styrrer heroven, hvis aldrig valten-
 de Haand holder hin hemmelighedsfulde Vægt-
 skaal, hvorpaa Glæde og Sorg, Held og Uheld,
 glade lykkelige Menneskers Jubel, og nedtraadte
 blødende Menneskers Sammerstrig, veies ikke
 blot for Tiden — men for Evigheden — blev
 denne Tanke eder mere og mere fortrolig og
 kjær? Søgde I værdigen at bære hans Navn,
 hvorefter I bleve kaldte; Hans Navn, som
 aldrig handlede uredelig og i hvis Mund aldrig

blev fundet Ewig, hvis Liv var helliget Vel-
 daad og ædel utrættet Virksomhed; hvis Bæn-
 del var alle mulige Dyders ophøiede Mønster;
 hvis Hjerte flød over af Forbarmelse med hver
 Ulykkelig? — Værde I af ham at være sagtmo-
 dige og ydmyge af Hjertet? at bære Byrder
 med Fasthed og Kraft; at tilgive Fornærmelser;
 at taale og fordrage hverandre med broderlig
 Hu og række Forsonlighedens milde og aabne,
 ikke Vredens og Hevnens truende Haand hver-
 andre imøde? — Det er disse Spørgsmaale I
 skulle forelægge eder selv, og kunne I ikke med
 glad Tilfredshed besvare dem, da fatter paa
 denne min Fødselsdag, det faste, det virksomme
 Forsæt, at ville anvende enhver Dag jeg skal
 tilmaale eder, til at opfylde hine store vigtige
 Forbindtligheder, de indeholde. — Mennesker!
 lader Menneskelighedens Røst ikke lyde forgjeves
 i eders Indere; mærker paa den med Eyst, ly-
 der den med Glæde! Kristne! lader eders Eyst

saaledes skinne for Menneskene, at de see eders
 gode Gjerninger og prise eders Fader i Himlene.
 Borgere! lader sandt Borgersind besjæle eder!
 Lader eders Flid og eders Stræben være helligt
 Fædrelandets Vel! — Og I, som fik
 det store Kald at virke til Religionens og Sand-
 hedens og Dydens Fremme blant eders Brødre;
 I, som tale Ordet, der er mægtigt, at gjøre
 Sjælene salige — I taler det uden Menneske-
 frygt — taler det med Varme og Kraft — op-
 lyser, men blander ikke — rører og bevæger —
 men tordner ikke — formaner og advarer, men
 fordømmer ikke — glæder eder ved eders faste
 rolige Overbeviisning, men bryder ikke Staven
 over enhver der ikke, i eet og alt, tænker som I —
 Skulde vel Forskjellighed i Begreber gjøre For-
 skjel i vor store Faders Kjærlighed hvormed han
 omfatter alle sine Børn; eller skulle den, der
 om dunkle Hemmeligheder maaste afviger fra
 eders Mening, ikke derfor kunne mene Gud

og Sandheden det ærligt? — J, der ved Pennen tale til eders Medborgere, og som ofte ved Kraft, Grundighed eller Vid øve en underfuld Tryllemagt over Hjerterne, o! lader eders Pen være helliget det Gode, helliget Sædelighed og Sandhed og Dyd! — Lader den føre et Sprog som er værdigt og ædelt; — lader den være et Bærg for Uskyld, et Forsvar for Ret, et Værn mod Undertrykkelse! Lader den revse Daarligheden og fremstille Lasten i sit fande Lys, uden Slør og uden Sminke; men lader den aldrig med formastelig Raadhed røre ved det Hellige; aldrig ved Spot og Haan nedværdige hvad der er fromme ufordervede Hjerter vigtigt og dyrebart! Gjører den aldrig til en giftig Dolk, som saarer Sindet i dets inderste Dele; lader aldrig Lidenffaben føre den; dnypper den aldrig i Bitterhed og Galde. — Kan Sandheden da ikke siges uden Udfald paa Personer? Ere Spot og overlagte Krænkelser

Baaben, som ere den værdige? Kan Daarenes
 letfindige Bifaldsraab være Bederlag for
 de Forstandiges alvorlige Mishag eller fortjente
 Daddel? Eller er maaffe det sidste Ord Beviis
 paa at man forfægter en retfærdig Sag? —
Ne! maatte dog en blidere Aand — Enighedens,
 Fredens og Velvilliens Aand udbrede sig overs
 alt i Samfundet! — maatte hint snevre, par
 tiske, egennyttige, forfængelige Sind, der
 kvæler hver ædlere Følelse, hver velgiørende
 Dyd, der egenkierligt og hovmodigt intet agter
 uden sig selv, intet seer hen til uden sine egne
 indbildte Fortrin og lukker misundelig Diet for
 Andres Fortjeneste og Værd. Maatte dette
 Sind for evig forvises! maatte ædel Kappel
 lyst, ikke at synes, men at være; ikke at
 glimre, men at gavne; ikke at vække Dpmærk
 somhed eller Undren hos Mængden; men at
 vinde stille Bifald, blid Hengivenhed hos de
 Retfærdige og Tænkende. — Maatte en saa

dan Kappelyst allene finde Sted; maatte
 milde Dyder, maatte ædle Handlinger, maatte
 Barme for det Gode, maatte dyb Agtelse for
 Religion og Sædelighed, maatte alt hvad der
 i Sandhed kan opløste og forædle Mennesket
 og føre det nærmere til dets ophøiede Bestem-
 melse, mere og mere vorde herskende i eders
 Kreds! o, da, da hilsede jeg eder ikke for-
 gjæves!

F. C. Gutfeldt,

Provst og Sognepræst ved Holmens
 Menighed, Ridder af Danneb.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 2.

Dotte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 13 Januar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. N. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Om selskabelige Fornøjelser.

At jeg, ved i disse Blade at træde frem for mine Læsere, ønsker at underholde dem med en Gjenstand, der kunde have nogen Interesse for dem, er vel naturligt. Maatte kun denne Underholdning nogenlunde bære sit Navn med Gavn og svare til sin Hensigt; maatte den syssel sætte Opmærksomheden uden at trætte den, maatte den hverken ved utidig og uforstyldt Daddel over det, der i sig selv er uanstødeligt, eller ved partiss Overbærelse med det Modsatte vorde Læsernes Bifald uværdig. Fornøjelse — selskabelig Fornøjelse — i Sandhed! et magist, et betydningsfuldt Ord; hvor kildrer det hvert Dre, hvor opliver det hvert Sind, hvor maler det blide indtagende Bille-

der for Tanken, og lader den allerede forudnyde hvad der snart skal rækkes af Virkelighedens Haand; selskabelig Fornøjelse! Hvo er den der ikke stundom mere eller mindre skulde længes efter dette Gode? Hvo er den, der ikke skulde føle sig mere oprømt, mere løsrevet fra Daglivets mangehaande Bekymringer, mere opløstet over Byrder og Sorger, naar han træder ind i en Kreds af fornøjede Mennesker, der samlede sig for at hylde skyldfri Glæder, for at quæge Sindet efter overstanden Nøje; for at glemme hede, travle Dages Uro og Besvær? — Nej! for enhver, hvordan end hans Stilling, hvordan hans Synter monne være, er det Drang at ønske Hvile efter sit Arbejde, at quæges efter sin Nøje, og ved muntrende Udspredelse at oplive det Sind, der ofte ved stærk, vedholdende Anstrængelse var bøjet og udmattet. — I det jeg her saaledes taler om selskabelig Fornøjelses Nødvendighed og Værd, har jeg uden Tvivl tillige erklæret mig for deres Tilladelighed. — I det mindste anseer jeg deres videre Retfærdiggjørelse aldeles overflødig. — Men om ogsaa disse i sig selv uskyldige, gavnlige Fornøjelser stedse ere indrettede, stedse nydes som de bør; om det Naadehold; den Opmærksomhed for hvad der er rigt-

tigt, passende, anstændigt; Den Omhyggelighed i at vogte sig for Misbrug, for uforstandig Overdrivelse; den Agtelse for de Regler, der ogsaa her som overalt foreskrives af Fornuft og Sædelighed. — Om alt dette iagttages som det bør — er et andet Spørgsmaal. Og for at besvare dette, være det mig tilladt frimodig, men som jeg haaber tillige med Upartiskhed at fremsætte nogle korte Bemærkninger — thi en egentlig Afhandling om denne Materie hører ikke til disse Blade — i Anledning af de iblant os herskende selskabelige Fornøjelser. — Jeg begynder da med den sædvanligste, den almindeligste blant dem alle, med Spil. Egentlig burde man vel snarere kalde Spillet, især nogle Arter deraf, Arbejde end Fornøjelse; i det mindste spænder det ofte saaledes Menneskets Opmærksomhed, anstrænger hans Eftertanke og sætter hans Lidenstaber i Bevægelse, at det vel kan ansees for en ikke sjelden nøjsom og foruroligende Syssel. Saameget synes ogsaa at være vist, at om man end vil kalde Spillet en selskabelig Tidsfordriv eller Fornøjelse, bliver det dog uden Tvivl den mindst selskabelige af alle. Thi hvad kan vel være mindre selskabeligt, end at nogle faa enkelte Mennesker affondre sig fra den hele

øvrige Forsamling, ere kolbe og ligegyldige mod alt hvad der foregaaer omkring dem, mod alt hvad der foretages eller siges, tale næsten intet mellem sig selv indbyrdes, uden hvad Spillet umiddelbar kræver. Og endelig efter flere saaledes henbragte Timer rejse sig — ikke just altid med det bedste Lune, og nu til Afsked første Gang hilse de Bekjendtere, de, fordybede i deres anstrængende Syssel, for hverken saae eller ændse. — Dog Spillet er nu eens gang paa en vis Maade bleven nødvendigt, det være nu Trang til en almindelig Tidsfordriv især i store blandede Selskaber — hvor Samtale ikke kan være Moerskab for alle — eller det være en vis magisk uforklarlig Tryllemagt, der synes at ligge i Spillet selv; nok! hvor et Selskab er nogenlunde talrigt; eller og hvor det, skjønt lidet, dog indeholder Personer, som ikke kunne undvære denne Tidsfordriv — spilles der. — Det være langt fra mig, at ville badle dette. Saalænge Spillet overhovedet er hvad det bør være — saalænge Binding og Tab staae i et saadant Forhold, at det ingen mærkelig Forandring frembringer hverken i Sindet selv eller i den udvortes Forfatning; saalænge man rejser sig med samme Rolighed, samme gode fornøjede Lune fra Spillebordet, som man satte

sig ned ved det. — Gaalænge fortjener ogsaa virkelig Spillet at ansees som Fornøjelse, som Tidsfordriv. Og fra denne Side er det ogsaa jeg her betegner det. Thi hin foragtelige Higen efter Binding, der gjør Spillet til en Næringsgreen, og hvis eneste Bestræbelse er at berige sig selv ved Andres Tab — kan jeg naturligviis ikke omtale. — Det er Fornøjelse, men ikke Nederdrægtighed der er Gjenstanden for disse Betragtninger; det er Tidsfordriv, men ikke Bedragerie, deres Indhold er helliget. En Spiller er efter mine Tanker foragteligere end en Røver — og hvo vilde vel spille et eneste Ord paa en saa forkastet, saa dybt nedsjunket, saa uværdig Skabning! — Men selv blant hine Mange, tildeels saare agtværdige Mennesker, som ansee Spillet for hvad det bør være — Tidsfordriv, gives der ikke Faa, som paa ingen Maade kunne taale at tabe; det er ikke Egennytte, ikke lav Vindesygge, som er Aarsagen hertil. Ofte have disse Mennesker, der synes endog ved et ubetydeligt Tab at komme i en forunderlig Bevægelse, baade Haand og Hjerter aabne for uhyggelige Medborgere, naar hine, der med tilsyneladende Rolighed og Kulde offrer store Summer paa Spillebordet, neppe have en Skjerv at undvære til Redning,

eller i det mindste Vindring og Husvælelse for en dybt nedbøjet, trængende Familie. — Men dette selsomme, lidenskabelige Oprør i Sindet, som ved et uheldigt Spil retser sig liig en pludselig Storm, og som — det have nu hvilken som helst indvortes Grund det vil, ikke fjælden ved en større Hestighed end Gjenstanden vel er værd, og ved besværlige og kjedsommelige Anmærkninger over de øvrige Medspillende yttres sig ikke paa den behageligste Maade; Skulde dette ikke fraraade enhver, som har prøvet det, at deeltage i en Tidsfordriv, han ikke rolig og koldblodig nok kan sysselsætte sig med; at tage Sæde ved et Bord, til hvilket han kom for at more sig, men hvor han, i egentlig Forstand, maatte betale, for med Ulyst og Misnøje igen at forlade det. — Spil er vel egentlig eller burde i det mindste være en Tidsfordriv for Ældre, fornemmelig for dem, der efter Dagens Arbejde behøve nogen Adspredelse og Forfriskning. For Ungere synes den mindre passende. Især har det stedse været mig et sørgeligt Syn, naar unge Piger satte sig hen — maaskee burde man rettere sige bleve hensatte til et Spillebord, og med en Alvor og Dymærksomhed, som gjældte det deres hele Fremtids Vel, ofrede flere den ungdommelige Munterhed

og Glæder bestemte Timer til en Syffel, der, hvis deres Følelse og Sands ikke tidlig og med Magt er blevet forstruet, umuelig kan være dem behagelig.

At geistlige Embedsmænd stundom tage Deel i en Fornøjelse, der morer og sysselsætter saa mange andre agtværdige Borgere, fortjener vel hverken Forundring eller Daddel, men hvis de — ifald ellers dette kan være Tilfældet — skulde sætte sig, i deres fulde Ordensdragt, til Spillebordet, da kunde man vel fristes til at ryste lidt med Hovedet og at gjentage med gamle Luther: "Jeg lover vel den udvortes Tugt." — Dog — jeg vender mig fra denne Art af selskabelig Fornøjelse, som jeg selv føler hvor meget der endnu var at sige om, og hvor ufuldstændigt det er, jeg hidindtil har sagt, — til en anden, der især hyldees af den muntre, smilende Ungdom, og synes ogsaa som umiddelbar skabt og indrettet for denne: jeg mener Dandsen. I Sandhed, at see en Flok muntre glade Skabninger af begge Kjønn, med Smil paa Læben, med Fryd i Djet, med harmoniskt Liv i hver Bevægelse, "svæve hen i lette Dandse" efter Musikkens Toner; og meddele hverandre gjensidigen de blide behagelige Indtryk, som skønne Fornøjelser saa mægtigen vække — at

see flige milde glade lykkelige Bæfener i ungdoms-
melig Henrykkelses Fylde — er, selv for den,
der ikke længere kan dele deres Glæde, der nu
maaæ gaae sin Vej langsomt og sagte, et indta-
gende Syn; det viser ham Billedet af hvad han
selv var i Livets Foraar; bringer ham venlige
Minder tilbage om hans svundne Blomstertid! —
Men monne ogsaa Dandsen stedse frembyde
fligt et Syn? Mon det stedse være glade, blide,
behagelige Fornemmelser den vækker hos Til-
skuerne? Al! at Erfaringen ikke saa ofte vid-
nede om det modsatte.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Gutfeldt,

Provst og Sognepræst ved Holmens
Menighed, Ridder af Dannebr.

B o r g e r = B e n n e n.

No. 3.

Stte og tyvende Aargang.

Løvedagen den 20 Januar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

Om selskabelige Fornøjelser:

(See forrige No.)

Hvo er vel den, der med et nogenlunde upar-
tist og opmærksomt Dje seer ud over en mere
eller mindre talrig Kreds af Dandsende, og ikke
føler sig paa en ubehagelig Maade overbeviist
herom? Eller saae han maaste aldrig Frækhed
istæden for Glæde; Wildskab istæden for Mun-
terhed, voldsom Rasen istæden for harmonisk,
livelig Bevægelse, udbrede sig i en saadan
Kreds? Saae han aldrig hvorledes den mere
og mere svandt hos Mange, den skønne Blus-
færdighed, der ene adler Munterheden og hel-
liger den; hvorledes den rene, skyldfrie Klar-
hed, der liig en venlig Stjerne tindrede i mange
Djne, gik efterhaanden over til en fæl og sel-

som Ild; hvorledes de forsøgede heftige, næsten
 krampagtige Bevægelser mere og mere vidnede
 om Følelsernes vilde Storm i det før saa blide,
 saa rolige Hjerter. O! hvor sørgeligt, at en
 Fornøjelse, der kunde, der burde være saa
 elskelig og saa velgjørende; der kunde, der
 burde bære Udtrykket af stille, indvortes Fred
 og livsalig Glæde, skal saa gandske forandre sin
 Natur og netop worde det Modsatte af hvad
 man burde vente og haabe. — Hvor sørgeligt!
 at den glade Kreds, over hvilken Uskyldighe-
 dens blide Engel lystte sin milde Fred og som
 han, huld og beskyttende, saa gjerne vilde om-
 svæve, skal med Magt bortjage ham, for at
 hylde Frækhedens og Forstyrrelsens onde Aand!
 Hvor sørgeligt, at Dandsesalen, hvor Ynde og
 Harmonie og Beskedenhed skulde vise sig i deres
 skønneste Lys, skal kunne forvandles til Wild-
 hedens, til de heftige, lave, uædle Videnska-
 bers Tumleplads! Og sandelig! ingensteds
 skeer dette hyppigere og paa en mere i Dine
 faldende Maade, end ved den forderveligste, den
 vildeste, den skadeligste af alle voldsomme,
 lidenskabelige Dandse, ved Balsen. Jeg
 taler ikke her egentlig om den langsomme Bals,
 skjønt ogsaa den ved de saare fortrolige Stil-
 linger, den medfører, ikke vel kan forsvares.

Men hin vilde, voldsomme Omhvirvlen, der
 feer med Stormens Fart, hvor man, som be-
 ruset og blind, hvert Djeblik er udsat for, med
 Hestighed at støde an paa Gjenstande, man
 hverken seer eller er ret istand til at undvige;
 og hvor man endelig, trættet og bedøvet, neppe
 formaaer at sandse eller fatte; neppe endog
 stundom at drage sin Aande; det er om denne
 — man kalde den med saa smukt et Navn man
 vil — frygtelige Bals jeg her taler; det er
 den jeg ønsker maatte for evig forvises fra hvert
 Dandseselskab, for hvilket Ustændighed og
 Sædelighed endnu har noget Værd. I Sand-
 hed, det er lige saa ubegribeligt som det er be-
 klageligt, at denne Art af Dands er bleven saa
 almindelig, saa uundværlig, at man ikke i et
 eneste Dandseselskab — det være end nok saa
 lidet — savner den; det er ubegribeligt, hvor-
 ledes gode og ellers forstandige Forældre kan
 tillade deres fremvoksende Børn, tillade dem
 selv i en Alder, der grændser umiddelbar til
 den spæde Barndom, at tumles om i Ballems
 vilde Hvirvel; ja at de kunne glæde sig over
 hvad de burde gysse ved, at disse Børn mere og
 mere vænnes til at føle uimostaaelig Trang til
 en Fornøjelse, der for dem, i deres Alder,
 er lige skadelig i Hensigt til Legeme og Sjæl. —

Det er ubegribeligt, hvorledes Ynglinge, som endnu ikke have tabt al Agtelse for Uskyld, al Sandhed for Belansthændighed, tør anmode Pigen af Opdragelse og Sæder, at dele en stormende Bildskabs rædsomme Bevægelser med dem; at tilståede dem Friheder, som ellers, hvis de, under andre Omstændigheder bleve fordrede, vilde drage bitter Foragt, eller maaſte endog følelig Uvillie efter sig. — Men trefold ubegribeligt er det, hvorledes den sædelige, bestedne Pige selv, hvis Følelse for det Rigtige og Passende, hvis sande qvindelige Takt ellers ved saa mange Leiligheder viser sig som den bør — her, netop her saa ofte synes at overdøve denne Følelse, at glemme denne Takt, at overgive sig til Bevægelser, der i høj Grad stride mod Qvindeligheden; Og detre gjør dog Balsen, den heftige, stormende Bals unægtelig. — Qvindelighed og Bildskab! Qvindelighed og aandeløs Omjagen! Qvindelighed og paafaldende fortrolige Stillingen med en ophidsset, lidensskabelig Yngling. Kan der tænkes en sandere Modsigelse? "Balsen — siger en tydsk Forfatter — er en Dands, der maae være opfundet af en udlært Forsører; den jager Blodet i vild Uorden, gennem de spændte Aarer; den sætter Lidensskaberne i den

heftigste Bevægelse; den bringer Sindet i et Oprør, som intet kan stille. — Forstand, Overlæg og Eftertanke er inddyffet i en bedøvende Slummer; kun Sandferne vaage, og deres Nattevagt er skrækkelig.”

Men er det ikke at undre over, at i det mindste ikke Forfængeligheden, der ellers hos Kjønnen udretter store Ting, har for en Deel formaaet at hemme den vilde, om sig gribende Valselyst? Thi det er dog nok vist, at vore Damer aldrig vise sig mindre til deres Fordeel, end just i en saadan berusende Valz. — Mere end eengang har man vel seet et qvindeligt Bæsen, over hvis Tælle, hvis Munterhed, hvis yndige, livfulde, harmoniske Bevægelser man saa ofte glædte sig og som Hjert aldrig blev træt af at dvæle ved; Mere end eengang har man vel seet denne Gratie, i en stormende Valz forvandlet næsten til en Furie, der nedstirrende Blik, med glødende Kinder; med opspændt, svulmende, aandeløst Bryst, drejede sig liig en Top, pidstet af en usynlig Haand; og medens Dandseren, der omslyngede hende, liig et Kov, og saae paa hende med et Blik, over hvilket hun vilde rødmet, hvis der var levnet hende Eftertanke, men

som desværre nu kun Tilskuerne paa hendes Begne, kunde rødme over — hvirvledes omkring i stedse vildere og vildere Kredse, indtil hun ofte nærmøde sig sit pludselige Fald.

O, mit Fædrenelands elskte Døttre! Maatte I dog agte paa en Bøns Stemme, der mener eder det vel! Maatte I ikke ansee det for utidig Strængthed, for partist Overdrivelse hvad han her sagde eder! Maatte den quindelige Følelse for hvad der er ædelt, værdigt og sømmeligt, som Naturens Herre saa faderlig og saa advarende nedlagde i eders Bryst, som et Bærn for eders Uskyld, stedse være eder hellig, og maatte I, under intet Paaskud, ved ingen Løkkelse, ingen Overtalelse, ingen blendende Skingrund, fristes til at overdøve den. O hvor mange af Eder skrev Gud sit aabne Brev i det milde, rolige, uskyldige Afsyn. — Vilde I, at Lidenstaberne skumle Træf skal vanske, skal fordreje det? Hvor mange af Eder kunne ligne de milde, højere, venlige Bønsener, vi ane; kunne ved blide, rene Følelser hæve eder op til den lyse Egn, hvor de dvæle, eller give Jorden Liighed med denne Egn. — Vilde I saa gandske synke ned til det lave, det vilde, det sandselige; Vilde I, — ikke som Engle, der hellige, der forædle Fornøjelserne,

men som svage, usle, ufølsomme Menneſter, der uoverlagt og blindt hen overgive eder til dem, paadrage eder Medynk iſteden for Beundring og inderlig Hengivenhed? Hvormange af Eder kunne viſe letſindige forvildede Ynglinge tilrette; og ved Uſkyldigheden i eders Blik, ved Stoligheden og Værdigheden paa eders Pande, ved den ſande Konſtløſe qvindelige Udfærd i eders hele Væſen, tvinge dem paa en Maade, de ikke kunne modſtaa til at ſaae det Gode kjert eller dog at agte det. — Wille I, ved opmuntrende Biſald eller i det mindſte ved utidig Overbærelſe gjøre Lapsens Fal, der deſværre er mere end ſtort nok blant os, endnu ſtørre? Wille I, beſtukne af en Smigger, ſom et upartiſt Dreunders over at I gide hørt, kildrede af en paa-trængende Dymærkſomhed, den I hellere maatte undvære, da I næſte Dag maae dele den med enhver anden af eders Kjøn; ved et undſkyldende Djekſt — maaffe vel endog et bil- ligende Smil opmuntre hvad I med høj Alvor, eller kjendelig Foragt burde revſe og afviſe uden Skaanſel? O I, hvorledes ſkal jeg kalde eder — ſaa elſkverdige og — ſaa forſængelige! ſaa kjarſeende og ſaa lette at blende! ſaa undſeelige og ſaa føjelige; ſaa varme for Sandheden og ſaa uſtadige i at blive den troe! O maatte I dog

stræbe at vorde hvad I kunne og burde vorde, Sædernes hulde Skynsengle blant os! Maatte I liig Nordens fordums Qvinder, indgyde Beseidenhed, Følelse for Uskyld, mandig Alvors Aand, Agtelse for den sande Qvindelighed og med den for Eder selv, i hver Ynglings Bryst! — Der til — til eders ædelste Bestemmelse — ønsker jeg eder Lyst og Mod og fremfor alt, en Standhaftighed som ikke vakler.

Jeg søgde saaledes at fremsætte — efter bedste Evne — et og andet der længe har ligget mig paa Hjerte, om tvende af vore mest yndede selskabelige Fornøielser! — Flere af dette Slags, forbeholder jeg mig en anden Gang at omtale, og det med samme Aabenhjertighed og Frimodighed, hvormed jeg omtalte disse.

F. C. Gutfeldt,

Provst og Sognepræst ved Holmens
Menighed, Ridder af Dannebr.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 28de Januari, da Hr. Adjunkt Meislings Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 4.

Oppte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 27 Januar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Menneskets Skabelse.

(Efter Herber.)

Da den Almægtige vilde skabe Mennesket, sammenkaldte han som til et Raad, sine Egenkæbers Engle, sit Riges fornemste Bogtere, om sin evige forborgne Trone.

”Skab ham ikke” — sagde Retfærdighedens Engel; han vil vorde ubillig mod sine Brødre; han vil behandle den Svagere grusomt og haardt.”

”Skab ham ikke” — sagde Fredens Engel; ”han vil oversvømme Jorden med Menneskeblod, han vil varme sig smilende ved Nordbrands-

flammer. Kold og ligegyldig — som stod han mellem dræbte Insekter — vil han staae blant Tusinder af lemlæstede, døende Brødre; og selv den Førstefødte blandt Menneſtefjønnet vil vorde en Brodermorder.”

”Skab ham ikke” — vedblev Sandhedens Engel — han vil vanære din Helligdom med Løgne; han vil give Wildfarelsen Præget af Sandhed; vil hylle Dprigtighed for at be-
drage; vil smile, naar han har i Sinde at ødelægge, vil tale om Hengivenhed og Venſkab, naar han tragter efter at undergrave ſin Bro-
ders Held.”

Saaledes talde den Eviges Engle; da Barmhertigheden, den store Faders yngste og kjæreste Barn traadte knælende frem for hans Trone og udbrod med foldede Hænder, med taarevædet Blik: ”Skab ham — Fader! skab ham efter Dit Billede; dan ham til en Yndling af din Barmhertighed og Godhed; — Naar da alle dine Sendebud forlade ham; da vil jeg opſøge ham og ſtaaе ved hans Side, og lede

selv hans Fejl og Daarligheder til det Gode. Just fordi han er svag, vil jeg gjøre hans Hjerter medynksfuldt og deeltagende i Ulykkeligens Lidelser. Naar han farer vild fra Sandhed og fra Fred; naar han fornærmer Billighed og Retfærd, skulle Følgerne af hans Wildfarelse blidelig føre ham tilbage og kjerlig bedre ham."

Dg den algode Fader bønhorde sit elste Barn og skabte Mennesket; et svagt, skrøbeligt fejlende Væsen; men midt under sine Feiltrin en Gjenstand for den himmelske Barmhertighed, for en Kjerlighed som aldrig glemmer ham; aldrig ophører at arbeide paa hans Forbedring.

Mindes dit Udspring, o Menneske! naar du er haard og uvillig mod Andre; Barmhertigheden faarede Dig til sin Yndling. Kjerlighed og Omhed rakte Dig Din første Føde; ledte Dine første, svage Trin — Dg Du kan være ubarmhertig og følesløs mod Dine lidende Brødre?

Salomo i sin Alderdom.

Bellyst, Rigdom og Ære havde saaledes forblindet Salomo i Manddoms Aarene, at han glemte sin Ungdoms Udkaarne, den himmelste Wiisdom og vendte sit Hjerte til Verdens Daarligheder. Engang da han spadserede i sin prægtige Have, hørde han Dyrene tale (thi han forstod deres Sprog) og nysgjerrig bøjede han Øret, for at mærke hvad de sagde! "See! sagde Lilien — hvor hovmodig Kongen gaaer mig forbi, og jeg, den Ydmyge, Ubemærkede, er herligere end han." — "Der — udbrød Palmetræet, og udbredte sine Grene — der kommer han, som undertrykker Landet — og dog synger man, at han er et Palmetræe; hvor er Skyggen af hans Grene, hvormed han skulde spørge Menneskene?" — Kongen gik videre — og nu hørte han Nattergalen synge til sin Elskte: "Saaledes som vi elske hinanden, elsker Salomo ikke og vorder ikke elsket;" medens Turtelduen kurrede til sin sømme Mage: "Ingen af hans tusinde Hustruer vil saaledes beklage ham som jeg vilde klage over Dig, min Æneste." Dybragt skyndte Kongen sig længere afsted, da

han kom til en Storkered, hvor den gamle Stork lærde sine Unger at flyve og ledede deres spæde Flugt; "det gjør Salomo ikke ved sin Søn — sagde Storken; derfor vil Sønnen ogsaa vanslægte — og Fremmede ville herske i Landet." Da søgde Kongen til sit Lønkammer, og blev sorgmodig og stille. — Og see! hans Ungdoms Elste, Wiisdommen fra Gud, traadte usynligen til ham og berørte hans Dje; og han sank i en dyb Søvn og saae sorgelige Syner om de kommende Dage; han saae Riget opløst; saae en Fremmed herske over de 10 frafaldne Stammer; saae Staden ødelagt, Landet nedtraadt, Herrens Tempel i Brand.

Forskrækket foer han op af sin Søvn, og see! da stod med taarefulde Dine hans Ungdoms Veninde synlig for ham, og sagde veemodig: "Du har seet hvad der vil skee og Du har selv lagt Grund dertil; det staaer ikke mere i Din Magt at ændre det; Din Sjæl er mat; Dit Hjerter saaret, af! og jeg — Din fordums Fortrolige, hvis Raad Du ikke vilde høre — kan ikke længere dvæle hos Dig paa Jorden" — Hun forsvandt med et medlidende Blik — og Salomo, der havde frandsset sin Ungdom med Roser, skrev nu i Alderdommen en sorgelig Bog om alle jordiske Ting's Forsængelighed.

D a n i e l.

(Efter Herber.)

Modig og mat sank Daniel ved paa sit Bese. De underfulde profetiske Syner om den skjulte Fremtid og dens Tildragelser, havde svækket hans Kraft og fyldt hans Sjæl med anende Gysen. Da traadte en Aand i Menneskestillselse, men høj og herlig, hen til den Hvilende. "Frygt ikke Daniel! sagde han, Du skal staae i Din Lod ved Dagens Ende."

Med Fatning og Røe hørte Profeten de dunkle, sælsomme Ord; — "kan jeg troe Herre! sagde han til den høie Ubekjendte, at mine smuldrende Been igjen skulle oplives; at mit Støv skal iføres Uforkrænkelighed?" Og see! den Eviges Sendebud tog ham ved Haanden og viste ham Himmelen fuld af lysende Stjerner; "Mange — sagde han, som sove under Jorden — skulle opvandre; men de trofaste Lærere skulle skinne i Himmelenes Glands; Og de, som virkede kraftigen til at fremme det Gode, lyse som de uforgængelige Stjerner." — Saaledes taledes han og lagde sin højere Haand paa Profetens Tisse. — Og med et haabende, unævnligt Blik til Himmelen og dens straalende, evige Stjerner, sov Daniel hen.

Muntert Blik mod Døden.

(Brev fra Justitsraad Tetsch *) til Hr. Carl v. Sacken),

Som De veed, kjære Sacken! er jeg nær ved min Grav, og dog kan jeg endnu ikke ret komme til den. Saaledes forlænger Lægernes Konstfeldttoget for mig. Min Aand — den er forlængst paa hin Side; nærmere Guds herlige Stad; hvor jeg vil smile over alle Forstædernes Aristokrater og Demokrater. — Og, Benner, naat jeg først er der, faae I mig aldrig mere tilbage. Ja, kjære Sacken! saaledes staaer Sagen. Jeg ligger i en Bataillon

*) Om denne Mand heber det i berlinsche Monatschrift XXII Bind S. 352 saaledes: "I længere end et heelt Aar blev han martret af de heftigste Smertter, og dog forlod hans Munterhed ham intet Mjeliblik. Denne havde fra den tidligste Alder stedske haft Herredømmet over hans Lidenskaber og Luner. Og sandelig! det er et opløstende Syn at seue et Mennecke, som saaledes veed at bevare sit egentlige Jeg, sit bedre Selv frit og uafhængigt af det lidende martrede Ergeme, som med glad Frimodighed seer ud mod sin Tilværelses kommende Forvandling!" Foransførte Brev blev skrevet 3 Uger før hans Død.

quarre af Smerter og Døden stjæler hver Dag en Unze Liv fra mig. Jeg seer ham rigtig nok paa Fingrene; men hvo kan udrette noget mod ham, naar han er udkommanderet? Jeg har bedet Martini melde Dem noget omstændeligere om min Sygdom. Selv kopierer jeg ikke gjerne Skeletter. — Skulde vi see hverandre til St. Hans Dag, vil jeg holde det for en sand Binding i mit Liv; og vi ville begge glæde os. Skeer det derimod ikke; nu saa have vi to vel for længst afgjort vor St. Hans Regning; og blive Venner i al Ewighed.

Tetsch, meget mat.

F. C. Gutfeldt,

Provst og Sognepræst ved Holmens
Menighed, Ridder af Dannebr.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 28de Januari, da Hr. Adjunkt Meislings Bidrag indkommer.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 5.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 3 Februar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Sultan Throgul = Ben = Arslams Historie.

(Uddraget af Zeitung für die elegante Welt.
October 1815.)

Efter en lang lykkelig endt Krig hvilede Throgul = Ben = Arslam, Sultan af Irak, paa sine Laurbær, pønsende kun paa, hvorledes han ret skulde nyde den tilvundne Freds Behageligheder. Men desværre nød han disse paa sin Vres Beskostning. Lidt efter lidt hengav han sig ganske til Uvirkksomhed, Velsst og alskens Udsvævelser, men især til umaadelig Nydelse af Vinen; dertil var han besat af det latterlige Naserie, at ville gjøre Vers, som han, ifølge de persiske Historieskriveres Beretning, skal have gjort ret gode, ja! de paastaae endog, at han stundom, begejstret af den ædle Druesaft, skal have frem-

bragt sande Mesterværker. Man maa nu troe dem eller ikke, men man forestille sig, hvorledes det maatte staae til med et Rige, som blev regjeret af en Drukkenbolt af en Digter. Uordnerne tiltog med hver Dag, uden at Sultanen bekymrede sig derom eller anvendte andre Midler derimod, end Edikter i Vers, Satirer og Oder, som han selv forfattede. Man knurrede, man beklagede sig; man overrækkede ham meget grundede Forestillinger i Prosa, men som ikke frugtede og bleve ilde optagne. Endeligen indbøde nogle Emirer hemmeligen Kongen af Parizme til at befrie Riget for en saa forhadt og foragtelig Kyrste, som hverken formaaede at regjere eller forsvare det.

Kongen af Parizme modtog dette Forslag med Glæde, og gjorde strax Tilberedelser til, at paaføre sin Naboes Stater Krig; men Throgul, hvis qvindlige Kolighed Waabenes Støien saa pludseligen afbrød, syntes mod alles Forventning pludseligen igjen at være kommen til sit fordums Mod og Estertanke. Han forsamlede sine Tropper, tiltalede og formanede dem til Tapperhed, og saaledes nu forvissat om saavel Anførernes som Soldaternes Troskab, gaaer han med stolt Tiltroe Usurpatoren imøde. Men altfor svær er desværre en ond Vane at

overvinde! Throgul faldt snart tilbage til sit forrige Sværmerie, paa Marschen gjorde han Bers og i sin Veir berusede han sig. En Dag, da han som sædvanligen havde drukkert noget for meget, beholdt han Efterretning om, at Fienden, som han havde troet endnu at være langt borte, var i Anmarsch og truede med ganske at omringe ham. Strax steg han til Hest, opstillede sine Tropper saa godt han kunde, og omendstjøndt de vare mere oplagte til Flugt end til Kamp, følge de deres uværdige Anførere. De tvende Hære stode ikke langt fra hinanden, da Throgul med en lydelig Stemme fremsagde følgende stolte Tirade af en gammel persisk Digter:

”Med et Hug adsplitter min Kølle en heel Hær i to Dele, og aabner en viid Bane for Heltene, som i tætfluttede Rækker efterfølge mig. Urokkelig i min Saddel maa alt vige for min stærke Arm; Jorden dreier sig om for mig liig Stenene i en Rølle.”

Throgul, der i sin Drukkenskab virkeligen troede at see Jorden dreie sig, og som vilde give den et Slag med sin Stridskølle, formodentlig for at fremstjynde dens Omdreining, traf sin Hests Been, saa at den styrtede ned med ham. Da han nu forgjeves søgte at reise sig, styrtede

en fremmed Emir i fuld Løb ind paa ham, og hug ham Hovedet fra Kroppen. *)

Saaledes døde Sultan Throgul, inderlig beklaget af alle Drankere og Digtere. En af de sidste forfattede en Gravskrift over ham, som troe oversat lyder saaledes:

”Store Konge, Verdens Hjerte bløder og Himmelblaaet forandrer med hvert Dieblis sin Farve. Igaar var der kun en liden Afstand mellem dit Hoved og Firmamentet; men al! idag er den for stor mellem dit Hoved og din Krop.

R i c h a r d J o n e s .

Dette besynderlige excentriske Menneſte er født Aar 1778 i Gearnarvonshire, et tørt og eensomt Distrikt ved den irlandske Kanal, hvor hans Fader levede i meget kummerlige Omstændigheder, som Forpagter af et lille Huus med fire Dages Pløieland. Denne døde i Junii 1811, uden at efterlade sin Søn andet, som han selv fortæller, end — en Shilling og Træ nok til at tømre sig to smaae Fiskebaade.

*) Han døde Aar 1194.

Indtil 1805 maatte Richard arbeide for sin Fader, som Fisser, uden at erholde i nogen Skole den ringeste Opdragelse. Hans Moder gav ham dog nogen Underviisning, saa at han i sit niende Aar i det mindste kunde læse godt vallisisk. Dog med sit Modersmaal vilde Richard Jones videlystne Aand ei lade sig nøie. Tilfældet gjorde ham bekjendt med en Accisebetjent i Cearnarvonshire, og denne gav ham nogle Timers Underviisning i det Græske. I Aaret 1806 gav han sig i Tjeneste hos den daværende Biskop i Bangor, Dr. Cleaver, som brugte ham, som han selv sagde, til at trille med Hjulbøren og læse Bøger. Men han blev kun nogle Maaneder hos Biskoppen, med hvem hans raae Character ikke godt kunde komme overeens. Da nu siden efter nogle gamle Bøger faldt ham i Hænderne, vilde han forstaae dem, og studerede derfor Latin, Græsk, Hebraisk og Syrisk; dertil gjorde han sig ogsaa fortrolig med de nyere Sprog, saasom Spansk, Fransk, Tydsk, Hollandsk og Engelsk. I 2**, hvor han ved nogle ædelmodige Folks Understøttelse lagde sig efter disse Studier, gjorde han nøie Bekjendtskab med nogle Tøder, og nu havde han snart fattet den hebraiske Theologie. Da han havde hørt tale om en lærd Rabbiner i

Dover, besluttede han strax at opføge ham, og efter en fjorten Dags Reise ankom han til ham. Her blev han næsten en fuldkommen Jøde; han lod sit Skæg vore som Rabbineren, da Kagekunsten kun var en Opfindelse, som han sagde, for at berige Barbererne. Men det manglede ham paa Penge til at fortsætte sin fortrolige Omgang med Rabbineren. Til Spaden og Hjulbøren havde Richard Jones just ikke Lyst til igjen at tage fat paa. Han begav sig derfor til London, hvor han levede meget kummerligen, indtil endeligen en høimodig Bestyrer tog sig af ham, og lod ham ansætte som Oversætter ved Selskabet til Jøders Omvendelse. Men her var heller ikke at tænke paa nogen Bliven for Richard Jones; hans Excentricitet, og formodentlig ogsaa hans Uduelighed til at hde det, som man fordrede af ham, gjorde hans Principaler saa kjede af ham, at han fik sin Afsted. I Begyndelsen af 1813 vandrede han igjen til sin Hjemstavn. Men her blev han heller ikke længe, men gik til Chester, hvor hans selsomme Optog tiltrak sig alles Opmærksomhed. Hans Udvortes er og i det Hele lige saa raat, som Landet, hvor han fødtes. Han bærer to Kjoler, som udmærke sig ved deres Smudsfighed, og under disse 3 til

4 Veste, som tilforn nok have været brogede; men nu ere sorte af Snavs. Hans Lommer ere fulde af hebraiske og græske Blade, med Fragmenter af Talmuden, Lucian, Homer, Aristoteles, Plutarch og Bardesangerne. Hans Halstørklæde er sammenbundet i en uhyre Knude og hans Haar hænge langt ned under Hatten. Da han er født paa en Kant af Wales, hvor det engelske Sprog sjældent høres talt, har han blandet det saaledes med andre Sprog, at selv hans Landsmænd have Møie med at forstaae hans Tale. - I Chester tegnede en af hans Landsmænd hans Portrait; det skal fuldkommen ligne en donsk Kosak. Man saae ham der stundom paa Torvet, med et halv Dofin Bøger under Armen, fortære med megen Slugenhed en raae Koe, medens Homer og Aristoteles ligge fortrolig sammen med et Kaalshoved i hans Lomme. Han besøgte flittig Boghandlerne og Expeditions-Bureauet for the Chronikle, hvor han i Særdeleshed taledes om det Hebraiske, og stundom tømte sine Lommer, hvoraf da Voltaire, Homer, Horatius, franske Flyveblænde og Ordbøger i en broget Uorden styrtede frem.

Efter at have opholdt sig i 14 Dage i Chester, begav han sig til Liverpool, hvor han blev ventli-

gen optaget af nogle udmærkede Lærde. Han skal her i et lærd Selskab have oplyst nogle dunkle Steder hos Virgil paa en nye og tilfredsstillende Maade. I Aaret 1813 anmeldte han ved en Circulair-Skrivelse en Begyndelsesgrund til en valisisk Sproglære tilligemed en Sammenligning mellem den hebraiske og valisiske Digtekunst.

For kort Tid siden opholdt Richard Jones sig paa Den Anglesea. New Monthley Magazine opfordrer de, som maatte kjende ham der, til at afgive videre Efterretning om ham. Hans Bøger er rundt omkring beskrevne med Græsk og Hebraisk, og paa de bare Steder staae Udtog af Talmuden. Formedelst sit smudsige Udortes geraadede han for nogle Aar siden i en ikke lidet Forlegenhed. Paa en af hans Vandringer faldt han i Hænderne paa nogle Soldater, som holdt ham for at være en Zagabon, og da de fandt Bøger hos ham i ubekjendte Sprog, holdt de ham for en fransk Spion. Som en saadan blev han grebet og sat i et Fængsel. Man vilde til at dømme ham, men da ingen af Dommerne kunde læse de hos ham fundne Skrifter, henvendte de dem til en oplyst Mand, som udvød Dommerne af deres Wildfarelse og godtgjorde, at den Ubekjendtes foregionne Planer og Korrespondenzer vare Stykker af Talmuden, Lucian, Theokrit og andre. Derpaa blev han igjen sat i Frihed.

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 6.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 10 Februar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Om Skakspillet's Oprindelse.

(Efter Histoire de l'Academie des belles lettres.)

Mange Lærde have troet, at man, for at finde Skakspillet's Oprindelse, maatte gaae tilbage lige til Trojas Beleiring. De have tillagt Palamedes Opfindelsen af samme, en græsk Anfører, som omkom ved en List af Ulysses. Andre forkaste denne Mening, som i Grunden er uden al Sandsynlighed, og forsikre at Skakspillet allerede har været bekjendt hos Grækere og Romere, og at det er kommet til os fra dem. — Krigsknegte-Spillet (latrunculi) og det Spil firupuli og calculi, hvilke man holdt

for Skakspil, har ingen Lighed i de væsentligste Dele med dette Spil, hvorved det adskiller sig fra alle andre Bretspil med hvilke man vil forblande det.

De første Skribentere i de vestlige Lande, som gandske vist har behandlet Skakspillet, ere vore gamle Romanskriverere eller Forfatteren af den fabelagtige Historie om Ridderen fra det runde Bord o. s. v. En Prindsesse Anna Comnena fortæller i sin Fader Alexis Comnenas Levnetsbeskrivelse, at Skakspillet, som hun kalder Zatrikion, er gaaet over fra Perserne til Grækerne. Perserne tilstaae, at de ei ere Opfindere af samme; men at det er kommet til dem fra Indianerne, som under Cosroes den store have bragt det til Persien. Paa den anden Side tilstaae Chineserne, for hvem Skakspillet og er bekjendt, hvilket de kalde Elephantspillet, at have lært dette i det Goodrede Aar af Indianerne. Den store chinesiske Ordbog (Haypiene) bemærker under Ordet Stangski at dette under Boutis Regjering henved det

557de Aar efter Christi Fødsel er fleet; og derfor kan man ikke tvivle, at dette Spil jo er opfundet i Indien.

Den Maade, hvorpaa en arabisk Historie-
skriver fortæller, hvorledes dette Spil er op-
fundet i Indien og derefter bragt til Persien, for-
tjener nogen Opmærksomhed.

I Begyndelsen af det 5te Aarhundrede efter
Christi Fødsel var der i Indien en meget mæg-
tig Første, hvis Lande laae ved Floden Ganges
Udløb. Han antog den stolte Titel af Indiens
Konge. — Den unge Monarch forglemte snart,
at en Konge maae være sit Folks Fader, at
Undersaatternes Kjærlighed mod Kongen er
Kronens stærkeste Støtte; at en Konge uden
Undersaattere fører en tom Titel, og har over
alle andre Mennesker intet væsentligt Fortrin.
Braminer og Rajats, det er Præster og For-
nemme forestilte disse Ting for Kongen. Men
han, beruset af Forsænglighed over sin Stors-
hed, som han holdt for uomstødelig, foragtede
deres viise Raad; men da de desuagtet vedbleve

med deres Klæger og Bønner, holdt han sig for fornærmet, og for at hevne sin Anseelse, lod han dem omkomme ved de største Pindler. Dette Exempel affrækkede de øvrige, man taug, og den til sig overladte Konge faldt snart ned til den laveste Udsvævelse. Det under Byrden, af et utaaleligt Tyrannie sukkende Folk, viste overhydt, hvor forhadet en Anseelse var dem, som blot blev anvendt til at gjøre det ulykkelig. De Statskyldige Fyrster stode i den Formening, at Kongen af Indien, efter at have tabt sine Undersaatterses Kjærlighed, havde fortabt sin Magts hele Støtte, og gjorde sig beredte til at afkaste Aaget. Da besluttede en Bramin ved Navn Siffa, en Søn af Habers, som Fædrelandets Ulykke smertede, at aabne Dinene paa Prindsen over de farlige Følger, som kunde opstaae af hans Dpførsel.

Men da hans Forgængeres Skjæbne gjorde ham forsigtig, saa indsaae han vel, at hans Værdomme ville blive Forsten unyttig, saafremt han ikke øste det af sig selv og slet ikke formoz-

dede at han modtog det af andre. I den Hensigt opfandt han Skakspillet, i hvilket Kongen, skjøndt han er den vigtigste Deel, er uduelig til at angribe og forsvare sig mod en Fjende, hvis han ei bliver understøttet af de ringere Dele.

Det nye Spil blev snart berømt, Kongen hørte tale derom, og ville lære det. Siffa blev valgt til at lære ham samme; og under det foregivende at han forklarede og viste ham sammes Regler; med hvilke Kunstgreb man maatte anvende den ene Steen efter den anden til Beskyttelse for Kongen; begyndte Prindsen at indsee Sandheder om hvilke han forhen intet ville høre. Han gjorde Anvendelser af hvad Braminen havde sagt hos sig selv, og erkjendte at Kongens Magt bestaaer i Undersaaternes Kjærlighed, og forandrede derpaa sin Dpførsel.

Den taknemmelige Første overlod Braminen Valget af sin Belønning. Denne bad at Kongen vilde give ham saa mange Bygkorn, som der er Firkanter paa Skakbrettet; nemlig for det første een, for det andet to, for det tredie fire

og saaledes fremdeles fordoblet til 64. Kongen lovede ham det strax, forundret over denne tilsyneladende Maadehold.

Da Skatmesteren havde gjort Regningen, fandt han at Kongen havde gjort et Løfte, han ei kunde opfylde med sine Lande og alle sine Skatte.

Skakspillet blev ei længe skjult i Indien, og kom under Cosroes Regjering til Persien, men med gandske besynderlige Omstændigheder, hvilke Perserne have opbevaret, og vise os, at man har troet at det i alle Lande tjener til, at undervise Kongerne, i det det belærer dem; saaledes som dets Navn Schatemigi, Schatraf, hvilket gives det, nemlig Kongens eller Skakens Spil tilstrækkeligen viser. Grækerne dannede deraf Hetrikion, og Spanierne som have lært det af Araberne have forvandlet det til Axadres eller al Xadres.

Ideer af G. C. Lichtenberg.

(Lichtenbergs vermischte Schriften, 2 Theile, 1800: 1803.)

At ville lede om Mennesker i Bøger, bør af den Grund ansees for et unyttigt Foretagende, fordi saa saare faa ere istand til at bringe Menneskene, saaledes som de ere, tilbogs.

Horaz siger om Bøger: nonum prematur in annum, men da Forfatteren selv kun har lagt 9 Maaneder i sin kjære Moders Liv, indseer han ikke, hvorfor dennes Foster skal ligge 9 Aar i Pulten.

Det er intet Under, at Petitmaitrene saa gjerne see sig i Speilet, thi da see de deres hele Seg. Kunde Philosopherne faae et Speil, hvori de saae sig ligesaa heelt, kom de sikkert aldrig derfra.

At omvende forhærdede Misdædere før deres Død, kan man sammenligne med at mæste Creature. Man gjør dem aandelig fede, og skjærer derpaa Halsen af dem, for at de ikke skulde tage af igjen.

Mange Kundstaber, som man erholder uden selv at vide, er ofte meget skadelig. Lærdom kan ogsaa, som Træet, slyde i Blade, uden at bære Frugt. Derfor findes saa mangent slet Hoved, som veed forfærdeligt meget.

Kan Undseelse bringe og til at rødme i Mørke? — At Skræk kan faae os til at blegne i Mørke, er vist, men det Første neppe; thi bleg bliver man blot for sin egen Skyld, rød derimod for sin egen og Andres. Spørgsmaalet, om Fruentimrene kunne blive røde i Mørke, er en meget vanskelig Qvæstion; i det mindste et Spørgsmaal, som — man ikke kan faae afgjort ved Eys.

G. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 7.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 17 Februar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

Fyrtaarnet ved Plymouth.

(Uddraget af: Märkværdigheter i Naturens och Konstens
Riken. Göteborg, 1815. 8.)

Det ældste Fyrtaarn man kjender, var det som Ptolomus Philadelphus lod opføre paa Den Pharæ ved Mundingen af Nilfloden. Det var af Marmor og i en Høide af 400 Fod. Paa Spidsen var anbragt et stort Metalspeil, hvis Skin om Dagen kunde sees i en mærkelig Distance, og om Natten brændte en Ild, hvis Glans saaes i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil. Havet har siden oversvømmet Den; Klippen er næsten

jævnet med Havets Overflade, og Skibene strande paa Ruinerne af det Monument, som engang var opreist til deres Redning. Iblandt den nyere Tids Fyrtaarne fortjener neppe noget mere at mærkes formedelst sin Historie, end det som er opført paa Klippen Eddystone ved Indløbet til Plymouth. Denne farlige Klippe ligger tæt uden for Havnen; er ved høit Vand usynlig, men hæver sig ved lavt Vand, og er særdeles farlig for Skibe. Paa denne Klippe forliste i Aaret 1660 Linieskibet Kamillier, og mange store og smaae Skibe ere før og efter den Tid gangne der til Grunde. I Aaret 1690 besluttede den berømte Bygmester Winstanley, at opreise et Fyrtaarn paa dette, forresten meget smalle, Klippestykke. Han udførte ogsaa sin Plan med megen Kunst; og dets skjønne Bygningsmaade, dets Høide (80 Fod) samt dets farlige Beliggenhed paa den smalle Klippe opvakte Alles Beundring. Det uholdt i nogle Aar mangen Storm, uden at

blive beffadiget; og Winstanley besøgte ofte sit Taarn, i det han tillige styrkede det med nye Kast omkring Grundvolden. Han var selv saa overtydet om Bygningens Barighed, at han ofte sagde til dem, som tvivlede derpaa, at han ønskede, at besinde sig selv derpaa i den meest rasende Storm. Dette hans Ønske gik i Opfyldelse under den rædsomme Orcan, som rasede den 27de November i Aaret 1703; i hvilket Uveir han selv stod paa Taarnet, i Selskab med flere af sine Venner. Om Aftenen kunde man fra Plymouth see, at der fra Fyret gaves Signaler om Hjelp; men ingen vovede at sætte fra Land i et saa skrækkeligt Veir. Efter at Ratten var gaaet, medens Orcanen blev ved at rase, og Morgenen brød frem, vare Tusendes Dine rettede fra Plymouth mod Fyrtaarnet; men man søgte forgjæves om det. Bølgerne sloge mod den nøgne Klippe, og Taarnet var forsvundet med sin dristige Bygmester og hele hans Selskab. Nogle Dage derefter kostede

denne Ulykke endnu Flere Livet. Det store Transportfrib, Winchelsea, kom paa sin Hjemreise fra Virginien, og styrede mod Plymouths Havn. Ukyndig om Fyrtaarnets Skjæbne løb det paa Klippen og forliste med Ladning og Mandskab. — Af Selskabet Trinity house opførtes det igjen 1708, men brændte ved et Uheld aldeles af i Aaret 1755. Senere er det atter opbyggt og ansees som det fuldkomneste i sit Slags i Europa.

B j e r g e t B e s u v.

Besuv ligger omtrent en Miil østen for Neapel. Fra den lille Flekke Resina bestiger man Bjerget, sædvanligviis paa Ufler. Veien gaaer længe gjennem Wiinbjerger, som ere omgivne af Lavamure, og omringede med nydelige Smaahuse. Paa disse Bjerger er det at den bekjendte Wiin Lacrymæ Christi voxer. Jo høiere man

Kommer op paa Bjerget, desto mere ophører af Vegetation; imidlertid har dog en Eremit opslaaet der sin Bolig, hvor den Reisende nyder Forfriskninger og kan overskue det umaadelige Hav af Lava, i hvis Midte Bjerget hæver sig som en umaadelig Kegel. Den øvrige Deel af Bjerget, som er vanskeligt at bestige, bestaaer blot af Aske og Lava. Ethvert Udbrud aabnes gjerne af Jordskjælv, som varer ved, stundom i flere Maaneder; hvorpaa Eruptionen selv anmelder sig ved Drøn, som Kanonstød, der ere saa stærke, at Dørene i Neapel springe op. I en Høide af 12 til 1600 Fod opflyve da Stene, og Asken falder tit i en Strækning af 3 til 6 Mile. Ved hvert nyt Udbrud forandres Bjergets Figur; snart synker, snart forhøies dets Top; nye Kevner fremkomme, og Asken forandrer det Heles Udseende. Og uagtet at denne Fare have dog flere smaa Byer — Torre del Greio, Torre dell' Annunciata, Resina — leiret sig ved dets Fod; som intet Dieblif ere

sikkre og flere Gange have været hjemsøgte af Lavastrømme, som enten kunde dræbe dem, eller saa aldeles bloquere dem, at de maa døe af Hunger. Har en saadan Lavastrøm taget sin Retning mod en Stad, og allerede har ødelagt en Deel, da anstilles Bønner i Kirkerne, da bærer man den hellige Januarii Billede i Procession. Til denne Handling vælge Præsterne gjerne det Dieblif, da de efter sikkre Symptomer kunne vide, at Udbruddet vil høre op. Smidlertid begav det sig dog den 17 December i Aaret 1631, at en saadan Procession af 800 Mennesker blev omringet af en Lavastrøm og opbrændt og qvalt. Naar saadant skeer, da bliver Pøbelen utaalmodig, og istædet for Røgelse, faaer den hellige Januarius Skjældsord, Forbandelser, ja stundom solide Drygl.

Ideer af G. C. Lichtenberg.

(Lichtenbergs vermischte Schriften, 2 Theile, 1800-1803.)

Hvis Himmelen skulde finde det nødvendigt og nyttigt, at gjøre et nyt Dglag af mig og af mit Liv, saa vilde jeg meddele den nogle ikke unyttige Bemærkninger til det nye Dplag, hvilke især skulde angaae Portraitets bedre Tegning og det Heles klogere Plan.

En menneskelig Slægt af lutter Bise vilde ligesaa lidet være den lykkeligste, som en af lutter Narre.

Gud skabte Mennesket i sit Billede; det vil formodentlig sige, Mennesket skabte Gud efter sit.

Der gives ingen større Forstandsstjærpelse, end Mistro til hver Mening af Almuen. Man kan altid sikkert tilraabe sig: det er ikke sandt;

og, om man ogsaa tilsidst finder, at man har taget Feil; saa vil man dog aldrig opdage denne Feiltagelse uden Gevinst fra det Kundskabssystem's Side, som man har, og hvis Fasthed dog egentlig udgjør hvad vi kalde Sjælestyrke. Fortælle eller prædike disse Tvivl maa man ikke, i Religionsfager er dette især Tegnpaa et svagt Hoved.

Er vi ikke engang opstandne? Biffeligen! af en Tilstand, i hvilken vi vidste mindre om den nærværende, end vi i den nærværende vide om den tilkommende. Ligesom vor forrige Tilstand forholder sig til den nuværende, saaledes maaſtee den nuværende til den tilkommende.

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 25 Februar, da Hr. Pastor Michelsens Bidrag indkommer.

Borger = B e n n e n.

No. 8.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 24 Februar 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

Kjærlighed i Graven.

(Uddraget af Kluges Versuch einer Darstellung des animalischen Magnetismus. Berlin 1815.)

Et stærkt Beviis paa den dyriste Magnetismes Virksomhed med Hensyn til Skindøde, afgiver følgende mærkværdige Historie. I Midten af det forrige Aarhundrede forelskede en ung Mand i Paris sig i en rig Borgers Datter. Omendkjøndt han havde hendes Gjenkjærlighed, kunde han dog ikke komme i Besiddelse af sin elskede Gjenstand, da den lydige Datter gav efter for den haardhjertede Faders alvorlige Villie, og ægtede en anden, hende modbydelig, Mand. Stille Græmmelse over den endnu bestandigen

nærede ullykkelige Kjærlighed bragte denne beklagelsesværdige Dame paa Sygeleiet og derfra i Ligkisten. Man lod hende, ifølge den da værende Skik, begrave efter 24 Timers Forløb, og Faderen angrede nu for sildigen sin ubevægelige Billie. Den unge Mand derimod, drevet af varm, uimodstaaelig Længsel efter i Døden endnu engang at see den i Live saa begravte Elskede, listede sig Natten derpaa hen paa Kirkegaarden, trykkede Graveren Penge i Haanden, og lod Graven aabne. Paa engang opstod ved Synet af den Bortrevne, den Tanke hos ham, at hun ikke var død. Hurtig hævede han hende op, tvang Graveren, igjen at nedgrave Ligkisten, truede med at myrde ham, naar han ikke var taus, og bar den ham saa dyrebare Byrde ind i et tilstødende Huus. Her bragte han hende i Varme, klædte hende hurtig af, gned med Hurtighed hendes Lemmer og søgte ved fyrige Kys og tusend varme Omarmelser, igjen at indaande hende Liv. Flere Timer vare gangne hen med dette, hidtil frugtes-

løse Arbeid, da man med et hørte et Suk, og med det det, saa inderligt ventede Liv. Kort efter denne mærkværdige Begivenhed reiste dette fjeldne, kun ved Graven forenede Par, i al Stilhed til England, forenede sig der ved Ægteskab, og vovede først efter nogle Aars Forløb, at vende tilbage, for at gjøre Fordring paa hendes, for død anseete, Formue. Heraf fulgte den synderligste Proces; den første Mand paa- stod, at Konen tilhørte ham, og den Anden indvendte, at hun var død for ham, og kun for ham og ved hans Bestræbelser igjen bleven levende. Da imidlertid Parlamentet syntes tilbøieligt til, at overgive hende til sin første Besidder, saa oppebiede dette, uden Rigdom dog lykkelige Par, ikke Processens Udfald, men vendte igjen tilbage til England. Akterne fra denne overordentlige Proces befandt sig endnu kort før Revolutionen i Parlamentsregistra- turen.

Mærkværdigt cataleptisk Tilfælde.

(Efter Kluges anførte Værk. Uddraget af den Niederrheinischer Courier, No. 31, den 12 Mart. 1807. Strasburg.)

Historien om en Somnambule i Lyon, siger Journal de Paris, afgiver en Række af saa paafaldende Kjendsgjerninger, at man kunde være tilbøielig til at erklære den hele Sag for Charlatanerie og Bedragerie, naar ikke troeværdige Dienvidner havde borget for dens Sandhed. Man maa smile, naar man hører paastaet, at en hysterisk Dame besidder den sjeldne Gave, at aabenbare dem, med hvilke hun, ifølge Kunstsproget, staaer i Rapport, de skjulteste Ting; men det forholder sig dog saaledes. Den Vise troer uden at overile sig, og tvivler med Baersomhed. Petetain, en agtet Læge i Lyon, som længe havde iagttaget den Sygdom, denne Dame var underkastet, bestjæftiger sig for nærværende Tid med, at ordne sine samlede Erfaringer derover, og da at meddele Publikum samme; indtil videre ville vi lade os nøie med at anføre følgende Kjends-

gjerninger, som et agtværdigt Dienvidne, Hr. Ballanche, fortæller:

”I lang Tid talte man i Lyon om en kataleptisk Dame, og Hr. Petetain havde allerede bekendtgjort flere mærkværdige Sager hende betreffende, da Hr. Ballanche blev nyfigen for selv at lære at kjende de forbausende Virkninger af denne Sygdom. Han valgte det Dieblik til at besøge Damen, da hun nærmede sig sin sædvanlige Krisis. *) Ved Døren erfoer han, at ikke Enhver, uden Forskjel, turde nærme sig den Syges Seng, men at hun selv maatte uddele Tilladelse dertil. Man spurgte hende derpaa, om Hr. Ballanche maatte tilstædes Udgang, hvilket hun tillod. Han nærmede sig derpaa Sengen, i hvilken han saae en Dame ligge uden al Bevægelse, som ifølg. alle Kjendestegn, var nedsjunken i den dybeste Søvn. Han lagde, som man foreskrev ham, sin Haand paa Somnambülens Mave, og begyndte da sine Spørgsmaal. Den Syge besvarede alt paa det bestemteste. Denne overraskende Virkning antændte endnu meer den Spørgendes Nysgjerrighed. Han havde forskjellige Breve

*) Den magnetiske Søvns Tid.

fra en af sine Venner hos sig, af hvilke han tog et, hvis Indhold han troede selv at kjende bedst, og lagde det tillukket paa den Syges Mave. Han spurgde derpaa den Sovende, om hun kunde læse Brevet, hvilket hun besvarede med Ja. Han spurgde da, om Brevet ikke omtalte en vis Person, som han nævnede. Hun benægtede det. Hr. Ballanche, vis paa at den Syge tog feil, gjentog det samme Spørgsmaal, paa hvilket han erholdt det samme benægtende Svar. Somnambülen syntes endog noget fortrydelig over hans Mistviol, og stødte den Spørgendes Haand og Brevet bort fra sig. Hr. Ballanche, forundret over hendes Stivsindighed, gaaer til Side med sit Brev, læser det, og finder til sin største Forbauselse, at han ikke havde lagt det Brev, som han havde villet udvælge, paa den Syges Mave, og at altsaa Bildfarelsen var paa hans Side. Han nærmede sig Sengen nok engang, lagde Brevet paa det samme Sted, og den Syge sagde med en vis Tilfredshed, at hun nu læste Navnet, som han tilforn havde nævnet.

Dette Forsøg havde udentviol tilfredsstillt hundrede Andre; men Hr. Ballanche gif endnu videre. Man havde nemlig sagt ham, at den

Syge saae gjennem de dunkleste Legemer, og læste Breve og Skrifter gjennem Mure. Han spurgte hende, om det virkelig forholdt sig saaledes, og hun besvarede det med Ja. Han tog derfor en Bog, gik ind i et tilstødende Kammer, holdt med den ene Haand et Blad af denne Bog paa Muren, og fattede med den anden en af de tilstædeværende Menneskers Hænder, som dannede en Kjede lige til den Syge, paa hvis Mave den sidste havde lagt sin Haand. Strax læste den Syge de paa Muren holdne Blade, som ofte bleve slagne om, og læste dem endog uden den ringeste Feil.

Dette er den tro og enfoldige Fortælling af det, Hr. Ballanche har seet. Der lader sig uendelig meget sige derimod, men hundredtusind Grunde ere ikke istand til at tilintetgjøre en Kjendsgjerning. Damen lever, blev seet af mange fordomsfrie Mennesker, og blev længe iagttaget af en duelig og agtværdig Pæge, som fortæller det samme. Hvem har nu Mod til at nægte det? — Saavidt gaaer Strasburger Tidendens Fortælling.

Jung i sin Theorie der Geisterkunde raisonerer saaledes om denne Historie: Denne For-

tælling, siger han, indeholder ikke andet end Ting, som ved utallige Erfaringer er stadfæstet; kun denne ene Ting er mærkværdig, at Damen ogsaa uden umiddelbar Berørelse, kunne læse i Frastand, naar en Række af Mennesker tage hinanden i Hænderne og den Første af dem lægger sin Haand paa Hjertegruben — ikke paa Maven, thi den har intet at gjøre med Sagen — og den Sidste holder Bogen. Imidlertid læser hun hverken gjennem Væggen eller Muren, men ved Hjælp af den Kjæde, de forsamlede Mennesker danne, i dens Sjæl, som holder Bogen eller Brevet.

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 25 Februar, da Hr. Pastor Michelsens Bidrag indkommer.

Borger = B e n n e n.

No. 9.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 2 Marts 1816.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstræbet No. 30.

A n m e l d e l s e.

Mandagen den 4de Marts om Eftermiddagen
Klokken 5 holdes General = Forsamling paa
Prindsens Palai bag Slottet, til hvilken Tid
Dhrr. Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen.

Gollin.

Korfitsen.

E. Rabte.

Om Japanernes Mod, trofaste Kjerlighed og Dofrelse.

(Udaf Zimmermanns Taschenbuch der Reisen,
2te Abtheil. 1810.)

Gjennem en Række af flere Aarhundreder er det afgjort, at Japaneren er tapper, ja forvoven indtil Selvofrelse, og at han derfor aldrig blev undertvungen af Fremmede.

Paa denne Kraft, denne sande Vresfølelse finder Man følgende afgjørende Exempel:

Paa Formosa havde Hollænderne i de senere Tider nedsat sig. Et lille Skib fra den Japanske De, Satzuma var 1630 landet der for Handelens Skyld. Peter Nuits, den hollandske Statsholder paa Formosa, havde, formodentligen for medelst ældre Misforstaaelser, behandlet Mandskabet haardt. Japanerne, for svage til at tage Hevn, gik til deres Første af Satzuma, og forbrede Hevn for den lidte Mishandling. Men Førsten følede sig ej stærk nok hertil. Da fremstode

syv Unglinge af hans Livvagt, og tiltalede ham saaledes: "Vi vare uværdige til at høre til Din Livvagt, hvis Du ej tillod os, at redde Din Ære. Kun Middingens Blod aftvætter denne Skamplet. Vi bringe Dig Forbryderen død eller levende; og hertil ere Syv af os nok. Hverken det skummende Hav, eller den harniskede Livvagt skal afholde os derfra. Hine ere kun Pøbel fra Syden *); men vi Mennesker af Verden under Solen."

Den haardnakkede Gjentakelse af deres Bøn aftvang Forstens Samtykke, og den kloge Forvoventhed undte dem et lykkeligt Udfald. De landede paa Formosa, bleve indladte til Guvernøren, for at vise ham deres Ærefrygt, men drog strax deres Sabler og førte, til Hollændernes Forundring, under Trudsel af, ved den ringeste Modstand, strax at nedfable Oldingen, Denne lige gjennem hans egen Livvagt til Skibet, hvor de strax opoffrede ham for deres Hevn.

Dyfordring til Mob, til Foragt for Døden, ja til Selvmord er en Hovedgjenstand ved den japaniske Ungdoms Dydragelse. Kämpfer var

*) Hollænderne kom fra Batavia til Japan.

Bidne til, hvorledes Lærerne fortalte Skolebørn-
 gene Forfædrenes Bedrifter, og hvorledes de, til
 Døelse, lærte at skrive Heltens og Selvmordernes
 sidste Breve. Selvmord er nemlig hos Japanerne
 det Væsentligste ved Dueller. Deres Udfordring
 kræver, at begge Duellanten levende opridses sig
 Maven, og de kappes heri om, at overgaae hin-
 anden.

Tvende Adelsmænd mødte hinanden paa Trap-
 pen i det kaiserlige Pallads, og deres Sabler stødte
 tilfældigen imod hinanden. Den, der kom ned,
 ansaae dette som en Fornærmelse, saa meget og
 den Dypgaaende, der skulde bære et Fad op paa
 Kaisers Taffel, skjød Alt paa Hændelsen; "imid-
 lertid," tilføjede Denne, "er min Sabel vel saa god
 som Deres." "Jeg vil," svarede den Anden, "strax
 bevise Dem Forskjellen imellem begge vore Sabler;"
 drog derpaa strax sin Sabel ud, og opridsede sig
 dermed Maven. Stiltiende bortfjernede sig i Hast
 hans Modstander, vendede, efterat have forrettet
 sin Tjeneste hos Kaiseren, saa hurtigt som muligt
 tilbage, glædede sig over, endnu at finde ham
 levende, endskjøndt kæmpende med Døden, og i
 det han undskyldede sig med, at Kaisers Tjeneste

havde nødt ham til, at lade sig forekomme, beviste han ham, at hans Sabel var ligesaa meget værdt, ridsede sig ligeledes Mæven op, og faldt død til Jorden.

Ussindig er unægteligen denne Udfærd; hvor kan et Menneskes Værd eller Uværd bevises derved, at han frivilligen hengiver sig til Døden? Og hvor ofte mister derved den Uskyldige sit Liv, fordi hans Modstander, ofte en nedrig Ridding, forstod bedre at hugge, eller, i Europa, at skyde?

Beroer Værd kun paa Menneskets Værd for Samfundet, hvad Værd har da Den, der, for en personlig Fornærmelse, strax for stedse unddrager sig dette, efterlader maaskee ej alene sin egen Familie faderløs, men Staten selv, hvis han ellers var en Mand af Indflydelse og Talent?

Og dette ene for at bevise sit Mod, sin Foragt for Døden! Har han da ikke dette tilfældes med enhver foragtelig Epidsub, med enhver Røver, ligesom med ethvert elendigt Menneske, der dagligen, for nogle Skillinger, borthandler sit Liv til enhver saakaldet Helt? Derfor er enhver Dvekamp, være sig i Europa, eller Japan, strafværdig

Afsindighed. Mennesket, der indtræder i Familieforhold, eller og kun i det borgerlige Selskab, tilhører fra dette Djeblik af ikke mere sig selv alene, med mindre begge aldeles udelukke ham fra sig, eller han vorder begge til Byrde. Er derimod hans Indskydelse paa Statens Vel, paa et stort Antal af hans Medmennesker af Betydning, eller endog, formedelst hans sjeldne Talenter, af højeste Vigtighed, da er han næsten ubestemt strafværdig ved, for individuel Fornærmelse, at give sig til Pris for Døden, og herved saa uerstatteligen at bortstjæle Staten eller en stor Familie sit Jeg.

Navnene Pitt og Canning være længe nok i Anseelse; men deres Tvekamp var en høj criminel Statsforbrydelse. En fransk Hærfører fra det gamle Monarkies Dage blev af en anden udfordret til Tvekamp just som et Slag skulde begynde. "Nu," svarede han, "min Herre! have vi Begge højere Pligter; Fædrelandet fordrer nu Forsvar. Beholder jeg i Slaget mit Liv, da først staaer jeg Dem til Tjeneste, for at forsvare mig selv."

Dette var et Sprog for Manden af Grundfærdninger, Heltemod og Pligtfølelse, endskjøndt

han ej var istand til ganske at handle imod Banens Affindighed. Fortræffeligen har den store Sully, vist nok en Mand af højeste Vresølelse og Mod, ivret imod Tvekampens Uforstand; og Gustav Adolph, dette Mønster for sande Helte, angav et Middel imod Tvekamp, hvilket Man i alle Stæter borde efterligne.

Tvende af hans Generaler udbade sig af hans Tilladelse til en Duel paa Liv og Død. Gustav bevilgede dem den, med det Løfte, med sin Nærværelse at bæere deres Tvekamp. Høist glade over denne sjeldne Udmærkelse, ordnede de Alt paa det prægtigste til Dødsfesten. Det hele Generalitet, ja det hele Korps af Officerer blev indbudet. De dannede, til bestemte Tid, en vid, høitidelig Kreds, i hvis Midte begge de Stridende længselstfuldt ventede Monarken. Han kom, men bag efter ham Skarpretteren. Neppe var han kommen i Kreds, før begge Generaler taknemmeligen favnede hans Knæer, for den givne Tilladelse, og for Treen af hans Nærværelse, med Bøn om, at maatte begynde deres Tvekamp.

"Jeg bevilger Dem det," sagde Gustav; "merk Dig" — i det han vendede sig til Skarpretteren —

"Dig befaler jeg, strax at lægge Sejerherrens Hoved for hans Fodder.

Knækket var nu alt Mod, Begge styrtede til Monarkens Fodder, og affstode fra deres Fejde. "De ere" — sagde Gustav — "Begge tappre, agtværdige Mænd; jeg og Staten behøver Dem; det var derfor, i denne Nødens Tid, en svær Statsforbrydelse, at ville begaae et saadant Rov. Langt ædlere er det, at tilgive en Privatforærmelse, end at forøde sit Mod paa sædvanlig Hevn-gjerrighed." Derpaa skede en ærefuld Udsoning og tvende værdige Mænd bleve bevarede for Samfundet.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Sofadetaakademiet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 10.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 9 Marts 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

I General-Forsamlingen den 4de denne Maaned blev følgende afhandlet:

I Anledning af, at min, Collins Anministrations Tid var udløbet, blev iblandt de efter Lovene foreslaede 10 Repræsenterere Hr. Major Aagaard, Ridder af Dannebrog, ved fleste Stemmer valgt til Administrator, som var tilstæde og behagede at antage Valget.

Af Kassereren blev fremlagt Ekstrakter af forrige Aars 4de Kvartals- og General-Regnskab, og bleve Dhr. Overkrigscommissair Winther og Commerceraad Rabe Holm anmodede om, at paatage Dem Revisionen af forrige Aars Regnskab, som dertil vare villige. Ekstrakten af 4de

Qvartals Regnskab følger hermed, og General-Regnskabet skal i næste Ugeblad blive indført.

Derefter blev foretaget Repræsentantvalg og skal de afgaaede og valgte nærmere blive anmeldte, naar Valget af Bedkommende er antaget.

Som nye Medlemmer af Selskabet bleve antagne:

- Hr. Silke- og Klædefræmmer Hans T. Thune.
- = Kjøbmand W. Petreus.
- = Copiist P. Dons.
- = Glarmester Johan C. Holm.
- = Brændevinsbrænder Brøndom.
- = Brændevinsbrænder Fielsted.
- = Skoemager D. Agerberg.
- = Pharmaceuticus B. H. Koch.
- = Glarmester Fischer.
- = Skoemager P. Holm.
- = Skoemager Westman.
- = Grosserer N. Nielsen.
- = Grosserer N. C. Wedersøe.
- = Grosserer. P. Wedersøe.
- = Grosserer J. Wibroe.
- = Sadelmager Hans A. Suel.
- = Bødker Lars J. Suel.
- = Mechanikus og Dannebrogsmænd A. Young.
- = Slagter Johan C. Møller.
- = Slagter Hans J. Frisk.
- = Kølslager Simon Poss.
- = Kongelig Fuldmægtig B. C. Grønberg.
- = Klædefabriker og Dannebrogsmænd F. Herz-
sprung.
- = Kjøbmand Joseph Pipman.

Hr. Lærer og Inspektør ved Carolineskolen
C. U. Helner.

- = Studiosus C. W. Birkerød.
 - = Bogtrykker H. W. Popp.
 - = Værtshusholder J. G. Reeh.
 - = forhen Kammerlakai Høyriis.
 - = Uhrfutteralmager Mogenssen.
 - = Tømmermester Steenberg.
 - = Maler P. Farve.
 - = Kongelig Told-Controleur T. Ginnerup.
 - = Copiist Conrad Hansen.
 - = Fuldmægtig J. F. Schulk.
 - = Faktor Rosenberg.
 - = Skoemager A. Olsen.
 - = Blikkenslager Rudolphi.
 - = Grovsmed ved Holmen M. P. Glumfse.
- Frue Arctander.
Madame Wæsterberg.
= = Weiner.
Somfrue Bringman.
= = N. S. A. Young.
- Klubben: Det bestående borgerlige Selskab.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen. Collin. Korffitsen.

C. Røble.

E x t r a c t

af 4de Kvartals Regnskab for det forenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
i Kvartalet fra 1ste Octbr. til ultimo Decbr. 1815.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß.
Rassebeholdningen fra forrige Kvartal	654	27 $\frac{1}{8}$
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 27de Aargang fra No. 40 til 52 inclusive	369	1
B. Kvartals Kontingenter for 3die Kvartal samt Restancer fra for- rige Kvartal	327	25
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Kvartal	477	32
D. Renter af Selskabets Kapital	5394	"
E. Tilfældige Indtægter:		
1) Et Medlems Gratifikation som formedelst Dødsfald ikke er hæ- vet 10 Rbd.		
2) Et Medlems Indtrædelses- penge som overordentlig . 10 —		
	20	"
Summa	7241	85 $\frac{1}{8}$

At forestaaende Extract af 4de Kvartals Regnskab
for 1815 er overeensstemmende med Administra-
tionens Kontrol bevidne

Sørensen. Collin. Korfitzen.

C. Røbbe.

U d g i v t.

	Rbd.	ß.
1. De aarlig staaende Udgifter: for Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Kvartal m. v.	1181	36
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Kvartal	300	60
3) Til Laan og Gratifikation: a) betalt de i Generalforsamlingen den 11te Decbr. bevilgede Laanes- summer 3250 Rbd.		
b) ligeledes de samme Dag bevilgede Gratifikationer <u>1815</u> —	5065	■
4) Renter til den Kongelige Rigs- banke af 800 Rbdlr. for 6 Maane- der og forud for een Maaned . . .	28	■
Saldo bliver Kassebeholdningen til næste Aar	666	85 $\frac{1}{16}$
<u>Summa</u>	<u>7241</u>	<u>85$\frac{1}{16}$</u>

Kjøbenhavn, den 30te December 1815.

E. Horup,
Kasserer.

Om Japanernes Mod, trofaste Kjerlighed og Opofrelse.

(See forrige No.)

Men Japanernes Mod udmærker sig ikke blot ved affindige Dvekampe; oftere havde det de ædelste Drifter til Grundlag. Følgende Træk af barnlig Kjerlighed er rystende: En Enke, Moder til tre Sønner, levede i stor Trang. Hendes Børns Haandarbejde strækkede ikke til Familiens Underholdning. Just i denne sørgelige Forsatning blev et Decret fra Regjeringen bekjendtgjort, hvilket lovede en anselig Belønning til hver Den, der overleverede en Tyv i Retfærdighedens Hænder. Enkens Sønner kom, uden Moderens Vidende, overens med hinanden om, at, for at underholde Moderen, En af dem skulde opofre sig som Misdæder, men begge de Dvrige paatage sig Angivernes Rolle; Lodkastning skulde afgjøre den foregivne Tyv. Den Yngste — thi ham traf den haarde Skjebne — blev af sine Brødre ført til Dommeren. Den Anklagede tilstod strax sin Forbrydelse og blev kastet i et haardt Fængsel; til Anklagerne derimod udtalte Man den, af Regjeringen, lovede Sum. Men Naturens Stemme vaagnede lydeligen hos

Brødrene. Ved Bønner og Bestikkelse erholdt de Tilladelse til at besøge den formentede Misbæder. Ved Synet af ham lode De, efter Deres Mening uoverraskede, Deres Følelser og Taarer frit Løb. Fangevogteren saae imidlertid hemmeligen dette forborgne Spil, denne lydelige Jammer med Beundring, og sneg sig, da de forlode Fængslet, efter dem lige til deres Bolig. Hvor højt steg nu her hans Forundring, da han hørte, hvorledes den ulykkelige Moder, ved begge de øvrige Søners Beretning, kastede Blodpengene fra sig med den heftigste Smerte. "Heller vil jeg døe Hungersdød," raabte hun, "end underholde mit Liv med min uskyldige Søns Blod!"

Dybt rørt af denne rystende Scene, ilede Fangevogteren til Dommeren. Dgsaa ham gjennemtrængte Beundring og Medlidenhed. Fangen blev strax bragt for ham, og paa Ny forhørt. Standhaftigen blev han ved sit første Udsigende; men snart overbeviste Dommeren ham om, at han kjendte den hele Hemmelighed. Begge Brødrene bleve hentede, Sagen sat fuldkomment i Lys, og Dem, under rige Lovtaler over deres ophøjede barnlige Kjerlighed, lovet Belønning. Dommeren berettede Kajseren denne ædle Daad. Denne udsatte for den yngste Broder en aarlig Kapital af 1500, men for hver af de øvrige 500 Daler paa Livstid.

Denne Selvopofrelse bliver i Japan ikke indskrænket til Manden. I blandt flere ædle Dvinsdens Idrætter, maa endnu følgende her finde et Sted; for Efterligningen i Europa sørge vore Dages Opdragelsesanstalter!

En Adelsmand fra Fingo var saa lykkelig, at vorde inderligen elsket af sin Hustrue, en sjelden Skjønhed. Kajseren ønskede selv at besidde hende. Han begik derfor den, Døden værdige, Forbrydelse, at lade Manden henrette, og befalede derpaa, at bringe Enken i Palladset. Hun afflog ikke Tyrannens Raade; kun udbad hun sig en Frist af tredive Dage; hun vilde i den begræde den Ufsøde. Ved Enden af denne Tid gav hun for samtlige sine Paarørende en Fest, hvilken Kajseren selv bærede med sin Nærværelse. Efter ophævet Taffel, traadde den Sorgende op paa den høje Balkon for hendes Huus, og i det hun lod som hun vilde see vidt omkring, endede hun, ved et forvovent Spring, i Kajserens Nærværelse, sin Smerte og sit Liv.

H. C. Michelsen,

Praest ved Holmens Menighed og Lærer
ved Sokadetakademiet.

I n d t æ g t.

	Rbdlr.	ß.
A. Kassebeholdningen fra forrige Aar	1538	42 $\frac{1}{16}$
B. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 27de Aargang fra No. 1 til 52 inclusive	1469	58
C. Kvartals Kontingenter fra 1ste October 1814 til ultimo Septbr. 1815 med Restancer	1279	1
D. Aarlige Indtægter:		
1) Det Kongelige Husets velgjørende Gave	207 Rbd.	48 ß.
2) De overordentlige Medlemmers Kontingenter samt af et Medlem Indtrædelsesspenge	242 — =	
	449	48
E. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Aar	1417	32
F. Renter af Selskabets forskellige Capitaler efter Kvartals-Extrakterne	5992	48
G. Tilfældig Indtægter:		
1) Tvende Medlemmers Pensioner, som formedelsf Dødsfald ikke blev hævet	5 Rbd.	= ß.
2) De af Revisionen i Regnskabet for 1814 udsatte	2 —	24.
3) Et Medlems Gratifikation, som formedelsf Dødsfald ikke er hævet	10 — =	
	17	24
Summa	12163	61$\frac{1}{16}$

At forestaaende Extract af General-Regnskabet for 1815, er overeensstemmende med Administrationens Control, bevidner

Sørensen.

Collin.

Korfitzen.

C. Købe.

U d g i v t.

	Rbdlr.	ß.
I. De aarlig staaende Udgifter:		
a) For Ugebladets Trykning m. v. hele Aaret	492 Rbd.	= ß.
b) Lønninger til Selskabets Bogholder, Kasserer og Lydde	2702 —	48.
c) De Bøddene tilstaaede 2 pro Cent af Indkassationen	70 — =	
	3263	48
II. Til de aarlige Pensionister i indeværende Aar	1229	36
III. Til Laan og Gratifikation:		
a) De i Generalforsamlingen for dette Aar bevilgede Laanesummer	3700 Rbd.	
b) Gratifikations-Summerne ligeledes	1815 —	
	5516	=
IV. Tilfældige Udgifter:		
a) For indkjøbte Papiir til Ugebladene	711 Rbd.	= ß.
b) Betalt til Rigsbanken det i Aaret 1813 gjorte Laan med Renter	745 —	88.
c) Nogle anviste Regninger og Udgifter	31 —	92.
	1488	84
Saldo, bliver Kassebeholdningen til næste Aar	666	85$\frac{1}{16}$
Summa	12163	61$\frac{1}{16}$

Kjøbenhavn, den 31 December 1815.

Hørup,
Kasserer.

E x t r a c t

of

G e n e r a l - R e g n s k a b e t

for

det forenede Understøttelses-Selskabs

I n d t æ g t e r o g U d g i v t e r

fra primo Januari til ultimo December 1815.

B o r g e r - B e n n e n .

No. II.

Stte og tyvende Aargang.

Løvedagen den 16 Martz 1816.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Hermed følger den i General-Forsamlingen den 4de denne Maaned fremlagte Extract af forrige Aars General-Regnskab.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Sørensen.

Collin.

Korfitsen.

E. Køble.

Om Religionsvæsenet i Japan.

(Af Zimmermanns Taschenbuch).

Saa ubegrændset og Kubo's, eller den verdslige Kaisers, Magt og Anseelse synes at være, saa er den dog, ved Paven af Japan, den geistlige Kaiser, Dairi, paa en vis Maade indskrænket. Dairi staaer, endog efterat det tusendaarige Alvælde er frarevet ham, endnu i højeste Anseelse. Folket seer i Ham, som Religionens Overhoved, et overjordisk Væsen, et Afkom af Guderne; hans Titel er og: Ten=Do (himmelsk Første) eller Dairi (Himlens Søn). Desaaarsag have endog de verdslige Kaisere, i ældre Tider, bragt Ham, der aldrig forlader sit hellige Sæde, Miaco, deres Hylдинг; og endnu yde de Ham aarligen deres Tribut, ved at hetskikke en Gesandt og rige Gaver.

Han besidder derhos saare betydelige Indkomster. Den store Stad, Miaco, med dens hele Provinds, ere Hans Domæner; Kubo=Sama lader Ham tilsende en anselig Sum af sin Skat; og, hvad sandsynligen endnu overgaaer dette, Uddelingen af alle Titler og Værdigheder, selv Kubo's ej undtagen, indbringer Ham overordenlige Summer.

Men Ugtelsen for denne Overpræst grændser nær til Forgubelse. Jorden selv er for vanhellig til, at maatte berøre Hans Fødder. Han bliver, hvørhelst Han og skulde gaae hen, stedse baaren paa Skuldrene. Rigtig nok er Hans Gang yderst indskrænket; thi Han forlader hverken Staden Miaco, eller sit pavelige Pallads. Aldrig skal Han vise sig offentlig. Endog Hans Skæg og Hans Negle torde Man fordum, af Hellighed, ikke fratage Ham; nu gjør Man det om Natten, om mueligt, naar Han sover. Saa vorder og Alt hvad Han nyder hvergang kogt i nyt Porcellæn.

Denne japaniske Pave bærer, over en Tunica (Underkjole) af sort Silke, et rødt Bind, der atter er overhængt med et meget fint Silke Krepflor. Hovedet pryder en Art Bispehue, med nedhængende Duffer, ligesom paa vor Pavekrone.

At Camis himmelske Slægt ej skal udbøse, har hans Hellighed flere Gemalinder, hvoraf dog kun Een erkjendes som den virkelige, eller den første Kajsferinde.

Miaco, Dairi's Sæde, indbefatter tre Fjerdedeel Mil fra Nord til Syd, og en halv Mil fra Ost til Vest, og ligger i en behagelig Glette, rigeligen gjennemskaaen med Floder. Den nordlige Deel af denne folkerige Stad indtager Dairi's Pallads; dette alene indbegriber tretten Gader, hvilke,

ved Bolbe og Mure, ere affondrede fra den øvrige Stad.

I dette Pallads ere da især to Rækker Baa-
ningshuse, ser paa hver Side, for hver enkelt Kaj-
serinde, tilligemed endnu andre Appartementer for
de Øvrige, alle paa det Prægtigste møblerede.

I ethvert af disse tolv Huse blev, som Caron
forsikkrer, endnu til hans Tid (og Asiens Sæder
ere ej saa foranderlige, som vor Verden deels) altid
om Aftenen holden en Fest bered, med Musik for
Kajserens Gemalinder.

Erholder Dairi en Arving, da opsøger Man
so af Rigets smukkeste Qvinder, for iblandt dem
at vælge en Amme. Disse Damer blive derhos
samtligen af de 12 Kajserinder paa det Prægtigste
modtagne. Dagen derpaa, efter Lægens Undersø-
gelse, bliver heraf, for det Første, Halvten, med rige
Foræringer, affkediget. Den følgende Dag vælger
Man atter iblandt de 40, og 30 blive affkedigede,
indtil endeligen, efter nye Ceremonier og Forærin-
ger, iblandt de 10 tre, og tilsidst af disse udsøges
den virkelige Amme, hvilken da opdrager den unge
Halvgud.

Had alt Dette længe nok bevise Japanernes,
til Uffind grændsende, Dverto, saa synes dog en
saadan Paves, eller geistlig Regents Existens, i en
asiatisk, ganske despotisk Stat, ej mindre en usor-

delagtig for enhver Regjerings Hovedgjenstand, nemlig Folket selv. Denne Dairi bliver stedse en Art af sidste Beskytter imod fuldkommen Vilkaarlighed af den verdslige Kajsfer. Japan har kun Store og et ganske afhængigt Folk; Landstænder, Folkerepræsentanter og lignende Fortalere og Bevingere af Tyrannens Billie gives der ikke. Ere nu, som det er Tilfældet, Førsterne eller de store Proprietærer aldeles undertvungne, saa er Dairi, som helligste Overhoved for den uantastelige Folkereligion, dog endnu en sidste Tilflugt imod overdrevent Tyranni.

I saadanne Stater vil kun den criminelle Egoist, den egenlige Tyran, men ikke Folke- eller Menneskevennen, ønske denne Afgud, var han endog kun religiøs Skræmmer, udryddet. Uden Dairi synes det Hele endnu bestemtere at være givet til Pris for een Gnestes Lune; og dette fører atter den fordømmeligste og, til hver retfærdig Rebellion, modneste Tilstand i en Stat med sig. Langt uskatterligere er her en hellig Fader, end den ubegrændsede Despot.

Ogsaa i denne Henseende har Japan et saare højt Fortrin for Kina. Her formaae Proprietærene aldeles Intet imod Kajsferen; de selv hænge aldeles af den ene ufejlbare Overherre. Ham alene

lyder den hele Krigsmagt, og Religionen erkjender i Ham ligeledes den eneste vilkaarlige Styrrer.

I Japan er det dog muligt, at Kubo's overbrevne Forbringere forene de Store med den af Folket tilbedte Dairi, og saaledes bøje Natten paa Tyrannen.

Derimod stræber og Kubo = Sama paa alle Maader at indskrænke Dairi. Han holder derfor i Miaco vigtige Spioner og en stærk Vagt.

Saaledes danne sig de to betydelige Ege vægte, der i det Mindste ej tillade, at Folketilstandens Vægtstaaal aldeles stiger.

I denne Henseende synes det ubegribeligt, hvorledes selv tænkende Mænd have kunnet tænke sig Japans Despotismus som aldeles fast og urofskeligt.

Fra dette Religionens Overhoved gaae vi nu over til Religionen selv og den offentlige Kultus.

Vel tælle nogle Efterretninger mange Religioner i Japan, maaskee Underafdelinger eller Sekter. De nyeste og sikreste Beretninger bringe dem tilbage til tre Religioner.

Den første, ældste, Dairi's egen Religion, hedder Xinto eller Sinto. Man maa tilstaae, at den saavel i Henseende til dens Dogmer, som dens Kultus, temmeligen nærmer sig den naturlige. Den fastsætter eet eneste, ophøjet, usynligt Væsen,

hvis Sæde er i den højeste Himmel, men der, for stort til at bekymre sig om Menneskenes specielle Anliggender, ej behøver nogen deres Tilbedelse. Derfor have deres Templer ingen Billeder, eller Forestillinger af Gud, af hvilkensomhelst Art. Dog tage de, i Sager af Vigtighed, stedse Hensyn til denne højeste Gud; thi kun ved Ham sværge de, eller aflægge deres Ed paa Ham.

Et andet Dogme i denne ældste Religion er Sjælens Udødelighed. De antage en dobbelt Tilstand efter Døden, en lykkelig og ulykkelig, alt efter den jordiske Wandel.

De Dydiges Sjele komme til et roligt Opholdssted under Himmelen; de Ugudeliges Sjele derimod lide længe, omsvævende i varig Uro.

Deres Moral er overensstemmende med disse Sætninger. De beslutte sig paa en dydig Wandel, og yttre streng Lydighed imod Landets Regjering. De ræddes derfor heller ikke ved Døden, da de haabe at glædes i en god Tilværelse efter dette Liv.

Efter Sinto-Religionens Væresætninger gives der mange Slags Underguder, hvilke de aflede fra deres første Gamis, Halv Guder, Stamsfædrene til selve Dairi.

Disse, *troe de, beherske Elementerne, give selv Afgt paa Menneskenes Gjøren og Læden. De

ere for dem det specielle Forsyn. Smidlertid tilstaae de end ikke disse noget Billede eller nogen Statue i deres Templer. Charlevoix, hvem det er magtpaaliggende, overalt at opsøge Spor af vor Religion, finder ligeledes, i Sinto-Religionens Dogmer, Skabelsens Historie, tildeels lig den mosaiske.

Gudsdyrkelsen selv er simpel. De besøge Templet, Mia kaldet, (der skal være saadanne 20000 i hele Riget) med største Andagt, og bære især Om-
sorg for, aldrig at indfinde sig der uvaskede, eller endog i slette Klæder.

(Fortsættes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Selskabsakademiet.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles
Søndagen den 24 Marts, da Hr. Inspektør Kjøl-
sens Bidrag indleveres.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 12.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 23 Marts 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

Om Religionsvæsenet i Japan.

(See forrige No.)

Istedet for alle Afgudsbilleder, er i Midten af Templet oprejst et støbt, stort Spejl af Metal, og nogle Striber hvidt Papir, som Sindbillede paa Renhed. Foran Spejlet stiller Japaneren sig, ved sin Indtrædelse, og bøjer sig med dybeste Vrefrygt gandske ned til Jorden. Spejlet, da det viser dem de mindste Pletter i deres Ansigt, minder om, at enhver hemmelig Plet i Sjelen er synlig for Guddommen; men de hvide Papirstriber hentyde paa den nødvendige Renhed i Hjertet. Her forretter den Andægtige sin Bøn, giver nogle Dffergaver, viser sig endnu engang for Spejlet, og, efterat han tre Gange har ringet med en lille, i Templet selv

værende, Klokke, forlader han det, for at nyde Resten af Dagen i Fornøjelse.

Tilhængerne af denne Religion stye Kjødspiser, fremdeles Blodsudgydelse og Berørelse af et Pig. Hvo herimod synder, er paa nogen Tid ureen. Og saa er Udgang til Templet til visse Tider det andet Kjon formeent.

I denne Religion gives Munkeordener, hvoriblandt især Sannabos er berømt. Navnet Sannabo betyder en Bjergsoldat; disse skulle stride for de fædrene Guder og Lande, og gjøre deres Regeme Gubdommen værdigt ved Spærgelse, Menselse, Bestigen af det hellige Bjerg og Badning i koldt Vand. Det er egentligen devote Eremiter, fornemmeligen i og omkring Jusis Bjerger, hvis høje Toppe de, som Bodsøvelse, hver Maaned bestige.

Der gives flere Underafdelinger i denne Orden; de fleste af disse Munke tigge sig igjennem Livet. De bære en Rosenkrands; Haaret er hos dem strøget bag til og kort affkaaret. Fordum holdt de sig til deres Stifters simple Skikke; han hedde Sienno-Glassa, og har levet for 1100 Aar siden. Nu have de optaget Mere af Budso-Religionen, give sig og af med Magi og Tagedom.

Foruden disse Tammabos gives der og i Japan flere Munkcordener, ligesom og Nonner, der ligeledes, som Tiggermunkene, falde de Rejsende besværlige. Iblandt de Sidste ere fortrinligen smukke Piger, der ved Sang og behagelige Underholdninger fornøje de Rejsende. De have egne quindelige Overhoveder i Miaco; deres Dragt er meget tæfelig. En lille sort Kappe, bedækket med en Straahat, klæder det smukke Ansigt meget godt, og skærmer imod Solen; dernæst henriver deres skjønne, ranke Vært.

Sinto-Religionen anordner flere Feste og Pillegrimstrejfer. Saare hellig er, iblandt de sidste, Pillegrimstrejfen Sanga eller ordret: Dypgangen til Templet; dog gives der flere Pillegrimstrejfer til forskjellige hellige Steder. Men den berømteste bliver stedse Pillegrimstrejfen til Templet i Provindsen Tero eller Tsio paa Hovedøen, Niphon, imellem Søen Dmi og Sydhavet.

Templet, eller Mia selv, er saa simpel som Sins oprindelige Gudstjeneste. En lav, med Straatag dækket, Træbygning paa en stor Slette, kun indvendigen det nævnte Spejl og de hvide Papisstrimler langs ad Bæggene. Trindt om denne gamle, simple Bygning, staae over 100 smaa Kapeller,

helligebe til Underguderne. Hver har sin Bægter eller Canusi, og en stor Mængde betydelige Bygninger vedligeholdes trindt om af egne saakaldte Tempelherrer, til at huse de utallige Pillegrime.

Enhver rettroende Tilhænger af Sinto-Religionen er forpligtet til, aarligen, eller i det mindste een Gang i sit Liv, at gjøre Pillegrimsvrejse til Kinto. Kun Dairi selv er fritagen for enhver Art af Besøg. Derimod sender den verdslige Kæiser, eller Kubo, og Kongerne eller mægtige Rigsførster, ved Begyndelsen af Foraaret (i Marts eller April), egne Gesandtskaber. De Ringere besøge personligen de hellige Steder.

Enhver Pillegrim bereder sig, ved Afhold fra alt Urent, til denne hellige Færd.

Er han kommen didhen, saa fører ham en Canusi til den højeste Guds Tempel. Han nedkaster sig for ham til Jorden, for at tilbede; da han siden, efter forrettet Andagt og frembragt Offer, af Canusi erholder et formeligt Afsladsbrev, kaldet Otto-waj, hvorved han tillige hele Aaret igjennem holdes beskyttet imod Ulykke og Sygdomme; derfor søger Man, med yderste Omhyggelighed, at bringe Otto-waj hjem, og der at gjemme det paa det Helligste.

Blandt denne Religions Ordener, bør vi gjælde de Blindes være uansørt. De udgjøre ligesom en egen Corporation. En af dem takker Kjærlighed for sin Oprindelse. En dairisk Prinds, Samniamar, elskede en Prindsesse paa det inderligste; hun blev ham, ved en tidlig Død, berøvet; det store og uerstattelige Tab badede ham Dag og Nat i Taarer; han tabte derover sit Syn. Han stiftede derpaa, med sin Faders, Kæiserens, Tilladelse, de Blindes Orden, under Navn af Bussets-Sato, eller Bussets-Blinde. I nyere Tider skal dog denne Corporation være kommen i Forfald.

Sinto-Religionens eller Kebis Fests eller Højtidsdage ere fornemmeligen følgende fem: 1, Soguat, eller den første Dag i første Maaned; 2, Soguat's Saunih, den tredie Dag i den tredie Maaned; 3, Sogua's Gouih, den femte Dag i den femte Maaned; 4, Sitssegua's Fanuka, den syvende Dag i den syvende Maaned, og 5, Kugua's Kunih, den niende Dag i den niende Maaned. For største Delen bestaae de tilhobe i glædelige Gilder og Lykønskninger.

Den anden Religion af stor Almindelighed er Budso, eller Budso. Det er en af de fremmede, især fra Kina og Indienindsførte, Religioner,

og har megen Lighed med Indianernes og Siamernes. Kämpfer holder denne Religion, Siaka hos Japanerne, eens med Bramanernes Budha eller Fo; Man kan kalde den den reformerte Bramanste. Deres Bæresætninger i Henseende til Ubdødelighed og Helvedstraffene see hin meget lige.

Denne Religion har et stort Antal Bonzer eller Præster, Nonner og andre Ordener; og disse Præster forstaae saaledes at forstue Japanernes Hoveder, at de, ligesom i Indien, hyppigen opofre sig selv, for snart at nyde et lykkeligt, evigt Liv.

Hovedguden hedder Amida; han bliver ofte forestillet med et Hundehoved, og mange Arme.

Denne Religion har et utroligt Antal af Afgudsbilleder, og Beskrivelsen over hint Tempel, Daibud, hører til den.

Pillegrimstrejferne til særdeles hellige Steder i denne Religion ere langt synderligere, end Santos. Thi de Bodsfærdige have de sælsomste Prøver at udholde.

Løet ved Nara, en Stad, 8 Mile fra Miaco, begynder en Bjergstrækning, hvis Top hæver sig til Skyerne. Paa Spidsen findes et Bonzefloster, hvortil de Bodsfærdige ile. Bonzjerne af den strengeste Levemaade have allerøverst oprejst en stor

Stellads, lig en stærk Bismar. I den ene Bjelkes Bægtstaaal sætter sig den Skriftende i alle øvrige Pillegrimes Paasyn. Nu dreje de den Deel af Bismaren med den Skriftende ud over den umaalelige Afgrund, og, i denne, Gysen opvækkende, Stilling, begynder han sin Bekjendelse af Synderne. Bee ham, hvis de alvorlige Dommere finde Bedrag og Løgn i hans Bekjendelse! De skubbe Bjelken, og Synderen styrter uigjenbringelig i Afgrunden.

Overhovedet øve Bonzjerne af denne Sekt høj Grad af Despoti mod deres Tilhængere. Deres Overhoved eller Ypperstepræst kan binde og løse, ja endog formere eller formindske det tilkommende Livs Straffe.

Hovedbogen i denne Religion hedder Toketio, eller ligefrem Bogen (Kio).

Saa vel disse Bonzjer, som de øvrige vigtige Munkeordener, have en Repræsentant i Miaco, og erkjende samtligen Dairi som deres Overhoved.

Blandt de, sandsynligvis, fra Kina nedstammende Fester fortjener Laternes- eller Lampesfesten at nævnes. Man fejrer den ved Enden af August i hele 3 Dage. Da, troer Man, vandre deres Sjæle tilbage til Familien, og blive til anden Nat. De worde høitideligen, ved Gravene, ophængte med La-

terner og Bambusstænger, imodtagne og store Gilder anstillede; thi Man mener, at Sjelen, som yderst fine Legemer, opsluger det Subtileste af Spi-ferne. Mod Enden af den anden Nat antænder Man Baade af Straa ved Kysterne, og driver disse, under stor Musik og stærk Belysning, ved Midnat ud i Havet. Dette er Sjelens Tilbagevisen til Landeverdencn. Festen selv, tilligemed de antændte Baade, forunder et mærkværdigt Syn.

Ogsaa de enkelte Guder, s. Ex. Havets Skytsgud, saavel som enkelte Stæders Skytsguder, ere særdeles Feste helligede. Heriblandt er især Festen Matsuri berømt. Den fejres i Mangasak paa denne Stads Skytsguds Fødselsdag, den niende Dag i den niende Maaned, med Sang, Musik og Skuespil.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer ved Sokadetakademiet.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles Søndagen den 24. Marts, da Hr. Inspektør Kjelsens Bidrag indleveres.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 13.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 30 Marts 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Bed Mægler Horups Død er Kasserer-Em-
bedet ved dette Selskab bleven ledig. De af
Selskabets Medlemmer, som maatte attraae
samme, ville derom forinden førstkommende
13de April indlevere deres skriftlige Begjæring
til Selskabets Bogholder Koble boende ved
Vestervold No. 254.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses-Selskab.

Sørensen. Collin. Korfitsen.

E. Koble.

Borgervennen

ved

Hans Christian Knudsens

G r a v.

Alt manges Digter sjunget har

ved Dannemandens Baare.

Alt Borgertal Hans Støv henbar;

mens Armod græd saa saare.

Den Udling kjendte Hver i Nord;

Hver, som paa Dansthed agted.

Ej Fiendes Bold, ej Riddings Ord

Hans Gang at sinke magted.

Han lued op en hellig Ild,
til Almeensorg at lette.

Han var saa djerv; Han var saa mild;
Hvo kan Hans Ild forgjette?

Thi vee, hvis Borgervennen tav;
ej dybt Hans Minde gjemmed;
ej, ved sin tabte Indlings Grav,
sit Borgerqvad istemmed.

Saa, vee, hvis ej det bedste Blad,
han tog af Egesslove;
Dig, som Betrængte gjorde glad;
at hædre og at love!

Da maatte Han fornægte brat
sit Navn og Borgerdyder;
Han, som ej let, ej snart, ej glat
sin Hæder Nutid yder.

Dg nu — Gud unde Fædres Land
saadanne mange Slige,
som Dig, Du sande Hædermand!
Da blomstrer Danmarks Rige.

Om Religionsvæsenet i Japan.

(See forrige No.)

Den tredie Sekt, der har fæstet Gud i Japan, er de Bises eller Confutsee's Tilhængere. Kämpfer kalder den Sinto. Den behøver hverken Tempel, eller en egenlig Kultus. Den har, siden Kristendommens Udryddelse, aftaget, skjøndt En af de foregaaende Kajsere lod oprejse et Tempel for Confutsee. Selv dens Bøger ere forbudne; formodenligen fordi Man anseer Missionærernes Begunstigelse i Kina, og derfor enhver Religionsbøg derfra, som farlig.

Vi slutte denne Beretning om Japanernes Religion med deres Bryllupshøitider og Ligbegængelser, fordi de tildeels høre med til deres Kultus.

Finder end i Japan, som vi saae, Polygami (Egte skab med flere Hustruer), især iblandt de Store, Sted, saa vorder dog En foretrukken de øvrige, som den retmæssige Hustrue. Hun spiser i Selskab med Manden, og kun hendes Børn ere Mandens Arvinger.

Bed Giftermaalet, sees, efter nogle Beretninger, paa Brudens Formue; Andre paastaae, at Brudgommen betaler Svigerfaderen en Art Løsepenge, maa og i Forvejen sørge for en Medgift; en Fader til mange Døttre vorder derfor anseet som rig.

Bryllupshøjtiden skeer paa en aaben, ophøjet Plads uden for Staden, eller Landsbyen. Man oprejser der en skøn Telt, der indvendigen er oplyst. Brudgommen og Bruden vorder, hver for sig, førte i Dptog i en Noriman, eller en med Drex forspændt Boga, under Paarørendes Musik og Jubel. Præsten træder frem for det, inden for Telten, oprettede Alter, og medens han højt forretter sin Bøn, tænder først Bruden sin Fakkell ved en Lampe. Det samme skeer derpaa af Brudgommen, og, efter denne Bryllups-ceremonie, modtager Parret Familiens Lykønskninger. Den Deel af de nedensfor Højen tilbageblevne Gjester har, under denne Højtidelighed, til Glden offret Brudens Duffer og hele Legetøj. Bed Nedgangen af Højen offre Præsterne Egteskabsguden et Par Drex og Faar; hvorpaa da det unge Par, under Musik og Fryderaab, føres til Brudgommens Huus.

Ligesom hos Kineserne ere Begravelseshøitider og Ligbegængelser saare vigtige ceremonielle Anliggender i Japan.

Begge Arter af Begravelse ere her endnu brugelige: Egenes Opbrændelse og Jordcise. Det første skal nu, som Thunberg siger, dog kun fornemmeligen være i Brug hos de Fornemme. Store højtidelige Ligprocessioner ligne, i det Væsenligste, overalt hinanden.

Her komme først den Afdødes Hustruer og Veninder hvidklædte; thi Hvidt eller Graat er i Japan Sorgens Farve; derpaa mange anseelige Stadens Personer, saa Bonzernes Overhoved, til hvis Sect den Afdøde bekjendede sig, rigklædt i en prægtig Moriman. Ham følger een eneste Mand, hvid eller graa, med Fakkell i Haanden. Efter flere andre Følgende, syngende Bonzer og Børn, kommer endeligen Liget hvidklædt, ligeledes i en prægtig Moriman, i en Bedendes Stilling.

Opbrændelsen selv skeer snart paa et Baal paa en aaben Plads, snart i et eget, dertil indrettet, Benhuus med en Skorsteen.

I første Tilfælde svinger den øverste Bonze, under Stemmen af en Sang, den fra Fakkell:

drageren tage Fakkeltre Gange omkring Baalet og over Eget, og kaster den bort. Et af Børnene, sædvanligen det yngste, griber den og antænder Brændestablen.

Asken vorder samlet i en kostbar Urne og en tidlang bevaret i den Udbødes Huus; men tilsidst begravet, Graven bestrøet med Blomster, og ideligen, i hele Aar besøgt af de Efterslevende.

Den dybeste Sorg varer kun fem Dage, men i det Hele over to Aar. Ved førstelige Personer tillades i de første Dage ingen Musik.

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Selskabsakademiet.

Til Efterretning for Selskabets Pensionister anmeldes: at Fuldmægtig Almind, boende ved gammel Strand No. 16, af Administrationen er constitueret som Selskabets Kasserer, hos hvem Pensions-Blanketterne afhentes, og den forestaaende Pensions Udbetaling skeer.

Borger = B e n n e n.

No. 14.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 6 April 1816.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e.

Ved Mægler Horups Død er Kasserer = Em-
bedet ved dette Selskab bleven ledig. De af
Selskabets Medlemmer, som maatte attraae
samme, ville derom forinden førstkommende
13de April indlevere deres skriftlige Begjæring
til Selskabets Bogholder Røbke boende ved
Vestervold No. 254.

Administrationen har imidlertid constitueret
Fuldmægtig Almind, boende ved gammel
Strand No. 16 til Kasserer, hos hvem Selskabets
Pensionister ville afhente Pensions = Blanketterne
og hævde Pensionen.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen. Korfitsen. Aagaard.

E. Røbke.

Moralisk Classification af det menneskelige Kjon.

(Af Wielant.)

I de levende og besjelede Skabningers Rjede udgjør Mennesket, som det synes, et Mellemled, der forbinder Vandeverdenen med den uoverseelige Dyrække. Med Hensyn til Dannelsen synes Mennesket intet videre end det skjønneste og fornemste af alle Dyr; men dets Værker vise, at Engles Erver ere nedlagte i dette Legeme. Fornusten giver dets sandselige Fornøielser ogsaa en uendelig større Udstrækthed end de øvrige Dyr.

Men hvor fortræffelig er ogsaa denne Fornuft, betragtet i og for sig selv, og hvor forhøier den ikke Menneskets Værd, da den aabner Sandhedens Rige for ham og underretter ham om Ordens og Fuldkommenheds evige Love! Den fører ham trinviis op til det uendelig fuldkomne Væsen. Dog! den behøver ikke saa lang en Wei dertil; den viser ham det i enhver Gjenstand, i enhver Blomst paa Marken, i ethvert Insekt, som udfolder sine Vinger i Svælstraakerne. Den viser ham

mere i Naturen, end hvad de blotte Dine vise Dyrene; den læser deri Guds Tanker, Skaberens Plan og Hensigt. Dette indre Die, siger Plato, overgaaer Myriader af legemlige Dine; thi ved det opdage vi Tingene som de ere. Det lærer os Lovene for Lykkeligbed, Rettesnoren for alle vor Sjæls Bevægelser, for alle et Menneſkes Handlinger, og viſer, at Grundlovene, af hvilke Menneſkets Vel hænger, ere de ſamme, efter hvilke Gud ſelv handler. Ved Fornuftens Indflydſe paa Hjertet frembringes Dyden, der alene er det, ſom gjør Menneſket ſin Skaber værdig; denne elſkværdige Egendſkab, ſom finder ſin høieſte Glæde i alle Skabningers Lykke; denne Kjærlighed til Alt, hvad der ved Skjønhed og Fuldkommenhed erindrer os om vor Skaber, denne rigtige Stemning af Affec-ter og Følelſer, ſom udgjør den behageligſte Harmonie med Fornuften. Hvad er ſkjønnere end et dydigt Menneſke? Og at det kan blive det, bevise de ſelvſamme Karbøger, ſom ved ædle, høimodige Exempler af retſkafne Menneſker formilde den Afſkye, ſom de hyppigere Exempler paa Laſter og Udvævelſer indgyde os mod vor egen Natur; og give os Mod til at troe, at hverken en uforanderlig Fatalitet eller vor Naturs Ondartethed forhindrer os

fra ogsaa at kunne blive, hvad hine lysende Exempler vare.

Skulde nu Mennesket med saadanne Evner kun være skabt for denne snevre Kreds, for denne korte Tid, for et Liv, som snarere ligner en Mellemting imellem et Tilværelse og Ikketilværelse, end et virkeligt Liv? — Ikke længe ville vi gisne. Et guddommeligt Lys lyser her, hvor Fornuftens sidste Straaler tabe sig i Uvisshed. Gud taler! og aabenbarer os det Tilkommende og sine Hensigter. Ophøiede Hensigter! himmelske Fremtid!

Mennesket er skiftet til en uendelig Forædning; Mennesket er skabt for Evigheden! Ikkun denne Sandhed opløser den ellers ubegribelige Gaade i de menneskelige Begjerligheder, som ikke nøies med iblandt de endelige Ting at finde nogen Gjenstand, de kunde udtømme. Denne dunkle Følelse af vor Bestemmelse, dette Hang til det Uendelige arbejder hemmeligen i ethvert menneskeligt Bryst.

Menneskets Natur er en meget forgængelig Skønhed. Vi ser det, at Sjelekræfternes Forhold til hinanden er saa fint, at det er meget let at forstyrre deres Harmonie. En eneste liden Urigtighed trækker en heel Række af smaae Urigtigheder efter sig, af hvilke tilsidst reiser sig et meget stort

Unde. Og da der til Dyden eller til Sjelenes Karsthed hører en velordnet Virksomhed af alle Sjelekræfter, til Lasten derimod ikkun en for stærk Bevægelse af Sandseligheden; saa er Lasten unægtelig lettere end Dyden og vinder snart Overhaand, da den igjennem saa utallig mange Veie lister sig ind i Sjelen.

Gulbalderen, om den nogensinde har været til uden for Digternes Phantasie, er for længe siden forbi; Menneffene ere ikke, hvad de kunde eller skulde være. Vi have Ret til at søge et af de skjønneste og elskværdigste Skabninger paa vor Planet, men vi finde kun Ruiner.

Det er ganske naturligt, at under saadanne Omstændigheder den Forskjellighed, som efter Skaberens Hensigt skulle tjene til det hele menneskelige Systems desto større Skjønhed, er udartet til en saa besynderlig Ulighed, at Man ofte har Umage med at erkjende Skabninger, der dishamonere saa meget, som Børn af en Stamfader. Desuagtet lade de menneskelige Skabninger, med al deres Forskjellighed i Dannelsen, Farve, Levemaade, Regjeringsform, Religion og Sæder, sig henhøre til fem Classer, som staae i et nøie Forhold til hinan-

den indbyrdes og tilsammen danne et eget heelt System.

Den første Klasse er den laveste og nærmest sig mest Dyrriget. Dertil hører den store Hob af Mennesker, hvis bedste Deel ei alene bliver i sin naturlige Raahed, men desforuden lidt efter lidt er bleven saa forandret, at den næsten ogsaa ganske taber sin skjulte naturlige Skjønhed, hvis høiere Evner deels ligge uudviklede, deels blive under Arbeide og Slid fordærvede, fort som aldrig modnes til sande Mennesker. Deres Uvidenhed bliver med Aarene til Dumbhed, og de sandselige Drifter, som opvære med dem og ikke lære at lyde nogen Magt, udvikle en Mængde Forbomme, der quæle Sandfen, som skjælnet imellem Godt og Dndt, den menneskelige Naturs Forret; disse Drifter udarte med Tiden til herflende Tilbøieligheder, som ikkun ere forskjellige efter Temperamentets og de udvortes Omstændigheders Beskaffenhed. Disse Mennesker ere altsaa meget sandselige Skabninger, voldsomme i deres Lidensskaber, fortsynede, egensindige og dog lettroende og altsaa lette at bebrage. Indbildningen er deres Fornuft; det udvortes Skin Grunden til deres Bestemmelser, deres Bisalds og Misbags Yttringer. De ere for den

største Deel fordømte til kun at sørge for Legemet. Derfor vænne de sig til en saa lav og dyrtik Lænsfemaade, at de aldrig kunne hæve sig over Jorden, hvor deres Foder voxer.

Til den anden Classe hører den store Mængde af Mennesker af bedre Lykkesomfærdigheder, som gjøre Fornøielser og Tidsfordriv til Maalet for deres Liv. Disse Folk, der udgjøre det, Man pleier at kalde den store Verden, synes at ansee vor Jord som en stor Mafferadeplads, hvor det er Enhver tilladt at være, hvad han vil, naar kun det store Niemed, at dræbe Tiden opnaaes. De rende efter Fornøielserne, og alle deres øvrige Videnskaber ere Spvarterster for deres Gang til Nydelse. De befinde sig saa vel i denne Verden, at de ikke have Tid til at tænke paa en bedre, og, hvis det skulde skee, maatte det være Mahomets Paradis.

Denne Classe er vistnok forskjellig fra den første. Et finere Anlæg, sømmere Følelser, større Livelighed i Anden, større Smag, Bittighed og Artighed udgjøre denne Forskjellighed. Disse Folk ere det, som vi have at takke for Misbrugen af de smukke Kunster, der næsten ganske har fortrængt deres rigtige Brug, Opfindelsen af utallig mange Værktøi for Bellysten, Ziirater og Artigheder,

Moder og Epil. De have ganske sikkert forskjønt en Deel af Jorden, men stedsse paa en anden Deels Beføstning.

Den tredie Classe dannes af de speculative Hoveder, fra hiin Grammatiker af, der udregne, hvor ofte ethvert Bogstav forekommer i Homeer, indtil Fakiren, der, over de dybsindigste Betragtninger over Intet, som alle Ting's Ophav, bestræbte sig for Selv at blive til Intet. Disse Folk synes ikkun at være Tilskuere i denne Verden; de gabe paa den, som om de ingen videre Forbindelse havde med den, og til al Ulykke ødsle de fleste deres Opmærksomhed kun paa det, som en forstandig Mand neppe værdiger et flygtigt Diekast.

(Fortsættes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspektør ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 15.

Otte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 13 April 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I Anledning af Etatsraad, Ridder Collins
Fratrædelse som Administrator, vare de i sidste
General-Forsamling til Selskabets Papirers og
Dokumenters Eftersyn valgte 3de Repræsentan-
tere: Grosserer Sammeltoft, Vinhandler
Friedenreich og Captain Tømmermester
Wahl tilstæde i en Samling med Administra-
tionen afvigte 5te hujus, hvor da blev foreviist
Recipiserne fra Banken for Selskabets der til
Bevaring nedlagte Obligationer, tilligemed de
af Selskabets Medlemmer for bekomne Laan ud-
stædte Gjeldsbeviser, samt andre Selskabet ved-

kommende Dokumenter, hvorhos Bogholderen foreviste de efter fremlagte Fortegnelser af ham og Selskabets afdøde Kasserer, Mægler H o r u p førte Bøger, hvilket alt blev befundet i god og behørig Orden, og af bemeldte 3de Repræsentanter ved Underskrivt i Administrations-Protokollen bekræftet.

Administrationen overleverte derefter Statsraad og Ridder Collin, den i Følge afgangne Grosserer Niels Brochs testamentariske Disposition slagne Guldmedallie, ligesom vi og her ved paa Selskabets Vegne yde ham dets erkjendelige Taksigelse for hans Virksomhed som Medadministrator i $5\frac{1}{2}$ Aar til vort almeennyttige Selskabs Hensigts Synnaelse.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Korfittsen. Aagaard.

G. Røblø.

Efterretning
om
Præmie = Selskabet
for

at anbringe Ungdommen af den mosaiske Troes-
bekjendelse til Kunster og Haandværker.

Onsdagen den 27de Martii 1816 holdtes, efter
Indbydelsen, den 22de Mars Generalforsamling
i dette Selskab.

I denne Forsamling foredrog Administratio-
nen det i forrige Aar Passerede, og foreslog efter-
staaende Mestere af den christelige og Svende af
den mosaiske Troesbekjendelse til at erholde den
af Selskabet udlovede Præmie, som af Selskabet
blev tilkjendt følgende:

Til Guldsmedmester Fr. Hammer en Præmie
af 40 Rbd. N. B.

= Løimagermester J. C. Gjølstrup en Præmie
af 40 Rbd. N. B.

- Til Tøimagermester J. C. Geisler en Præmie af 25 Rbd. N. B.
- 3 Garvermester Hans Olsen en Præmie af 25 Rbd. N. B.
- 3 Guldsmedsvend Jacob Leon en Præmie af 20 Rbd. N. B. og en Sølvmedaille.
- 3 Dugmagersvend A. M. Hartvig en Præmie af 15 Rbd. N. B. og en Sølvmedaille.
- 3 Garversvend Gottlieb Philip sen en Præmie af 15 Rbd. N. B. og en Sølvmedaille.
- 3 Guldsmedsvend Juda Philip sen en Præmie af 20 Rbd. N. B.
- 3 Tøimagersvend Julius Abraham en Præmie af 15 Rbd. N. B.
- 3 Tøimagersvend Berendt Levin en Præmie af 15 Rbd. N. B.
- 3 Tøimagersvend W. S. Meyer en Præmie 15 Rbd. N. B.
- 3 Sadelmagersvend A. S. Jacobsen en Præmie af 15 Rbd. N. B.

Til foranstaaende Mestere og Svende blev endvidere af Administrationen meddeelt et, med Selskabets Signet authoriseret, Exemplar af Selskabets Love, for at de derved i sin Tid kunde legitimere dem Fortrinsretten, i Henseende til Lovens 1 Cap. 2 §.

Derefter blev af Administrationen foretaget følgende:

I.

Blev fremlagt og oplæst Revisions = Forretningen for Aaret 1813, nemlig fra 1ste August 1813 til 31te Julii 1814 ved et Brev fra Revisorerne

S. L. Hr. Commerceraad Rabeholm og

— — Grosserer M. P. Spiro,

hvis væsentlige Indhold er:

„at de have nøiagtigen gennemgaaet Regns-
 „skabet, og fundet Alt rigtigt og i den bedste
 „Orden.“

Hvorefter Administrationen erholdt Dvitting for aflagt rigtigt Regnskab for bemeldte Aar ved de tilstædeværende Medlemmers Underskrift i Generalforsamlings = Protokollen.

2.

Efter Lovens 1 Cap. 1 §. afgik de to ældste
Administratører

Bank-Direktor og Ridder L. Larsen og
Grosserer H. J. Cantor senior,

som eenstemmigen igjen paa nye bleve valgte, og
modtog Balget.

3.

Til at revidere Regnskabet fra 1ste August
1814 til 31 Julii 1815 blev eenstemmigen valgte:

S. T. Hr. Pastor Michelsen og
Hr. Bogholder Hellman,

som vare tilstede og behagede at modtage Balget.

4.

Siden sidste Generalforsamling ere adskillige
Drenge af den mosaiske Troesbekjendelse ansatte
saavel i Lære, som paa Prøve hos forskjellige
Haandværkere.

5.

Blev fremlagt 2de Medlems-Protokoller, en
efter løbende Nummer, og en i alfabetisk Orden,

efter disse var Antallet af samtlige ærede Medlemmer i alt 209.

6.

Blev fremlagt en Ballance over Regnskabet fra 1ste August 1814 til 31te Julii 1815, efter hvilken Selskabets Formue bestaaer:

	Rbd.	Sk.
§ Kassebeholdningen N. B.	99	92
§ følgende Kongel. Obligationer, som efter Forordningen af 5te Jan. 1813 ere overgaaede i S. B. og anslaaede til en første Indkjøbspriis, nemlig:		
11040 Rbd. S. B. i 4 pro Cents transportable Statsfonds	1150	=
1800 Rbd. S. B. i 3½ pCents consignable Bankfonds	297	16
1200 Rbd. S. B. i 4½ pCents consignable Bankfonds	228	=
2500 Rbd. S. B. i 4 pCents Obligationer, der ere udstædte for Priispenge	370	=
1000 Rbd. S. B. i 4 pro Cents Rigsbank-Obligationer	946	64
800 Rbd. S. B. i 6¼ pro Cents Rigsbank-Obligationer	1208	=
§ løbende Renter paa forestaaende Obligationer til 31 Julii 1815	82	3
§ Restancer	5	=
§ alt Rbd. N. B.	4386	79

Administrationen for Præmie-Selskabet for
at anbringe Ungdommen af den mosaiske Troes=
bekjendelse til Kunster og Haandværker.

L. Carlsen. J. P. Paludan. H. J. Cantor sen.

L. J. Cantor.

F. A. Bramhelst.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 16.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 20 April 1816.

Foelagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. N. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

Mandagen den 22de denne Maaned om Eftermiddagen Kl. 5 holdes General-Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet, til hvilken Tid Dhr. Repræsenterere ville behage at møde.

De i General-Forsamlingen den 4de forrige Maaned afgaaede og igjen valgte Repræsenterere ere:

I s t e K l a s s i f i k a t i o n .

Afgik.	Blev valgt.
Hr. Kammerjunker Cordsen.	Hr. Kammerherre Barsdenfleth, Ridder af Dannebr. og Dannebrm.

2den Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Bogholder Thors nam. Forvalter Walling.	Dhrr. Justitsraad og Re- visor Rosenstand. Cancelle-Sekretair og Banke-Administrator Feilberg.

3die Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Reeblagermester Witkouw. Sergeant Jensen.	Dhrr. Capt. de Thura. Commandeur Capt. Jo- hansen, Ridder af Dan- nebrog.

4de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Major Michaelsen. Oberst Behman.	Dhrr. Oberst Fries. Major Krebs, Ridder af Dannebrog.

5te Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Præsten Bull. Sognepræsten Holm, Rid- der af Dannebrog.	Dhrr. Professor Brorson, Ridder af Dannebrog. Sognepræsten Fallesen.

6te Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Divisionschirurg Krieger. Profess. Botanices Hor- neman, Ridd. af Danbr.	Dhrr. Apotheker Stolpe. Regimentechirurg Ste- buss.

§ 7de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Tobaksk. P. Borch. Capt. og Grosserer Guld- berg.	Dhrr. Gross. A. Petersen. Capt. og Brygger Rør- neiman.

§ 8de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Agent og Hørkræm- mer Tuermoes. Urtekræmmer Casse. Blinhandler Frydenslund.	Dhrr. Vinh. Schou. Urtekr. J. F. Meier. Urtekr. H. Hansen.

§ 9de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Bødker Adler. Captain og Muurmester Egeroed. Pinneby. Købler, død. Garver H. Top, død.	Dhrr. Røstmester Ryhl, Ridder af Dannebrog. Bødker Mariager. Captain og Hattemager Madsen. Guldsmed Christensen.

§ 10de Klassifikation.

Afgik.	Blev valgt.
Dhrr. Grosserer L. J. Cantor. Mægler Heckscher, Rid- der af Dannebrog.	Dhrr. Tobakksfabrikør A. Staliander. Mægler Wessely, Ridder af Dannebrog.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen. Korfittsen. Aagaard.

Moralst Classification af det menneske- lige Kjon.

(See No. 14.)

Denne Classe deler sig, ligesom den forrige, i mange forskjellige Slags. Nogle, for hvilke Jorden synes for ringe, have opofret sig Himlen, omendstjont de paa Samme see næsten intet Andet end Uorden og Afvigelser fra deres Regler, som de søge, saa godt de kunne, at opløse. Andre, ikke saa høit svævende Vænder, nøies i deres Ydmyghed med Betragtningen af Sommerfugle og alle Slags Utsøi; de vide ikke blot deres Antal, men endog deres Navne. Andre kravle omkring under Græsset af gamle Ruiner; de forstaae sig paa Sprog, der ere gaaede forlorne, og forklare de mest hemmelighedsfulde Figurer paa Isis's Bord. Nogle opfinde nye Lærebygninger, for at gjøre Andre den Uleilighed at rive dem om igjen; Andre bevise ved en lang Række af Slutninger, at det er Middag, naar Solen brænder os paa Isen. Den største Deel af

disse underlige Folk anspænde alle deres Sjeleevner paa Smaaheder, og de Faa, som beskjæftige sig med vigtigere Ting, have den Ulykke at holde Sandheden for en blot Gjenstand for Betragtning, for en Ting, der, som Kundskabens Træ, er saare behagelig at see paa. De ligne de fortryllede Drager i de gamle Romaner, som i underjordiske Huler ruger over store Skatte, hvis Værd eller Anvendelse er dem ubekjendt.

Den fjerde Classe er meget mindre talrig end de forrige, og Man kan let formode, at det er den bedste. Den er i Sandhed en sand Ziir for Jorden, og skulde der være Noget paa Samme, som kunde nedlokke Englenes Blik, saa maatte det være disse elskværdige Menneskers Liv, hvilke Naturen skjænkede et lykkeligt Anlæg til en harmonisk Character, en fiin Følelse for det Skjønne og ædle Tilbøieligheder til det Gode. Dyden synes at have en fortrinlig Ret til deres Hjerter. Deres Glæde er at gjøre vel. Tilbøielighed til Fornøielse opliver vel især deres Ungdom, men den holdes i Egevægt af en ligesaa stærk Kjerlighed til Vren, og begge to føre dem lidt efter lidt til Dydens re-

nerer Kilder. De kunne feile; de kunne blendes af en uforsigtig Tilbøielighed eller lokkes paa Sideveie. Men deres Hjerter ere ikke oplagte til nogen Ondskab, nogen Misundelse eller nogen Nedrigthed; deres aabne Forstand, deres Redelighed lader dem ikke fortture i Wildelsen, fører dem snart tilbage igjen paa den rette Wei og bringer dem stedse videre fremad paa den.

Disse alene ere skabte for Venfkab og sand Omhed. For dem er Naturen skjøn; for dem udvikle de selskabelige Forbindelser sine lykfsaliggjørende Glæder. De nyde Verden med Forstand, men lade sig ikke fængsle af den.

Til den femte Classe høre disse besynderlige og sjeldne Characterer, som Man har fundet saa ophøiede over de øvrige Menneſker, at Man har givet dem Navn af Genier, et Navn, der ellers betegner Væsener af høiere Natur. Deres Antal er saa stort, som Gud finder det nødvendigt til at vedligeholde den moralske Orden eller ogsaa til at tugte Menneſkene; thi der gives ligesaavel gode som onde Genier. Begge komme overeens deri, at de besidde

usædvanlige Anlæg, og saa at sige noget Kolossalisk i deres Sjeleevner. Fra Ungdommen af udmærkede sig ved en brændende Videbegjerlighed; en Flid, der anstrænges ved Hindringer; en Frihed i Sjelen, der intet Nag taaler, saa at de ofte overspringe de nødvendige Sfranker; en vis Begeistring i Indbildningskraften, der opdager dem tusinde ubekjendte Sdeer, og noget Heltemodigt i Hjertet, som opflammer dem til store Handlinger. Ved Udviklingen og Uddannelsen af disse store Evner ved Hjælp af Videnskaberne, Estertænkning, Verdenskundskab og Erfaring opnaae de tilsidst denne gjennemtrængende Sjælsstyrke og Mandighed, der sætter dem saa høit over alle andre Mennesker. Den Kreds, hvori saadanne Kræfter skulle virke, maa naturlig have stort Omfang. De ere skabte til Lovgivere, til Lærere, til Ansørere for Menneskeslægten. De skulle overse det Hele, sørge for det Hele. Fra dem skulle Forslagene komme til at forringe Menneskelighedens Elendighed og forøge Lyksaligheden. Og just, fordi Hindringerne, som ligge i Veien for Udførelsen, ere saa talrige og saa betydelige, ere disse Mennesker udrustede med saa megen Sjælsstyrke, med saa klare, omkringseende Blik, med en

faa mægtig Enthusiasme, for at de kunne i Gjer-
 ningen udføre det Gode, som de svagere, skjønt
 godtmenende, Sjæle ickuns kunne ønske. De bringe
 Lys, Sandhed og Orden i det menneskelige Liv.
 De lære eller beskytte Naturens hellige Love, som
 ere Kilderne til alle øvrige Love. De tæmme og
 formilde Menneskenes Wildhed og Haardhed, og de
 forbedre og danne deres Sæder.

F. C. Kielsen,

Oberlærer og Inspektør ved Kjøbens
 havns Cathedralsskole.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 17.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 27 April 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I General-Forsamlingen den 22de hujus blev iblant de Ansøgende om Kasserer-Embedet Bogholder Tørgen Christian Lund ved fl. ste Stemmer valgt til Selskabets Kasserer.

I samme Forsamling blev fremlagt den af afdøde Kasserer Horups Enkes Laugværges Procurator Lauritzen opgjorte Extract af dette Aars første Qvartals Regnskab, hvilken Extract i næste Ugeblad skal blive indført.

Lillige blev fremlagt General-Regnskabet for 1815 med Dhr. Revisorers Overkrigs-commissair Winthers og Commmerceraad

Kabe Holms Udsættelser til samme, i hvis Følge 2 Rbdlr. som formeget opsummerte paa en Indtægts Anviisning over Kvartals Contingenter, ere godtgjorte afdøde Kasserer Mægler Horups Enke, og beregnede til Udgiwt i indeværende Kvartals Regnskab. Bemeldte General-Regnskab blev derefter efter Lovens 4 Capitel 57 §. quitteret af de tilstædeværende Repræsentantere.

Da min, Korsfittens, Administrations Tid var udløbet, foreslog man efter Lovens 4 Cap. 45 §. en Repræsentant af hver Klassifikation, for af samme at vælge en nye Administrator i mit Sted, men efter Repræsentanternes Dulle paatog jeg mig endnu at vedblive i to Aar til ultimo Marts 1818.

Som nye Medlemmer i Selskabet bleve antagne:

Hr. W. S. Lange, Fuldmægtig i det Kongelige Rentekammer.

= S. D. Broblemstn, Fuldmægtig i det Kongel. Rentekammer.

Hr. M. C. S. Eller, Copiist i det Kongel. Rente-
kammer.

= N. Funch, Justitsraad og Controleur ved As-
sistenshuset.

= Johan F. Faber, Tømmerhandler.

= Hans P. Jensen, Urtekræmmer.

= Nicolai Knudsen, Urtekræmmer.

= Christian C. Schyth, Urtekræmmer.

= Jacob Holmblad, Piiim-Fabrikur.

= Rasmus Holmblad, Eier af den Kongel. pri-
vilegerede Valkemølle.

= J. D. Ledertough, Wiinhandler.

= H. Schmidt, Silke- og Klædekræmmer.

= Bondo, Kammerraad og Renteffriver.

= E. Nielsen, Fyrbøder ved det Kongel. Finants-
Collegium.

= Peter Christian Lindenblad, Skolelærer.

= Johannes Muth, Graver.

= Jens C. Olsen, Malermester.

= Peter C. Achilles, Værtshusholder.

= Andreas N. Leopold, Snedkermester.

= Johannes M. Møller, Institutbestyrer.

= Johan H. Jørgensen, Skrædermester.

= A. B. Neunert, Assistent ved det Kongelige
Klædeoplæg.

Hr. Peter G. Klein, Isestræmmer.

= P. N. Schack, Brændevinsbrænder.

= C. Bording, Bogtrykker.

= Pedersen, Værtshusholder.

= A. B. Bolt, Forstander for Trinitatis Arbeidshuus.

= J. Lundquist, Skomager.

= J. A. Klemp, Bundtmager.

= Peter Marcus Timm, Kleinsmedmester.

= Nørregaard, Captain og Grosserer.

= P. C. Ottesen, Assistent ved Underfogdens Contoir.

= N. C. Petersen, Cancellieraad.

= P. Feyerschou, Strømpehandler.

= P. Hørge, Strømpehandler.

= C. M. Hansen, Prokurator.

= D. H. Walstrøm, Kandestøber.

= Bagge, forhen Brændevinsbrænder.

= Christian C. Carlsen, Skrædermester.

= Andersen, Friseur.

= Strieboldt, Fieder-Fabrikur.

= M. Glahn, Captain ved Artillerie-Corpsset.

= Prunst, Captain ved Artillerie-Corpsset, Ridder af Dannebrog.

= Carstens, Porselainshandler.

- Hr. E. C. Friberg, Silke- og Klædefræmmer.
 = G. Primon, Silke- og Klædefræmmer.
 = Friedrich Ludvig D. Petersen, Handelsbetjent.
 = Hammer, Blikkenslager.
 = D. Heilbuth, Porcelainshandler.
 = Junge, Lieutenant.
 = Lassen, Etatsraad og Høiesterets-Assessor.
 Madame M. J. S. Hude, Kammerlakai-Enkes
 Tomfrue L. M. Heining.
 = M. S. Winge.

Administrationen for det forenede Under-
 støttelses = Selskab.

Sørensen. Nagaard. Korfitzen.

E. Røble.

Prindsen af Wallis *) i Brighton.

(Af Hüttners engelske Miscellen.)

Den Skik, i de varme Sommer-Dage at reise til Badestederne, har i England allerede for længe siden udbredt sig endog til Folk af middelmaadig Fornue. Mange Familier leve hellere hele Maa- neder meget indskrænkede, end at de skulle nægte sig den Fornøielse. Thi, uden at regne Forandrin- gen og Forglemmelsen af de sædvanlige Forretnin- ger og den vante Levemaade, har Man her den Tilfredsstillelse, paa Grund af sine gode Klæder, at sætte sig i Classe med de Fornemste i Riget, uden at der tages Hensyn paa Gens Herkomst, Formue eller borgerlige Stilling. Bath er endnu **) altid det fornemste Sted af dette Slags i England, og Enhver, som har havt Leilighed til at sammen- ligne denne pragtfulde Stad med andre Badesteder, vil letteligen indrømme, at den er Dronningen for alle Badesteder og vor Tids sande Bayce. Men med alle dens Fortrin mangler den dog salt Vand. Og alligevel er dette for Sunde og Svage et saa prøvet, og tillige et saa moderne Styrkningsmiddel,

*) Den nærværende Regent i England.

**) Forfatteren skrev Dette i Aaret 1800.

at de fleste engelske Stæder ved Søehysterne i August vrinkle af Badegjæster af alle Classer, naar de kunns have nogenledes taalelige Bygninger og ligge nogenlunde behageligt.

De fornemste for nærværende Tid ere Weismouth, hvor Kongen og Dronningen, Prindsesserne og en stor Deel af Hoffet indfinde sig fildigt ud paa Sommeren; og Brighthelmstone i Sussex, fordi Hertugen af Wallis har udvalgt sig det.

Det sidste, som Man ligefrem kalder Brighton, er det muntreste. Prindsen af Wallis er en overmaade opvakt Herre: Alt, hvad der er Ungt og Skjont, Spradebasser, Musikyndere, Kunstnere og Virtuoser klynge sig om ham. Alle ere enige i at tilstaae, at Prindsen er en overmaade behagelig Selskaber og at Ingen, saa godt som han, forstaaer at vurdere Selskabsdyder. Hvad Under altsaa, at især den unge Verden søger ham! Om han afvoigte Sommer befandt sig bedre end i de sidste Aaringer, eller om han havde besluttet at skaffe Staden Brighton indbringende Besøg; nok er det, i mange Aar har Prindsen ikke været saa pragtfuld, saa gjæstfrie og saa tilgængelig som i Sommer. Fektiviteter, Baller, Maskerader og Fyrværk afverlede dagligen med hinanden, og aldrig have Borgerne i Brighton mere opskruet deres Gjæster end i Sommer. Smidlertid gjør det Intet til Sa-

gen. Her kunde Man haandgribeligen see, at i England ere Penge, som Lichtenberg siger, spotkjøb. Man heiler saa meget til den Glands, Prindsen kaster om sig, at Man ofte betaler den dobbelte Priis for en Billet til en Mafferade, hvor han er tilstede.

Det maa synes underligt at give Mafferader i den varme Aarstid, men just for Beshynderlighedens Skyld finder Dette Sted i Brighton. Derige Smør- og Dstehandlere fra Gammel-London (som en Fremmed letteligen tager for Grever og store Herrer), de velhavende Kræmmere, fort Londons Spidsborgere have hverken Tid eller Lust til at blive saadanne Forflædninger, naar de gives i London; men her, hvor det gjælder om at nyde og være glade, tage de allermest Deel deri. Derfor kunde aldrig en londoner Redoute være fuldere eller prægtigere end den, som blev givet den 13de August paa Prindsens Fødselsdag. Det var allerede Dag for een Time siden, da Man holdt op at dansse, og Prindsen var selv en af de Sidste.

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspektør ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

Borger = B e n n e n.

No. 18.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 4 Mai 1816.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e.

Hermed følger den i General-Forsamlingen den 22de forrige Maaned fremlagte Extract af dette Aars 1ste Qvartals = Regnskab.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitsen.

E. Købke.

E x t r a c t

af 1ste Qvartals Regnskab for det forenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
i Qvartalet fra 1ste Januar til ultimo Marti 1816.

I n d t æ g t.

	Rbb.	ß.
Kassebeholdningen ved forrige Aars Udgang var	666	85 $\frac{1}{8}$
A. Uaentlige Indkomster for Uge- bladets 28de Aargang fra No. 1 til 13 inclusive	386	41
B. Qvartals Kontingenter for 4de Qvartal fra 1ste Octbr. til ultimo Decbr. 1815	333	25
C. Laans og Forskuds Afbetaling i dette Qvartal	447	•
D. Aarlige Indtægter: De overordentlige Medlemmers Con- tingent	256	•
E. Tilfældige Indtægter:		
a. Indtrædelses-Contingent af et over- ordentlig Medlem . . . 5 Rbb. • ß.		
b. Qvartals-Contingent af et Medlem . . . 1 — • .		
c. Pensionister, som ikke have hevet de anviste Pensioner for 1ste Qvartal 26 — 72 •		
	<u>32</u>	<u>72</u>
Summa	2122	31 $\frac{1}{8}$

At forestaaende Extract af 1ste Qvartals Regnskab
for 1816 er overeensstemmende med Administra-
tionens Kontrol bevidne

Sørensen. Collin. Korfitsen.

C. Køble.

U d g i v t.

	Rbd.	ß.
1. De aarlig staaende Udgifter:		
a. For Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Kvartal 814 Rbd. 60 ß.		
b. Buddenes 2 pct. af Incassationen . . . 84 — 14 "	898	74
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Kvartal	350	60
3. Tilfældige Udgifter:		
a) For indkjøbt Papiir til Ugelister 24 Rbd. 8 ß.		
b) Mogle anviste Regninger 41 — 44 "		
c) Kassereren i Følge Revisors Anmærkning til Regnskabet for 1815, tilgodekommende . . . 2 — . . . "		
	67	44
Saldo bliver Kassebeholdningen til 2det Kvartal	805	45 ¹ / ₁₆
Summa	2122	31¹/₁₆

Kjøbenhavn, den 3ite Marts 1816.

Paa afdøde Kasserer, Mægler Horups Enkes,
Begne som Laugværge

Laurisen.

Ludvig den 14de og hans Skriftefader Jesuiten Le Tessier.

(Af Berlinische Monatschrift.)

De Personer, som i Ludvig den 14des sidste Sygdom vare nærmest om ham og i hans sidste Dage vare de eneste, som kom i de inderste Gemakker, angive Følgende, som Aarsagen til den fuldkomne Sindssrolighed, hvormed denne Konge døde.

At Jesviterne bestandigen have Løgsfolk af alle Stænder, endog gifte Personer, i deres Orden, er en afgjort Kjendsgjerning. Disse Affilierede aflægge de samme Løfter, som Jesviterne selv, nemlig i Alt, hvad der paa nogen Maade kan bestaae med deres Stand, at vise Ordenens General og Foresatte den mest uindskrænkede Lydigheid. I Stedet for Armodis og Kyndskheds Løfterne, maae de love at vise Ordenen blindthen alle mulige Tjenester, men især aldeles underkaste sig de Foresattes og Skriftefaderens Befalinger. Paa det Nøiagtigste maae de iagttage de smaae Religionsøvelser, som deres Skrifte-

fader foreskriver dem efter Besskaffenheden af deres Tid og deres Tænkemaade, og som han har Tilladelse til at gjøre saa lette, som han finder for godt. Det var en meget fin Politik af Jesviterne at forskaffe sig saadanne skjulte Forbundne. I alle øvrige Ting bliver der seet igjennem Fingre med dem; men Intet maa foregaae i deres Sjæl, Intet, hvad det endog er, maa komme til deres Kundskab, uden at de strax aabenbare det for deres Skriftefader og, med Mindre det angaaer egne Samvittighedshemmeligheder, ogsaa de Foresatte, saasnart Skriftefaderen finder det fornødent.

Man har forsikket, at Pater le Tellier har overtalt Ludvig længe før hans Død til paa denne Maade at gaae ind i Jesviternes Orden, ved at anprise ham det deraf flydende større Krav paa Salighed, det dermed forbundne fuldkomne Afslad for alle, endog de skrækkeligste, Synder. Man forsikkrer fremdeles, at Ordens Generalen med Kongens Tilladelse vidste af denne Hemmelighed; at Kongen aflagde sine Løfter til Pateren Le Tellier; at Kongen fik af Jesviterne Ordensens sidste Indvielser, som en sand Ordensgeist-

lig; at Pateren lod ham fremsige Bønner, hvis Formular ingen Tvivl lod tilbage herom, og at han havde givet ham Ordensklædningen eller et næsten umærkeligt Tegm, som en Art Skapulier, hvilket Man siden efter fandt paa hans Begeme. Kort, Man er overbevist om, at dette pharisaiske Gang til Skallen og det Udvortes af Religionen har hos Kongen i de vigtige Dieblig, da endog Uskyldighed og sand Anger ofte zitterer, frembragt hiin forunderlige og uventede Sikkerhed.

Et andet Exempel paa Telliers Herredømme over Kongens Sindstemning.

I Aaret 1710 tvang Stats-Nødvendighederne Kongen til at tage sin Tilflugt til nye Paalæg. Desmarets foreslog at paalægge Tiende, men Ludvig den 14de skrækkedes, saa meget han endog var vant til Paalæg, dog for denne Skat. I lang Tid havde han ikke hørt Andet end om Landets yderste Glendighed, og nu kom denne Forhøielse i Skatterne til. Dette foruroligede ham saa mærkeligen, at Kammerfolkene i de inderste Gemakker bemærkede det, og hans Nummer steg saa høit, at Marechal (Kongens første Chirurg), der selv har fortalt Dette til Forsat-

teren, vovede at tale med Kongen om den Bekymring, han mærkede hos ham og som i nogle Dage havde saaledes tiltaget, at han frygtede for Kongens Helbred. Kongen tilstod ham, mere i almindelige Udtryk, at han leed overmaade meget og at det var af Bekymring over Stats-sagerne. Efter 8 eller 10 saadanne melankolske Dage, fik Kongen igjen sin sædvanlige Rolighed tilbage. Han lod Marechal kalde til sig og sagde til ham: "Nu, da han følte sig lettet, vilde han sige ham, hvad der havde qvælet ham saa meget, og hvad der havde gjort en Ende paa hans Qual."

Derpaa fortalte han ham: at de meget svækkede Finantser allerede havde tvunget ham til trykkende Paalæg, og at deres nuværende sørgelige Forsatning alligevel nødte ham igjen til meget betydeligen at forsøge Paalæggene; at foruden Medlidenhed havde ogsaa Samvittigheds-skrupel over saaledes at berøve Enhver alt Sit, martret ham; at han endeligen havde aabenbaret sin Bekymring for Pater Tellier, som havde udbedet sig nogle Dages Betænkningstid. Denne var derpaa kommet til ham med en Erklæring fra

de dueligste Doctorer i Carbonden, som udtrykkeligen afgjorde: at alle hans Undersaatter med al deres Eiendom tilhørte ham, og at, om han ogsaa tog Alt, han dog intet tog uden sin egen Eiendom. Han tilstod for Marechal, at denne Erklæring havde fuldkommen beroliget ham og befriet ham fra alle Skrupler, og han derfor nu havde ganske og aldeles erhholdet sin tabte Sindsrolighed og Tilfredshed tilbage.

F. C. Kielsen,

Overtærer og Inspektør ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

Til Underretning anmeldes: At Selskabets Kasserer J. C. Lund er boende paa Amagertorv No. 45.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 5te Mai, da Hr. Universitets-Bogholder Baagøes Bidrag indleveres.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 19.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 11 Mai 1816.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

D u e l l e n .

(Efter det Tydske.)

Major von Gladius havde forladt den p... ske Tjeneste, ikke blot for sin Alders Skyld; thi i sit fem og halvfjerdsindstyvende Aar var han endnu lige saa rast som en Mand paa fem og fyrgetyve — men fordi der slet ikke vilde aabne sig nogen Udsigt til et nyt Feldttog. Han levede derfor i Nærheden af Staden D... paa et af sine Godser, og havde valgt sig dette til Opholdssted især derfor, at Staben af det Regiment, hvorved han sidst havde staaet, laae i Garnison i D —

Herrerne af Staben holdt godt Naboeskab med ham og besøgte ham flittig; de Ældre for hans

egen — og de Yngre maaskee tillige for hans to elskværdige Døttres Skyld.

Regelmæssigen gav han een Gang hver Maa-
ned en Diner, hvorved ingen Damer, end ikke hans
Gemalinde eller Døtre, maatte være tilstede; en
Omstændighed, som de ældre Herrer af Staben
taaligen fandt sig i, men som de yngre ikke vare
synderlig fornøiede med.

Slige Middagsmaaltider kaldte den gamle Ma-
jor militair-politiske, fordi alle Samtalerne ved
diffe blot dreiede sig om de to Ting — Politik og
Tjenestefager. Hans Gjester kjendte ham og sjelden
blev derfor under Samtalen gjort noget Sidespring.
Efecte dette, begyndte Majoren strax at tromme
med Fingrene paa Bordet, og vilde dette endnu ikke
hjælpe, var et temmelig høit udtalt Apropos! den
Ledetraad, hvormed han pleiede atter at bringe Un-
derholdningen i sin rette Gang. Dette Apropos!
var sædvanligen ledsaget af et militairt eller poli-
tisk Spørgsmaal, hvoraf han stedse havde en
Mængde ved Haanden.

Engang var han nødt til at tromme — og med
sit Apropos! henvendte han sig nu til en ung Lieu-
tenant, som nylig havde været nødt til at duellere,
spurgte ham om Aarsagen, og herved kom Duellvæ-

senet under Drøftning. Den unge Officcer betragtede Duellen saavel fra sin skadelige som nyttige Side, og viiste i sine Uttringer, at han selv noie havde tænkt over denne Sag. Han holdt for, at den rigtig dømmende Officcer vel ikke vilde gribe enhver Leilighed til Duel, men at han ikke heller ængstelig burde fye den, da Impertinencen uden den vilde have frit Spil og maaskee lede til en Tone, der ikke kan bestaae med Krigsstanden. Selv den Ting, at have prøvet sin Kaarde i Fredstid, troede han ikke uvigtig fra den Synspunkt, at det lærte ham med mere Kulde engang i Krigstid at gaae sin Fiende under Dine.

Majoren var særdeles tilfreds med disse Uttringer og uden at oppebie de andres Svar afbrød han ham med disse Ord: "Fra hvem har du dette? Hvo har forestilt Dig Duellen fra denne Synspunkt? — Eller er Du maaskee selv faldet derpaa Kammerad?"

Lieutenanten. Nei, Hr. Major! Jeg var endnu i min Faders Huus, da jeg engang hørte en Samtale om Duellen imellem denne og en gammel Hessisk Ritmester, som i nogle Dage var i Besøg hos os. Jeg havde allerede den Gang hørt og læst meget over denne Punkt; men jeg var endnu ikke ret enig med mig selv, hvad jeg i Nøds-

tilfælde vilde gjøre eller lade. Ritmesterens Rationnement var omtrent det samme, som de nylig hørte af mig, og dette bestemte mig paa eengang.

Majoren. Og denne Ritmesters Navn var?

Lieutenanten. Von Ratibor.

Majoren. Og han stod dengang ved det p...ste Regiment.

Lieutenanten. Gandske rigtig.

Majoren. Ha! nu har jeg nok.

"Var det ikke General D., ved hvis Regiment De stod hele Syvaarskrigen, Hr. Major!" spurgte en af Officererne?

Majoren. Netop den samme.

Officeren. Er det sandt, at General D. uforlyldt sagde enhver ung Officeer, som kom til hans Regiment, Fornærmelser i hele Regimentets Paahør, som ingen Officeer kunde taale endog af sin General.

Majoren. Det har sin fuldkomne Rigtighed. Jeg er selv et levende Beviis derpaa.

Officeren. Og hvad var Følgen.

Majoren. Man duellerte.

Officeren. Men saa maatte de jo først tage deres Afsked.

Majoren. Det var slet ikke nødvendigt. Han sparte os for denne Widtløstighed.

Officieren. Men man siger tillige, at det Tilfælde aldrig er indtruffet, at enten han selv, eller nogen af de unge Officerer, som udfordrede ham, er bleven saaret?

Majoren. Denne Omstændighed er ogsaa fuldkommen sand.

Officieren. Men hvorledes kunde dette gaae til?

Majoren. Nu, Børn, da Generalen allerede for længe siden er død, kan og tør jeg give Oplysning om denne i sig selv besynderlige Sag. Saalænge han endnu levede, bandt et givet Ord saavel mig som enhver anden, der havde vovet en Dyst med ham, til Tavshed. Med hans Død ophører dette Løfte og jeg kan frit forklare Sammenhængen.

Jeg kom i Aaret 1740 i en Alder af 18 Aar som Fænderik til hans Regiment. Gladius! sagde mine Kammerader fra efter min Ankomst til Regimentet: der vil snart fra den gamle Generals Side trække et Uveir op over Dig, og bryde løs inden Du veed af det, og han gjør det i hele Regimentets Paahør. Jeg betragtede det som Spøg og brast i Latter over denne Uttring. Jeg skal nok, sagde jeg, tage mig i Agt og gjøre min Pligt,

og hverken han eller nogen kan da have noget paa mig at sige. — Ja, hedde det, slikt vil Tiden vise.

Nogle Dage efter lod han Regimentet exercere. Jeg tog mig særdeles nøie i Agt, og han havde, efter at Dvølsen var forbi, bestemt intet at bebreide mig, uden blot dette, at jeg under Marschen var kommen til at træde paa en Væl i Jorden og derved nær havde stødt den næste Mand paa højre Haand overende. Regimentet var neppe kommen i Linie, førend Generalen i fuld Gallop sprængte hen imod mig. "Fjændrik Gladius! raabte han med høj Stemme, skammer De Dem da ikke ved Deres Letsindighed, Skjodesløshed og Eiderlighed?" Han overvældede mig med endnu flere Fornærmelser og reed derpaa bort. Jeg stod som truffen af Lynild. Mit Legeme rystede. Jeg vovede ikke at see mig om for medelst denne Beskjæmmelse — og da jeg nogle Minuter derefter gjorde det — Himmel! hvorledes blev jeg da tilmode! Hele Regimentet syntes mig blot at have eet Ansigt og paa dette Ansigt læste jeg — Foragt. Jeg vilde tale med nogle af de nærmeststaaende Officerer og beklage mig for dem over Generalen; men de bad mig med Uvillie at tie. Jeg stod som i Gabestoffen.

Næsten sandsestøvs kom jeg hjem. Smerte over min Wres Tab, Følelse af lidt Uret og Byst til at hevne mig, gjennemkrydsede min Sjæl. Der gaves Dieblikke, hvor den rasende Tanke foer mig gjennem Sjelen, at tage min Pistol og skyde mig en Kugle gjennem Hovedet. Paa engang traadde to unge Officerer, som kort førend mig vare komne til Regimentet, ind i mit Værelse.

"God Morgen Fændrik. Vi komme for at forfikkre dem i samtlige Officerers Navne, at efter den Bestemmelse, som i Dag er vederfareet Dem af Generalen, vil og kan ingen mere tjene med Dem, med mindre De udfordrer Generalen."

"Ja ved Gud! det vil jeg, saldt jeg dem strax i Ordet."

"Det maa skee saa hurtig som mueligt."

"Endnu i Dag, dersom det gaaer efter Dinnske — men er jeg ikke nødt til først at tage min Afskæed?"

"Det er unødvendigt. Gaae De i Dieblicket til Generalen, De kan hele Morgenens faae ham i Tale."

Jeg greb strax min Hat og Kaarde. Officererne ledsagede mig til Generalens Boepæl. I Forsalen fandt jeg en gammel Invalid, ved Navn

Peter Witt, som Generalen gav Naadsensbrød, og som var Eet og Alt i hans Huue,

”Kan jeg faae Generalen i Tale, Kammerad! og vil han melde mig?”

”Jeg skal strax melde Dem Hr. Fændrik, Dem fremfor alle andre. Jeg glæder mig ret hjertelig.”

”Hvorfor mig fremfor alle andre, og hvorover glæder han sig?”

”Derom en anden Gang Hr. Fændrik. Jeg skal i Diebliffet melde Dem.”

Jeg kom strax ind til Generalen. Han sad i en Bænestoel med Benene henstrakte paa en Tabouret, og læste Aviser.

”Tag det ikke ilde op, kjære Fændrik! at jeg bliver i min beqvemme Stilling. — Jeg er noget træt — hvad har De at forebringe?”

”Hr. General!” Her søgte jeg at give min Stemme saa megen Fasthed som muligt, men det vilde dog ikke gandske lykkes for mig — ”Hr. General! De har —”

”Hvad jeg har, veed jeg allerede. — Jeg har fornærmet Dem ikke sandt? — Nu siig De mig nu ogsaa, hvad De har i Sinde?”

(Fortsættes i næste No.)

H. Waagøe,
Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 20.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 18 Mai 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Frykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

D u e l l e n .

(See forrige No.)

Generalens Dpførsel imod mig var gandske anderledes end jeg havde ventet. Jeg var belavet paa, i det mindste at høre et Ekko af det nylig over mig udbrudte Tordenveir; men det var gandske forbi. Min Frygtsomhed forsvandt, og den mig naturlige Frimodighed kom igjen tilbage.

"Jeg har dybt følt den Uret, De har tilføjet mig."

"Intet videre?"

"Dg besluttet —"

"At udfordre mig, er det ikke saa?"

"Jo Hr. General!"

"Hør, min unge Mand! Jeg kan slet ikke fortænte Dig deri, og det glæder mig ret hjertelig,

at Du har Mod at vove en Dyst med en gammel Hugaf, som jeg er. Du skal faae Satisfaction; men det maa være strax."

"Hr. Generalen maa bestemme Sted og Tid og Waaben."

"Godt min Søn! gaae nu og kom til mig igjen i Aften Kl. 8. Vi ville da nærmere tale om den Sag. Nu maa jeg see, hvad Nyt Aviskriverne har at melde os."

Meget tilfreds med Generalens Dpførsel, men tillige yderst mismodig over denne Dpsættelse, som jeg maatte finde mig i, gif jeg bort. Den gamle Peter Witt, som stod i Forsalen, var endnu høfligere imod mig end forhen, trykte mig godhjertigen i Haanden og sagde: "De er en brav ung Herre." Generalen ringede og Peter Witt maatte blive mig. Svaret paa mit forrige Spørgsmaal skjldig.

Tiden til Kl. 8 om Aftenen blev mig skrækkelig lang. Jeg blev hjemme i mit Quarteer, for ikke at lade mig see af nogen af Regimentet. Jeg havde slet ikke havt nødig at paalægge mig den Tvang. Det var inden meget kort Tid bleven bekjendt overalt, at jeg havde været hos Generalen, og dette var et Signal for enhver, om just ikke til et venligt Ansigt, saa dog til sand Høiagtelse for mig. Jeg

erfoer dette siden af en af de unge Officerer, som havde været hos mig.

Den afgjørende Time slog — og ved den sidste Secund traadde jeg ind i Generalens Værelse.

Generalen. De er meget punktlig Fændrik.

Jeg. Hr. General! det gjelder Liv eller Død.

Generalen. Saa? Nu — altsaa til Sagen. Du har overladt til mig at bestemme Tid, Sted og Vaaben. Tiden bliver vel altsaa strax?

Jeg. Nu i dette Dieblik? — Skal vi da duellere ved Lys eller maaskee i Mørke?

Generalen. Begge Dele min unge Ven. Enhver har sin Maade at gaae frem paa. — Jeg gjør det nu ikke anderledes.

Jeg. Jeg forstaaer Dem ikke, Hr. General.

Generalen. Jeg skal strax forklare mig tydeligere.

Jeg. Og Stedet bliver?

Generalen. Dette Værelse.

Jeg. Dermed er jeg tilfreds — men nu vore Vaaben?

Generalen. De ligge her paa Bordet. Et Par meget gode Pistoler af Lazaro Lazarino. Her er Krudt og Kugler. Behag selv at lade dem.

Jeg gjorde det med en Bestemthed, der syntes at behage Generalen, som betragtede mig med et skarpt Blik.

Generalen. Er De færdig?

Jeg. Ja, Hr. General! der er den ene af dem.

Generalen. Nu til Bærket. Seer Du, unge Mand! i denne Krog staaer en Eænestoel og i hiin staaer en anden. Den ene er til Dig, den anden til mig.

Vi satte os begge, hver med sin Pistol i Haanden. Hvad skal der dog, tænkte jeg, blive af alt dette?

Generalen. Tag nu godt Sigte paa mig; thi Du som den Fornærmede har det første Skud; men Du fyrer ikke af, førend jeg siger Dig til. Har Du nu Dit Sigte.

Jeg. Ja.

Generalen ringede nu, og den gamle Invalid traadde ind. "Peter! sagde Generalen, bær nu Lysene ud, og naar Du hører et Skud gaae af, bring dem da ind igjen. Fændrik! tab nu ikke Sigtet."

Jeg. Men — for Djeveln! Hr. General, jeg kan jo ikke see Dem.

Generalen. Jeg vil heller ikke lade mig see. Har Du ved Lysen ret taget Sigte paa mig, kan det være Dig ligegyldigt, om Du seer eller ikke seer, naar Du trykker af, og dette kan Mennesket gjerne gjøre i Mørke. — Altsaa skyd!

Hvad skulde jeg gjøre med den gamle underlige Mand? — Jeg skjød. Noget efter traadde den gamle Peter ind igjen med Lysene. Generalen sad uskadt med Pistolen i Haanden paa sin Pænestoel. Peter maatte nu atter ud.

Generalen. Du har ikke truffet mig, unge Mand! Lad os nu see, om det vil lykkes mig. Han tog meget nøie Sigte og ringede derpaa igjen. Det varede temmelig længe, inden han fyrede af. Endelig skeete det — og i samme Dieblig bragte den gamle Peter Lysene ind. Himmel og Jord! Generalen brast i den umaneerligste Latter — og han havde Marsag dertil!

”Hvorledes da? Hvorfor?” spurgte hele Selskabet.

Majoren. Jo, mine Herrer! det gif gandske naturligt til. Han saae mig i en Stilling, som vel hos enhver af Dem i hans Sted kunde have opvaft Latter. Jeg skulde sidde paa Pænestolen — og var krøben bag ved den. Kjerlighed til Livet havde

fejret over mit Mod, og indgivet mig den Tanke, at skjule mig bag Stolen, der, som jeg havde mærket, stod ret tilpas noget fra Bæggen, og jeg troede at være paa mit Sted igjen, førend Lynet kom ind. Den Gamle, tænkte jeg, spiller dog i Grunden Komødie med dig, skulde jeg derfor lade mig skyde ihjel. Jeg havde aldrig troet, at Peter Witt saa hovedfulds skulle have kommet tilsyne. — Kort sagt — Generalen saae mig i den omtalte jammerlige Positur, og da jeg kom frem, gjorde jeg den ynkeligste Figur. Jeg kunde af Skam have synket i Jorden.

Nu havde Generalen leet ud. Han gik hen imod mig. "Din Haand, min Søn! Du er dog alligevel en brav Karl."

Jeg. Hr. General! jeg en brav Karl? — Jeg fortjener denne Spot — o! jeg vilde —

Generalen. Nu, nu, unge Mand! ærgre Dig ikke — Du har intet at skamme Dig ved — Biid: — Her hvissede han mig i Dret — jeg har ikke gjort det et Haar bedre end Du — og nu en Hundsvot, der siger nogen et Ord derom — Din Haand derpaa og Dit Kresord! Siger Du intet, saa tier jeg med — slaa til Kammerad!

Ikke derfor, vedblev Generalen, fordrer jeg Tavsshed af Dem, fordi jeg er bange for, at blive mistænkt for Feighed. Min Krigsdaad og mine Blessyrer ere talende Beviser paa mit Mod. Intet Menneſke vilde troe Dem, om De fortalte denne Dags Historie; tværtimod — man vilde langt hellere antage, at jeg havde havt særdeles Grunde for min Dpførsel, end holde mig for en Kujon. Nei, fra denne Side kan De ikke gjøre mig nogen Skade, om De sladdrede af Skolen, men vel fra en anden: Jeg vil nu engang ikke have nogen Officeer ved mit Regiment, som det ikke staaer rigtig til med under det tredie Knaphul, og det er mig meget magtpaaliggende, saa snart mueligt, at gjøre denne Erfaring. Jeg kan ikke vente, indtil Hændelsen frembød en Veilighed, hvor een kunde vise sin personlige Tapperhed. Dette kunde i Fredstider vare flere Aar. Jeg bryder altsaa, som man siger, heller overtvoers. Jeg sætter derfor mine Folk paa Prøve mod mig selv. Dpfører man sig derved som Du, min unge Ven, saa veed jeg strax, hvad Kloffen er slaget. Allerede deraf, at een kommer til mig og udfordrer mig, sin General, mig, der efter mange Folks Mening er skudfri som den hornede Siegfried, eller endog som Hertugen af Luxemburg

staaer i Forbund med Satan selv — allerede dette er mig Beviis nok paa hans Mod, og dette er Hovedsagen. Den virkelige Duel gaaer blot i Kjøbet med. Endog uden den slutter jeg, at det er en brav Karl, hvis Hjerte sidder paa rette Sted, og at han fortjener at være i mit Regiment. Blev det bekendt, at jeg af et ungt Menneske blot forlangte et Udfordringsbrev, og at det aldrig kom til Virkelighed, saa kunde endog den Feigeste føre sig dette til Nytte, og derved stod jeg fare for, at tabe min skønneste Hæder, den nemlig, at der i mit tappre Regiment end ikke er en eneste Officeer, som er uværdig til en Plads i samme. Utsaa Tand for Tungen, unge Mand! eller De er en Hundsvot — og da vil jeg sikkert tale af en gandske anden Tone med Dem — De har forstaaet mig?

Jeg. Fuldkommen, Hr. General! og jeg sværger Dem herved fuldkommen Tavshed; men den gamle Peter Witt?

Generalen. For ham indestaaer jeg; men hvorledes er det fat med Dig? Du staaer jo der endnu som en arm Synder. — Vi lidt! jeg maa see igjen at faae Liv i Dig!

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,
Bogholder ved Universitetet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 21.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 25 Mai 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

D u e l l e n .

(See forrige No.)

Peter maatte nu bringe et Par Flasker Burgunder. "Skjenk i, Peter! og sæt os begge Lænestolene her hen til Bordet. — Vi vil nu sætte os Fændrik, og ved et godt Glas Vin endnu tale et Par Ord med hinanden. Drik engang paa Din Smerte, at Din matte Livsgeist igjen kan reise sig. Klink, Kammerad! alle brave Folk!"

"Maaskee, vedblev han, har Du allerede hørt, at der ikke er en eneste Officeer ved mit Regiment, der ei har duelleret med mig."

Jeg. Dette veed jeg allerede.

Generalen. Men har man da ogsaa sagt Dig, at Enden paa Legen var hos alle ligesom med Dig.

Jeg. Aldrig, Hr. General! Hvo vilde ogsaa sige det?

Generalen. Og dog gif det ikke faa — ligesom Dig.

Jeg. Ikke alle? Utsaa blev dog nogle siddende paa Stolen?

Generalen. Ja!

Jeg. Fy! at jeg ikke skulde blive paa min Plads!

Generalen. Tvæt denne Plet af ved vigtigere Leiligheder.

Jeg. Ved Gud! det skal jeg — men naadige Hr. General! tillad mig endnu nogle Spørgsmaal.

Generalen. Drik først engang, og spørg da, saameget Du vil.

Jeg. Blev De aldrig selv siddende?

Generalen. Aldrig, min unge Ven! thi det var jo blot min Hensigt, at sætte paa Prøve — og ikke at lade mig slynke ihjel.

Jeg. Traf De aldrig nogen, som blev siddende?

Generalen. Heller ikke. Kom engang med mig.

Han stod op, tog mig ved Haanden og førte mig hen til Midten af Væggen, hvor min Bænestoel havde staaet.

Generalen. Betragt engang, her paa Muren — hvad seer Du?

Jeg. Spor af Vistolkugler.

Generalen. Paa dette Sted sigtede jeg altid. Sædvanligen hænger her et gammelt Billede af Carl den tolvte. Det blev borttaget i denne Aften, og siden bliver Czar Peter igjen hængt derhen. Det kunde aldrig være min Hensigt at skille et bravt ungt Menneske, ved Livet, ligesaa lidt, som jeg havde lyst til at miste mit.

Jeg. Viiste De enhver ligesom mig det Maal, hvorefter de havde skudt?

Generalen. Enhver.

Jeg. Tilstod De ogsaa for alle, at De var krøben bag Stolen?

Generalen. For enhver, der tænkte som Du, unge Mand. Alle undsaae sig ligesom Du, og alle maatte jeg søge at berolige og opmuntre ligesom Dig; og en aabenhjertig Tilstaaelse af min egen Brøde blev aldrig uden Virkning.

Jeg. Blev De udfordret af alle dem, De fornærmede ligesom af mig?

Generalen. Paa nogle Faa nær blev jeg det; men disse taalte jeg ikke ved mit Regiment. Enhver som nu staaer derved, har udholdt sin Prøve.

Nu, min Søn! har Du spurgt nok. Touren er nu til mig. Har Du allerede før haft en saakaldet Kressag, eller var dette Din første Prøve?

Jeg. Min første.

Generalen. Og den vil rimeligviis ikke blive den sidste; men i Grunden burde man dog ikke duellere.

Jeg. Officererne maa det dog være tilladt?

Generalen. Og hvorfor det?

Jeg. Af mere end een Grund.

Generalen. Jeg kjender alle disse Grunde, min Søn; men maaskee er der een, som meest skulde bestemme til en Duel, ikke blandt dem, nemlig Ufskyldighedens Forsvar, endog naar det ikke angaaer vort eget Jeg. Den fordums Ridderaand viiste sig her fra en skjøn Side og holdt Nederdrægtigheden i Tømme. Forresten er Officieren tillige Statsborger. Hans Liv tilhører som enhver andens Fædrelandet, og dette Liv bør han ikke uden vigtige Aarsager sætte paa Spil; men nok herom. Enig vil man ikke let blive i denne Sag; blot det maatte man ønske, at Smaating aldrig blev Aarsag til Dueller.

Dog jeg bør ikke længere opholde Dem, mine Herrer. Tillad nu, at jeg fortæller Dem den nær-

meſte Følge, ſom min ſnurrige Duel med Generalen havde for mig.

Da vort Regiment næſte Morgen rykkede ud til Exerceerpladsen, ſaae jeg paa alle Anfigter endnu Spor af hiin foragtelige Kulde, ſom Generalens Tordensprog Dagen før havde opvakt. Regimentet var ſtillet i Orden, og Generalen reed ned forbi Linien. Da han kom til mig, holdt han ſtille: ”Fændrik Gladius! raabte han med venlig Mine, har De ſovet godt?” — Her gallopperte han igjen derfra. Jeg ſaae mig om — og hvorledes blev jeg ikke tilmode? Til Høire og Venſtre opklaredes i Dieblikket alles Anfigter for mig. Paa ethvert ſaae jeg Kjendetegn paa hjertelig Tilfredshed med mig. D det var et Syn for mig. Aldrig i mit Liv forglemmer jeg den Glæde, jeg dengang føelte. Hvorved havde jeg opnaaet denne Glæde? Sandelig blot ved et meget ſvag Beviis paa Tapperhed. Jeg lovede for mig ſelv paa Stedet ved en hellig Eed, i Fremtiden at tilkjæmpe mig denne Glæde ved ſtærkere Beviis paa Mod, og dertil fandt jeg ogſaa ſnart Leilighed. Krigen udbrød paa ny, og jeg viiſte min vakkre General, at jeg ikke var uværdig til den gode Tillid, han havde fattet til mit Mod.

Selskabet underholdt sig endnu nogen Tid med denne Historie og indblandede tillige Udskilligt til Majorens Noes; men da han ikke gjerne hørte dette, begyndte han i Diebliffet at tromme med Fingrene og da dette ikke strax gjorde Virkning, tog han sin Tilflugt til sit kraftigere Upropos — der ved standsede alt og tillige denne Fortælling.

N o i n d e h j e r t e t .

(Af Bibliothek kleinerer Originalwerke der Deutschen.)

Den fulde Maane stod midt paa Himmels lysse Hvelving, og oplyste de stille Gader, hvor intet rørte sig, da en munter Skare af gode Menneſker forlod den brave Halbergs Huus, som havde høitideligholdt sin fem og tredſindstyvende Aars Fødselsdag og tillige sin yngste Datters Forlovelse med den ædle Yngling Hellman. Med uskyldig Glæde omarmede de alle hinanden ved Afſkeden og sagde: o! det var en herlig Dag, og enhver følte med Taknemlighed de nydte glade Timer og indslumrede med den Tanke: Det var en ſjøn Dag! —

Den ædle Henriette havde især bidraget til alles Glæde. Hun havde ordnet Festen, og ved sin sømme Kjærlighed for sin gamle Fader, og sin Opmærksomhed for sin Vennekreds vundet alles Hjerter. Enhver af disse Scener svævede for Hellmanns Indbildningskraft. Det var for ham, som han endnu saae den ærværdige Gamle hæve sit Glas og udraabe: Min gode Tette leve! og hendes ædle Brudgom! "Kjære Søn! De faaer en retskaffen Kone. At rose sine Børn lader vel ikke smukt; men det er Sandhed og man vil altsaa tilgive en Faders hjertelige Bidnesbyrd. Tette har altid været mig en troe og lydlig Datter. Kunde hun læse et Duffe i mine Dine, var det opfyldt, før det kom paa min Tunge. De ville blive lykkelige med hinanden!"

Saa gjerne Hellmann overtænkte slige Optrin, saa fængslede dog endnu mere end alt andet en Handling ham, som endnu var en Gaade, og af hvis Opøsning han ventede den sødeste Nydelse; thi hans Brud saae ikke allene ædel, men endog himmelsk ud derved. Kort før Bordet traadde hin nemlig til sin Fader, kyskede ømt hans Haand, og hvissede ham noget i Øret. Med Studsen og dog med fornøiet Mine saae Faderen paa hende, og

lyntes at yttre Betænkelse ved hendes Andragende. Hun talte atter til ham og hendes Blik bleve end mere himmelske. Af hendes Mine gjettede man sig til de Ord: Vær De ubekymret; jeg skal nok sætte det i Værk. Faderen gav et Bifaldsnik og Lette ilede bort; men Oldingen opløstede sine Mine og Taarer glindsede i dem. Den kjære Pige kom snart tilbage og saae alvorligere, men dog rolig og selvtilfreds ud. Hellmann vilde have ilet efter hende, dersom ikke en vakker lille Cousine havde indviklet ham i en Samtale, siden kom der fædse noget i Veien, og da han ved Afskeden vilde spørge derom, kyste han hende først, derpaa nok engang — og glemte derved at saae Oplysning.

Med den Tanke — hvad kan det dog have været? sov han ind — og med denne samme Tanke opvaagnede han.

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved Universitetet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 2den Juni, da Hr. Provst, Ridder Gutfeld meddeler sit Bidrag.

B o r g e r = B e n e n e .

No. 22.

Osse og tyvende Aargang.

Løverbagen den 1 Juni 1816.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magsstræbet No. 30.

D v i n d e h j e r t e t .

(See forrige No.)

Hurtigen var han paa Benene, for at hilse paa sin Svigerfader og Brud, som strax efter hans Ankomst blev kaldt ind i en huuslig Forretning og maatte forlade Bærelset. — "I Gaar var det en skøn Dag," sagde Ynglingen.

Faderen. Ja sandelig en skøn Dag, men det skjønneste var dog et Træk af Jettes Hjerte, som jeg maa fortælle Dem:

Førend vi gik til Bords, kom hun til mig og sagde: Vi ere saa sjeleglade, kjere gode Fader! i Dag maae alle være fornøiede, hvad om vi indbød den gamle Müller. Nu seer De — med denne Müller er jeg for omtrent et Aar siden kommen i Uenighed ved en Anledning, hvor jeg syntes, at

Manden handlede af Egennytte; men i Grunden var det blot et Slags Egensindighed. — Denne Uenighed har bestandig lagt mig paa Hjerte — og sikkert ogsaa ham; thi Müller er en meget ærlig Mand, blot noget hidsig.

Jeg gjorde min Datter nogle Indvendinger; virkelig ikke af Had; thi jeg havde længe ønsket en Udsoning, men fordi Sagen kom altfor uventet paa mig. Hun vidste at møde alle mine Indvendinger: "Vi ere saa fornøiede sagde hun, og naar man ret skal være sjeleglad, maa man vide, at ingen har noget imod os, som lader sig hæve. En gammel Bens Deeltagelse vil forhøje vor Glæde, kjære Fader! Jeg skriver et Par Linier til ham og De skal see, han kommer. Hvis det ikke er ham mueligt i Dag, besøger han os sikkert med det første."

Henriette traadde i dette Dieblik ind; Hellmann ilede hende i Møde med de Ord: "Eie gode Pige! hvor lykkelig vil Du ikke gjøre mig ved Dit skønne Hjerte?"

Han holdt hende endnu omfavnet, da man hørte een med hurtige Skridt gaae til Døren, banke paa og utaalmodigen aabne den. Det var den gamle Müller, som med Følelse styrtede i sin Bens Arme. Deres Hjerter vare rørte. Ingen af dem

kunde frembringe et Ord. Tilgivelse! raabte Gjesten! "Der behøves ingen Tilgivelse, sagde Berten, Alting er forglemt." "Jeg var ogsaa alt for hidsig", bekjendte hiin; "men det var min Skyld" svarede denne.

Den brave gamle Müller vendte sig nu til Jette, trykkede hende til sit Bryst og sagde: " Tusind Tak for Dit skønne hjertelige Brev og Guds Fred over Dig, fromme Barn! naar Sorg og Mismod skulle ramme Dig. Jeg vil gjemme det blandt mine kjereste Breve, blandt dem, min Kone skrev mig til i vore Forlovelses-Dage. Du har givet mig min Halberg tilbage, og denne Belgjerning kan jeg ikke noksom takke Dig for. Held Dem, Hr. Hellman! De faaer en ypperlig Kone. Og nu, mine gode Venner! en Bøn til Dem, som ligger mig meget paa Hjerte. Min Hustrue og jeg ønsker saa gjerne at see Dem hos os ved et sandt Bennemaaltid. I min Havestue er allerede dækket; der ville vi høitideligholde vor Forsoning. Det vil blive en kostelig Eftermiddag og en herlig Aften. Vi ville der fylde Glassene, tømme dem paa Jettes Sundhed og klinke paa Børn og Børnebørns Velgaaende."

Med Glæde toge alle mod dette Tilbud. Heltmann lagde ømt sit Ansigt paa sin ædle Zettes Skulder, trykte hendes Haand til sit Bryst og sagde med inderlig Følelse: "Zette! Zette! hvor lykkelig vil Dit Hjerte ikke gjøre mig!"

Den ædle Creditor og den ikke mindre ædle Skyldner.

(Af Pächter Martin.)

Sultan Hamid elskede Jagten, men tilfredsstillende denne Tilbøielighed paa en gandske anden Maade end hans Forfædre, under hvis Regjering det lod til, at Dyrene ikke vare til for Menneskenes, men disse for hines Skyld. I hans, deels ved Sunnastoden og deels ved Mure og stærke Indhegninger indsluttede Jagtbane fornøiede han sig med Ali Sebas *) (Statens Børn), og benyttede denne Leilighed, for nøiere at kjende disse sine Pleie-

*) Børn af Mandkjønnet, hvis Fædre vare døde i Statens Tjeneste, uden at efterlade Formue, for hvis Opdragelse Sultanen sørgede.

sønner, opdage deres Tilbøieligheder og Dueligheder, og tillige ved Jagten at hærde deres Legemer.

Sultanens Yndlingslyst blev paa denne Maade til en nyttig Beskæftigelse. Den blev endog derved velgjørende, at han ofte opholdt sig i de omliggende Landsbyer, og gav endog den ringeste af sine Undersaatter fri Udgang til sin Person.

Mange, som aldrig havde vovet at søge Hjælp i Residentsen, deels fordi de vare for fattige til, der at afvente den kostbare Hjælp, og deels fordi de vanskeligen kunde have trængt sig igjennem Bagterne og Forsalen, og fundet Udgang til Fyrsten, fandt ham her uden glimrende Følge og affrækkende Pragt, kjendte i ham deres Fader, frembragte deres Bøn for ham med barnlig Tillid, og bad sikkert ikke forgjeves, dersom Begjeringen var billig, og Fyrsten kunde see, at der ikke var lagt Skjul paa Tingen.

Engang overraktede en Dding paa denne Maade følgende Bønsskrivt til denne gode Fyrste:

”Store Sultan! Skal en Mand, som troligen har tjent Staten, ikke i sin Alderdom leve af andres Velgjerninger, eller voldsomt forkorte sine faa

øvrige Dage; saa tilhold min Skyldner at betale mig sin Gjæld!"

Al-Makar.

"Al-Makar? Navnet er mig bekjendt", sagde Hamed. "Sæt Dig, ærværdige Olding! Fortæl mig forteligen Din Historie og siig mig, hvo Din Skyldner er".

"Min Fader, sagde Al-Makar, "var General, stod almindeligen i det Rygte, at han var en brav Mand og en duelig Anfører, og han var det virkelig. Jeg opoffrede mig af Tilbøielighed til Lovfyndigheden; men maatte imod min Villie, fordi min Fader saa ville have det, blive Soldat. Jeg gjorde Feldttoget med mod Saliderne, opfyldte min Pligt, og blev i mit fem og tyvende Aar Anfører for 300 Ryttere. Samme Aar døde min Fader. Jeg nedlagde min Post strax efter hans Død, og blev ansat som Dommer over den Schemanske Kreds. I de femten Aar, jeg forestod dette Embede, bragte jeg det saa vidt, at mine gode Landboere sjelden kom i Strid med hinanden, og naar nogen Tvist opkom imellem Dem, gik de aldrig videre med Sagen, men overlod dens Afgjørelse gandske til mig.

Men desværre vare ikke alle, af meget begri-
belige Aarsager, tilfreds med den fredelige og for-
nuftige Tænkemaade, jeg havde indpræntet dem.
Jeg blev indstævnet for Retten, og var nødt til at
forsvare mig mod den Beskyldning, at jeg paa en
utidig og egenmægtig Maade indførte nye Skikke
og ikke lod Tingene gaae deres sædvanlige Gang.

Med fast Mod forsvarede jeg min retfærdige
Sag; men dette Mod forlod mig, da jeg mærkede,
at Dverdommeren gjorde fælleds Sag med mine
Fjender.

Krigen med Schach Gendal brød ud paa
denne Tid. Jeg ansøgte og fik anden Gang den
Post, som jeg for femten Aar siden frivilligen havde
nedlagt, og — jeg spørger dem, som have bivaanet
Slaget ved Silly, om Al-Makar og hans Rytt-
tere ikke gjorde deres Pligt. I denne Trefning
mistede jeg min høire Arm, blev derpaa afskediget
med Urestitel af Protevont (General) og har siden
den Tid gandske fortæret Resten af min ringe
Formue??"

"Og hvor er Din Skyldner?"

"Fyrste!" sagde Al-Makar med Stolthed,
"naar Du finder min Fortælling sandfærdig — og

da ikke kjender min Skyldner — saa har jeg ingen, eller gjør i det mindste ikke noget videre Krav paa Gjelden".

Den ædle Første følte sig truffen ved dette Svar. — Endnu samme Dag boede Al-Makar i Førstens Pallads, spiste ved hans Daffel og der blev viist ham den kjerligste Omsorg i hans øvrige Levetid.

H. Baagøe,

Bogholder ved Universitetet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 2den Juni, da Hr. Provst, Niiden Gutfeld meddeler sit Bidrag.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 23.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 8 Juni 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

Stemmer fra det syttende Aarhundrede.

Det er saa naturligt hos Mennesket at haabe bedre Tider; selv om de, han lever i, ikke ere tunge eller mørke: selv om de onde Dage ikke ere komne, om hvilke han maa sige: "de behage mig ikke," seer han dog ud efter bedre — den synes nedlagt i hans Bæsen denne Anelse, denne Higen efter noget Tilkommende som er ædlere end det Nærværende; og jo mere dette vorder mørkt for ham; jo tungere Tidens Gang, jo dunklere dens Baveler vorde, desmere styrkes hint glade livsalige Haab i hans Sjæl. Især er det fromme religiøse Menneske lykkeligt ved dette Haab. Naar Irreligiositet og fræk Ugudelighed; naar Betfind

og fordærvede Sæder; naar Egegylldighed og Ringeagt mod alt Stort, Helligt, Guddommeligt — udbrede sig for hans Dine mere og mere paa Jorden; naar de vildeste, laveste af alle Videnskaber mere og mere faae Overhaand og gvaale hver bedre, ædlere Følelse i Sindet; naar Egennytten og Forsængeligheden ere de tvende store Afguder, for hvilke Tusinde knæle; paa hvis Alter Tusinde offre Dyd og Pligt og en god Samvittighed; naar Uskyldiges Blod udgydet for Herskesyge og Rovlyst; naar plyndrede Undertryktes Jammer raaber lydt til Himmelen og synes at fremkalde Hevnens og Gjengjældelsens frygtelige Dag; — o! da vorder det fromme, gudfrygtige Menneskes Haab om bedre, om lykkeligere Tider dobbelt levende; han seer dem alt nærmere sig med stærke Skridt; han nedkalder, han henter dem selv fra Himmelen, disse gyldne Tider, hvor Gudsfrøgt og Kristendom atter skal herske blant Menneskenes Børn; hvor Retfærd og Sandhed skal favne hverandre; hvor Fred og Tryghed skal udbrede sine milde Skygger over en bedre Menneskeslægt; Broderkjerlighed og Bevillie skal omslynge den med milde, med hellige Baand. — Det er ikke allene i de bibelske Skriv-

ter; Profeterne, Psalmerne og Johannes's Aabenbaring, en saadan skjønnere Tid skildres og bebudes under stærke, levende, høitidelige Billeder. — Vi finde gjennem alle kristelige Aarhundreder den samme Auelse, det samme Haab, den samme Forventelse om en bedre Fremtid, som biede Mennesket. Men ikke sjældnen fore de vild, adskillige af hin skjønne Tids Anprisere — hvad der var sagt billedligt, forklarede de efter Bogstaven; hvad der var skjult for hvert dødeligt Vie, vilde de med formastelig Hu udgrundste og bestemme; og den Tid "Faderen havde sat i sin egen Magt" — naar Guds Rige, Sandhedens og Dydens herlige Rige skulde almindelig vorde herskende blant Menneskene og lyksaliggjøre dem, o, denne Tid vovede de at ville udregne ved Aar og ved Dage, vovede at ville fastsætte endog til Maaneder og Timer, hvor snart den skulde frembryde; hvor længe den skulde vare, og hvilke Virkninger den skulde frembringe paa Jorden. Med dristig Haand pegede de uden Skye paa Begivenheder eller Personer, som de troede at være Gjenstande for de profetiske Syner — og glemte at man i en dunkel, hemmelighedsfuld og billedlig Bog lettelig

kan finde hvad man ønsker, og at Sindet og Fantafien blot behøver med levende Varme at omfatte en Tanke, hvor selfom den end monne være, for i et profetiskt Skrivt at finde den hjemlet og bekræftet. Man behøver virkelig intet andet end at kaste et Blik paa de mange forskjellige og hinanden oft aldeles modsatte Forklaringer af flere profetiske Bøger i Bibelen for at overbevises herom. *) Men ikke er det min Hensigt at trætte mine Læsere med deslige Undersøgelser, der overalt i dette Blad vilde være saare upassende. Kun nogle religiøse Uttringer fra Slutningen af det syttende Aarhundrede, der indeholde de Udsigter, det Haab, de blide Forventelser om en skjønnere Fremtid, som for enhver, der føler for Sandhed og Dyd, for Religion og Kristendom, ikke kan være andet end trøstende og opløstende; ikke kan andet end billiges af hans Forstand og vinde hans Hjertes glædeste Bifald.

*) Man læse allene Bengels og hans Tilhængeres Udlæggelse af Johannes Aabenbaring, hvor næsten alt tages bogstaveligt; og hvor et tusindeaarigt Rige i hvilket Kristus skal herske synlig paa Jorden, antages som afgjort, og bestemmes selv i Hensigt til Tiden, naar det skal komme.

Kun nogle af disse Uttringer, der saa talende vise deres Forfatters lyse Aand og blide, barnlige, gudhengivne Hjerte, kan jeg ikke nægte mig selv den Glæde her at affkrive.

Tidsalderens Maal.

(En Stemme. *)

Gud regjerer viselig; store og mangfoldige ere hans underlige Gjerninger; Alt er skabt efter Maal og Forhold; Tiderne selv fordelede han. De ere som en Kreds, i hvilken det sidste ikke kommer for seent; det første ikke for hastigt. Ingen Skabning iler Skaberens forud; Ingen bliver tilbage naar han kalder; Moderen søder ikke paa eengang sine Børn; heller ikke gjør Barnet hvad der tilkommer Manden og denne syssler ikke med Barnets Tid. Efterhaanden aabenbarer Gud sine Under, og paalægger ingen Alder mere end den kan taale; han lader Forjættelser gaae forud,

*) See Petersens Stimmen aus Zion, 1696. Denne ædle Mand blev for sin liberale Tankemaade forfulgt af sin Tids saakaldte rettroende Theologer.

førend Riget selv kommer, som han lovede. Langsom fæstede Roden sig; den skjød frem og engang vil den bære hundredefold Frugter. See! Planten spirer op; dens Knopper skyde; naar Tiden kommer, er dens Krone der. Vist nok drager Mørket op mod Lyset; men Lyset drager ogsaa frem mod Mørket; det ene maae tjene til at aabenbare det andet; Lyset straaler klart i det tykke Mørke og Mørket vorder synligt ved Lysets Glands. Det Gode er stærkere end det Onde, og det Onde maae bidrage til det Godes Tarv; det maae aabenbare sin Ondskab, ved at stride mod det Gode og røbe sig selv, at det ikke kan være godt; det Onde iler mod Fordervelsen; det Gode kommer med stille, sagte Trin, men beholder Pladsen. — Alt o Gud! er fuldt af Din Wiisdom; Miskundhed og Sandhed ere alle Dine Veie. Bliver i den Orden Gud foreskrev; I som ville være hans Børn; og iler ikke, for Tiden, blinde og ubesindige at ville storme de mod eder optaarne Mure. Maae ikke alting have sin Tid? Kan nogen være gammel, inden han har opnaaet det fulde Tal af Aar? Opbygger eder selv, førend I ville opføre en anden Bygning; Og hin Ordets Sæd, der blev udsaaet i eders Hjertes, lader den ikke være uden Frugt! Værer

heller ikke blødagtige og feige, naar Gud kalder eder til Kampen! Mange Slags gives der af denne, som I have at bestaae! O store, herlige Kamp! naar alle samles! alle ædle Stridsmænd gaae frem i deres afmaalte Orden! Thi det er Ordenen som feirer over hver Fiende, selv over den onde Tid! Lovet være Gud! alt har Figen træet skudt sine Knopper; dets Løv begynder at skyde frem og grønnes; Planten spirer allerede, som skal bære den herlige Blomst — Lovet være Herren!

Lysen om Aftenen.

En Stemme.

Hører I Børn af Efterverdenen, hvad jeg synger og dømmer om jeg har sunget sandt. Det Guldsomme maae endnu komme; og kommer det, da hører Stykkeværket op. — En Lilie vil blomstre i Naturen, og naar den blomstrer, da væges hele Verden ved dens Duft. Guds Rige vil stedse worde større og herligere; Sennopskornet voxer op til et vældigt Træe og Himmelens Fugle boe trygt paa dets Grene; Alt hvad der skal vore, begynder lidet og svagt; det gaaer frem i sin Orden, det ene

overiler ikke det andet. Uden det Smaa vilde alt Større ikke være; og uden det Større vilde det Største ikke finde Sted; Jorden bærer først Græsset, siden Aene og tilsidst i disse den kraftige Kjærne; hvo venter ikke paa Frugterne, Træet engang vil bære? Hvo vil nøies med Løv eller Blomster eller med utidig, umoden Frugt? I Daarer! naar ville I være forstandige? og hvorfor nægte I de bedre Tider, som skulle komme før de sidste Dage? I vorde ældre i Aar, hvorfor ikke ogsaa i Forstand? I see dog at Barnet omsider vorder Ungling og Unglingen Mand. Alt Nærværende synes os stort saalænge det Større endnu ikke er kommet, og dog er det Større lidet mod det Fuldkomne, vi forvente. Fra Førgaarden gaaer Vejen til det Hellige; fra dette til det Allerbhelligste. Forbilleder gaae foran Bogstaven — Men Anden er herligere end begge. Herrens Stad bygges inden fra; naar alt vorder lyst i Hjertet, vil ogsaa det udvendige skinne. — Halleluja! det Fuldkomne kommer; det Gode beholder Seier.

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Menighed og Ridder af Dannebr.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 24.

Stte og tyvende Aargang.

Løverbagen den 16 Juni 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

T a l e

ved de Dødes Begravelse paa Valpladsen ved
Prag den 7de Mai 1757, af Feldtpræsten
Kister. *)

J Gaar mine Brødre! vare J store ved Tapper-
hed — værer det i Dag ved ædel Deeltagelse. Det
er hæderligt for Eder brave Helte! at besørge de
sejrende, som de overvundne Faldne en fælles Grav.
Det er eders Sejers skjønneste Segl som Herrer
over Valpladsen. Eders Kjæthed, eders Mod
hjælp til at erobre den; eders trofaste Haand over-
giver nu den henmejede Sæd, der ligger omkring
eder i store Dyrger til Jorden, og veemodsfulde
ønske J, at den maaebære Frugter til Fred. Thi

*) S. Berlinische Monathschrift, 17 B. S. 284.

hvad er Krigen uden Kamp om Freden? og denne
 Kamp, er den ikke ærefuld, naar Nødvendigheden
 byder den. De Brave, I her give Hvile, døde
 Heltedøden for Seier og Fædreland; de vege ikke;
 de flygtede ikke; skulde I ellers have fundet dem
 paa denne Hædersplads? Det er Ros for dem;
 det er Ros for eder at I bevise dem Menneſkelig-
 hedens sidste ſkjønne Pligt. — Thi Rovfugle og
 vilde Dyr bør ikke ſønderſlide de faldne Helte. Den
 Hæder, der ſtraalede fra eders Vaaben, omgiver
 med lige Glands, eders fredelige Spader; thi det
 var ikke ſkjendig Lovelyſt, der førde eder ud paa
 den ſtore Eiigmærk. Ingen Saaret vilde I dræbe,
 for at rane hans Guld eller hans Klæder. Nej!
 eders Feldtherres Befaling; Menneſkelighedens og
 Kriſtendommens Bud var det, ſom kaldte eder hid.
 De Døde, ſom ligge her omkring eder, ere eders
 Heltebrødre; de ere Kriſtne, og vare de end ikke
 det, ſaa ere de dog Menneſker — af! og nu blege,
 henſøvede Menneſker, ſom vi alle engang ſkulle
 vorde; Navnene: Ven og Fjende; Preuſſer og
 Öſterriger, Katholik og Proteſtant er nu forſvundet.
 Rolige ligge deres affjælede Legemer hos hverandre
 i en fredelig Eøvn — og deres forſøvede Aander
 favne hverandre hiſſet i Fredens og Enighedens

himmelske Egne. Ja, maaske de i dette Djeblig, med Taknemmelighed, skue ned til eder, de udødelige Helte, og glæde sig, at I uden Hensyn til Folkeslag og Gudsdyrkelse, vise deres Støv den sidste Vre. — Bøjer eder ned over deres Liig og væder dem med Beemods — men og med Glædestaarer; Ja de fortjene eders Beemodstaarer, de kjække Faldne; thi Tallet af de Vilde og Tappre er nu formindsket; ak! og mange, mange bittere, smertelige Suk ville frembryde fra Forældres, Paa-røreudes, Venners, Enfers og Faderløses beklemt Bryst over Tabet af deres Børn, deres Venner, deres Mænd, deres Fædre; højt ville de arme Forladte — og med dem saa mange sølende Indvaanere i Landet — klage ved Heltenes Fald. Men ogsaa Glædestaarer kunne I som Mennesker og Kristne ofre ved Heltegravene, hvor saa mange henlægges, der som Religionens og Kristendommens Venner, kjæmpede deres Kamp for Vren og Fædrenelandet; kjæmpede den med Livets mangehaande Trængsler og Lidelser, og endte den priselig. — Ak! I begrave med dem tusinde og atter tusinde Sorger og Bekymringer; tusinde nagende Smerter, der maaske ville have saaret deres Hjerte og forbitret deres Liv. — Held dem, som i Tillid til Gud,

fuldendte deres Løb med Gode; de hvile af deres Arbeide — deres Gjerninger: Lønnen for deres Heltedaaed, deres ædle Fædrenelandskjerlighed, skal følge dem. — Med et stille Alvorsblik, afserlende fæstet paa Himmelen og Jorden, ville vi ved denne højtidelige Forretning, paa denne store Kirkegaard hørte værdige Tanker og kraftige Forsætter! Ja Brødre! Væbner, opmuntrer eder selv, til stedse at blive hvad I ere: Helte i Guds, Kongens og Fædrenelandets Tjeneste, at blive troe, indtil en hæderlig Grav kalder eder til Hvile.

Og nu Venner! har jeg udtalt hvad jeg havde at sige eder! Mit Djemeed er opnaaet, naar I vilige, drivtige og med ædle alvorlige Tanker i eders Sind, foretage eders faldne Brødres sømmelige Begravelse; hører i denne Anledning endnu engang Indholden af eders Feldtherres Befaling. "Graver Gravene dybe og store — graver dem fornemmelig der, hvor de fleste Liig ere optaarnede, eller som Sæde-Nægg i Høsttiden, ligge adspredte paa Høje og i Dale. — Medsænker Eigene saaledes, at fire kunne ligge i Længden, sex hos hverandre og fire og tive i eet Lag; men dækker dem til med Jord i Overflødighed, at de ikke vorde opkastede." — Ja mine Brødre! dette byder ikke blot eders ædle

Anfører; ogsaa Eren og Menneſketigheden byder
 eder det; thi hvilken Skam for eder vilde det være,
 om Agerdyrkerens Spade eller Plovjern; om sultne
 Hundes ſkrabende Fødder ſkulde forſtyrre de Hvi-
 lendes Legemer i deres rolige Oploſning! — eller,
 rædsomme Tanke! ſom vilde paadrage eder de Le-
 vendes Forbandeſe — om ſmittende peſtarteede Sy-
 ger ſkulle ſiige frem af de Grave, eders Letſind eller
 Magelighed ſaa ſlet havde tilkaſtet med ſparsom
 Jord — og trint omkring forgifte alt med deres
 Ande. Blander heller ikke — hvor det paa nogen
 Maade kan undgaaes — de dræbte Heſtes Kroppe
 med deres Brøders Legemer. Men graver ogsaa
 Heſtene ſaa dybt ned under Jorden, at ikke deres
 Uddunſtninger ſkal ſkade Menneſkene. Ja Brødre!
 Selv ved at jorde de Døde kunne I viſe Eder ſom
 Menneſkevenner! — Held eder! om I gjøre det
 og eders Djes deeltagende Biſaldsblik ſiger mig;
 at I ville gjøre det med Glæde.

En Gaade fra Aaret 1784.

Da Gaader alt i nogen Tid synes at høre til Dagens Orden; da, ikke blot Danmarks vittigste Digter har opstillet sin betydningsfulde Sphinx, men efter ham adskillige baade vittige og uvittige Forfattere i forskjellige Blade og med forskjelligt Held have givet, og give endnu deres Medborgere saa mangen literærisk Nød af dette Slags at knække; vil det vel ikke være Læserne ubehageligt her at see en Gaade, der i sin Tid gjorde stor Opjagt i Tydskland, satte mange Hoveder og mange Pennes i Bevægelse, og hvis forskjellige — ofte høist urimelige, Oplosninger bleve fremsatte med en Alvor og Højtidelighed, som havde det været de vigtigste og mest velgjørende Sandheder.

I Begyndelsen af Aaret 1784 blev der meget sagt og skrevet om en mørk Tale, for hvis rigtige Oplosning der var udsat en Præmie af 30 Louisdorer. Man nævne endog en vis tydsk Fyrste, som skulde have udlovet denne Priis. Forfatteren til Gaaden selv paastode Mange at være den saa bekjendte og berømte Göthe i Weimar. Her er nu denne Gaade: "Der fødes en Ting, i Fod

lang og vejer 12 Centner, naar den er $\frac{1}{2}$ Aar gammel, spises den; naar den er 4 Aar gammel, beslaaes den af Smeden; naar den fylder 80 Aar, fortærer den sig selv; den galer som en Hane, bjeffer som en Hund og synger fortræffelig; den kommer hver Søndag i Kirke og har dog ingen Religion; den døer stedse ved Bøddelens Haand og vorder begravet i Kirken." Som et elektriskt Stød, virkede denne Gaade overalt. Hvo der end ikke bekymrede sig saa syndelig om den udsatte Præmie — der dog altid var værd at gjøre sig Umage for — vilde i det mindste gjerne have Vren af, at have løst den gordiske Knude. Neppe kan Arkimedes have været gladere, da han udraabte sit "Jeg fandt det" end Mange af de stakkels Gjætttere, naar de troede at have udgrandsket den dunkle Mening. Men til hvem skulde de henvende sig? hvis Prøvelse skulde de underkaste deres Arbejde? Af hvem skulde Prisen udbetales dem? Mange henvendte sig til Akademiet i Berlin. Nogle skreve frisk væk til en dem selv og Postamtet lige ubekjendt Hr. G d t h e i Berlin; Andre til en Geheimeraad Weimar sammesteds. De fleste til betydelige Handelshuse, som efter deres Tanker skulde udrede Præmien. Og endelig vendte mange sig til Udgiveren af det berlinske Maanedsskrivt, Dverkonfisto-

riaalraad Gedike og bestormede ham saaledes med Breve og personligt Dverløb, at han for at faae Fred, maatte gribe til det Middel, at bekjendtgjøre i de offentlige Tidender, at han baade i Henseende til Gaaden og den for samme udsatte Priis, var aldeles uskyldig. Hans lunefulde Anmeldelse i denne Anledning, var følgende: "Næsten skulde man troe, vi levede i Salomons Tider, siden en eneste Gaade kan syffelsætte saa mange Hoveder og Penne. Det forekommer mig imidlertid, som om man for at opstille en saadan Gaade for Publikum og love dens Udlægger en saa anseelig Priis, som nogenfinde har været udsat for et akademiskt Priis-Spørgsmaal, enten maae være meget viis eller meget taabelig eller meget riig, og derhos have meget lidet at bestille. Da jeg nu Gud skee Lov! ikke befinder mig i noget af disse Tilfælde, maae det undre mig desmere, hvorledes jeg kommer til den gandske uventede Ære, at got Folk af forskjællig Stand og Haandtering, især Fruentimmer, behage i Hobetal at hjemføge mig med mundtlige og skriftlige Dpløsniger af en Gaade, de troe jeg har opgivet og ovenikjøbet at affordre mig en Præmie af 30 Louisdorer."

(Fortsattes i næste No.)

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Menighed og Ridder af Dannebr.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 25.

Osse og tyvende Aargang.

Løverbagen den 22 Juni 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstræbet No. 30.

En Gaade fra Maret 1784.

(See forrige No.)

Jeg fortænker Ingen i, at ville skaffe sig Penge paa saa let en Maade; men jeg maa tilstaae, at denne synderlige Misforstaaelse af Gud veed hvad? hvorved jeg som Gaademager baade i og uden for Berlin er kommet for Orde, er endnu meget mere end latterlig, da jeg maae betale fremmed Daarsskab med egen Tid og egne Penge. Jeg ønskede til Gjengjæld, at Noget vilde løse mig en anden Gaade, nemlig, hvorfor det netop er i Halberstadt, at den profetiske Udtvings-Aand paa sengang saa mægtigen uttrer sig; thi fra denne Stad fik jeg med sidste Post intet mindre end 6 Breve paa een Gang; alle med et Citat paa Udskrivten, og alle fra Lækkere, Copister og Tordensdrenge, der

tilbøde mig deres oedipffe Wiisdom og afæffede mig for samme prompt Betaling. Da det imidlertid gandske mangler mig paa Tid til at indlade mig i Brevverling med alle vor Alders Salomoner og Salomoninder, og jeg desuden — var jeg end saa riig som Dronningen af Saba — dog aldrig vilde for den høje Wiisdom om hiin underlige Ting, der fødes i Fod lang, bjæffer som en Hund, galer som en Hane og synger dog derhos fortreffelig; døer ved Bøddelens Haand og begravnes i Kirken o. s. v. Dog aldrig — siger jeg — vilde for denne Wiisdom give en Styver, end sige 30 Louisdorer — haaber jeg i Fremtiden aldeles at forskaanes for alle deslige Overhæng og Krav; naar jeg herved erklærer: at jeg aldrig har ejet eller nogensinde vil komme til at eje Klogskab eller Daarskab nok til at udfinde, opgive eller løse en saadan Gaade; at jeg derimod ikke misunder noget Menneffe paa Jorden en saadan — Wiisdom? Forunderligt er det ellers, at ingen er falden paa den langt simplere og uden Tvivl langt rigtigere Oplosning, der synes uden Møje at frembyde sig: at et lystigt Hoved blot har villet moere sig og andre ved at give den fjære Genfoldighed noget at bestille.”

Forstkjællige og stundom høist underlige og latterlige vare for Resten Resultaterne af de mangfoldige Dpløsninger. Følgende vare de almindeligste: Binen — Høet — en Kalv — et Træe — en Hedning — en Fiolin — Guds Ord — Djævelen — en Viefube — et Menneske — en Fod — en Møllesteen — Kong Frederik den 2den af Preussen. De fleste Stemmer vare for Binen, men hver naturlig paa sin Wiis. Vi ville høre nogle af de besynderligste: "Naar en Deliquent skal henrettes, faaer han først Wiin, der da kan siges at døde under Bøddelens Hænder; Kommunion=Binen begrabes i Kommunikanternes Mave, altsaa i Kirken." En anden: "Naar Binen er steget til Hovedet paa Gæsterne i et Selskab, kan man ret see sine Løjer: Nogle gøe som en Hund; andre mjave som en Kat; andre synge; fremdeles troer jeg, at der sjelden holdes offentlig Kommunion i store Stæder uden at en Skarpretter, eller ea som med Tiden kan vorde det, er der tilstæde. Og da flige Folk sædvanlig ere de sidste i Rækken, saa døer Binen i Bøddelens Haand." En tredie: "Tommer en Drukkenbølt sin Glaske, saa skriger han som en Kat, ja brummer vel ofte som en Bjørn; da derimod den Forstandige vorder glad ved Binen

og synger fortreffelig. Ofte vorder Dran-
 feren endog en Morder, og bver saaledes under
 Bøddelens Hænder." En theologisk Kan-
 didat i det Magdeburgske som ansaae Oplosningen
 af denne Gaade for en sikker Vej til geistlig Befor-
 bring, udtrykker sig saaledes: "Det er Høet,
 som her omtales. Dette fødes i Fod lang, naar
 det er 4 Uger gammelt, vorder det spist og smager
 Dvæget fortreffeligt; og naar det forvandles til
 Kjød i en ung Hest og denne vorder 4 Aar gammel,
 kan man sige at Smeden beslaaer det; det gøer
 ogsaa som en Hund og synger herligt, da Man er
 istand til at fremkalde slige Toner af dets Blæde,
 ogsaa vorder det, især ved Pindsefesten udstrøet i
 Kirken." En Præstecnte ved Göttingen skriver:
 "Gaaden kan ikke andet end være enten Guds
 Ord — eller Djævelen som Gud har kastet
 hen paa Jorden. — Skulde jeg have truffet det,
 o hvor vilde det glæde mig! Med Bøn og Tak
 skulde jeg modtage den udsatte Præmie, allene til
 mine 7 uforsørgede Børns Opdragelse og Pleje." En
 Degn i Dmagnen gjætter paa et Biestade.
 "Der gales med Hanerøst, det vil sige: der hersker
 idel Karvaagenhed. Bierne have ingen Reli-
 gion; thi de sværme ligesaa fuldt om Søndagen

Som paa enhver anden Dag; de bød ved Bøddelens Haand, fordi der neppe gives noget Dyr, der saa ilde belønnes for gavnlig Virksomhed. Jeg har selv forrettet Eksekutionen ved mere end 800 Stæder og opbrændt dem reent; af alt dette kan vel sluttet hvad jeg her har villet sige." En Hovmester ved Magdeburg mener det er en Violin. "Tolv Centner tung, sigter til Fyrretræet, hvoraf den vorder forfærdiget; "6 Maaneder gammel, spiser det" — angaaer Faaret, af hvis Larme Strængene ere. — "Beslaaes af Smeden", sigter til Hesten, med hvis Haar Buen forsynes. "Gaaer i Kirke", nemlig med Musikanterne, som spille til Høitiden, og vorder af disse puttet i Futteralet før de gaae bort; altsaa begravet i Kirken." En Handskemager i Magdeburg har i Gaaden tydelig fundet en Hedning. "Skulde der ikke findes en Hedning som vejede 12 Centner? Naar han derimod vorder døbt, fødes han paa nye som et lille Barn. Naar han er 6 Maaneder gammel i Kristendommen, gaaer han til Alters og spiser Brødet, som rækkes ham. Nu synger han ypperlig af Psalmebogen, da han før tudede som en Hund." En Skomager i Mühlhausen gjætter paa Mennesket. "Tolv Centner tung, det er Ardehøndens Dægt og Syrde

som hviler paa ham, naar han fødes. "Fire Aar gammel beslæes han af Smeden"; da vorder han af sine Lærere tilbørlig beslæet i sin Kristendom; bjæffer og tuder som en Hund, betyder Menneskets Samvittighed, som skriger ynkelig." Endelig maatte endnu Preussens store Konge, Frederik den Enefte, være en Gjenstand for Gaaden. "De maae — skrev en Ubekendt til Overkonsistorialraad Gedike — ligefrem og uden Omstændighed, forelægge Kongen min Dpløsning; thi den tjener til hans Fred. Og vee enhver, som holder tilbage med Sandheden af Frygt for Mennesker. Og nu Dpløsningen selv: "Mennesket fødes i Fod lang; de 12 Centner betyde den hellige Daab, som forrettedes af de 12 Apostle og gav Ordet, de forkyndte, tolvfoldig Centner Kræfter. Naar det er $\frac{1}{2}$ Aar gammelt, spises det. Kongens Forældre havde en saadan Glæde over deres unge Kronprinds, især da han var et halvt Aar gammel, at de vare færdige til at æde ham op af bare Kjerlighed. Naar det er 4 Aar gammelt, beslæer Smeden det. Da Kongen var 4 Aar gammel, satte man ham op paa en Hest, som var beslæet af Smeden. Det galer som en Hane, bjæffer som en Hund og synger fortreffelig." Naar een Hane galer tidlig om Mor-

genen, gale alle de øvrige. Saaledes ogsaa Kongen, hvis Stemme passende lignes ved Hanegal. Siger han: "Alt maae være parat i Morgen tidlig Kl. 3", saa gjentages i Djebliffet hans Ord af Generalen og alle Officiererne lige ned til Korporalen. Med Hunden og dens Gøen kan man passende ligne Toldbetjenterne, der skulle paasee Kronens Rettigheder, og ofte gøe som bidffe Hunde. Synger fortreffelig, kunne sigte til den nye Psalmebog Kongen har ladet indføre, tværtimod hans kristelige, retroende Undersaatters Dnske og Bøn. Religionen taber derved mere og mere sin Kraft, dens Sandheder svækkes og ringeagtes og den bare Moral faaer efterhaanden -- som Gud i Naade forbyde -- Herredømmet over Menneffene, hvorved Satan deslettere og sikkrere kan faae dem til Helvede."

Dg nu nok om denne Gaade og dens formeente
Oplosninger!

Jødiske Parabler.

Redelighed.

Uf Redelighed mod Mennesker, erkjender man
Trosskab mod Gud.

Pinehas, Sairs Søn, en fattig, men rebe-
lig Mand, boede i en af Orientens anseelige Stæ-
der. Adskillige Fremmede kom til ham og gave
ham Sædevarer i Bevaring. Men de glemte at
afhente disse og reiste bort. Hvad gjorde nu Pine-
has? Han lod hvert Aar Sæden udsaae, indhøste
og sanke i Læden. Efter omtrent 7 Aar komme
Mændene tilbage og fordre deres Korn. Pinehas
Kjendte dem strax og tiltalte dem saaledes: "Kom-
mer og modtager den Dverflod, hvormed Herren
har velsignet Eder! Seer! alt dette hører Eder til."

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Men-
nighed og Ridder af Dannebr.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles
Søndagen den 30 Juni, da Hr. Adjunkt Meis-
lings Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 26.

Stte og tyvende Aargang.

Løverbagen den 29 Juni 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

Jødiske Parabler.

”Graae Haar ere Wrens Krone, naar de findes paa Metfærdigheds Bei.”

Hvem Gud ærer, skulde han ikke ogsaa fortjene at æres af Mennesker? Paa den Dydiges, den Forstandiges Hoved ere graae Haar en skøn Krone.

Tre Eldinger højtideligholdte tilsammen deres fælles Jubelfest. Den Ene — Lærer og Præst — sagde med beskedent Frimodighed: ”Aldrig forskræffedes jeg, naar mit Kald bød mig vandre om for at undervise mine Brødre, fordi Vejen ofte var møjsom og lang. Aldrig saae jeg med foragtende Harm ned paa de Yngere. Aldrig løftede jeg min

Haand til at velsigne, uden at Velsignelsen tillige kom fra mit Hjerte. Derfor skænkte Gud mig Graahaars Kreskronen.”

”Og jeg — begyndte den Anden — en riig Kjøbmand, jeg berigede mig aldrig ved min Næstes Tab; aldrig randt hans Taare over mig; aldrig fulgte hans Forbandelse mig paa mit Veje. Gjerne deelde jeg mit Brød med den Hungrige; gjerne gav jeg den Huusarme Pje og den Nøgne Klæder. Derfor lod Gud mig worde mæt af fredelige Dage.”

”Aldrig — vedblev den Tredie, en Dommer blandt Folket — aldrig tog jeg mod Skjænk og Gave for at bøje Retten, aldrig fulgte jeg min Videnskab eller Egensind; aldrig handlede jeg mod Billighed og Lov. Hos mig fandt den Fortrængte Tilflugt; den uskyldig Fornærmede Ret; paa mit Hoved hviler intet uskyldigt Blod; over mig stiger intet anklagende Suk til Himmelen. Derfor kronede Gud mig med Narenes Fylde.”

Da traadte Børn og Børnebørn i en glad og festlig Kreds omkring de fromme Oldinger, og kyskede deres Hænder og bekrandsede deres Iffe med Blomster — og de Gamle favnede og velsignede dem og sagde: ”Som Eders Ungdom, worde

engang Ebers sildige Alder; Ebers Børn vorde Eder hvad I nu ere for os: en skøn Blomsterfrands paa de graae Haar."

"Ja graae Haar ere Erens Krone, naar de findes paa Retfærdigheds Bei."

Verdens Dørvinder.

I det fjerneste Indien kom Erobreren Alexander engang til een af Paradisets Hovedstrømme. Han drak af det gøegende Vand og følede sig underlig styrket; han toede sit Ansigt med det og syntes paa eengang yngre og mere blomstrende. Uafladelig vedblev han at følge Strømmen gjennem fjerne Ørkener og stod omsider ved Paradisets Port. "Luf op! sagde han; thi jeg er Verdens Dørvinder, Hersker over Jorklodens fjerneste Egne." "Nej! lod en Stemme inden for — Du er besmitet med Blod. Gjennem denne hellige Port indlades kun de Retfærdige." "Saa giver mig da — blev Kongen ved — i det mindste et Mindetegn med, til Beviis paa at jeg var her." Og see! man rakte et Dødningshoved. "Hvad er det?" udbrød han med Uvillie — men Dødningshovedet blev stedse tungere og tungere i hans Haand, og omsider saa tungt, at han ikke længere

Kunde bære det. Forfærdet kaldte han paa een af sine Bise og spurgte ham hvad det havde at betyde. Det er dit Billede o Konge! svarede den vise Mand. Saalænge dine Dine staae aabne, kan Du ikke møttes med Guld og Herligheder. Men see! jeg strøer lidet Støv paa denne Hjernekal; jeg skjuler den med en Haandsfuld Jord — og den vil atter worde let som ellers. Han gjorde saa og bet steete.

Dg snart blev det betydningsfulde Udsagn opfyldt. Alexander trak tilbage med sin Hær og døde i Babylon; hans Rige sønderlemmedes og Overvinderens Hoved blev snart ufjendeligt, og smulderede hen som de øvrige Dødes.

Dødens Engel.

Mørk og forfærdende staaer Dødens Engel ved den Bortvandrendes Sotteseng. Som Lynild blinker Sværdet i hans Haand, og Rædsler lue i hans Dje. Dg er der da intet som kan unddrage os dette Syn; intet, som kan formilde det? Kan ingen skue Paradiset uden først at see hin skrækkelige Engel? Jo Herren være lovet! Hvo der heligede sit Liv til Velbaad; hvo der glædede Mennesker og ledsages af deres Belsignelser, skuer ikke

Døden. Som Billeder fra Paradiiset sendes de gode Handlinger i hans Liv omkring ham i hans sidste Time og styrke hans Mod og lede ventlig hans Sjæl over til det Bædre. Saaledes blev Abrahams troe Tjener Eliasar, for al den Glæde han havde skjænket sin Herre her i Livet, velsignet af denne, til ikke at skue Døden. Saaledes modtog Sara Assers Datter, der bragte Patriarken Jakob det glade Budskab: "Din Søn lever!" det fromme Ønske fra Oldingens Hjerte: "De Læber som sagde mig dette, vorde gængede i Dødens Stund." Og da Bitja, Pharaos Datter skulde døe, traadte Moses Billede, omgivet af Glandsen af hans store Gjæringer, straalende frem for hendes Dje og Dødens Billede svandt for det herlige Syn.

Tre Benner.

Troe ingen som Ben før du tilfulde har prøvet ham. Der findes langt flere af saadanne ved det glimrende Spisebord end ved Fængslets Dørre. En Mand havde tre Benner. De to holdt han særdeles meget af; den tredie derimod, skjønt rebelligst findet mod ham, var ham temmelig ligegyldig. Uventet blev han indstevnet for Retten, hvor han ligesaa haardt, som uforstyldt, var bleven anfla-

ger. Hvo af eber, vendte han sig til de tre Benner, vil gaae med mig og bevidne min Uskyldighed; thi Klagen mod mig er tung og Kongen høilig fortørnet. Den første undskyldte sig strax, at han ikke kunde følge med, formedelst andre Forretninger; den anden ledsagede ham til Domhuset, men vendte derpaa tilbage af Frygt for den forekommende Dommer. Den tredie derimod, til hvem han mindst havde sat sin Lid, gik ind for Retten, talede den Anklagedes Sag og vidnede saa kraftig om hans Uskyldighed, at Dommeren strax frikjendte ham.

Tre Benner har Mennesket her i Verden. Hvorledes blive de ham troe i Dødstimen, naar Gud kræver ham for sin Dom? Guldets, hans Fjæreste Ven, forlader ham først og gaaer ikke med ham. Hans Naarsørende og Elskte ledsage ham til Gravens Dør og vende derpaa tilbage til deres vante Syfler. Men hans tredie Ven, som han saa ofte agtede ringst i Livet, hans gode Gjerninger er ene den, som følger med ham for Dommeren, ja som endog gaaer foran ham og taler hans Sag og erhverver ham Forbarmelse og Naade.

Den afrikanske Rets Kjendelse.

Den macedonske Alexander kom engang til en langt fra liggende guldriig Provinds i Afrika. Indvaanerne gik ham Skareviis imøde med Skaaler, fulde af Guldæbler og andre deslige Frugter. "Spiser man saadanne Frugter hos eder, sagde Alexander; jeg er ikke kommet for at see eders Rigdomme, men for at kjende eders Sæder." Da førde de ham hen paa Torvet, hvor deres Konge holdt offentlig Ret og Dom. En Borger traadte frem og sagde: "Jeg kjøbte af denne Mand en Sæk med Kvær og fandt en uventet anseelig Skat mellem disse; Kværerne ere mine, men ikke Guldet; og dog vil Manden ikke tage det tilbage, tilhøld ham o Konge! at modtage det; thi det er jo hans Ejendom." "Nej! — svarede Bederparten, ogsaa en Borger der af Staden — Du er bange for at beholde Noget med Uret, og jeg skulde ikke være bange for at modtage det af dig? Sækken har jeg solgt dig, med alt hvad der findes i den. Behold du hvad dit er. Befal ham det Konge!" "Har du Børn?" spurgte Kongen den første. "En Søn", svarede denne. "Og du", blev Kongen ved til den anden, "en Datter" var Svaret. "Belan! saa

lød Monarkens Røst, I ere begge ærlige og retskafne Mænd; gifter eders Børn sammen, og den fundne, omtvistede Skat være deres Medgift. Dette er min Dom."

Alexander forbausedes, da han hørde denne Dom. "Hvorledes — sagde Kongen i det fjerne Rige — har jeg da dømt urigtigt eller uretfærdigt, at du studser ved at høre det?" "Aldeles ikke — gjennemmeldte Alexander — men hos os vilde man dømmegandske anderledes." "Nu — og hvorledes?" spurgte Afrikaneren. "Begge de Tvistende vilde miste deres Hoveder, og Skatten de trættes om, tilfalde Kongen." "Hvad? raabte hin og slog Hænderne sammen af Skræk, hvad? skinner da ogsaa Solen hos eder? Nedsender ogsaa Himmelen til eder sin Regn?" "Ja det forstaaer sig" sagde Alexander. "Ja saa — vedblev den forfærdede Konge — saa maa det ogsaa være for de uskyldige Dyr, der leve i eders Land; thi over slige Mennesker burde ingen Sol skinne, ingen Himmel sende vægende Regn."

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Menighed og Ridder af Dannebr.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 30 Juni, da Hr. Adjunkt Weislings Bidrag indkommer.

Borger = Venner.

No. 27.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 6 Juli 1816.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e.

Mandagen den 8de Juli om Eftermiddagen
Kl. 5 holdes General = Forsamling paa Prinds
sens Palai bag Slottet, til hvilken Tid
Dhrr. Repræsentantere ville behage at møde.

Administrationen for det forenede Under
støttelses = Selskab.

Sørensen. Nagaard. Korfitzen.

E. Røbbe.

Hunden som Anklager.

(Af Antoinnes les animaux celebres. Vol. II.)

En Adelsmand vilde besøge een af sine Benner i Egnen af Coventry i Grevskabet Warwick. Han var kun endnu nogle Mile bortfjernet fra dette Sted, og gik just igjennem en Skov, som strakte sig langs med Veien, da en Hændelse af det sørgeligste Slags nødte ham til at staae stille. Hans Hund, en stor og stærk Dogge, som ledsagede ham paa alle hans Reiser, havde forladt Landeveien. Paa engang hørte han den istemme en skrækkelig Hysten. Han formodede, at der maatte have tilbraget sig noget Besynderligt, og gik, for at underrette sig nærmere herom, ind i Skoven, og lige imod den Egn, hvorfra hans Hunds Stemme lød ham imøde. Han saae nu, hvorledes denne flikkede og oversnusede en ung Piges Ansigt, som svømmede i sit Blod. Ved dette Syn sprang han, fuld af Medlidenhed, ned af Hesten, for at see om Redning endnu var mulig. Men da han fandt hendes Bryst gjennemboret med flere Knivstik, og hende selv gandske affjælet, gik han suckende videre, i det han lovede ved sig selv, at overlevere hendes

Morder til Retsfærdigheden, dersom han skulde træffe ham.

Neppe var han gaaet nogle hundrede Skridt frem, da et gjennemtrængende Skrig, ligesom af et Menneſte, der var nær ved at blive dræbt af et vildt Dyr, nødte ham til at standse. Da han vendte sig om, for at see, om hans Hund fulgte ham, saa han den ikke. Han kaldte paa den, og Hunden svarede med et vildt Skrig, som disse Dyr pleie at udstøde, naar et Bytte, som de holde fast, truer med at slippe fra dem. Adelsmanden iler til, og seer, at hans Dogge har grebet fat paa et temmelig velklædt Menneſte, som den er i Begreb med at qvæle. Denne havde kun reddet sig, ved med sine Hænder og Arme at bedække sin Hals, i hvilken det oprørte Dyr rasende slog sine Tænder. Det fra alle Sider neddryppende Blod havde sat den Ulykkelige i en Tilstand, som opvakte Medlidenhed. Forgjæves kaldte Adelsmanden med høit Raab sin Hund til sig: først efter mange Kjøertegn og Slag bragte han det saa vidt, at den lod sit Bytte fare.

Imidlertid kjendte han alt for vel sin Hunds Godmodighed, til at dens Dpførsel ved dette nye, besynderlige Eventyr ikke skulde have bragt ham

paa underlige Tanker, og opvække en heftig Mis-
tanke hos ham. Dog lod han ikke den Fremmede,
hvis Liv han havde reddet, mærke Noget herom:
meget mere søgte han ved gjentagne Undskyldnin-
ger at trøste ham over det ham tilstødte Uheld, og
lovede, i det han forbandt hans Saar, at lade
ham helbrede paa sin Beføstning. Han bevægede
ham derfor til at gaae med sig til næste Landsby,
da han ellers vilde staae i Fare for paany at see sig
udsat for denne frygtelige Hunds Anfald.

Underveis tabte Doggen ikke sin Mand af
Sigte. Da nu Adelsmanden var ankommen i
Vertshuset, spurgte han om Stædets Saarlæge;
men da han hørte, at der ingen Saarlæge var i
Byen, kastede han sig paa sin Hest under det Fore-
givende, at han vilde hente en Væge fra et Sted,
som laae nogle Mile fra det første; førend han reed
bort, befalede han Verten ikke at lade den Saarede
ud af Diesynet. En halv Time efter kom han til-
bage, ledsaget af en Dommer og en Trop Rets-
betjente. Saasnart Dommeren og den Saarede
saae hinanden, bleve de begge ikke lidet bestyrtsede.
"Det er vel ikke deres Alvor," sagde den første til
Adelsmanden, "at jeg skal arrestere denne Herre
som en Forbryder? Jeg kjender ham som en brav

og retfæstten Mand; han er min Nabo, og hører endog til mine Venner. "Om han endog var deres Broder", svarede Adelsmanden, saa anklager jeg ham herved for Dphavsmand til det Mord, som er blevet udbrøet i den Skov, jeg er kommet igjennem. Gjør altsaa deres Skyldighed". Man tænke sig den Saaredes Tilstand, da han hørte denne Samtale! Svævende imellem Frygt og Haab, og uvis om, hvilken af de To, Adelsmanden eller Dommeren, vilde bringe den Anden til at tie, befandt han sig i egentligste Forstand imellem Død og Liv, da paa eengang en ny Hændelse gjorde Ende paa Striden. Ved Ankomsten i Vertshuset var den Saarede, i hvis Legeme den overstandne Fare, hans Saar og den hertil komne Udmattelse havde bevirket en heftig Mykstelse, bleven overfaldet af en Feber, der nødte ham til at gaae til Sengs. Under Ordvevlingen mellem Adelsmanden og Dommeren, havde den Første bemærket, at hans Hund uophørlig besnusede en Lomme i den Syges Kjøle, som denne havde ladet ligge paa en Stoel. Da dette forstørrede Mistanken, faldt Adelsmanden, for at forstæffe sig Lys i Sagen, paa det Indfald at gjennemføge denne Lomme, hvoraf han ogsaa virkelig fremtrak et Lomme-

tørklæde og en Kniv, som begge vare bedækkede med Blod. Han overgav disse Ting til Dommeren, som strax kjendte dem og udraabte: "Retfærdige Himmel! Dette er eet af min Datters Kommertørklæder! Glendige, skulde du have været saa ryggesløs at myrde hende? Jeg sagde til dig i Gaar, at hun skulde overbringe een af mine Creditorer 50 Guineer." Adelsmanden afbrød ham her, ved at spørge ham om hans Datters Alder, Væxt, Udseende og Paaklædning. Efterat Dommeren havde givet ham Oplysning om disse Ting, udraabte han: "Tvivl ikke mere herpaa; det er den samme Person, som jeg har fundet myrdet i Skoven. Forlanger De endnu videre Beviis, saa lad ham nøie gjennefsøge, og jeg er vis paa, at Man vil finde de 50 Guineer hos ham". Saa lidet som Dommeren havde adlydt Adelsmandens første Ophovring, saa virksom viste han sig nu ved det første Ord af dette Forslag. Han gjennefsøgte selv den Gaarede, hos hvilken man ogsaa virkelig fandt de 50 Guineer, indviklede i en lille Pung, som var forfærdiget af den ulykkelige Piges Fader. Forbryderen blev strax fængslet og man begav sig hen til den Skov, hvor denne Misgjerning var begaaet. Hvilket Syn for Faderen at see sin elskede Datter

svømme i Blod, og hendes Bryst gjennemboret med Knivstik.

Piget blev nu bragt til Bertshuset, og offentlig fremstillet for Forbryderen, som ei alene bekjendte sin Misgjerning, men endog, ligesom de Tilstædeværende, beundrede den guddommelige Retfærdighed, der, i det den ved et ligesaa forstandigt som glubende Dyr bevirkede hans Dydagelse og Fastsættelse, sendte Straffen lige efter Forbrydelsen, og kun synes at have opholdt hans Liv for Dieblisket, for at hans Henrettelse skulde tjene Andre til Bærdom og Advarsel.

En ædelmodig Handling.

(Taget af Schillers Werke Vol. IV).

To Brødre — Baroner af Urmb — havde begge forelsket sig i en ung fortreffelig Pige, uden at den Ene vidste af den Andens Kjærlighed. Begge elskede ømt og stærkt, fordi de elskede første Gang. Pigen var skøn og skabt til Følsomhed. Begge lode deres Tilbøielighed vore op til Videnskab, fordi Ingen kjendte den Fare, som for hans Hjerte var den skrækkeligste, at have sin Broder til Med-

beiler. Begge forskaaede Digen for en tidlig Til-
 staaelse, og saaledes bedroge de sig Begge, indtil
 en uventet Hændelse opdagede dens Følelsers hele
 Hemmelighed.

Allerede var Begges Kjærlighed steget til den
 høieste Grad; den ulyksaligste Affekt, som har
 anrettet næsten ligesaa grusomme Udelæggelser,
 som den modsatte affkyelige Videnskab, havde alle-
 rede saa gandske indtaget deres Hjerter, at der vel
 fra ingen Side var en Opoffrelse mulig. Froteneu,
 fuld af Følelse over begge disse Ulykkeligens bedrøve-
 lige Tilstand, vovede ikke udelukkende at erklære
 sig for den Ene, og underkastede deres Tilbøielig-
 hed den broderlige Kjærligheds Døm.

(Sluttes i næste No.)

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

B o r g e r = B e n n e n .

No. 28.

Stte og tyvende Aargang.

Løverbagen den 13 Juli 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e .

I General-Forsamlingen den 8de huius blev frem-
lagt den af Kasserer Lund opgjorte Extract af
dette Aars 2det Kvartals Regnskab som hermed
følger.

Som nye Medlemmer i Selskabet bleve antagne :

Frue Rektorinde Munthe

Madame Petersen, Brændeviinsbrænder-Enke

Somfrue S. Ledertough

Hr. Sciødte, residerende Kapellan ved Garnisons

Menighed

= J. Sonne, kongelig Kobberstikker

= S. N. Lopp, Cantor ved Frue Menighed

= G. F. Bøschén, Strømpevæver

= P. N. Hammerich, Fuldmægtig i det kongelige

Rentekammer

- Hr. J. F. Beckman, Amtschirurg
 = H. J. Fich, Candidatus Theologiæ
 = P. Salicath, Fuldmægtig hos Generalassisten
 = Bakke, Klædefræmmer
 = Neuge, Candidatus Theologiæ
 = E. Johansen, Bedemand
 = E. Knudsen, Porcelainshandler
 = S. Koppel, Studiosus Medicinæ
 = L. N. Liunge, Fuldmægtig i det kongelige
 Rentekammer
 = Spanier, Skoemager
 = J. Petersen, Kobbersmed
 = S. Møller, forhen Friebager
 = J. P. G. Lyders, Lærer ved Trinitatis Kirkes
 Skole
 = N. N. Møller, Skræder
 = Holck, Oberst
 = Brinck Seidelin, Proprietær
 = Achen, Skolelærer
 = Hansen, Livtjener
 = J. G. Hansen, Klædefræmmer
 = M. G. Møller, Kobbersmed.

Administrationen for det forenede Under-
 støttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfittsen.

G. Køble.

E x t r a c t

af 2det Quartals Regnskab for det forenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
i Quartalet fra 1ste April til ultimo Juni 1816.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß.
Råssebeholdningen fra forrige Quar- tal (see Ugebladet No. 18) modtaget med	805	45
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 28de Aargang fra No. 14 til 25 inclusive	375	26
B. Quartals Kontingenter for 1ste Quartal fra 1ste Januar til ultimo Marts 1816	361	37
C. Laans Afbetaling i dette Quartal .	502	•
Summa	2044	12

At forestaaende Extract af 2det Quartals Regnskab
for 1816 er overeensstemmende med Administra-
tionens Kontrol bevidne

Sørensen. Nagaard. Korfitsen.

C. Købke.

U d g i v t.

	Rbd.	§.
1. De aarlig staaende Udgifter: For Ugebladets Trykning og Lønning ger i dette Kvartal	385	84
2. Til de aarlige Pensionister betalt i dette Kvartal	358	60
3. Renter til Rigsbanken af 800 Rbd.	52	•
4. Ligeledes af 1200 Rbd.	84	38
5. Laan til 2de Interessentere i dette Kvartal	400	•
6. Tilfældige Udgifter:		
a) en anvist Regning . . . 1 Rbd. , §.		
b) 2de Kvartals Restancer 2 — , ,		
c) 2de Afbetalings dito 4 — 64 „		
	7	64
Saldo bliver Kassebeholdningen til 3de Kvartal	305	54
Summa	2044	12

København, den 30te Juni 1816.

P u n d,
Kasserer.

En ædelmodig Handling.

(See forrige No.)

Som Scierherre i denne tvivlsomme Kamp mellem Pligten og Følelsen, som Philosopherne altid saa særdigt har afgjort, og det praktiske Menneſke altid saa langſomt har foretaget ſig, ſagde den ældſte Broder til den yngſte: "Jeg veed, at Du elſker min Pige ligesaa heſtigt ſom jeg. Jeg vil ikke afgjøre for hvem en ældre Ret erklærer ſig. Bliv Du her; jeg vil ſøge den vide Verden; jeg vil døe, for at glemme hende. Kan jeg det — Broder, da er hun Din, og Himlen velſigne Din Kjærlighed! — Kan jeg det ikke — nu vel — ſaa drag Du ogsaa hen og gjør det Samme."

Han forlod hurtigt Lydskland og ilede til Holland — men hans Piges Billede ilede efter ham. Fjern fra ſin Kjærligheds Himmelſtrøg, forjaget fra en Egn, ſom indſluttede hans Hjertes hele Sælighed, i hvilken han blot formaaede at leve, blev den Ulykkelige ſyg, ligesom den Plante ſvinder bort, ſom den voldsomme Europæer bortfører fra det moderlige Aſien, og fjern fra den mildere Sol tvinges i et raaere Bed. Han naaede fortvilet Amſterdam, hvor en hidſig Feber faſtede ham paa et farligt Leie. Hans Eneſtes Billede herſkede i

hans affindige Drømme; hans Helbredelse ahang af hendes Besiddelse. Lægerne tvivlede om hans Liv, og den Forsikkring igjen at give ham tilbage til sin Elskede, rev ham med Møie ud af Dødens Arme. En vandrende Beenrad, det skrækkeligste Billede paa tærende Kummer, kom han til sin Fædrenebye og vakte op ad sin Elskedes og sin Broders Trappe.

"Broder, her er jeg atter. Hvad jeg har anmodet mit Hjerte om, veed Gud i Himlen. — Meer kan jeg ikke."

Den yugre Broder var ikke mindre bestemt. Om faae Uger stod han alt reiseferdig.

"Broder! Du har Din Smerte til Holland. Jeg vil forsøge at bære den længere. Kun denne Betingelse tillader den broderlige Kjærlighed sig. Er jeg lykkeligere end Du, saa være hun i Guds Navn Din, og Himlen velsigne Eders Kjærlighed. Er jeg det ikke, nu saa maa Himlen dømme imellem os! Lev vel. Behold denne forseglede Pakke, bræk den ikke, førend jeg er borte — jeg gaaer til Batavia. — Her sprang han i Vognen.

Halv affjelede stirrede de Tilbageblevne efter ham. Han havde overgaaet sin Broder i Udelmodighed. Paa den ældre Broder stormede Kjærligheden løs og tillige Smerten over Tabet af den æbleste Mand. Larmen af den bortilende Vogn

gjennemfordrede hans Hjerte. Man var bange for hans Liv.

Man brak Pakken. Det var en fuldkommen gyldig Forskrivelse af alle hans tydske Besiddelser, som hans Broder skulde hæve, naar det lykkedes den Flygtende i Batavia. Denne, sin egen Overvinder, gik til Seils med hollandske Kjøbmandsfarere, og ankom lykkelig til Batavia. Faa Uger efter oversendte han sin Broder følgende Linier:

"Her, hvor jeg takker Gud den Almægtige, her paa den nye Jord tænker jeg paa dig og vores Kjærlighed med en Martyrers hele Henrykkelse. De nyere Scener og Hændelser har udvidet min Sjæl; Gud har givet mig Kraft, til at bringe Benskab det største Offer, din er — Gud, her faldt en Laare — den sidste — jeg har overvundet — din er Pigen. Broder! jeg har ikke skullet besidde hende, det er, hun havde ikke været lykkelig med mig. Dersom nogensinde den Tanke opkom hos hende, at hun vilde have været lykkelig med mig — Broder! Broder! — svært kaster jeg hende paa din Sjæl. Forglem ikke, hvor tungt hun naatte erhverves dig. Behandl altid den Engel saaledes, som din unge Kjærlighed lærer dig. Behandl hende som et dyrebart Efterladenskab af en Broder, som dine Arme aldrig ville omfavne. Lev vel! Skriv ikke til mig, naar du høitidelig-

holder dit Bryllup. Mit Saar bløder endnu stedse. Skriv mig til, hvor lykkelig du er. Min Handling er mig Borgen for, at Gud ikke vil forlade mig, ogsaa i den fremmede Verden.”

Brylluppet blev fuldført. Et Aar varede det lykkeligste Ægtekab — da døde Konen. Døende bekjendte hun først sin Fortroligste sin Barms ulykkeligste Hemmelighed: hun havde elsket den Bortreiste hoiere.

Begge Brødre leve endnu virkelig. Den Ældste paa sine Gødder i Tydskland, hvor han igjen har giftet sig. Den Yngre blev i Batavia, og er en lykkelig anseet Mand. Han gjorde et Løfte, aldrig at gifte sig, og har holdt det.

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

B o r g e r - V e n n e n .

No. 29.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 20 Juli 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n m e l d e l s e .

I General-Forsamlingen den 8de dennes blev oplæst den os med Fodposten tilstillede Skrivelse, dateret 18 Mai næst forhen, og undertegnet: Lars Haandværksmester, hvori Forfatteren anmoder os om, fra Administrationen for Præmie-Selskabet for den mosaiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværker, at indhente en fuldstændig og nøiagtig Oplysning om, hvor de af bemeldte Administration i Ugebladet Borgervennen fra 1793 til 1811 anmeldte 83 Personer, som vare ansatte i Lære hos Professionister, nu opholde sig, og om disse virkelig ere enten Mestere i eller uden for

Kjøbenhavn, eller i Arbeide hos andre Mestere m. v.; hvorpaa de tilstædeværende Herrer Repræsentantere besluttede, at Forfatteren, da Sagen er dette Selskab uvedkommende, maatte selv desangaaende henvende sig til velbemeldte Administration for Præmie-Selskabet; men at der ellers intet var at erindre imod, at den ham i al Fald derfra meddeelte Dplysning, bliver indført i Ugebladet Borgervennen, naar samme in originali afgives til dette Selskabs Bogholder Cancellieraad Røbke, boende ved Vestervold No. 254.

Hvilket herved kundgjøres for den os ubekjendte Forfatter af forberørte Skrivelse.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitzen.

E. Røbke.

Trykfeil i No. 28.

Under Udgiut 1. staar 385 Rbdlr. 34 s., las 335 Rbdlr. 34 s.

Marico og, Inkle.

(Af Ligon's Account of Barbadoes).

Thomas Inkle, fød i London, gik i en Alder af 20 Aar ombord paa Skibet Achilles, bestemt til Vestindien, den 16de Juni 1674, for at forsøge sin Formue ved Handel og Vare. Han var tredie Søn af en anseelig Borger, som tidlig havde gjort sig en særdeles Umage for, at give ham Lyst til at skaffe sig Fordeel. Han havde derfor stræbt at gjøre ham til en dygtig Regnemester, der i Hast kunde gjøre Overslag over Binding og Tab, samt at lære ham, nøiagtigen at underordne sine Tilbøieligheder denne Drift til at skaffe sig Penge. Med dette indvortes Sindelag havde Inkle dog et Udvortes, som i alle Henseender var skjönt; ja Styrke, Sundhed og Methed syntes at have forenet sig i den unge Kjøbmands Person. Under Seiladsen traf det sig, at Achilles maatte formedelst Mangel paa Provision, gaae ind i en amerikansk Bugt; ved hvilken Leilighed saavel Unglingen som de øvrige Passagerer gik i Land. Denne deres Landing var alt længe bleven bemærket af et Partie

Indianer, som skjulte sig i Skovene, og da Engellænderne gik noget vel langt op i Landet, bleve de omringede af Indianerne, som dræbte de Fleste. Infle, med nogle faa Andre, ræddede sig ved Flugten op i en Skov. Efter at være kommet til en fjern og veiløs Part af Skoven, fastede han sig, udmattet og aandeløs, ved Foden af en lille Høi, hvor, fra en Dykning, en indianst Pige traadte pludselig frem mellem Træerne. Efter den første Forundring, syntes de begge gunstigen stemte for hinanden, og ligesom Europæeren blev overrasket ved den ubedækkede Amerikanerindes vilde Skønhed, virkede og den velklædte Europæers Anstand ikke mindre forbeclagtigt paa Amerikanerinden. Omhyggelig ledsagede hun ham til en Grotte, hvor hun rigelig forsynede ham med Frugter, og ledede ham derpaa til en Kilde, for at slukke hans Tørst. Under alt dette, legede hun med hans krøllede Haar og glædede sig ved at sammenligne sine Fingres Farve med hans. At hun var et Fruentimmer af Stand kunde han formode af den Omstændighed, at hun daglig viste sig for ham i en anden Dragt, rigelig forsynet med Fjeder, Conchylier og Perler. Ja, hun bragte ham endogsaa alffens Klenodier, som hun havde erholdt af sine Elskere blandt de

Indfødt; saa at hans Grotte snart blev udpyntet med brogede Dyreskind og sjældne farvede Fuglesjæder, som denne Verdens Deel frembringe i saa betydelig Mængde.

For at gjøre ham sit indspærrede Ophold lidt mere taaleligt, førte hun ham i de skønne Aftener ud i de eensomme Skove, viste ham Stæder, hvor han sikkert kunde sove mellem brusende Vandfald og fremmed Fuglesang. Da sad hun omhyggelig og værnedes om hans Veie, af Frygt for hendes Landsmænd, og vækkede ham kun da, naar hans Sikkerhed var i Fare. Paa denne Maade tilbragte de deres Liv, indtil de indbyrdes lærte et eget Sprog, i hvilket den Reisende fortalte sin Elskerinde, hvor lykkelig han vilde være, ved at see hende i hans Fødeland i Europa, hvor hun skulde klædes i Silke, sidde i Huse, som bleve trukne af Heste, uden at være udsat for Vind eller Veir. Udskillige Maanedes tilbragte vor Kjøbmand med at tydeliggjøre Elskerinden den Lykke, der ventede hende i Europa, da Varico en Dag fik Die paa et Skib, til hvilket hun strax gav Bink, ifølge sin Elfers Anmodning. Mod Aften ledsagede hun, med inderlig Glæde, sin elskede Inkle til Skibet, hvis Mandskab bestod alene af dennes hvide Landsmænd, og som styrede

til Barbados. Naar et saadant Skib, som i Umindelighed er ladet med Slaver, kommer til denne De, samles Plantage = Eierne ved Stranden, hvor der da holdes et umaadeligt Marked af Indianer og andre Slaver, ligesom hos os, af Orne og Heste.

Da nu Thomas Inkle kom paa engelsk Territorium, begyndte han alvorligen at overtænke sit Tab af Tid, han havde lidt, samt at overveie, hvor mange Dage, Omsætning af Penge, og deraf flødende Fordeel han var, ved denne sælsomme Begivenhed, gaaen glip af, og hvorlidet Bekjendtskabet med Yarico havde indbragt hans Pung. Uengstelig over det Regnskab, han skulde give sine Landsmænd, besluttede denne Handelsmand — hvis Følelse var undertrykt ved en altfor beregnende Opdragelse — at sælge Yarico til en Kjøbmand paa Barbados. Den arme Pige, for dog maaskee at bevæge ham til Medynk, betroede ham, at hun bar et Pant paa hans fordums tilsyneladende Kjærlighed under sit Hjerte; men den Glendige benyttede denne Underretning blot til at ansætte hendes Værdie endnu høiere: og endnu mere at opdrive hende for hendes tilkommende Herre, der ogsaa virkelig kjøbte hende som Slavinde.

D e l I I.

Den bekjendte vittige Skuespillerinde, Sophie Arnould i Paris, blev formedelst nogen Opsætsighed mod Politielieutenanten, sat paa en kort Tid i Fængslet la Force. Ved denne Leilighed blev hun bekjendt med en, isvrigt ærlig, aldrende Mand's Skjæbne, som formedelst en Gjæld af 10,000 Fr. alt længe havde fiddet fængslet, uden Haab om Frelse, og til megen Sorg og Skade for hans Familie. Neppe var hun selv kommen løs, før hun henvendte sig til alle sine velhavende Venner og Bekjendter, med Anmodning, om at de vilde tage et eller flere Nummer, til 5 Louisd'orer, paa en Kjæde, som hun, efter sit Sigende, ønskede bortspilt ved Lotterie. Den yndede Skuespillerinde fik meget hurtigt Nummerne affatte til den Priis som hun forlangte, uden at Nogen krævede sig foreviist det Klenodie, som de mueligen kunde vinde. Da Dagen kom, paa hvilken Lotteriet skulde trækkes, indfandt sig en Deel hos hende, i hvis Overværelse hun da fremtrak, som det første og vindende Nummer, en Seddel med følgende Paaskrift:

Adskilt fra sine Børn og fra sin Mage,
 En værdig Ddng jeg i Fængslet saae;
 Men at formilde ham hans Trængsels Dage,
 Jeg kunde dengang ene ei formaae.
 Hvo vil fordømme da mit Lotterie,
 Hvor hver Gevinst er: Dydens rene Glæde?
 Den faldt i Eders Lod; thi han er frie,
 Og hver har brudt et Led af Mandens Kjæde.

I samme Dieblif aabne de hun en Sidedør,
 og førte den frelste Gamle med sin Familie frem,
 for at tilbyde Selskabet sit glade Hjertes Tak,
 hvilket, rørt over den vakkre Kunstnerindes sindrige
 Indfald, sammenskjød endnu en Sum til Medgift
 for den Gamles tilstædeværende Datter.

S. Meisling,

Dr. Phil. og Adjunkt.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles
 Søndagen den 28de Juli, da Hr. Pastor Michelsen
 meddeler sit Bidrag.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 30.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 27 Juli 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

Krudtsammensværgelsen i Engelland.

Engelland var roligt, og syntes hverken at have udvortes eller indvortes Fjender. Folket elskede Kongen; men et Partie iblandt Catholikerne, som ikke vilde beherskes mildt, men selv herske, nærede fordærvelige Anslag. Allerede under Elisabeth havde de flere Gange prøvet paa at udføre dem. I Begyndelsen gjorde Spanien fælles Sag med dem, og der modnedes mange skræffelige, Menne-
skheden nedværdigende, Planer imod Protestan-
terne og Regjeringen i Engelland; men 1604 blev der sluttet Fred imellem disse Riger, og Kabalen, som nu var overladt sig selv, udrugede Sammen-
sværgelser.

Een af de rædsomste i hele Historien, og især i den engelske, var Krudtsammensværgelsen, som henved halvandet Aar sneg sig om i Mørket, og som kun blev opdaget paa en forunderlig Maade ved den Omstændighed, at een af de Sammensvorne vilde redde sin gamle Ven.

Ti Dage førend den bestemte Parlamentsforsamling modtog Lord Mounteagle, en anseet Catholik, følgende anonyme Brev, som hans Tjener havde faaet paa Gaden af et fremmed Menneſke: "Mylord! Den Forbindelse, som jeg staaer i med nogle af Deres Venner, gjør mig bekymret for Dem. Er Deres Liv Dem kjær, saa raader jeg Dem, at optænke et Føregivende, for at blive borte fra den næste Parlamentsforsamling. Gud og Menneſkene have forenet sig for at straffe de for vore Dine foregaaende Skjændigheder. Ugt ikke min Advarsel ringe: reis paa Landet, og oppebie Der Udfaldet af denne Begivenhed. Saa lidet Man ogsaa ahner nogen Bevægelse, saa vist truer et skrækkeligt Slag af en usynlig Haand det forestaaende Parlament. Forsmaaee altsaa ikke mit velmeente Raad, som kan være Dem nyttigt at følge, og som aldrig kan skade; thi saasnart De har brændt dette Brev, vil Faren være forbi.

End give, at De vil nytte det til Deres Lykke, og tage Dem i sin mægtige Beskyttelse."

Herden blev yderst forundret herover, og vidste ikke, om han skulde ansee dette Brev for betydende, for en Følge af ondskabsfuld Forvovenhed, eller for Vist af en Modstander, der, for en eller anden hemmelig Aarsags Skyld, vilde afholde ham fra at møde i Parlamentet; dog troede han, at det var Pligt at forevise Brevet paa et høiere Sted. Han gik derfor endnu samme Aften med det til Statssekretairen Grev Salisbury. Denne syntes i Begyndelsen ikke at agte derpaa, men erindrede sig dog, at der i Geheimeraadet var forekommet om en Cabale af Catholikerne, som reiste sig i og udenfor Landet, og som, i Følge fikke Efterretninger, havde i Sinde, i næste Parlament, at overrække et meget paatrængende og betænkeligt Bønsskrift, som paa eengang skulde bede og true. Han billigede derfor Lord Mounteagles patriotiske Forsigtighed; og, efterat han havde talt med Overkammerherren Grev Suffolk, og Ministerne, blev der besluttet, at Man, førend Man foretog sig Noget, skulde vise Brevet til Kongen, som just var paa Landet, men snart blev ventet tilbage; især da Man allerede havde havt paafaldende Beviser paa hans Duelighed

i at forklare dunkle og hemmelighedsfulde Steder. Man troede ogsaa at en liden Dpsættelse, ved streng Tausked, ikke kunde skade, men meget mere vilde uddanne Foretagendet, dersom det virkelig eksisteerte, saa at Man kunde gribe Forbryderne i Tilberedelserne, og overbevise dem om deres Forehavende. Kongen troede ikke, at dette Brev var et blot Drillerie, men meget mere af største Vigtighed, uagtet Grev Salisbury, enten for Alvor eller forskilt, erklærede det for Narrerie, og endog vilde drage Forfatterens Forstand itvivl; men Kongen fandt det Udtryk: "et skrækkeligt Slag af en usynlig Haand", alt for betydende, og Tanken om en Krudtmine foer som et Lyn igjennem hans Sjæl. Efter nogle Debatter blev det derfor besluttet, at gjennemsege med største Stilhed alle Hvælvingerne under Parlamentshuset om Søndagen, Dagen før Parlamentsforsamlingen, og dette blev paalagt Grev Suffolk. Da nu denne, ledsaget af Lord Mounteagle og Chinard, Dpsynsmanden for den kongelige Garderobe, foretog sig Undersøgelsen, fandt han for det Første kun en stor Mængde Træ og Steenful. Suffolk spurgte derfor Chinard, under hvis Dpsyn disse Hvælvinger hørte, hvad deres Bestemmelse var; denne svarede,

at de, tilligemed nogle dertil stødende Kjeldere, vare bortleiede til Thomas Percy, hvis Eiendom ogsaa Træet og Kullene var. Greven saae sig, endskjøndt med et tilsyneladende ligegyldigt Blik, endnu engang nøie om, og hans Dine faldt just i en Krog paa et Menneske med en høist forvoven Mine, som dette Besøg syntes at være til Besvær, og som kaldte sig Fawkes, Huushovmester hos Sir Thomas Percy. Overkammerherren meldte Kongen, hvad Man havde seet, og søiede til, at Lord Mouteagle var blevet forskrækket, og ikke havde ahnet noget Godt, da han hørte, at en Mand af saadanne Grundfætninger som Percy havde leiet Huset. Mouteagle havde ogsaa Formodning om, at det anonyme Brev var kommet fra Percy, som tilforn havde været hans Ven. Tilfidsst sagde Greven, at han ikke begreb, hvad dette store Forraad af Træ og Kul kunde nytte Percy, som opholdt sig saalidet i det leiede Huus, og at det Menneske, som udgav sig for hans Huushovmester, og som havde et frygteligt frækt Ansyn, var forekommet ham meget fordægtigt.

Ved denne Beretning saae Kongen sig endnu mere bestyrket i sin Mistanke, og trængte paa, at gjenneføge Træ- og Kulbunkerne lige til Bunden,

da der dog vel kunde være skjult Krudt derunder; heller ikke skulde nogen Deel af Huset blive uundersøgt. "Ehi," sagde han, "hvo vilde vel med rolig Sjæl kunne betræde Parlamentsalen, naar en saadan Undersøgelse kun var skeet løseligen?"

For at være desto forsigtigere, da nogle af Ministerne vilde tvivle paa, om Man for et saadant Brevs Skyld var berettiget til denne Huusundersøgelse *), blev der besluttet, at Chinard skulde bruge det Foregivende, at Man savnede nogle kongelige Tapeter og andre Ting af Værdie, som maaskee kunde være der i en Krog.

Den kongelige Kammerherre og Fredsdommer Chevet paatog sig denne anden Undersøgelse, og betraadte med et tilstrækkeligt Følge Indgangen til dette fordægtige Huus efter Midnat paa den samme Dag, som Parlamentet skulde samles.

*) De troede, at det var under den kongelige Værdighed, af et saadant Brev, som maaskee kun var frevet for at forstrække dem, at lade sig bevæge til en Huusundersøgelse, der vilde forraade Uengstelighed, og tillige krænke en frie brittisk Borgers Eiendomsret: ogsaa maatte det altformeget smerte Greven af Northumberland, som var en Ven og Slægtning af Percy, at see ham bestjæmmet ved en saa svær Mistanke.

Han fandt, uagtet denne usædvanlige Tid, den omtalte Fawkes paaklædt og reiseferdig ved Døren. Denne blev strax greben. Man ryddede nu Steenkullene og Brændet bort, og opdagede derunder 37 store og smaae Krudtsfade. Fawkes havde Lunte og Fyrtsøi i Lommen. Man pressede ved Trudsler Tilstaaelsen af hans Forehavende ud af ham, og han var endog saa dristig at sige, at han, dersom de Afsendte vare komne lidt før, da han var ifærd med Fuldbendelsen af sit Arbeide, eller havde ladet ham den mindste Tid ved deres Ankomst, havde antændt Minen, for at forsøde sin Død ved deres.

Efterat Man havde bragt ham i Forvaring, vækkede Chevet nogle Ministre, som havde sovet i Slottet, og derpaa Kl. 4 Kongen. Strax bleve endnu flere Medlemmer af Raadet hentede fra Staden, og Man forhørte nu Fawkes, som viste en exempelløs Uforsagthed, og som aldeles ikke blev bestyrret, hverken ved Bevidstheden om hans Handling, eller ved Stedets Høitidelighed, eller ved den Forsamling han stod for, eller ved Hurtigheden og Mængden af de Spørgsmaal der bleve ham gjorte; ja han spottede endog, naar Man gjorde ham modsigende Spørgsmaal, eller naar

uberettigede Personer blandede sig i Forhøret. Han nægtede aldeles ikke sit affskyelige Forehavende, men tog Alt paa sig selv, og man kunde den første Dag ikke faae ham til at bekjende Noget om sine Medsammensvorne, eller om Omstændighederne ved Sammensværgelsen. Han paastod, at blot hans Samvittighed og Iver for den catholske Religion, havde drevet ham til dette Foretagende, og at han ikke erkjendte Kongen for sin Herre eller for Guds Salvede, da han var en Kjætter; at han selv heed John Johnson og var i Sir Thomas Percys Tjeneste.

(Sluttes i næste No.)

S. Meisling,
Dr. Phil. og Adjunkt.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 4de August, da Hr. Pastor Michelsen meddelel sit Bidrag.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 31.

Osse og tyvende Aargang.

Løverbagen den 3 August 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabets
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

Krudtsammensværgelsen i Engelland.

(See forrige No.)

I Stedet for at vise nogen Anger, tilskjenbegav han blot Forbittrelse over sit feilslagne Foretagende. Den følgende Morgen blev han bragt i Tower; men i en Tid af tre Dage tabte hans Trodsighed sig efterhaanden, efterat man havde truet ham med Pinebænken.

Nu bekjendte han først nogle Omstændigheder ved Sammensværgelsen, og siden hele Planen til den, med følgende Ord:

"Jeg tilstaaer, at jeg har Deel i en Sammensværgelse imod Kongen og Regjeringen; men jeg er ikke selv Ophavsmand til den. Dmtrent ved

Vaaske i forrige Aar talte Thomas Winter med mig derom i Nederlandene, og af denne Grund er jeg reist til Engelland med ham; i vort Forbund vare endnu Robert Gatesby, Thomas Percy og Johann Bright. Disse raadslage nu om Udførelsen af vort Forehavende.”

”Gatesby aflagde først Eed om Taushed, og lod ogsaa sine Medbrødre sværge den. Hans Anslag var, at lægge en Mine under Dverhuset; thi vi holdt det for billigt at vælge det samme Sted til Skueplads for vor Heren, hvor den catholske Religion blev undertrykket paa en uretfærdig Maade.”

”Da vi nu stemte overeens heri, leiede Percy et Huus ved Siden af Dverhuset, og vi begyndte da henimod den 11te December 1604 at grave en Mine. Thomas Percy, Robert Gatesby, Thomas Winter, Johann Bright og jeg vare de første, der gik herind. Snart derpaa toge vi endnu een til, Christoffer Bright, der ligeledes maatte sværge Taushed, og ligesom vi tage det hellige Sakrament derpaa. Da vi nu kom til Grunden af Bygningen, der var 12 Fod dyb, og saae alt for svært Arbeide for os, toge vi endnu Robert Winter dertil, under den samme edelige Forpligtelse.”

”Henimod Tullen gravede vi lige til Overhusets Muur, og ved Kyndelmisse var den halvt gennemgravet. Naar de Andre arbeidede, stod jeg Skildvagt ved Indgangen, for at kunne sige dem, naar en Fremmed nærmede sig; da hørte de op indtil denne havde bortsfjernet sig. Vi bleve der alle syv om Natten, tilstrækkeligt forsynede med Geværer, Kugler og Krudt, og havde fast besluttet, hellere at døe, end at vige eller give os fangne. Da vi gennemgravede Bæggen, hørte vi en Bragen af Steenful fra den næste Kjælder *). Vi frygtede, at denne Støi skulde forraade vort Arbeide. Jeg blev derfor sendt hen i Kjælderen, og erfarede, at Kullene skulde sælges og Kjælderen bortleies. Percy greb strax denne ønskelige Leilighed, og leiede den paa et Aar. Vi havde allerede tilforn sammenskaftet 20 Fade Krudt, som vi bedækkede med Træ og Kul. Henimod Paaske skildtes vi ad, fordi Parlamentet blev opsat til October. Percy,

*) Den, som tilforn havde havt denne Kjælder tilleie, var død, og Kullene bleve tagne ud for at sælges. Da Kjælderen var under Overhuset, ja endog lige under den kongelige Throne, ansaae de Sammensvorne denne Omstændighed for en særdeles gunstbømmelig Sendelse.

som havde Nøglen til Kjælderens, skaffede imidlertid endnu mere Krudt og Træe derind. I Begyndelsen af September kom jeg tilbage til Engelland, tog Nøglen til mig, og forstørrede endmere vort Forraad af Krudt og Træe. Derpaa reiste jeg paa Landet indtil den 30te October.”

”Fremdeles besluttede vi indbyrdes, at nogle af vore Medsammenboerne skulde bemægtige sig den ældste Prindsesse Elisabeth *), som opholdt sig hos Lord Harrington i Grevskabet Warwik, paa den samme Dag, som vi udførte vort Forehavende. Derpaa skulde hun udraabes til Dronning, hvortil allerede et Edikt var forfærdiget forud, hvori Intet blev talt om nogen Religionsforandring. Vi vilde ikke ansees for Dphavsmænd til denne Gjerning, førend vort Partie var tilstrækkeligt forstærket. Der blev ogsaa raadflaaet om, at tage Prinds Carl, Kongens yngste Søn, til Fange; men da vi ikke kunde optænke nogle Midler hertil, og da han var alt for nær ved London, hvor vi ikke kunde haabe tilstrækkelig Bistand, saa besluttede vi, at hjælpe os saa godt vi kunde, formedelst Prindsesse Elisabeth.” —

*) Siden den uheldige Fredrik af Pfalz's Gemalinde.

Omtrent 14 Dage efter at Fawkes var taget til Fange, blev den i hans foregaaende Udsigende omtalte Thomas Winter bragt fangen ind. Hans Fatning var ganske den modsatte af Fawkes's; thi den haarde Kamp og de Sammensvornes Nederlag, som vi snart skulde faae at høre, havde gjort ham ganske modløs. Han tilstod strax at han ikke alene havde forsyndet sig imod Regjeringen, men ogsaa imod Gud, som saa tydeligen havde viist ham og hans Forbund, at deres Forbindelse var ham en Skræffelighed. Dennes Udsagn var meget omstændeligt; dog ville vi kun anføre Slutningen deraf, for deraf at see Fortsættelsen af Historien.

”To Dage derefter, Søndag Aften, kom Een ind i mit Sovestue og meldte, at Man havde bragt Lord Mounteagle et Brev af det Indhold, at han paa en god Maade skulde lade være at komme i Parlamentet, fordi en stor Fare truede Forsamlingen. Dette Brev skulde være overleveret Greven af Salisbury. Dagen derpaa gik jeg hen til Gjaestgivergaarden i Enfield og fortalte Catesby at Alt nu var aabenbaret, og at der ikke var Andet tilbage for ham, end at flygte fra Engelland; men Catesby svarede, at han endnu ikke ganske fortvivlede, og besluttede at sende Fawkes hen, for

at forsøge det Yderste. Om Torsdagen gik jeg til London og om Fredagen til Catesby. Treshant kom til os, og nu opstod en levende Strid om, hvem der vel havde sendt Lord Mouteagle Brevet, men Ingen af os kunde løse denne Gaade. Tresham, som var den eneste, til hvem vi havde nogen Mistanke, svor høit og dyrt, at han var uskyldig deri. Løverdags Aften kom jeg sammen med Tresham i Lincolns Kollegiums Gallerie, og denne talte da om nogle af Grev Salisburys Taler, som havde Hensyn paa dette Brev; herover blev jeg atter modløs, og meldte Catesby hvad jeg havde hørt. Nu syntes det ham at være Tid til i Stilhed at bortfjerne sig fra Engelland; dog oppebiede han først Percy, for at høre hans Mening. Denne, som vi talede med om Søndagen, havde besluttet at vove det Yderste, og at byde Skjæbnens sidste Slag Trods. Imidlertid havde Frygten for et slet Udfald ganske tilintetgjort vore Planer. Catesby reiste om Mandagen paa Landet, hvor han vilde træffe sammen med Percy."

"Jeg gik om Tirsdagen hen til det kongelige Pallads, men Bagten lod mig ikke komme ind. Derpaa vendte jeg mig til Parlamentshuset; ogsaa der var Hofvagt. Her hørte jeg Een sige, at Man

havde opdaget en Sammensværgelse om at sprænge Kongen og Parlamentet i Luften med Krudt. Nu tumlede jeg i Hast hjem, satte mig paa min Hest og jog ud af Porten."

"Om Torsdagen grebe vi til Vaaben i Lord Windsors Huus, og bleve om Natten hos Stephan Littleton. Dagen derpaa erfarede vi, at vore Folk vare adspalttede ved en ulykkelig Hændelse. Gatesby, Rochwood og Grant havde meget beskadiget sig med Krudt, de Dørige vare flygtede. Littleton raadede mig til at tage Flugten, og vilde ledsage mig; men jeg afflog det, og naaede de Dørige. Gatesby, Percy, begge Brighterne og Grant befandt sig i en taalelig Tilstand. Jeg spurgte dem, hvad de havde besluttet; at døe, svarede de. Jeg erklærede dem, at jeg var beredt til at dele enhver Skjæbne med dem. Kl. 11 omringede en Hob det Huus, hvor vi vare. Jeg gik om i Gaarden, da en Kugle foer igjennem min høire Skulder og gjorde Armen lam. Den anden Kugle nedlagde den ældre Bright, den tredie den yngre og den fjerde Rochwood. Jeg stod i den Dør, som man just vilde trænge ind til. Da raabte Gatesby til mig: "Bliv Broder Thomas, lader os døe forenede." Jeg svarede, at min høire Arm var lam, og at

jeg frygtede for at blive fangen. Catesby, Percy og jeg stode tæt trængte til hverandre. Begge faldt, som det syntes mig, ved een Kugle. Jeg blev omringet og overvældet, da jeg havde svære Saar, og var svag. Nu blev jeg greben bagfra og bortslæbt." —

Efterat dette var skeet, blev de øvrige Deeltagere fangne og 8 af dem offentligen henrettede.

S. Meißling,
Dr. Phil. og Adjunkt.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 4de August, da Hr. Pastor Michelsen meddelel sit Bidrag.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 32.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 10 August 1816.

Førelagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Nagstrædet No. 30.

Daarskab og Wijsdom;

et Eventyr.

(Udaf L. H. Friedrichs Dritter satyrischer Feldzug 1816).

I Mekka levede en Skræder, ved Navn Achmed. Denne havde to Sønner, Hassan og Abdul. Skræderen nedfank i saa dyb Armod, at han neppe havde det daglige Brød. Han forkyndede derfor en Dag sine Sønner, at han ei længer kunde ernære dem, hvorfor de maatte prøve deres Lykke i fremmede Lande. Naturen havde tildeelt Begge et indtagende Udvortes og en god Forstand; tillige vare de gangne saa langt frem i Kundskaber, at man nærede alt Haab om et godt Udkomme. Fulde af Mod og høitspændt Forventning pakkede de derfor

deres Bylt sammen, toge Affked fra den rørte Fader, der gav dem sin bedste Belsjgnelse med paa Vejen, og tiltraadde deres Balsfart.

Med det Forsæt, for det Første, blot at gaae efter Næsen, havde de allerede tilbagelagt nogle Dages Reise gjennem Orkenerne, da de standsede ved en Skillevej.

Paa venstre Haand førte en lidet banet Fodsti over Bjerge og Klipperister, paa højre var Landevejen.

"Hvorhen nu?" spurgte Abdul.

"Ingen Betænkning" — svarede Hassan — "til Højre!"

"Saa maae vi skilles ad" — sagde Abdul, efter nogen Betænkning — "jeg gaaer ad Fodstien." "Og jeg ad Landevejen" — svarede Hassan — "lad see, hvilken Vej fører til Lykken!"

Brødrene omfavnede hinanden, og skiltes tørte ad.

Hassan, hvis Hændelser her først skulle fortælles, var allerede gaaet et godt Stykke Vej alene, da Natten frembrød, og indhullede ham lidt efter lidt i et saadant Mørke, at han neppe længer kunde kjende sin Sti. Da saae han endeligen et Lysflinne i det Fjerne. — "Lovet være Allah!" —

fagde han til sig selv, og gik modigen imod Lysket. Men jo nærmere han kom, desto mindre vidste han at forklare sig dette Syn. Det forekom ham nemlig, som han saae et stort, af utallige Lys opklæret, Pallads eller Tempel, hvis guldstimrende, rundthvelvede Tag blev baaret af Sølv-Seuler. Paa Kuppelen blinkede en Stjerne, der gav en saa klar Glæde fra sig, at man neppe kunde taale at see mod dens Straaler. Hundrede Trin førte op til Slottets Portal, hvilket forundte en ualmindelig herlig Prospekt i det Indvendige af Samme.

Dviolende, om en Sultan eller en Fee her havde sit Dpholdssted, traadde Hassan nærmere, og pludseligen omtønde ham en Musik, til hvilken han aldrig havde hørt Lige. Det var, som om tusende Sølv-Smaaklokker, Bækkener og Gymbler paa eensgang bleve satte i Bevægelse, for at frembringe de yndigste Akkorder. — Saa nær Musikken var ham, saa usynlig var ham dens Dphav, uagtet hele Egnen var oplyst ved Templets Glæde. — Hendragen af Tonernes søde Magt, fulgte han den uvilkaarligen, i det Musikken bevægede sig henimod Templet. Her taug den, og han stod nu en tidlang

fom fastnaglet for at beundre Bygningens ubeskrivelige Pragt.

Over Indgangen stod, med Flammeskift, Ordet: Lykke. — Hassan tog Mod til sig, gik op ad de hundrede Marmortrin, og traadde med høitbankende Hjerter ind i det Indvendige af Templet. Men hvor blændedes hans Dje, ved Synet af den Pragt, her tilbød sig. Det høje hvælvede Loft i Templet var indlagt med det meest glimrende Krystal, og, lig den stjerneede Himmel, besaaet med en blændende Glimmer af Edelstene, Bæggene straaede ildrøde af Rubinernes Funken, og Gulvet var tavlet med sneehvidt Alabast. — I Midten af Templet sad en Fee af himmelsk Skjønhed paa en Throne af Elfenbeen, hvilken var indlagt med gyldne Blomster og andre Prydelser. Hun bar et funklende Diadem paa sit Hoved. I den Højre holdt hun et gyldent Scepter, paa hvis Spidse var fæstet en lystblinkende Diamant af et Strudsægs Størrelse. Hendes Fødder vare støttede paa en Kugle af broget Marmor, der forestillede Jordkloden. En luftig Sværm af Gnomer og Ulfer (Uander) dansede i Rækker omkring hende, og prisede, i et højt Kor, hendes Skjønhed og Magt.

Saasnart Feen så Dje paa vor Hassan, bød hun Tavshed, og vinkede ad ham, til at træde nærmere.

"Hassan!" — tiltalede hun ham med usædvanlig Venlighed — "Du gjorde flogt, at Du gik Landevejen. Din gode Genius førte Dig til mit Tempel. Viid! Jeg er Jordens mægtigste Fee, og hvo der indvier sig til min Tjeneste, naaer til Rigdom, Glands og Ære."

Derpaa vinkede hun ad en af hendes Dræbanter, der overakte ham en Stav og en Turban.

"Tag denne Stav" — sagde hun — "den skal føre Dig Dit Maal imøde, og denne Turban skal, saasnart Du drejer den om paa Dit Hoved, indgive Dig Alt, hvad som tjener til Din Lykke. Nu, Farvel!"

Derpaa gjennemkrydsede hun, med sit Scepter, Luften; i et Dieblisk var Tempel, Fee og det hele Syn forsvundet, og det forrige Mørke omgav Hassan!

"Var det en Drøm?" sagde han til sig selv. "Dog nej! her er jo Staven og Turbanen. Nu, velan! saa viser mig da Ebers Tryllekraft!"

Endnu tvivlraadig, hvorhen han skulde vende sig, stod han stille. Men snart følede han, at

Staven drog ham bort med sig. Han vilde vende om, for at prøve, om han ingen Magt havde over den; men Staven rev ham saaledes tilbage, at han, imod sin Villie, maatte følge den forrige Retning. "Welan!" — sagde han — og fortsatte trøstigen sin Vandring, og Staven førte ham stedse paa de jævneſte Beje, ſaa at Gangen næſten ſlet ikke meer trættede ham. Saaledes vandrede han indtil Morgengryet, da han endelig ſaae en ſtor, prægtig Stads Taarne og Moskeer fremſkinne ved Horizonten.

"Ha!" — raabte han — "hiſt ſkal min Lykke fremſpire!"

Jo nærmere han kom til Staden, beſto mægtigere virkede Stavens Tryllekraft, og i ſaa Minuter var han for Stadens Porte.

Han lod ſig underrette om dens Navn. "Dehli" — gav Man ham til Svar — "Gebals, Indiens Sultans Reſidens."

Nu vilde han overlægge, hvorhen han ſkulde vende ſig for at ſtille ſin Hunger; men Staven lod ham ingen Magt dertil; den drog ham med Magt hen imod Sultanens Serail, og før han ſaae ſig om, ſtod han i Hofkjøkkenet.

”Hvad nu?” — sagde Hassan til sig selv, og skjød uvilkaarligen Turbanen hen til det andet Dre. Pludseligen var det ham klart, hvad han havde at gjøre. — Fuld af Tillid, tilbød han Sultanens Kjøkkenmester sin Tjeneste. ”Godt!” svarede denne, hvem Ynglingens Udvaltes behagede; og strax blev Hassan iklædt og ansat som Koffedreng.

De lækre Levninger fra Sultanens Bord bleve ham til Deel, og han gottede sig saaledes med disse, at hans Kamerader maatte hjerteligen lee over hans Appetit.

Saaledes havde han altsaa for det Første fundet et Levebrød, og velsignede den naadige Fæe, hvis Gunst han takkede for alle de skjønne Lækkerbidde, der endnu aldrig tilforn vare komne til hans, ved haarde Brødsforper vante, Gummer.

Flere Uger igjennem behagede ham, over al Maade, dette Levnet. Men nu begyndte hans Hovmod at gjøre ham Vebrejdelse, fordi han spoffrede sig til en saa lav Bestemmelse.

”Har jeg derfor lært Koranen, og de arabiske Vises Tankesprog udenad, at jeg skal lade mit Talent forruste i et Kjøkken? Nej! til høiere Ting er jeg bestemt.”

Saa talede han og drejede Turbanen om paa sit Hoved.

Pludselig blev det ham klart, hvad han havde at gjøre. "Smigre!" — dette var den gyldne Lærdom, hans Genius indgav ham; og snart nok gaves der Leilighed at bringe den i Udøvelse.

Sultaninden Zelika havde en Abe, for hvilken hun bar en ualmindelig Omhed. Hun klappede den med sine Alabasthænder, og trykkede den ofte saa hæftigen til sit Hjerte, ja hun saae saa skaaende gjennem Fingrene med saa mange smaa Friheder, hvilke den foretog med hendes Halsklæde, at ei alene hele Hoffet drog paa Skuldrerne og rynkede Næserne derover, men endog den blaasnubede Favorit endeligen vakte Serailvogterens Mistanke og Sultanens Iversyge.

(Fortsættes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærez ved Selskabet - Akademiet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 33.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 17 August 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Daarskab og Biisdom.

(See forrige No.)

Efter al Sandsynlighed var den Sidste Aarsag i, at Uben en Dag pludseligen var forsvunden. — Vel blev der, i alle Residensens Kroge, søgt om Yndlingen, Husvisitationer bleve foretagne, og Patrouiller udsendte gennem hele Indien: men al Nøje var forgæves. Mumu — saa hed Uben — var ingensteds at finde, og Hofkrybets Skarpsindighed fandt ingen anden Udvej, end at man tilskrev dens pludselige Forsvinden en eller anden mægtig Rivals eller Misunders Cabale, hvem den havde fortrængt fra Sultaninde-Belynderindens Gunst. Saaledes skede det da, at Mistanken endeligen blev hæftet paa Schach Gebal selv, og Man

hviskede hinanden i Ørerne, at Mumu var, paa hans Befaling, af Iversyge, med Dolk eller Gift hemmeligen røddet af Vejen.

Det være som det vil: Man søgte i det Mindste at redde Skinnnet, og der blev anordnet en, fjorteen Dage varende, Hof- og Landsorg.

Saaledes skode Sagerne ved Hoffet i Dehli, da Hassan optraadde der. End herskede den dybe Nedslagenhed over Yndlingen; Sultaninde-Belynderinden var trostløs, og havde i otte Dage ej modtaget noget Besøg af Sultanen, i det hun vidste at foregive en vedholdende Migræne.

Da hændede det sig en Dag, at Hassan aabnede et Skab, hvori Figener, Mandler og andre Frugter bleve gjemte. Hvor studsede han, da Mumu, ud af Samme, sprang ham imøde!

"Holdt, Patron!" — raabte han, og indspærrede Aben strax igjen i sit Fængsel, i det han tog Nøglen til sig. Thi som et Lyn foer den Tanke ham igjennem Hovedet, at den meget formaaende Yndling skulde bane ham en Vej til Lykke. Han havde hørt, at Mungen havde et vittigt Indfald, et smigrende Niim at takke for sin Dphøjelse til betydelige Embeder og Uresposter. "Hvad" — sagde han til sig selv — "om du sammensmebede et Vers,

hvori Mumu skildrede sin Guldgudindes Unde, hendes Lidelser under Fraværelsen fra hende, og sin Henrykkelse over at see hende igjen?"

Som sagt, saa gjort. Han var ingen Nybagt i Verskunsten, og Digtet lykkedes ham, ved Hjælp af hans Turban, hvilken han ombrejede ved hvert Vers, saa fortræffeligt, at Aben, hvem han forelæste det, selv syntes fortryllet derover. Efterat han havde skrevet det paa et fint Papiir og anbragt Sit: *Hassan fecit* saa klogt som beskedent i et Hjørne deraf, gjorde han det fast ved Abens Halskjæde, og lod nu Yndlingen løbe, der, med to Spring, laae i Armene paa sin Guldgubinde. Sultaninden var ude af sig selv af Henrykkelse, da Yndlingen, med Yttringer af den meest utæmmede Glæde, omfavnede hendes Nakke, og, ligesom en Gjenfærdhistorie, udbredede sig Efterretningen om Mumus Tilbagekomst ved Hoffet i Dehli. Men saasnart Belynderinden havde forvundet de første Følelser, blev hun Papiiret vaer, aabnede det, og, efterat hun havde læst Indholden, lod sig, med megen Deeltagelse, underrette om Forfatteren af saa skjønne Vers.

Hassan blev fremkaldet, maatte fortælle Omstændighederne, under hvilke han havde gjenfundet

Yndlingen, blev overvældet med Lovtaler, og talte Sultans første Hyrde-time for Dphøjelsen til Hofdigter. — Nu var Vejen til hans Lykke banet. Skridtet fra Hofdigter til Hofnar, og fra dette til de første Hofembeder er ikke stort.

Hassan vidste, ved sine lykkelige Indfald, snart at indsmigre sig i Sultans Yndest, og, i det han skildrede Højsammes Svagheder, ja selve Laster, kun som Soelpletter, der forsvandt i et Intet for den usigelige Glans af hans Dyder, forraadede han en saadan Mester i den Kunst at smigre, at han snart fortrængte alle Sultans Yndlinger.

Med Hoffet i Dehli gaves dengang et Kollegium af Braminer, der optegnede Sultans Regjeringsakter med upartisk Sandhedskjerlighed og overgav dem til Efterverdenen. (D, at saadant et Institut ogsaa fandt Sted i Europa!) — Dette Kollegium havde allerede for længe siden været Monarken en Torn i Djinene. Thi hans Uergjerrighed smigrede den Tanke, ogsaa at vorde forgudet hos Efterverdenen. Hassan vidste dette, og skrev en Dagbog, under Titel: Sandhedens Basune, hvori han nedskrev Alt hvad hans Herre sagde og gjorde, med poetiske Forfjænnelser,

og lovpriafede det fom Visdoms og Storheds Under. Selv det, der undflop Sultanen i de Timer, han helligede Sønnen og Fordøjelsen, blev deri optegnet fom værdigt til Udødelighed, sammensat- tet i et Heltedigt, sat i Musik, og affjunget af en Skare lejede Sangere. Tillige udgav han en genealogiffk Afhandling, hvori han, med talløse historiffe Henvifninger (Citater) beviffe, at Schach Gebal nedftammede i lige Linie fra Brama, det er: fra Gud selv.

Det virkede! Braminernes Kollegium blev kafferet, og Hassan udnævnt til Historiograph med en Løn af 30,000 Bahamsdorer. Nu vare hans Duffer for det første tilfredsftillede. Han lod fig bygge prægtige Huse, holdt fig et Harem af de udvalgtefte Qvinder, og levede i Herlighed og Glæde.

”Naadige Fee!” — udraabte han — ”Nu veed jeg, hvo du eft. Dit Navn er Daarffab; din Talifman hedder Lykke, og dit Valgsprog er: Smigre!”

Abdul, Hassans Broder, hvem vi forlode ved Skillevejen, var imidlertid trøftigen fremvandet ad fin Fodfti, hvilken, igjennem tætbevorede Tornebufke og Klippehuler endeligen førte til Toppen

af et Bjerg. Her aabnede sig paa engang for ham en saa skøn Udsigt over frugtbare Dale, og blomsterrige Enge, at han blev staaende som forryllet, udbredede sine Arme mod det milde Aftenfær af den nedgaaende Soel, og hensank i stum Tilbedelse af det store Lys, hvilket han prisede som alt Livs Kildevæld.

Over disse Betragtninger overraskede ogsaa ham Nattens Mørke. Han sank afkræftet ned ved et Træ, og en velgjørende Slummer lukkede hans Dine. Da omsvævede ham en sød-Melodi som af Engleharper og Paradisets Kore. Han vaagnede, lyttede til, og pludseligen syntes hele Egnen ligesom oplyst af det klareste Soelskin, og en Stemme raabte: "Drej dit Hoved, Abdul!"

Han saae om sig, og see! der stod et Tempel af skinnende hvidt Marmor, saa simpelt, og dog saa herligt, saa højt og dog af saa henrivende Jævnmaal (Symmetri), at han næsten var overbevist om, at ingen Mennekehænder havde bygget det. "Rejs dig, Abdul!" raabte nu Stemmen, og Abdul rejste sig og nærmede sig Templet. Et Tog af høje, ærværdige Oldinge, hvis snehvide Skæg svævede ned over Beltet, skred langsomt og højtideligen ned af Templets Trin, i det det, i et hars

monist Kot, sang Bisdommens Pris. Derpaa toge de ham i deres Midte, førte ham til Indgangen til Templet, over hvilken Abdul læste det Ord med Flammeskrift: Tilfredshed, og drog ind i det Indvendige af samme, der fuldkomment svarede til den simple Storhed i det Udvendige. Her fremstillede sig for ham en næsten guddommelig Qvindesfigur, der sad paa en Trone af snehvidt Marmor.

"Abdul!" — saa tiltalede hun ham med alvorlig, men blid Stemme — "Din Genius har ført Dig i mit Tempel. Vel er mit Septer ikke af denne Verden. Ej Rigdom og jordisk Glands bie Den, der indvier sig til min Tjenesten; men i sin egen Barm finder han allerede her sin Løn. Tag dette Belte; saalænge Du bærer det, skal Du være lykkelig."

Derpaa vinkede hun med Haanden. I et Øjeblik var Tempel, Tæppe og det hele Syn forsvundet, og Nat indhyllede Abduls Dine.

"Var det et Drømmebillede?" — spurgte han. "Nej, jeg holder jo Beltet i min Haand. Velan! Hvo Du og er, himmelske Væsen! jeg følger Dit Bink!"

Saa talende lagde han sig atter til Hvile, og hans Sjel var saaledes gjennemtrængt af den himmelske Oprindelse til hans Syn, at dette blev ham levende lige til den frembrydende Morgen. Men da fortsatte han sin Vandring. Strax nedenfor Foden af Bjerget bemærkede han i en blomsterrig Dal, i hvilken hoppende Lam græssede, en med Viir omranket, ensom Hytte, tæt hos hvilken laae en lille Frugthave. Da han følede Hunger, traadde han ind i Hytten. Der fandt han en Elding af saare godmodigt og muntert Udseende. Saasnart denne bemærkede den Nyankommende, stod han op, rask som en Yngling, rakte ham, med de Koranens Ord, der gjøre hver Muselmand Gjæstfrihed til Pligt, trohjertig Haanden, og nødede ham til at sidde ned, og overnatte hos ham, i det han spurgte om Hensigten af hans Vandring.

(Sluttes i næste No.)

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Cæcer
ved Søkadet-Akademiet.

Trykkest i No. 32 af dette Blad.

Side 254 Linie 3 nedenfra: Magt, las Tid.

Borger - Vennen.

No. 34.

Stte og tyvende Aargang.

Løverbagen den 24 August 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstræbet No. 30.

Daarskab og Biisdom.

(See forrige No.)

Abdul fortalde Ham Aarsagen, hvi Han havde forladt det fædrene Huus, og viste derved saa megen Forstand og Følelse, at den Gamle, ved Slutningen af Fortællingen, trykkede Ham med Henrykkelse til sit Hjerte.

"Min Søn!" — sagde Han — "De fleste Mennesker søge Lykken langt hin Side Have og Bjerger; og ofte boer den allerede i den nærmeste Hytte, der ligger paa deres Vej. See her! Er jeg ikke rig; er jeg ikke lykkelig? — Tilfredshed og maadeligt Arbejde frydre mit simple Maaltid, og —"

Her blev Han afbrudt ved en huld Piges An-

Komst, der hoppede Ham imøde med en Kurv, fuld af de skønneste Frugter.

"See, der Fader!" — raabte Hun, uden at blive den Fremmede vaer — "hvilken Betsignelse Allah beskæerer os!"

"Allah veed, at vi fryde os over hans Gaver, som Børn — det er Ham den behageligste Tak!" — svarede den rørte Fader.

Nu først bemærkede Hun den Fremmede, det var saa trussen af den hulde Skabnings Syn, at Han længe, med maalløs Henrykkelse, betragtede Hende. — Ej anderledes gif det Zemire. Dette var Pogens Navn. Thi ej at tale om, at Abdul havde et ganske indtagende Udortes, saa var og en Fremmed et saa sjældent Syn i denne stille, fra Verdens Tummel fjernede, Dal, at Zemire i Aar og Dag, foruden Hendes Fader, neppe havde seet et levende Væsen, undtagne de Lam og Duer, Hun dagligen forede og klappede, og med hvilke Hun saa ofte og saa længe sladrede, som en ung Pige kan sladre med sine Begesøstre.

Hun var derfor, ved Synet af den vakke Yngling, med Et stum, og slog blufærdigen sine Dine ned, der sunklede som et Par Diamanter.

Faderen bemærkede den Forandring, der fore-

gik hos de unge Mennesker, med Velbehag. "Abdul!" — sagde Han derpaa, i det Han trohjertigen greb Ynglingens Haand — "hvis Tørsten efter Nigdom og Lykkens Gaver er fremmed for Dit Hjerte, saa finder Du maaskee allerede her Maalet for Din Vandring. — See! jeg er gammel; min Ende er nær. O, maatte Allah, i Dig, have tilskikket mig en Støtte i min Alderdom, en Søn!"

Abdul trykkede Oldingens Haand med Tegnet paa den inderligste Følelse. Men Zemire spillede Dinene højt op, ej vidende, hvad Faderen vilde sige med disse Ord. Thi endnu aldrig var det faldet hende ind, at Han kunde døe og forlade Hende. Dødens Billede var Hende saa fremmet og Faderen havde saa omhyggeligen vogtet sig for at forstyrre hendes barnlige Sjels Rolighed, ved de sorte Forestillinger om Denne, at Hun, i fuldt Alvor, holdt Ham og sig selv for udsødelige.

Abdul blev Natten over hos de gode Mennesker. Men den paafølgende Morgen vaagnede han tidlig, og traadde hen for Hyttens Dør, hvor Han fandt Oldingen og Dennes Datter, hvilke frydede sig over Morgensolen og den opvaagnende Natur.

"Jeg bliver hos Eder, Fader!" — sagde Han til den Gamle, efter et hjerteligt: God Morgen!

"Lovet være Profeten!" — svarede Denne.

Herpaa lod Abdul sig anvise Gartner- og Markarbejde, og viste derved saa megen Iver og Ufortrødenhed, at Han snart blev betragtet som et til Familien hørende Lem. — Snart sølede og de unge Mennesker en saa mægtig Trang til at elske hinanden, at Faderen en Dag lagde Deres Hænder i hverandre, velsignede Dem og trykkede Abdul, som Svigersøn, til sit Hjerte.

Nu gaves der intet lykkeligere Menneske, end Abdul. Alt trivedes under Hans Hænder. Hver Morgen bragte Ham nye Glæder, og, da Hans skønne Hustrue, efter et Aars Forløb, skjenkede Ham en vakker Dreng, da udraabte Han med Henrykkelse: "Jeg takker Dig, naadige Fæe! — D, nu kjender jeg Dig. Dit Navn er Bliisdom, og Din Talisman hedder: Nøjsomhed!"

Efter en Række af glædeligen henlevede Aar, da Han engang sad, i Kredsen af sin Familie foran sin Hytte, og gyngede sin yngste Søn paa sine Knæer, blev Zemire vaer en pjaltet Digger, der, støttende sig paa en Kjæp, vankede henimod dem.

"Træd nærmere!" — tilraabte Abdul Ham, og sendede Ham sin ældste Søn imøde, for at lede Ham. Alle gjorde sig det til Syffel, at pleje Tiggeren, og denne takkede Dem med stum Følelse.

Abdul bemærkede nu, at den Fremmedes Blik ufravendt hvilede paa Ham.

"J synes at kjende mig!" — sagde Han.

"O, Abdul, Abdul, min Broder!" — raabte Tiggeren med kvalt Stemme, og sank mat tilbage paa sit Hynde.

"Hassan! o, min Broder!" — raabte Abdul med undrende Henrykkelse. Thi det var virkeligen Hassan. Med inderlig Omhed sluttede Abdul Ham i sine Arme, løstede derpaa sine Hænder til Himlen, for at takke Gud for, at Han endnu havde formeret hans Lykke, ved at tilføre Ham den elskte Broder. — Med hjertelig Glæde og Deltagelse trængte Gamle og Unge sig om Hassan; der, efter lang Taushed, udbrød i disse Ord: "Saa var denne Lykke mig endnu forbeholden? — Jeg takker Dig, Allah!"

Efterat Han en tidlang havde frydet sig over sin Broders stille Familielykke, og Denne fortalt Ham sin simple Skiebne, begyndte og Hassan, med et dybt Suk, Fortællingen om sine Begiven-

heder, indtil den Tidspunkt, da vi forlode Ham, overvældet med Lykkens Gaver.

”Saaledes var jeg” — vedblev Han — ”ved den bedrageriske Fees Indflydelse, bleven opløstet til Lykkens Epidse, da jeg en Dag, vaagnende i Slemmeriets Skjød, savnede min Talisman, Turbanen. Alle mine Efterspørgsler vare forgæves, og, med Forstræffelse, bemærkede jeg, at Lykken fra nu af vendte mig Ryggen. Jeg blev anklaget for at staae i Forbindelse med en Stormand, der havde tragtet Sultanen efter Livet; mine Ejendomme bleve tilvendte en ny Yndling, formodentligen den Samme, der havde skilt mig ved Talismanen, og jeg maatte endnu kalde det en Lykke, at jeg ikke blev stranguleret, men kun, som en Tigger, jaget ud af Landet. Saaledes vankede jeg hele Aar omkring; overalt forfulgte mig Drømmebilledet af min forsvundne Lykke som en Hensovets Gjenfærd, indtil jeg endeligen, med det Forsæt, at gjøre en Pillegrimstrejfe til Profetens Grav og der gjøre Bød for mine Daarligheder, naaede denne Hytte, hvor min medlidende Skjebne lader mig gjenfinde min Broder.”

”Skjulte ere Forsynets Veje!” — raabte Abdul, i det Han opløstede Hænderne til Himlen. —

Herpaa bad Han Broderen, at nedsette sig hos Ham, og ende sine Dage i sin Families Ekjød. Hassan modtog denne Indbydelse, med rørt Hjerte. Anger, Bod og Taknemmelighed vare Indholdet af Hans øvrige Liv, og Abdul fandt sin skjønneste Løn deri, at lade Ham glemme den forgangne Tid.

Oversætteren har troet, at borde optage denne Fortælling, dette Eventyr i et Almeenblad, som Dette. Han behøver ej, at tilføje nogen Forklaring derover. Den — saa mener Han — betegner Overskriften.

Men, uagtet den megen Sandhed, den indeholder, forudsæer, føler han dog en og anden Indvending og Tvivl, der kan opkastes imod den.

Han hører, eller synes dog at høre, mangen Visdommens Ben at indvende: "Ikke enhver Abdul finder en saadan Olding! Han maa hjælpeløs vandre sin egen Vej, medens Daarskaben nyder al Lejlighed til at være lykkelig! Børder Denne det ikke, da er det fordi Den ej forstaaer sig ret paa at benytte og bevare sin Lykke!"

Dog vil han ej nøjes med, at henvise en saadan Tvivler til de fleste Parablers Natur, der synes at føre det med sig; selv de allerbedste, alleruovertræffeligste.

Dg derfor svarer han i Eventyrets Mand: "Den glemte, ubelønnede, uheldige Abdul veed, at bære sin Skjebne — trygler ikke, er ikke tilintetgjort, fordi han boer i Hytten, uden at eje denne Abduls virkelige Goder. Han føler stedse, at Han fortjente dem. At Hassan maaskee i Livet faaer dem, gjør Ham ikke misundelig, ikke urolig. D e t t e er den sande Lykke, Feens, Nøjsomheds bedste Gave."

Hvo vil da ikke langt hellere være Abdul, end Hassan?

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Søfædet-Akademiet.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles den 1ste September, da Hr. Inspektør Rielsens Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 35.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 31 August 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet;

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstræbet No. 30.

A n m e l d e l s e

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mandes Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Dplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelder Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverte Attester ikke ansees gieldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Koble, boende ved Bestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Løverdage undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitsen.

G. Koble.

B r u d s t y k k e

af et Haandskrift fra femtende Aarhundrede, der findes i det hellige Kloster i Schaffhausen*).

(udaf Romus 1808).

Punkter, der ere Mennesket saare nyttige at læse og derefter at leve.

1. Et Menneske, der, i dette forgængelige Liv, giver en Skærv i Guds Navn, bringer sin Sjæl langt mere Nytte og Salighed, end om han, efter sin Død, gav al sin store Formue og saa meget Guld, som findes imellem Himmelen og Jorden, til gudeligt Brug.

2. Et Menneske, der, for Kjerligheds Skyld, overseer og fordrager et skarpt, haardt Ord, der bruges af Næsten, har meer Ære, end om han slog og pineede sit Legeme, med alt det Birk, en heel Skov havde frembragt.

*) Det var ikke saa ilde, om mangen Protestant lagde disse Sætninger, i vore Dage, paa Hjerte. Det var i det mindste bedre, end, som nu hist og her synes Tilfældet, at vende dem om.

3. Et Menneske har mere Nytte af, at tilfidesætte alt det Skabte og ene offre sig til Herren, end om alle Helgene bade for ham.

4. Et Menneske, der ei klaffer sig dømmet det andet, eller sætter Næsten i ondt Rygte, ærer Gud mere, og har mere Gavn deraf, end om han led saa svære Pinsler, som den hellige Lorenz.

5. Et Menneske bringer det mere Nytte og Salighed, at bære Dmhed og Barmhjertighed til enhver Skabning, for Guds Skyld, end om han blev henrykket i den tredie Himmel, som St. Povel.

6. Et Menneske, der hver Dag kun een Time prøver sin Samvittighed, med det gode Forsæt, aldrig meer at synde, tiltager langt meer i et dydigt Levnet, og høster langt mere Frugt deraf, end om han havde al Salomons Visdom.

7. Et Menneske, der aldrig tilføjer sin Næste hvad han ej vil have, at Denne skal tilføje ham, og gjør imod sin Næste, hvad han vil, Denne skal gjøre mod ham, saaer en bedre Sæd for Ewigheden, end om han paa sine Fingre vidste den geistlige og verdslige Ret, og alle boglige Kunster.

8. Et Menneske, der, for Guds Ords Skyld, varer sig for ethvert unyttigt og slemt Død iblandt

Mennesker, har mere Frugt deraf, end om han tydeligen kunde udlægge, forstaae og begribe den dybe Gudfrygtigheds Hemmelighed, Treenigheden.

A n e k d o t e r.

For flere Aar siden, drev en fransk Emigrant i Tydskland sit Spil som Virtuos paa Fløjte. At han ved Tonekunsten søgte at ernære sig paa en ærlig Maade, havde ei gjort ham nogen Skam; men han var ligesaa uvidende, som fordringsfuld. Engang bivaanede han Opførelsen af Haydn's de syv Kristi Ord paa Korset, foruden den senere underlagte Text. Her vilde han røbe sine Kundskaber og øve sit Bid paa den hæderlige Haydn. Da Sagen over Ordene: "Mig tørster!" forekom, vendede han sig til sin Nabo, en meget agtværdig og berømt Komponist: "Hvor kan Man være saa ensfoldig" — spurgte han — "at ville, ved Musik, udtrykke de Ord: Mig tørster?" "Og hvorfor ikke det?" — svarede, smilende, Tydskeren. — "De er endnu langt fra ikke nogen Haydn; men saa ofte De spiller, hører jeg ganske tydeligen Ordene: Mig hunger!"

Rais Dom over Galls Hovedskal-Være.

I et Selskab af Værde kom Samtalen paa Galls Skal-Være, og, blandt Andet, og paa Løgnagtigheds-Organet, eller det saakaldte Løgn-been, der skal være meget kjendeligt at føle i Egnen af Nakken.

Efter lang Strid derom, sagde et ungt Fruentimmer, der meget opmærksomt havde hørt til: "Men, mine Herrer, hvi behøver Man da længe at føle efter Løgnorganet; jeg tænkte, Man havde det langt nemmere; Man hører det jo!"

Ny Opdagelse i Naturhistorien.

For en Rhinlænder blev der, i et Bertschhaus i Dresden, sat en Glaske Meissner-Biin ved Bordet. Neppe havde han smagt paa den, før han vendede sig til Kjeldersvenden og spurgte: "Er dette Egnens Vært?" — "Ja," svarede Denne.

"Det er mig kjert; saa erfarer jeg dog-nu, hvor Ediken voxer vildt!"

En gammel Virtuos havde komponeret nogle hundrede Konserter og ligesaa mange Sonater, næsten med de selvsamme Passager. Alle Tonestykkerne vare hinanden saa lige, at det Ene blot syntes at være en Variation af det Andet.

Engang forespillede han den bekjendte Doktor Burney to Sonater, hvoraf den ene først nyligen var bleven færdig, den anden var allerede over fyrgetyve Aar gammel.

"Hvorledes behager Dem denne gamle Sonat, i Sammenligning med den nye?" spurgte Virtuosfen. "Jeg finder" — gav Burney til Svar — "at den gamle indeholder mange nye Passager!"

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Skoladets-Akademi.

Kommissionen, som bestyrer Bladet, samles den 1ste September, da Hr. Inspektør Kielsens Bidrag indkommer.

B o r g e r - V e n n e n .

No. 36.

Otte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 7 September 1816.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge
Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Oplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelder Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverte Attester ikke ansees gieldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Levbog, og indlevere samme til Bogholder Røbbe, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Rorfitsen.

E. Røbbe.

A n e k d o t e r.

Den afdøde Professor Engel førte engang nogle meklenborgske Landsbyfolk ind i det kongelige Bibliothek. Synet af den uhyre Mængde Bøger gjorde disse Godtfolk ganske stumme; de gabede ret egenligen trindt om i den høje Sal. Endeligen udbrod En i det Onske: "Å! Hvo der bare vidste Alt hvad der staaer i disse Bøger! saa maatte Man dog være ret lærd!"

"Gud bevare mig derfra," — svarede Engel smilende — "af at vide alt Det, maatte Man jo vorde forrykt!"

Daubenton plejede af og til at læse Romaner, og selv de frivoleste vare ham da velkomne. Dette kaldede han: "At ordinere (foreskrive) sin Mand Sultekur".

For flere Aar siden opførtes, paa det franske Theater (théâtre françois) i Paris, et Drama under Titel: De tre Sønner (les trois fils). Det faldt igjennem, og blev ej siden givet. Under Forestillingen opholdt Forfatteren, Desmoutier sig, i en Loge i tredie Etage, for at være Vidne til sit Stykkes Held eller Banheld. "Ha! det er elendigt!" raabte hvert Djeblik en ung Mand, der stod ved Siden af ham; "det er affskyeligt! Havde jeg dog en huul Nøgle, hvor skulde jeg pibe!"

"Min Herre!" — svarede ham Desmoutier — "det glæder mig, at kunne opfylde deres Ønske; her er en huul Nøgle."

Den unge Mand tog den, og peb af alle Kræfter, til sin Naboes store Uregrelse.

Da Stykket var endt, kom en Ven af Forfatteren derop; hans første Ord vare: "O, min kjære Desmoutier, hvor øndt gjør det mig, at see Deres Værk saaledes mishandlet!"

"Hvad, min Herre!" — sagde Nøglemænden — "De er Hr. Desmoutier? O, tilgiv min Grovhed!"

"Det har Intet at betyde" — svarede ham Desmoutier — "viis mig det Venstskab, i Morgen at spise Frokost hos mig!"

Den unge Mand kom, og blev meget venligen imodtagen.

Dette gav ham Mod til at komme igjen, og indgød ham saa megen Tillid til Desmoutier, at han, ved sit næste Besøg, tilstod ham, at ogsaa Han var Skuespildigter, og ønskede, at høre hans Dom over et Lyffspil, han havde medbragt. Desmoutier bad ham, at forelæse det; den unge Mand læste, og spurgde sin Tilhører, da han var kommen til Enden:

"Nu, min Herre, hvad siger De derom?"

"Min Kjere," svarede Desmoutier ham smilende: "kan De ikke og laane mig en huul Nøgle?"

I en Kamin i Kongen af Polens, Stanislaus's, Slot var der bestandig Røg, og alle Forsøg paa at afhjælpe dette Onde, havde været frugtesløse.

Da Kongen var meget plaget af Røgen, talede han selv med Bygmesteren derom, og gjorde ham nogle bittre Bebrejdelser over at han, som en Kunstforstandig, ej kunde rette denne Fejl.

"Deres Majestæt!" — sagde Bygmesteren — "jeg har forsøgt Alt hvad der stod i min Magt; der er kun et eneste Middel tilbage; men som ikke er i min Bøle."

"Og det er?" — spurgte Kongen.

"Lad en Jesuit hænge op i Skorstenen; disse Folk trække Alt til sig!"

I et offentligt Selskab gjorde et Par unge, lystige Mennesker sig tilgode over en Gode, og søgde, til de øvrige Tilstædeværendes store Forlystelse, at fixere ham, ved at fortælle adskillige taabelige Evensthyrer, hvilke de vilde paanøde ham som Sandheder.

Han syntes, at høre paa dem med megen Taalmod og Resignation. Endeligen bragte de og Samtalen paa Sagten, og fortalte ham ganske utrolige Ting om Deres Færdighed i at skyde og træffe.

"Det er Altsammen saare skjønt!" — sagde han, uden at tabe sin Fatning. — "Men jeg, jeg har en Fætter; han forstaaer det dog bedre. Seer De, mine Herrer! hver Dag gaaer han paa Børsen, og lader sig underrette om, hvorledes Guldet

staaer imod Courant; og naar En siden holder ham en Fredriksd'or imellem Fingrene, saa skyder han, paa tyve Skridt, hvergang Agio'en ned efter Coursen."

En berømt Skuespiller optraadde paa et fremmet Theater, og, efterat have givet flere Gjesteroller med meget Bifald, blev han, ved Kabale, i en af sine bedste Roller udpeben.

Han forsøgte paa, at vedblive sit Spil; men da Varmen slet ikke ophørde, sagde han til Nogle af sine Medspillende, der just, med ham, vare paa Scenen, meget roligen:

"Mine Herrer! Vi ere her alle tilovers, og kunne ej bruges. I Dag er her Fløjtekoncert. Til vi sees igjen!"

H. C. Michelsen,

Præst ved Holmens Menighed og Lærer
ved Sofadets-Akademiet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 37.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 14 September 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mands Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilsidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelder Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverte Attester ikke anses gieldende.

S øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielægge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Købke, boende ved Bestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses - Selskab.

Sørensen. Hagaard. Korfitzen.

E. Købke.

En Tildragelse under Pombals Ministerium i Portugal.

(Af Göttingisches historisches Magazin von Meiners und Spittler).

I Angra paa Den Terceira (een af de azoriske Der) boede en lykkelig, vindskibelig Kolonist med sin Familie, der bestod af hans Hustru, to Sønner og to Døttre. Han førte et fornøiet og stille Liv, betalte nøiagtigen Kirken sine Tiender og Kongen sine Skatte; en from, jævn Mand, der indtil Aaret 1770 havde intet at frygte og intet at ønske.

I bemeldte Aar kom en kongelig Fregat fra Lissabon til Angra; omtrent otte Dage efter dens Ankomst, lod General-Gouvernøren, en Fætter til Pombal, hiin lykkelige Huusfader og Kolonist kalde til sig og erklærede ham, under de mest smigrende Forsikringer, at det ikke var undgaaet Marqvien af Pombals Dymærksomhed, hvilke Evner og Talenter han var i Besiddelse af. Til- lige fulgde et formeligt Andragende i Ministerens Navn om, at han skulde overtage sig en Deel af

Directionen over et nyt Manufactur, som skulde oprettes i Lissabon.

Det faldt den gode Gamle meget let at undskyldte sig. Alene Hensynet paa hans Alder maatte fraraade en saadan Forandring. I Angra havde han hele sin Familie om sig; der vare alle hans Forbindelser. Han kjendte derimod aldeles intet til Portugal, havde aldrig været der. I hans yngre Aar havde han vel havt nogen Kundskab om det Slags Manufactur, hvortil han nu skulde bruges, men for længe siden opgivet Ideen om at fortsætte dette Slags Kundskaber; der maatte altsaa letteligen findes Mange, som vare meget bedre skikede dertil end han. Alt dette foredrog han for General-Gouvernøren i det fuldkomne Haab, at ogsaa han vilde finde disse Grunde gyldige nok til at afslaae Tilbudet.

General-Gouvernøren forsikkrede ogsaa, at det gjorde ham ondt, at den gode Gamle havde saa mange Grunde til ikke at modtage Directionen. "Enhver maa unægtelig (lagde han til) bedst kjende sin egen Stilling. Jeg har imidlertid gjort min Skyldighed og esterkommet den af Ministeren givne Befaling."

Om trent ti Dage derefter, just til den Tid, da Fregatten skulde seile tilbage til Lissabon, gik Kolonisten en Morgen tidlig ud for at besørge sine sædvanlige Forretninger. En Sergeant med tolv Soldater indhentede ham paa Veien, tog ham til Fange i Kongens Navn og førte ham til en Barke, der i dette Tiemed laae ved Kysten. I denne bragde de ham ombord paa Fregatten, der netop var begyndt at gaae under Seil.

Det blev Middag; hele Familien ventede paa Faderens Hjemkomst, men forgjebes. Man sendte Bud ud paa Marken, til Naboehusene, hvor han pleiede at komme; hele Huset var bestyrtset, Moderen fik Tilfælde, der lode frygte for hendes Liv, men ingensteds kunde Man faae nogen Oplysning om ham. Endeligen erindrede Man sig, at General-Gouvernøren havde ladet ham kalde. Den ældste Søn skyndte sig derfor hen til hans Palais, hvor han traf en Under-Secretair, til hvem han havde noget Bekjendtskab. "Jeg kan give Dem en god Efterretning", sagde Denne; "Deres Fader er i Morges tidlig reist med Fregatten til Lissabon. Man har i Lissabon faaet at vide, at han besidder Kundskaber i Manufacturvæsenet og derfor sat ham i Spidsen for et nyt oprettende Manufactur. Alt

Dette erheet ved Hans Excellente General-Gouvernørens Mellemlhandling. Værer De derfor rolig; De ville vist, saasnart der kan komme Efterretning tilbage fra Lissabon, saae at høre gode Tidender om Deres Faders Velbefindende."

Dette var paa eengang Trøst og Skræk for Familien. Dog hjalp her Intet uden Taalmodighed; at gjøre Allarm, vilde ikkun forværre Sagen. Saasnart Efterretningen om Fregattens Ankomst til Lissabon kom til Terceira, maatte der ogsaa komme sørgelige eller glade Efterretninger om den gode gamle Faders Befindende.

Hine Efterretninger kom da ogsaa endeligen, men intet om Faderen, endnu mindre Breve fra ham. Familien lod derfor adskillige af deres Venner og Bekjendtere skrive til deres Venner i Lissabon, for at indhente nøiagtig Underretning om ham. Til sin Tid kom der rigtignok Svar paa alle disse Breve, og det indeholdt, at den benævnte Person var virkeligen kommen med hiin Fregat til Lissabon og var bragt i Land som Fange, men hvorhen videre? det var, uagtet alle Efterforskninger, ikke lykkes at opdage. At han ikke kunde være sat ind i et af de offentlige Fængsler, som Man kunde have Afgang til, var Man ved Undersøgelse overbevist

om. Han maatte altsaa være bragt til et af de mange Statsfængsler, som fandtes i Lissabon eller i dens Omegn; men til dem havde Ingen Udgang uden Statsministerens udtryffelige Tilladelse.

Næsten i atten Maaneder ventede Familien endnu paa Efterretninger, men forgjeves. Endelig tog den ældste Søn en Beslutning. Planstagen med alt dens Tilhørende blev solgt for en ringe Priis til en Nabøe, hvem de tilstødende Eiendomme tilhørde og som omtrent for en fjorten Maaneder siden var kommen dertil med sin smukke Kone fra Lissabon. En Deel af den ved Salget indkomne Sum blev anvendt til at skaffe Moderen og Søstrene Plads i en Pensionsanstalt i Angra; den yngre Søn blev Novits i et Augustinerkloster der, og med Resten af Formuen gik den Ældste til Lissabon for at søge efter Faderen.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Rielsen,

Overlærer og Inspector ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 38.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 21 September 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet;
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilfidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Dplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelde Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktschirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverte Attester ikke anses gieldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielegge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Købke, boende ved Vestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Hagaard. Korfitsen.

E. Købke.

En Tildragelse under Pombals Ministerium i Portugal.

(See forrige No.)

Han var neppe kommet derhen, førend han fik at vide, at den selvsamme Fregat, som havde bragt hans Fader til Lissabon, var for 4 Uger siden gaaet til Brasilien, hvor den skulde have sin Station i 3 Aar. Den nedslagne Søn raadspurgte sig nu med Lovkyndige; lod Historien opsætte og overbragde Ministeren en Supplik herom. Pombal befalede derpaa ogsaa virkeligen, at Man skulde indhente Efterretning hos Capiteinen, som havde ført Fregatten, om de i Memorialen anførte Omstændigheder ogsaa forholdte sig saaledes. Men Capiteinen var i Brasilien; Man kunde altsaa ikke saasnart faae Underretning. Man maatte have Taalmodighed, til Fregatten kom fra Brasilien, hvilket varede næsten i fire Aar. Imidlertid døde Moderen af Græmmelse; Døttrene reiste til Lissabon til deres Broder, som havde giftet sig med Datteren af en Cancellist i Krigsdepartementet. Denne Svigerfaders Bestræbelser for at indhente Oplysning vare ligeledes forgjeves.

Endeligen kom den længe forventede Fregat tilbage fra Brasilien; men i denne lange Mellemtid var Capiteinen død; dog erindrede den første Lieutenant sig endnu bestemt alle Omstændigheder, fandt ogsaa et Modtagelsesbeviis, som Capiteinen havde beholdt, da han havde afleveret sin Fange til en Subalterne i Statssecretariatet. Men nu var Denne ulykkeligviis ikke mere der i Landet, da han i Aaret i Forveien var gaaet til Angora som Vicekongens Undersecretair. Man overleverede Ministeren nye Suppliker, men erholdt intet Svar. Sandsynligen har Ministeren slet ikke læst dem. Alle Folk i Lissabon vare den Gang beskjæftigede med den nye Statue, som skulde opreises for Kongen, og kort efter med den stakkels Italiener Johan Baptista Pells Proces, der endte sig med at han blev dømt til at brændes, fordi han blev beskyldt for en Sammensværgelse mod Ministerens Liv.

Men nu begyndte ogsaa Kongens Upasselighed at blive farligere, og Ministeren, der anede Enden paa sin Magt, antog en betroet Mand tilligemed fire Skrivere, som Assistentere, til at aabne alle de uaabnede Ansøgninger og Breve, som han ikke havde havt Tid til at læse, for at undersøge dem og brænde dem. De laae i store Bunker paa Gulvet i hans Bibliothekværelse og i et Par Værelser, som stødte dertil. Nogle af disse Brevskaber vare

af største Bigtighed; mange ubetydelige; en Deel uden Navn og nogle fulde af Ondskab. Der var ogsaa blandt dem en stor Mængde Efterretninger fra Spioner, som Ministeren havde allevegne.

Iblandt dem, som skulde undersøge disse Papi-rer, var ogsaa Svigersfaderen til den uheldige unge Mand. Uheldigviis faldt ham i Hænderne den Skrivelse fra General-Gouverneuren til Pom-bal, som blev sendt afsted, da Faderen blev som Fange sendt til Lissabon. Seglet var endnu ubrudt; et sikkert Beviis paa, at Pombal ikke havde vidst Noget af den gode Gamles Bortflæbelse. Skrivelsen løb saaledes:

”I Følge Deres Excellentses naadige Befal-ing, lod jeg kalde Johan Simoens da Sylva Del-gado til mig, og gjorde ham bekendt med Deres Excellentses naadige Hensigt i Henseende til Direc-tionen af det af Deres Excellentsse oprettende Manu-factur. Da han undskyldte sig for at overtage Samme, saa lod jeg ham, i Følge Deres videre Instruction, arrestere og bringe ombord paa Fre-gatten, der gaaer til Lissabon. Capiteinen paa denne Fregat vil altsaa overlevere ham til Deres Excellentses videre Befaling o. s. v.”

Den skrækkelige Opdagelse var altsaa skeet, og da Kongen døde den 23de Febr. 1777, overgav Sønnen strax den nye Dronning en Ansøgning,

hvorudi Faderens Tildragelse omstændeligen var fortalt. Endnu førend der var resolveret paa denne Supplik, udgik allerede en General-Befaling, at alle Statsfanger eller hvo, der ellers sad i Privatfængsler, skulde løslades. Sønnen løb altsaa strax omkring for at opsoge sin Fader.

Han søgte paa adskillige Steder, hvor Faderen muligen kunde være indspærret, men fandt ham ingensteds. Han løb videre, paa hiin Side Tajo, til de længst bortliggende Fængsler og kom just til et, da Man løslod hans Fader af et Fængselshul, Gud skee Lov! levende, men hvorledes levende. Sønnen kjendte Faderen ikke mere. Den store, stærke Mand var indkrummet næsten til Halvdelen af sin forrige Størrelse. Han havde stukket syv Aar i dette Hul. Intet Been kunde han mere udstrække; han kunde ikke gaae, havde næsten tabt sit Syn; tre Dage efter blev han ganske blind.

Nu afløredes ogsaa endelig hele Himmeligheden; Pombals Broder var Stifteren af denne hele ulykkelige Tildragelse. Denne Skurk, en Geistlig, havde en naturlig Datter, der tillige var hans Maitresse, indtil han tilsidst fandt Leilighed til at skaffe hende en Mand. Den Mand, som endelig mældte sig til hende, var en Gods-eier paa Den Terceira, fra hvem den gamle Delgado engang havde vundet en Proces angaa-

ende et Naboegods. Saa forsonet han nu ogsaa syntes at være, saa uudslukkelig brændte Hævnen i hans Hjerte. Ved Giftermaalet med hiin naturlige Datter og Maitresse gjorde han sig det til Betingelse, at den gamle Delgado ved et eller andet Middel skulde skaffes bort fra Den og hans Plantager blive ham til Deel. Som en Følge heraf, foreslog Pombals Broder ham som Directeur for den nye Fabrik; det traf sig ogsaa saaledes, at Sønnen kom til at sælge ham sin Faders Plantager. Men Pombal selv vidste intet af alt Dette; dog er det utilgiveligt, at han, uagtet alle af Sønnen indgivne Suppliker, dog ikke undersøgte Sagen.

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 39.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 28 September 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

A n n e l d e l s e

til Efterretning for de af Selskabets Medlemmer som indeværende Aar maatte ville søge Laan eller Understøttelse.

Efter Lovens 2 Cap. 20 §. paaligger det enhver Klassifikations Repræsentantere særskilt at undersøge de Ansøgninger, som indkomme fra de Medlemmer, der henhøre under deres Klassifikation, og om samme at afgive deres Betænkning til Dplysning for samtlige Repræsentantere ved de i General-Forsamlingen paa Ansøgningerne tagende Beslutninger.

For at sætte Repræsentanterne i Stand til at bedømme Ansøgningerne, maa derfor enhver Ansøgende efter den 19de §. med Attester bevise sin Værdighed og Trang, og de, som søge Understøttelse, maa derhos anføre deres Alder, saa og, om de have uopdragne Børn, og hvor mange, samt i Tilfælde, at den Ansøgende er Enke, maa hun tillige opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei, har nogen anden, eller aldeles ingen. De som efterlade saadant, eller herom, samt om deres Alder gjøre urigtige Angivelser, skal enten aldeles tilfidesættes med deres Ansøgninger, eller mindre komme i Betragtning, mod de som indeholde fyldestgørende og rigtige Oplysninger, ligesom og de Ansøgende, som anmelder Sygdomme, derom skal lade medfølge Attest fra en Distriktskirurg eller anden Læge, hvilken maa være udstædt paa den Tid Ansøgningen indgives, da de forhen til Selskabet desan-

gaaende indleverte Attester ikke ansees gieldende.

I øvrigt skulle man have samtlige Ansøgende erindrede om, at bielegge Ansøgningerne med deres Lovbog, og indlevere samme til Bogholder Koble, boende ved Bestervold No. 254, til Modtagelse alle Formiddage, Tirsdag og Lørdag undtagne, indtil Kl. 10, forinden den 1ste October, efter hvilken Tid ingen Ansøgning modtages.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitzen.

G. Koble.

Det store Bernhardsbjerg.

(Af Mathieson.)

Efter en, formedelst Sommerens Lummerhede og Bjergbestigningen, overmaade besværlig Dagreise frydede jeg mig, ved Solens Nedgang, ikke lidet over at skue St. Pierre's ærværdige graa Kirke-taarn. Smidlertid Man tillavede mig til Aftens-mad en Ragout af Kjød af Murmeldyr, foretog jeg mig endnu den liden Vandring til Dranses Vandfald, som ei behøver at undsee sig ved at sammenlignes med Helvetiens pragtfuldste Vandfald, uagtet ingen Rejsende, undtagen Saussure, har offentlig omtalt den. Egnen deromkring, i sin raa Høihed, mindede mig om et af Salvator Rosas vildeste Landskaber, hvorpaa ligeledes en overmaade svulmende Strøm, presset imellem Klipperne, styrter ned i Afgrunden, og fremragende Steenmasser, ligesom her, true med at styrte bag efter. Dransen udspringer fra den ved sin uhyre Gisgrotte mærkværdige Gletscher ved Balforen, og løber ud i Rhonen, ikke langt fra Martigny.

Fra St. Pierre, den firdte Landsbne i Wallis, har Man tre Mile at stige i Veiret til Klosteret paa den Bei, som gaaer til Italien over det store Bernhardsbjerg. Ved Daggrøet begav jeg mig paa Marschen. Ikke langt fra Broen overraskes Man af en Klippe, der, liig en Obelisk, hæver sig op af den i mørk Dybde brusende Dransfes Bænde. Den beklædedes af den purpurfarvede Rhododendron, ligesom af en Kongekappe, og et Kors paa dens afrundede Tinde fuldendte det Romantiske i dette Syn.

Et af de yndigste og betydningsfuldeste Gemmebilleder, som maaskee nogen Tid har svævet for en digterisk Kunstnerphantasie, malede sig, nogle Skridt videre frem, med usorlignelige Farver i min Sjel. Den heilige Bjergsommerfugl Apollo med sine rubinsinede Binger sad paa den store Enghans asurblaa Urne. Længe syntes den med beruset Fryd at dvæle ved den prægtige Blomst, indtil et misundeligt Windpust jagede den op. Det var Psyche, der svævede bort fra Astekruffen.

Skridt for Skridt antog Egnen nu en raaere og rædsommere Character. Allerede for længe siden skyggede ingen Træer mere; og Jordbunden, smykket med Soldanellens fiinttrævlede Amethyst-

Høfker, trak sig snart tilbage under en uoverseelig Sneeflade. Endnu afverlede Alpelærkens blide Sang med Gensens skjærende Piben. Men ogsaa disse Toner tabte sig; og lige indtil Klosteret fornam nu mit Dre, i denne frygtelige Ensomhed, ikke længere nogen Lyd, uden den fjerne Torden af en Lavine. Her er det, hvor Rejsende ikke sjelden omkomme i Sneefoget, eller begravnes af Lavinerne, og hvor Chorbherrerne, disse Mennekkelighedens Helte, ved Hjælp af deres Hunde og Sondeerflænger, allerede have opdaget saa mange af saadanne Ulykkelige og reddet dem. Den mæisommelige Gang i Sneen udtømmede tilsidst mine Kræfter. Allerede udsaae jeg mig en bemøffet Steenblok til at hvile ud paa, da Ringningen med Klosterklokken, som tonede huult fra en vild Bjergkloft, pludseligen vakde nye Kræfter hos mig. Snart øinede jeg ogsaa, høit over mig i den sorteblaa Luft, Klosteret selv ved Kanden af en Klippedæmning, der, ligesom et uoverstigeligt Bolværk, syntes at forskantse Samme. Synet af denne regelmæssige og anseelige Bygning gjør en ubeskrivelig Virkning i en Egn, hvor Diet, nyligen vant til Skuet af Haver, Enge, Bøndergaard, Skove og Strømme, rundt omkring seer Intet uden Kjemp-

Klipper, hvis Fod omgjørtles af sorte Ekker, og Sis- og Sneemarke, der i en sørgmodig Gensformighed udbrede sig labyrinthisk igjennem Dale og Kløfter.

Gjæstefrit aabnede Portene paa vor Halvfugles høieste Menneskebolig sig for den mødige Alpevandrer, og en Lædskedrik, presset ved Doras Bredder, kvægede hans Hjerte ved en høitblussende Tid.

Her i denne, 1246 Favne over Havets Flade op-
høiede, Region tilføre Vindene en stedsevarende Vinter. Den liden, Syden for Klosteret liggende, Søe, hvis sørgende Bredder ingen grønnende Sivbusk op-
liver, er aldrig ganske frie for Sis, og i Augustmaaned holder Thermometret sig, endogsaa i Middagsstunden, ikke sjelden under Frysepunktet. Her, hvort Brændet hører til Livets første Fornødenheder og bruges i utrolig Mængde, maa det bringes op af Muuldyr paa steile og farlige Veie, der i det høieste kun ere passeerlige to Maanedes om Aaret.

Jeg fandt Chorherrerne forsamlede ved Frostens og iblandt dem Nogle, som i Dale og Manerer viste sig som Mænd af en fin Opdragelse. Spise-
salen var rummelig, ziret med Smag, men ikke med Pragt, og hvad der i mine Dine bærer Prisen for

alle Krystalkroner, indmurede Speile, Marmorplader og Malerier, Keenligheden udbredede sin blide og oplivende Undighed over det Hele. Den Fremmede modtages med usorffilt Hjertelighed og bliver paa det Indstændigste anholdt om, under sit — korte eller lange — Ophold i Klosteret, ganske at ansee sig som han var hjemme. For mig var det Kroen paa alle mine Duffer at besinde mig i et Selskab, hvis velgjørende Formaal for længe siden var mig høist ærværdigt og hvoraf mangen et Medlem havde fortjent flere end een Borgerkrone. Med hvilken Opofrelse af Livets Nydelse, med hvilket heltomodigt Afkald af Alt, hvad der forskjøner og fortryller Menneskets Dage, udøve ikke hine Mænd Menneffelighedens Pligter i en af Jordklodens uvenligste Kroge, fold og uvenlig, som Grønlands Taage. De bespise og herbergere her den trætte Vandrer med den største Omhyggelighed, pleie den Syge, indtil han kommer sig, og den Forfrosne rives ud af Dødens Arme.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 40.

Dotte og tyvende Aargang.

Løverbagen den 5 October 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstræbet No. 30.

Det store Bernhardsbjerg.

(See forrige No.)

I den strænge Værstid og saa ofte som det sneer eller er taaget i Veiret, gaae nogle af dem dagligen paa Landeveien med lange Stænger og ledsage af deres fortræffelige Hunde, der aldrig, endog saa i den stærkeste Taage eller Sneefog, forfeile Veien. Er nu en Reifende begravet under en Lavine eller, afmægtig af Kulde, bleven fiddende fast i en Sneedyngge, saa opspore Hundene (ifald Sneemassen ikke er alt for betydelig) ufeilbarlig Stedet, og give det opholdelig tilkjende ved Kradsning og Skravning i Sneen. Den Forulykkede trækkes frem af Sneen og bringes op til Klo-

steret, hvor Man gnider Ham med Snee, lægger ham i varme Sengeklæder og anvender ethvert muligt, bekjendt Middel til at tilbagekalde det flygtende Liv.

Uagtet disse Menneſſeſvenners og deres Hundes uophørlige veldædige Streiferier, gaaer der imidlertid dog næſten intet Aar forbi, uden at Man jo om Sommeren, naar Sneen smelter, opdager Liig af Reifende, ſom her hjælpeløſe ſatte Livet til, langt borte fra Alt, hvad der i Verden var dem kjert og dyrebart. Da Naturen i denne Steenørken nægtede de Døde en underjordiff Boflig, ſaa ſamles de i et, paa den øſtliche Side af Kloſteret liggende, Kapel, paa hvis Vægge der, for at ſkaffe friſk Luſt, ere anbragde ſtore Abninger med Jernſtænger for. Jeg rørtes uudſigeligen ved at betragte de der tilſammen hvilende, fra de forſkjellige Verdenſkanter her høit over Skyerne forenede, Døde. Alle ere indviklede i Liiglagener, og, da de affjelede Legemer ikke raadne i denne kolde og ſkarpe Luſt, men blot lidt efter lidt indkrympe og fortørres, holde Anſigtſtrækkene ſig længe fuldkommen uforandrede, ſaa at adſkillige af diſſe Forulykkede efter to Aar og derover letteligen igjenkjendes af deres Venner eller Bekjendtere.

Disse Liig sidde opreiste, og enhver Nyankom-
mende lænes altid med Hovedet op til sin For-
mands Bryst. Denne Stilling har noget Fortro-
ligt og frembyder et Syn, som om de alle sadde og
sove. Der ere allerede fire Rækker af saadanne
Liig ved Siden af hinanden. Deres Ansigter,
ligesom ogsaa deres Hænder og Fødder, der hos
nogle stikke frem af Liiglagenet, have næsten en
mørk kanelbrun Farve, ligesom de ægyptiske
Mumier.

Ved Middagsbordet herskede der en hjertelig
og munter Tone, og Alt, hvad jeg ellers havde
Anledning til at iagttage i Henseende til deres ind-
byrdes Forhold, bestyrkede mig i den Overbeviis-
ning, at disse Chorherrer levede i broderlig Har-
monie med hinanden. Deres Spørgsmaale til mig
om de nyeste Verdensbegivenheder beviisde mig,
at de kjendte kun Lidet eller Intet til dem. I
Stedet for at spille deres Tid med at grandfke i
Tidsfristerne, beskjeftige de sig med et eller andet
Yndlingsfag, saasom Physik, Mineralogie, Bota-
nik o. s. v. Dog, saasnart den lidende Menne-
skehed kalder deres Hjelp, iler enhver med mili-
tærisk Nøiagtighed paa sin Post.

Fra det Dieblif af, at jeg omtalte mit Fædreland Preussen, blev den store Frederik, som ved et eensstemmigt Balg, Hovedgjenstanden for vor Samtale over Bordet. Choiseul-Gouffier overraskedes paa Den Pathmos neppe mere behageligen ved at udspørges af en Munk om Rousseau og Voltaire, end jeg ved disse Skyebeboeres Spørgsmaale om Syvaarskrigen's Helt, der samtligen røbede et ikke almindeligt Bekjendtskab med hans Regjeringshistorie. Herr Daleve, en behagelig og agtværdig Mand, ledsagede mig til Jupitersplanen, hvor engang et berømt Tempel var helliget Tordneren, der gav Bjerget sin gammelromerske Benævnelse (mons Jovis). Til forskjellige Tider har Man her gravet efter Oldsager, men stedse uden den forhaabede Nytte. Man opdagede blot nogle Mønter af liden Betydenhed, og en anseelig Mængde af Kobber-Botivtavler, der, som Beviser paa, hvor farlig Man i Romertiderne forestillede sig en Reise over den store Bernhard, ikke ere ganske uden Værd.

Min indskrænkede Tid tillod mig ikke Gangen til Spiegelfels (Speilklippen), en af den omliggende Egns største naturhistoriske Mærkværdigheder. Denne lodrette Steenvæg, af betydelig

Hvide, fik af Naturen en saa fuldkommen Politur, at Man, efter Hr. Daleves Forsikkring, kan see sig selv deri, som i det reneſte Speil. Endnu er Oploſningen af denne vidunderlige geogniſke Gaade ikke lykkes nogen Naturforſker, end ikke Sauſſure eller Dolomieu.

Uagtet det ſtormende Veir ſteeg jeg den næſte Morgen ned af den ſydlige Side paa Bjerget. En Orn ſvævede hen mod Høire over den Slette, hvor Jupiters Tempel ſtod. Med Taknemmelighed modtog jeg denne gode Betydning.

Om Revolutionerne i Historien.

(Af Heeren.)

De ſtore politiske Kataſtropher, der langt ud i Tiden beſtemmede Menneſkehedens Skjebne, og ſom Vi pleie at indbefatte under det almindelige Navn af Revolutioner, viſe ſig for den opmærksomme Sagttager af en dobbelt Oprindelse. Enten vare de Værket af en Enkelt, der, hylbende ſine Videnskaber, ſtod frem ſom Erobrer, og, begun-

fliget af Lykken, styrkede Staterne omkuld, for paa deres Ruiner at opreise sin Storheds Throne. Man kunde benævne saadanne Revolutioner reenkristigeriske, da de strax fra Begyndelsen af antog denne Character, og Krig var deres umiddelbare Diemed. Af dette Slags vare ikke blot en Cyrus's, en Timur's Foretagender, men ogsaa mange andre navnkundige Heltes, der, endog i Spidsen af dannede Nationer, gjorde Erobreren til deres første og sidste Formaal. Tildragelser af dette Slags kunne blive meget interessante ved deres Følger; de ere det mindre i deres Oprindelse, da de flyde af en eneste, og det i sit Udspring sædvanlig meget ureen Kilde, den menneskelige Hæfsehyge.

Men af et ganske andet Slags er den anden Art af Revolutioner, som Man kan give Navn af de moralske-politiske, fordi de have deres Grund i Menneskets moralske Natur. Derunder forstaae Vi dem, som bleve forberedte ved langsomt udbredte, men omsider herskende Følge-Ideer, som danne en Modsætning mod Tingenes hidtil bestaaende Orden og derfor, saasnart som de skulle sættes i Udvøelse, maae foraarsage heftige Rystelser og store Forandringer. Lige hiin Kilde, der strax

efter sit Udspring taber sig under Jorden, for langt borte, ubemærket forstærket, at bryde frem som en vældig Strøm, opstaae disse Revolutioner i Dieblikke, hvor Ingen tænker derpaa, pludseligen med en frygtelig Styrke og afstedkomne Særsyn, dem end ikke den Skarpsindigste skulde have kunnet forudsæet. Disse Revolutioner ere ei blot i deres Udspring, men ogsaa i deres Følger høist interessante. Deres almindelige Character er, at de forberedes længe og for det Meste ubemærket. De give derfor ogsaa allerede strax i deres Begyndelse den øvede Jagttager tilstrækkelig Beskjæftigelse, da det pleier ikke at være let at opdage deres sande Oprindelse, om ogsaa Anledningen til Udbrudet er umiskjendelig. De adskille sig fra de reenfrigeriske derved, at de sædvanligen ikke udspringe fra een, men fra mange, ofte meget skjulte, Kilder, der just ved deres Forbindelse danne sig til den vældige Strøm, der endeligen gjennembryder alle Dæmninger og river Alt med sig, som vil modsætte sig dens Løb.

Ideer, der skulle opnaae en almindelig Udbredelse og en almindelig Paavirkning, maae være af den Beskaffenhed, at Enhver, endogsaa den store Hob, tager Del deri, og ved dem kan bringes til

at handle. Der gives ikkun to Slags af saadanne Ideer: religiøse og politiske. Værde Kundskaber kunne blot falde i et indskrænket Antal Menneskers Andeel; Philosophernes Systemer have endnu ikke afstedkommet nogen Krig mellem Nationerne, omendstjønt enkelte af deres Meninger, udprægede til Almuebegreber, kunne have Indflydelse. Derimod ere Ideerne om Religion og Fædreland alt for dybt indprægede i vor moralske Natur, at de blot skulle forblive Gjenstande for Fornuften og ikke tillige for Følelsen. Jo dunklere de blive, desto stærkere synes netop deres Kraft at være, og saaledes ere de i Stand til at elektrisere endog saa den udannede Hob og give den en Virksomhed, der letteligen antager Characteren af Enthusiasme, ja endog af Fanatisme.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved Kjøbenhavns Cathedralskole.

Commissionen, som bestyrer Ugebladet, samles Søndagen den 6te October, da Hr. Universitetsbogholder Waagøes Bidrag indkommer.

B o r g e r - B e n n e n

No. 41.

Stte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 12 October 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Om Revolutionerne i Historien.

(See forrige No.)

Men hvor frygtelige disse Rystelser end ere, saa synes dog fornemmeligen de at være bestemte for Menneskeheden. Den moralske Verden behøver, ligesaa vel som den physiske, Storme til sin Renselse og Vedligeholdelse. Men der høre Generationer, der høre Aarhundreder til, inden de udvikle deres Virkninger saa tydeligt, at den fortsynede Dødelige nogenledes kan omfatte dem, og tør vove at affige en Dom over hele Omfanget af deres Følger. Og, naar endeligen ogsaa denne Tidspunkt er kommen, hvor har Sagttageren da vel

større Aarsag til at fatte Mistillid til sig selv og oftere at erkjende, at hans Synskreds er indskrænket og at Betragtningen af det uendelige Hele i Verdenshistorien kun hører et uendeligt Væsen til?

Efterat Staterne, efter det romerske Riges Undergang, have dannet sig i det nyere Europa, har denne Verdensdeel seet tre saadanne Revolutioner. At dens Beboere synkede saa dybt i Middelalderen, maa især tilskrives, at der igjennem Aarhundreder ikke gaves en Rystelse, som satte Menneskenes Aand, men blot deres Arme i Bevægelse. Deraf hiin dybe Barbariets Nat, som i det tiende og ellefte Aarhundrede endeligen truede at udslukke det sidste Glimt af Dplysning; indtil ved Slutningen af det sidste Aarhundrede Krestogene opstode, der vækkede den hendøende Menneskehed af den Slummer, som syntes at være den dødelig. Omendskjønt disse ikke havde det tilsigtede Udfald, lagde de dog Grunden til en nye Tingenes Orden i Europa. Livgenskabets Lærker bleve, skjønt kun langsomt, løsnede for Landmanden; og, imidlertid den unge Muse først vovede at lade sin Stemme høre i Riddernes Borge

og ved deres Høitider, dannede sig i denne Verdensdeels Stæder ved den Handel, som Korstogene skjænkede Europa, den Borgerstand, til hvis Dødsfald Folkenes videre Skjæbne skulde knyttes.

Fire Aarhundrede senere undergik Europa en anden, endnu større Katastrophe, ved Reformationen; og, naar denne stemmede deri overens med den første, at de begge havde deres Oprindelse af religiøse Ideer, men ogsaa begge to bleve i en ligestor Grad politisk vigtige, saa var det forbeholdet vor Tidsalder at see en tredje Revolution, der, oprunden af politiske Ideer, ogsaa fik en umiddelbar politisk Tendents, og som, naar den først faaer udviklet sig i alle sine Følger, vil levere en Historieskriver af de kommende Aarhundreder et rigere Emne end hine tvende tidligere Revolutioner.

F. C. Kielsen,

Overlærer og Inspector ved Sjæbøns
havns Cathedralskole.

Crebillon og Rotten.

Crebillon skrev en meget nydelig Roman, *Tanzai*, og blev derfor paa nogen Tid sendt i Fængsel til Slottet Vincennes. I den første Nat var han neppe slumret ind, da han pludselig følte noget varmt, laaddent under sit Teppe. Han troede, det var en Kat, jog det bort og sov igjen ind. Den næste Morgen gjorde det ham ondt, at have bortskræmmet Ratten; thi han holdt meget af dette Slags Dyr og haabede derved at have en Tidsfordriv i sin Eensomhed. Forgjeves søgte han den i alle Kroge. Kommer den igjen, tænkte han, skal jeg modtage den bedre. Om Middagen, da han fortærede sit tarvelige Maaltid, blev han et Dyr vaer i nogen Frastand, der ligesom en Abe sad paa Bagbenene og saae rolig paa ham. Kammeret var meget mørkt; Crebillon holdt Tilskueren for hiin Kat, loffede venligt ad Dyret, holdt en Bid hen til det, saae det komme nærmere, og opdagede nu til sin største

Forbavselse, at det var en meget vel foeret, stor Kotte. Kotteslægten var ham yderst modbydelig, han udstødte derfor et høit Skrig, og Gæsten forsvandt øieblikligen. Derimod blev Fangevogteren ført til ved Skriget, hvilken udloe sin Fangne, og fortalte ham: at den sidste Beboer af dette Kammer havde gjort Kotten saa tam, da den endnu var ung, at den bestandig havde spiiist med ham og endogsaa havde sovet i hans Seng. "Dette behagede mig saa vel", vedblev Fangevogteren, "at jeg selv forsøgte paa at vænne denne ærlige Kotte til mig, og De maa dømme, om det er lykkedes mig." Ved disse Ord tog han et Stykke Kjød i Haanden og raabte: "Katon! Katon! kom frem min lille Ven! — Strax viste Katon sit Hoved frem, og gjenkjendende den bekjendte Belgjører, sprang den op paa hans Haand og fortærede den tilbudne Bid. "Fra dette Dieblif af", fortalte Crebillon sine Venner, "blev Katon min bestandige Selskabskammerat, traadde igjen i Besiddelse af alle de Rettigheder, han havde nydt under min Forgænger — Sengenkammeratskabet undtaget — og gjerne havde jeg ved min Afreise ført

den med til Paris, naar ikke den vakkre Fangevogter havde sat sig derimod. Ja! jeg nægter det ikke, at jeg har skilt mig fra Katon med Taarer i Dinene.”

Livius og Sallust.

Iblandt alle Oldtidens Historieffrivere er ingen blevet høiere æret, end Titus Livius. I et Brev af Plinius bliver fortalt, at en Indvåaner af Cadix, efterat han havde læst Livius's Skrifter, gjennemtrængt af Beundring, var reist til Rom, blot for at see Forfatteren. Hans Dnske blev opnaaet, og han vendte paa Stedet tilbage igjen, uden for Resten at bryde sig om nogen anden Mærkværdighed i Verdens Hovedstad.

En endnu besynderligere Uresbeviisning viste Alphons, Konge af Neapel, denne Historieffrivers Minde. Da man i Midten af det 15de Aarhundrede opdagede Livius's Been i Benedig, sendte Alphons et høitideligt Gesandtskab derhen,

bedende om en Reliquie af denne store Mand. Vanormita, Gesandten, bragte ham en Knokkel af Livius's Arm tilbage, hvilken Alphons lod lægge i en kostbar Reliquiekasse. — Man veed at en stor Deel af Livius's Historie er tabt, og vistnok netop den interessanteste. Det forrige Aarhundredes Lærde smigrede sig længe med at finde den igjen, i det mindste i en arabisk Oversættelse. I Magdeburg skal en Copie deraf, ved dens Forstyrrelse i Trediveaarskrigen, være gaaet til Grunde. Bore Dages Lærde vende deres Blik med Bængsel mod Neapel paa de endnu uoprullede Haandskrifter fra Pompeji.

Callust har ikke modtaget mindre sjeldne Uesbeviisninger, men af en anden Art; han er nemlig to Gange bleven oversat ved kongelige Personer. Den første Gang, efter Camdens Vidnesbyrd af Dronning Elisabeth af England; den anden Gang for omtrent tredive Aar siden af Infanten af Spanien. Denne Sidste er kommen i Trykken med en Pragt, der siden Bogtrykkerkunstens Opfindelse endnu ikke er seet. Callust var et udsøvende Menneske, men skrev et skjønt Sprog. Man kaldte ham derfor

den romerske Bolingbroke. Hans Had mod Cicero er bekjendt. Han ægtede hans fraskilte Kone, Terentia. Dette overordentlige Fruentimmer skal være blevet 103 Aar gammel. Hun begrov Callust og giftede sig med Messala, hvem hun ligeledes ledsagede til Graven, og besatte hans Plads med Vitius Rufus. Denne fjerde Ægtemand gjorde sig ikke lidet til af at besidde de to kostbareste Antiquiteter, nemlig først den Stoel, i hvilken Cæsar blev myrdet, og for det andet Ciceros Gemalinde.

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongl. Universitet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 42.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 19 October 1816.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Pedro de la Gasca.

I Aaret 1546 befrygtede man i Spanien, at den ærgjerrige Pizarro skulde opkaste sig til Hersker i Peru; thi han havde allerede prøvet at sætte sig op mod Underkongen, som i et blodigt Slag mistede Livet, og hvis Hoved blev stillet til Skue paa Galgen. Keiser Carl den 5te var dengang indviklet i en alvorlig Krig med de schmalkaldiske Bundsforvandre; Oprøret i Amerika maatte han overlade sin Søn Philip at dæmpe, der i den første Hede vilde uddrage Hevnens Sværd og give et virksomt Exempel paa Strængheid. Men — utalige Hindringer affjølede hans Tøer. Til at tugte den mægtige Pizarro behøvede man en Hær.

Kjernen af de spanske Tropper var i Tydskland, og Spanien var ved de lange Krige bleven fattig paa Mennesker. En ringe Magt turde man ikke sende, og, at anskaffe en anseelig i et saa langt bortliggende Land, var næsten umuligt. Som Herre i Sydhavet kunde Pizarro spærre den nærmeste Vei til Peru. Til Lands at trænge gjennem Ørkener og vilde Nationer, syntes end farligere. Veiene gjennem det magellanske Stræde var altfor lang, usikker og dengang ikkun lidet bekjendt. Der var altsaa intet Andet tilbage, end at tilføje sætte Strengthed, og prøve et mildere Middel. — Her kom det nu fremfor Alt an paa Underhandleren. Det kloge Valg traf Pedro de la Gasca, en Geistlig, der vistnok ikke bestyrede noget stort Embede, men ved forskjellige vigtige Forretninger, i hvilke man havde betjent sig af ham, havde viist saa stor Klogskab, Redelighed, Uegennyttighed, Forsigtighed og Standhaftighed, at han fuldeligen retfærdiggjorde denne Tiltro. Keiseren, der kjendte Gascas Fortjenester, billigede det ffete Valg, og meldte ham det selv i et Brev, der ikke gjorde Skriveren mindre Vre end Modtageren. Hverken hans høie Alder eller Sygelighed, eller Frygt for en lang Søreise og for et usundt

Clima affrækkede denne Mand, der kunde worde
 sit Fædreneland gavnlig. Ikkun dette ædle Dnske
 bestemte ham; thi, da man, for at kunde vise sig
 med desto større Glands, tilbød ham et Bispes-
 domme, afflog han dette, forlangte ingen høiere
 Titel end Præsident i Retten i Lima; afflog endog
 eet Aars Løn, og bad blot, at man i hans Fravæ-
 relse vilde sørge for hans fattige Familie. Som
 Fredsbud vilde han ikke tage noget prægtigt Følge
 med sig, men kun nogle Betjenter. Blot med
 Hensyn til den Guldmagt, han forlangte, vilde
 han, til Lykke for Staten, ikke give efter. "Den
 maa", sagde han klogeligen, "være uindskrænket;
 thi Landet er langt borte fra Regjeringens Sæde;
 jeg kan ikke hvort Dieblif hente nye Forholdsregler;
 jeg maa indgyde Tiltroe til min Magt, jeg maa
 have Tilladelse til at tilgive, straffe og belønne;
 alle Statholderes Vaaben i de spanske Colonier
 maae lyde mit Bud." — En saadan Magt forekom
 Ministrene for stor for en Undersaat, men Carl
 den 5te tænkte høiere; han meddeelte ham den
 uden Betænkning, og, uden Titel, uden Penge og
 uden Tropper seilede Gasca bort for at modsætte
 sig det farligste Oprør. Men ophøiede Sjeles og
 ædle Hjerters medfødt Magt ledsagede ham.

Nombre de Dios og i Panama fandt han Befalingsmænd, der skulde modsætte sig hver Landing. Ved Synet af denne Olding, hvis Blidhed, Simpelt og Kald vakte Kjærlighed og Udfrygt i hvert Bryst; ved hans Erklæring, at han kom med Oliegrenen, at han blot vilde hjælpe, tilgive og atter indføre Orden og Retfærdighed i Peru, glemte de at opfylde det strænge Bud. Han landede og erobrede Hjerterne. Pizarro skrev til sine Fortroelige, at man skulde tilbyde ham 50,000 Pesos, hvis han vilde afstaae fra sit Forehavende; hvis ikke, skulde man forgive ham.

Denne rasende Befaling frembragte Affkye. De gik over til Gasca's Partie og Flaaden blev overgivet til ham. Pizarro lod i et Slags Raserie Gasca erklære for Statsforræder og ved kjøbte Dommere dømme til Døden. Han trak derpaa sine Tropper sammen, i alt et tusinde Mand, fortreffeligt udrustede, som den Gang var en stor Magt.

Men Gasca viste ogsaa paa sin Side, at han, naar det gjaldt, kunde mere end bede og overtale. Han samlede Tropper fra de spanske Kolonier, og sendte dem med en Eskadre til de peruanske Kyster, hvor deres Ankomst i Begyndelsen opvakte Skræk,

Der endte sig med, at alle Misfornøiede og Witte ledte strømmede til hans Faner. Pizarro studsede, rasede, blev usorffrækket, satte sin hele Hær i nypperlig Stand, og ilede med utrolig Hurtighed sin Fiende imøde.

Men nu erfoer han, hvor svag den mægtigste Boltsmand er, naar hans Magt ikke er grundet paa Retfærdighed. Ved hver Morgens Frembrud fandt Pizarro, naar han overskuede sin Hær, at dens Tal anseeligen havde formindsket sig; i Natens Mørke toge hans Ryttere hobevis Flugten. Han snøs af Forbittrelse. Vee den Skyldige eller Uskyldige, paa hvem hans Mistanke faldt! Han straffede med yderste Strænghed, og dog saae han sig ikke i Stand til at standse den overhaandtagende Desertion. Endnu før han så sin Fiende i Syne, var hans Hær sammensmeltet til 400 Mand; men disse fire hundrede havde ved deres Forbrydelse givet ham Borgen paa deres Troskab; de kunde ikke vente Tilgivelse og maatte altsaa søge deres sidste Held i fortvivlet Tapperhed. Pizarro slog med dem en Trop af de Kongelige, gjorde Bytte, lod de Overvundne grusomt behandle, og ved denne lykkelige Begyndelse stimlede atter endeel af hans forrige Tilhængere til hans Partie.

Gasca var imidlertid selv landet i Peru med en Magt, som hurtigen vorte. Endnu hørte man ham stedse sagtnodigen at gjøre den Erklæring, at han ønskede at ende Kampen uden Blodsudgydelse. Enhver, som fortrød sin Overilelse, modtog han som en Fader sit bodfærdige Barn. Han tilbød Pizarro selv Tilgivelse, som denne, beruset af sin Lykke, forkastede med Foragt.

Begge Hære mødte hinanden den 9de April 1548 og gav Diet en selsom Contrast. Pizarros Soldater vare klædte i Silke med Guld- og Sølv-Broderie, deres Heste, Vaaben og Faner frembød den yderste Pragt. I Gasca's Hær saae man intet af alt dette; men derimod i Spidsen for den en Erkebiskop, to Biskopper og en Mængde Geistlige, som uddeelte Belsignelsen. Man skulde allerede blæse til Angreb, da pludseligen endeel af Pizarros Officerer sprængte i fuld Gallop over til Gasca, og derved udbredte den skrækkeligste Forvirring i den forladte Hær. Angest og Mistanke greb hurtigen om sig. En Trop efter den anden sneeg sig bort, andre kastede Geværerne fra sig; Pizarro befalede, truede, bad forgjeves — inden en halv Time var hans hele Hær næsten gandske adsplittet. Pizarro stod som forstenet af Skræk og Raserie. ”Hvad

er nu at gjøre?" raabte han til de Faa, som endnu vilde dele hans Skjebne. "Intet", svarede en uforfkræffet Spanier, "uden at styrte løs paa Fienden og døe en Romers Død."

Pizarro tabte gandske sit Mod og overgav sig. Gasca besmittede ikke denne ublodige Seier ved nogen Grusomhed. Blot Pizarro og nogle af de fornemste Forbrydere bleve halshuggede; alle de øvrige erholdt Tilgivelse.

Hu bød Klogskab at sætte denne Mængde af ledige Eventyrere i Beskjæftigelse. Gasca sendte dem til Chili for at erobre langt bortliggende Lande. Det vanskeliggste stod endnu tilbage, at belønne dem, som virkelig havde været tro; thi enhver holdt sig berettiget til den høieste Løn. Ved Confiscation eller ved de forrige Gieres Død var den spanske Krone kommen i Besiddelse af over to Millioner Pesos aarligen; og dog var dette ikke tilstrækkeligt til at mætte Nøvgjerrigheden. Gasca gjorde alt, hvad der stod i hans Magt. Han hørte og prøvede enhver's Fordring med kold Upartiskhed, og beholdt intet for sig selv. Alligevel viste der sig Utafnemmelige, som endog truede med Oprør. Ved Strænghed og Mildhed undertrykte han enhver oprørsk Bevægelse indførte igjen Orden og streng Retspleie i hele Riget, beslyttede de stakkels under-

trykte Indianere mod grusom Behandling, sørgede for Underviisningen i Religionen, og — efterat han paa denne Maade havde opfyldt Diemedet af sin Sendelse — nedlagde han frivilligen Regjeringsen, indskibede sig, kom fattig tilbage til sit Fædreland, men bragte Høffet 1,300,000 Pesos af sammensparede Penge. Hans Udrustning havde ikke kostet mere end 3000 Dukater. Han var reist bort uden Hær, uden Flaade og uden Penge; men han havde skabt sig selv Alt. Han havde utdeelt rigere Gaver end en Undersaat nogen sinde havde havt at bortskjænke og blev dog selv fattig. I det Dieblig, han nedlagde saa stor en Sum i det kongelige Skatkammer, bad han i en ydmyg Skrivelse om en liden Sum til at betale den Gjæld, han havde gjort i Tjenesten.

En stjønnere Løn blev derfor ogsaa hans' Lob — hans Keisers høie Agtelse — Nationens og Efterverdenens Beundring. Han blev udnævnt til Biskop i Valencia og henlevede der sine øvrige Dage i Stilhed. En uforstyrret Sindsmunterhed, frembragt af den ædelste Selvsølelse, ledsagede ham til Graven.

H. Baagøe,
Bogholber ved det Kongl. Universitet.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 43.

Stte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 26 October 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos E. M. Cohens Enke,

Magstrædet No. 30.

Armod og Redelighed.

(Af Bibliothek Kleinerer original Werke der Deutschen).

Fjern hørtes Klokkens Lyd fra det landlige Taarn, og den forsamlede Menigheds Sang var allerede begyndt, da den gamle Müller sad med veemodsfuldtsie ved Vinduet af sin usle lille Hytte. Med hjertelig Kummer, men uden Spor af Misundelse havde Oldingen og hans gamle Kone seet Mænd og Koner fra Naboegnen vandre forbi til Kirken, og ved dette Syn havde han i ydmygende Grindring fordybet sig i Tanker om de bedre Dage. Dengang havde hans Hjord været talrig, hans Kister fyldte med Linned og Klæder, fra sit Bord kunde han række Armods Børn en

Bederqvægelse, og hans Kone var istand til at skjenke den Trængende et Stykke Klædemon af sin Overflødighed.

Hvo kan, alkjærlige Forsyn! gjennemskue Hensigten af dine Tilskikkelser og den Bliidsoms Plan, hvorefter dine Børn skal prøves og luttres? Alting havde faaet en anden Skikkelse. I en ødelæggende Krig, som allevegne er udsuende ved forhøiede Afgifter, havde Jordens Store saaledes medtaget hans Eiendomme, at han var sunken dybt i Gjæld, og efter Fredens Gjenkomst havde en Ildsvaade, som udbrød hos hans Naboe, fortæret den ringe Rest af hans forrige Velstand. Med tungt Hjerte havde han for sex Aar siden forladt sin Fødebye, en Ven havde givet ham den Stav, hvormed han ved sin Kones Arm var vandret som Nybygger til den Hytte, hvor han, som det almindeligen gaaer, fandt langt mindre end man havde lovet ham.

De Staffels Gamle bragte, foruden det, hvormed en velgjørende Mand efter ringe Evne havde forsynet dem, intet under deres Straatag, uden udtærede Lemmer, som ikke vare istand til ved Arbeide at fortjene det Nødvendige til Livets Ophold, og deres ædle Følelse holdt dem fra at

tage den tunge Tiggerstav i Haand. De vare omkomne af Hunger, dersom ikke nogle velcænkende Folk i Landsbyen havde Tid efter anden af egen Drixt forsynet dem med Levnetsmidler; men i Dag var deres Nød større end nogenfinde før og deres Sind var derfor ogsaa mere nedbøiet.

Da de hørte Klokkens Lyd til Søndagsandagten og saa nogle gaae derhen, beklagede de inderligen, at de ikke kunne bivaane Gudstjenesken af Mangel paa Klæder. Konen søgte at skjule sin Hulken og Oldingen stod tankesuld ved det mørke Vindue.

Han stirrede en Stund ud over Marken, hævede derpaa et veemodsfuldt Blik mod Himlen og et dybt Suk trængte sig fra hans Bryst; hans bævende Haand bladede i Psalmebogen efter den Sang om Forsynet, hvori det hedder, at Gud bespiser Fuglene under Himlen, da en rask, velklædt ung Mand satte sig til kort Hvile paa en Græs bænk uden for Hytten. Den unge Mand aabnede sin Badsæk, tog noget Løi og derpaa nogle Papirer frem, lagde hiint tættere sammen, oversaae dette, foldede det sammen, gjemte det, fastede sin Badsæk igjen paa Ryggen, og gik derpaa langsomt bort ad Landeveien.

Den gamle Müller saae dette. En dunkel Tanke, at han vilde styrkes i den friske Luft, og en dunkel Tanke om, at hvor en anden havde hvilet, vilde han maaskee finde Roe, drev ham hen til Græsbænken, og see! paa den Side, som dreiede henad Veien, faldt ham noget Hvidt i Die. Han tog det op, fandt det tungt, og hvor studser han ikke, da han ved at oplukke Papiret, fandt to store Guldstykker i samme.

Moder! Moder! raabte han hurtigt, kom engang ud. Moder! vedblev han, da hun nu stod for ham, see, hvad en Wandringsmand for en kort Tid siden har tabt her. Kjender Du denne Mynt?

Konen. Seer Du Fader! Gud i Himlen forlader os ikke. Naar Noden et størst, er Hjælpen nærmest. Jeg var nyligen meget hungrig og Du vist ogsaa. See paa Din Kjole. Der er meer end nok for Dig til en nye og for mig til en Trøje og Skjort. Vi kunne da igjen besøge Kirken. Gud har hjulpet os!

Müller. Han hjælper Moder, ja han hjælper; men ikke med disse Penge. Jeg har jo sagt Dig, de tilhøre en Wandringsmand. Han kan

ikke være stort længere borte end paa hiin Side af hiin Buss.

Konen. D! han behøver vist ikke disse Penge.

Müller. Maaskee sandt; men Moder, de tilhøre ham.

Konen. Han bryder sig maaskee ikke derom, han havde ellers været mere forsigtig, og veed ikke, hvor han har tabt dem.

Müller. Men Gud veed det — kjere Kone! Fat Dig, og lad Guldets ikke forblænde Dig.

Konen. Men Fader! vor Nød — vor store Nød!

Müller. Du har Ret — mener Du? (han betænker sig igjen); Nei, Nei! — Seer Du, hvor skjønt Kornet staaer rundt om os. Vore Naboer ville høste i Overflødighed og de ville ikke glemme os i vor Nød. Vor egen Høst er maaskee meget nær. Snart skulle vi maaskee sænkes i Graven — og saa nær ved den skulle vi begaae Uredelighed? Jeg bliver ængstelig, kjere Kone! meget ængstelig. Bort, bort med Guldets! Det er, som om jeg stod for Verdensdommeren og han sagde til mig: Du har hidtil baaret dine graae Haar med Ure og nu vil du for et Par Guldstykker gaae med Skjendsel i din Grav!

Konen. Herre Jesus! Langt hellere ville vi omkomme ved Hunger. Du har Ret, Fader! det er Samvittigheden, som taler. Du har gjort mig angst og bange. Jeg gyser og bæver, som om jeg allerede havde sjaalet; løb, løb! saa stærkt, som Dine gamle Been kunne taale, at vi kunne blive Guldet qvit; jeg skal hente Din Stav. Herre Gud! dersom Du blot kunde naae Vandringmanden!

Sittrende ilede Konen ind i Huset. Der Fader! sagde hun, og rakte ham Staven, og nu saa hurtig afsted som du kan! Vandrerens har taget Veien omkring Busken, sagde Du; Landeveien krummer sig meget der, og naar Du her gaaer ad Fodstien over Havremarken, saa vil Du desto snarere treffe ham. Til, iil alt hvad Du kan og jeg har det Haab, at Du vil kunne naae ham.

Saaledes raabte hun efter ham; thi han var allerede paa Fodstien og anstrænge alle sine Kræfter. Dersom han dog maatte treffe ham, tænkte Konen og vendte sig snart mod Hytten og snart mod hendes Mand. Det syntes hende, at han gik alt for langsomt. Hun løb derfor ængstelig efter ham, naaede ham og tog ham under Armen. Jeg er dog endnu noget stærkere end Du, sagde hun:

jeg kan støtte Dig, hold Dig kun fast ved mig. Arm i Arm ilede de alt, hvad deres svage Kræfter formaaede; de havde snart tilbagelagt Fodstien og stode ved Enden af Bussen næsten aandeløse, da den unge Mand kom dem imøde.

"Min Herre!" sagde Oldingen, "her er to Guldstykker, som De har tabt ved Græsbænken for den sidste Hytte i Landsbyen."

Forundret og med inderlig Agtelse saae den unge Mand paa de Gamle. "I synes at være meget fattige", sagde han.

Müller. Ja meget fattige, min Herre.

Den unge Mand. Jeg tager imod disse Penge, fordi jeg kan behøve dem der, hvor jeg reiser hen. For Diebliffet vil jeg give Eder, hvad jeg kan undvære; men jeg kommer snart tilbage, og I skulle da see, at der gives Mennesker, som veed at belønne den redelige Armod. Jeg iler til mine Forældre, hvilke jeg forlod som en ung Dreng. Jeg lod mig overtale til at gaae til Soes, har opholdt mig en Snees Aar i Ostindien, hvor Gud gav Held til alt hvad jeg foretog mig. Jeg har mange Gange skrevet til mine Forældre, men aldrig faaet Svar, og der mangler blot det i min Byske, at jeg veed, hvorledes det gaaer mine gamle gode Forældre.

Der skal endnu være fire Mile til Brokstedt, hvor de boe og der vil jeg dele alt med dem, hvad Gud har beskjaeret mig.

De Gamle. Ak, Brokstedt, Brokstedt!

Den unge Mand. Gud! hvad fattes Eder? Skulle I være bekjendte der? Min Fader hedder Müller.

(De Gamle styrtede sig fra begge Sider om hans Hals). O Wilhelm! min Søn! min gjenfundne Wilhelm!

Mere kunde de ikke sige og han sank som beruset fra det ene Bryst til det andet. Min Fader! min Moder! udbrod han, kastede sig paa sine Knæ og takkede Gud for dette uventede Gode. Han vendte nu tilbage til Hytten med dem, skaffede dem for Diebliffet al muelig Bederqvægelse, og tog dem siden derfra med sig til Hamborg, hvor de i hans Huus oplevede en høi Alderdom, stedse takkende Gud, som saa faderligen havde sørget for dem, da Nøden var haardest.

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongl. Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgi-
velse, samles Søndagen den 3die Novbr., da Hr.
Provst og Ridder Gutfelds Bidrag indleveres.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 44.

Osse og tyvende Kargang.

Løverdagen den 2 November 1816.

Førlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Den alt for sildige Opdagelse.

(Af Bibliothek kleinerer original Werke der Deutschen).

Den firefindstyveaarige Justitsraad Hilberg, een af de meest retskafne Debersvende, sad med Haand under Kind og ventede paa sin Brodersøn, der skulde ledsage ham som Amtssekretair, for at tage en nylig afdød gammel Tomfrues Boe under Retstems Behandling. Hans Sjel var stemt til høitidelig Alvor. Han kastede et tankefuldt Blik over sin lange Levetid, og med en Følelse, som kun den fatter, der for sildig opdager, at han har forsømt noget vigtigt, bebreidede han sig selv, at han i eensom Stand havde henlevet sin Tid og nu maatte savne den Pleie, som et ømt og deeltagende qvin-

deligt Hjerte allene kan give. Den Tanke, at han kunde tilkjøbe sig alle Bequemmeligheder og ved sin Rigdom var istand til at skaffe sig mange Slags Nydelser, gav ham kun ringe Trøst. Ak, sagde han ved sig selv og en Taare randt need af hans Kinder, en Hustru mangler jeg; jeg er Nar for Nar bleven rigere paa Penge, men fattigere paa Kjerlighed.

Kort efter traadde Brodersønnen ind i Bærelset med et ligesaa mørkt Ansyn; thi ligesom den Gamle sørgede over, at han aldrig havde nydt Egteskabets Glæder, var den unge Mand bekymret for, at Udsigterne til at blive forenet med en elsket Pige skulle blive alt for lange. Han havde allerede Dagen før været hos sin Onkel, for at høre hans Raad og hente hans Samtykke til en Kjerlighed, han havde fattet for en dydig og skøn, men meget fattig Pige. Den Gamle havde gjort allehaande Indvendinger mod et saa tidligt Egteskab, og var tilsidst bleven temmelig hæftig i at forsvare sine Grunde. Overhovedet kom den ellers saa sagtmodige Olding aldrig lettere i Affect end naar Egteskabscapitelet kom paa Bane; thi den Tanke, at han ikke var saa lykkelig, som han kunde have været, forverlede han med den anden, at han

var bleven ugift for Ynglingens Skyld, hvem han havde bestemt til sin Arving. Smidlertid var denne Uvillie snart forbi. Han elskede og ærede den unge Mand for sin udmærkede Duelighed og ædle Tænkemaade, og kom ham et Dieblif efter i Møde med Venlighed og Godhed. Med mild Stemme sagde han derfor til ham: Du seer saa mørk ud, er du vred; jeg har ikke meent noget ondt dermed; min Hensigt var god.

Brodersønnen. O, det veed jeg, bedste Onkel! og jeg takker Dem af Hjertet.

Onkelen. Seer du, dit Embede indbringer dig kun to hundrede Rigsdaler, ikke mere, det ved jeg, da jeg selv har bestyret det. Du er ikke riig og Wigen har, som du selv tilstaaer, ikke det mindste. Hvorledes skal det gaae. Unge Menneffer tale blot om Kjerlighed. Vel nok; men for alt det øvrige, som ikke er Hjerte, ere to hundrede Rigsdaler ikke nok. En Amtssekretair kan dog ikke leve som den simpleste Rettensbetjent. I ere ikke istand til at kunne leve deraf, og det er blot Meningen af hvad jeg i Gaar sagde dig.

Brodersønnen. Jeg ærer deres faderlige Tænkemaade imod mig og deres velmeente Raad; men jeg gav mig ogsaa den Frihed at svare dem, at

jeg vil give Underviisning i Fransk og Engelsk i de Timer, jeg er fri for mit Embede, at min gode Lotte er meget duelig i de finere fruentimmerlige Arbeider, og at hun allerede har yttret, at hun ikke vilde undsec sig ved at undervise formuende Forældres Døttre nogle Timer om Dagen i disse Færdigheder. Dette kunde ogsaa indbringe noget. Lotte er meget sparsom og huuslig; vi blive nødte til at leve meget indskrænket, kjere Onkel! men vi ville desuagtet være glade.

Ved disse Ord faldt Oldingen igjen i sin forrige Stemning, som røbede Sorg, men ikke Uvillie. De synes at have Kummer, kjere Onkel! jeg vilde strax have spurgt dem derom, men deres Tale hindrede mig.

Onkelen. Den har jeg, kjere Brodersøn! og tænke dig engang — for den afsøde Henriettes Skyld.

Brodersønnen. For Henriette?

Onkelen. Nu ja, for den gamle Tomfrue, hvis Efterladenskab vi i Dag skal beskjeftige os med. Du studser? Fort og godt, hun var den Pige, som jeg har elsket høiest i mit hele Liv.

Brodersønnen. Og hvad kunde da være i Veien for denne Kjerlighed?

Enkelen. Bære i Veien for den? Var jeg sikker paa at hun elskede mig igjen. Denne Sag har atter sat mig tilbage i min Ungdoms Tid. Jeg føler Trang til, engang at fortælle dig alting udførligen.

Jeg havde dit Embede og desuden en temmelig indbringende Biforretning tilligemed min lille faderlige Formue; men Pragten i nogle glimrende Huse, hvorhen jeg som et muntert ungt Menneske næsten dagligen blev draget, Haab om et bedre Embede, hvorom jeg af et Par Fædre i disse Huse havde faaet Løfte, Dmgang med disse Mænds vakke Døttre, blandt hvilke jeg ikke ugjerne, men dog uden bestemte Følelser flagrede omkring, og især nøiere Beskjendtskab med Henriette, afholdt mig fra at tænke paa Ugteffkab. Jeg havde adskillige Gange seet hende paa Gaden, og hendes milde Skjønhed, hendes ligesaa beskedne som ædle Anstand havde rørt mig. Jeg traf hende engang i et Hus, hvori jeg hørte, at hun var en Datter af en fattig Præste Enke, og at hun og hendes Moder kummerligen ernærede sig ved at forfærdige Fruentimmerpynt. Det lidet hun talte; thi hun gik strax efter bort, forhøiede min Ugtelse for hende, og den hulde Venlighed, hvormed hun

belønnebe mit inderlige Blik, svæver mig stedse for Sjelen. Strax efter havde jeg den Lykke at tilbringe en heel Aften med hende i et Selskab, hvor hun tilfældigviis kom. Jeg lærte der at kjende hendes Uffylb, Godhed og sunde Forstand. Jeg betragtede hende et Par Gange noget fra; hendes Blik hvilede paa mig, det forekom mig betydningsfuld og syntes at sige mig: Jeg kunde holde meget af dig, jeg er fattig men flittig og nøisom, og jeg skulde saaledes holde Huus at vi skulde komme ud af det med lidet. Fordybet i disse Tanker gjorde jeg en eensom Spadseretour, og plukkede i søde Drømmerier Blomster. Da jeg kom tilbage, mødte jeg Henriette. Jeg blev henrykt og bævede ved Synet. Den forrige Aftens Samtale gjorde mig saa dristig, at jeg tiltalte hende, og efter nogle Spørgsmaal og Svar tilbød hende Blomsterkosten. Hun tog den med zittrende Haand og takkede og det skjønneste Dieblik i mit Liv var forbi. Det var den 12te Juni 1734. Siden den Tid har jeg aldrig talt med hende. Over en Maaned gif jeg dagligen den samme Bei; jeg mødte hende aldrig; hun sad formodentligen ved sit Arbeide til Livets Dphold. Meget ofte gif jeg forbi hendes Boepæl; jeg fik hende aldrig at at see. Min Tilbøielighed blev

berøved affjølet, eller rettere sagt, jeg blændede mig selv ved den bestandige Tanke, at jeg endnu ikke kunde underholde en Kone, og jeg søgte som før mine gamle Bekjendtskabs Kredse.

Tanken om Henriette vaagnede endnu ofte, indtil følgende Omstændigheder fortrængte den. Der aabnede sig Udsigter til en fordeelagtig Befordring. En af de Mænd, hos hvem jeg jevnlig kom, anstrængede sig for mig af alle Kræfter, og jeg fik en meget indbringende Post. Taknemlighed fængslede mig til hans Huus. Hans ældste Datter, en smuk Pige af meget Lune, syntes ikke at være mig ligegyldig. Jeg bildte mig ind, at jeg elskede hende, og da jeg paa samme Tid erfoer, at Henriettes Moder var død, og at Henriette var som Selskabsjomfrue reist bort fra Staden med en fornem Dame, tog jeg mine Forholdsregler derefter, og mit Frierie gik rast for sig. Jeg hedte allerede almindelig Brudgom, da vi begge ved et besynderligt Tilfælde lykkeligviis bleve overtydede om, at vi slet ikke vare skabte for hinanden, og altsaa skildtes ad med kolde Høfligheder. Jeg troede en Gang nogle Aar efter at have funden en Gjenstand for min Kjerlighed; men jeg fandt mig atter skuffet, og jeg fattede endelig, i den sørgelige Tanke,

at jeg ikke kunde finde Kjerlighed, den Beslutning, at leve i ugiyt Stand. Da Henriette endeel Aar efter denne Tid kom tilbage til Staden, var jeg sygelig og alt for kold — Kort, hun er død som en gammel Tomfrue, og jeg dør desværre som Pebersvend.

I en Stemning, som sliq en Fortælling maatte føre med sig, traadde begge strax efter ind i den Ufdødes Værelse. Altting forkyndte Flid, Sparksomhed, Orden og Nøisomhed, men tillige den yderste Armod. Koffen, som nærede hende, og nogle Nøgler Gårn, som vare spundne til Kjøb, det ringe, men reenlige Vinned, nogle faa Skillinger og en lille Rest af det sidste Middagsmaaltid — et Stykke tørt Brød med Salt — var alt, hvad de i første Dieblif saae. Høitideligen lagde Unglingen dette Stykke Brød som en Helligdom igjen paa sit Sted. Oldingen vendte sig til Siden, svømmede i Taarer og den Tanke: jeg har levet i Overflødighed, da Henriette trængte, trykkede ham til Jorden.

(Sluttes i næste No.)

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongl. Universitet.

Commissionen, som bestyrer Ugebladets Udgivelse, samles Søndagen den 3die Novbr., da Hr. Provst og Ridder Gutfelds Bidrag indleveres.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 45.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 9 November 1816.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Den alt for sildige Opdagelse.

(See forrige No.)

Et lidet Skab, som endnu var tilbage at aabne, gav tilsidst et Optrin, som den unge Mand stedse erklærede for et af de alvorligste i sit Liv. I en Skuffe laae nogle sammenbundne ukjendelige Blomster, tørre som Støv, indsvøbte i et Blad, hvorpaa stod de Ord: "Den 12 Juni 1734. Hilberg har givet mig disse Blomster paa en Spadsere-tour. — Han var saa venlig — maaskee han elsker mig!" Neden-for læste man "den 12 Juni 1784. O Gud! allerede halvtredsfindstyve Aar! Det var min sødeste Drøm; men det skulde ikke saa

være. Den himmelske Fader gjør alting til det Bedste.”

Bladet faldt af den unge Mand's Haand og den Gamle segnede tilbage paa en Stoel. Efter en lang Stilhed udraabte han: ”D alt for sildige Dydagelse! Saa har hun da elsket mig — Henriette! jeg er gammel, snart følger jeg Dig. Menneſker! skuer paa eders Vandring gjennem Livet omkring eder, for at see, om I kunne finde Kjerlighed, forsmaaer den ikke, om den endog smiler eder i Møde fra Armod's Hytte! Lotte skal blive Din Kone, men snart, snart! Jeg giver Dig aarligen, indtil Du arver mig, nogle hundrede Daler til Hjelp. Lotte skal blive Din Kone.” Unglingen sank til den Gamles Bryst, vædede hans Kinder og Hænder med Taarer og hængte længe med uudsigelige Følelser i hans Arme.

H. Baagøe,

Bogholder ved det Kongl. Universitet.

Den afrikanske Prinds Dgiagolas
Skjæbne, samt et ordlydende oversat
Brev fra ham selv.

(Uddraget af en Engellænders Brev til sin Ven i
Philadelphia).

Hvor glæder det mig, at jeg i Hensigt til Men-
neskehandelen og den affhyelige Skik at holde
Slaver, tænker fuldkommen som De, min Ven!
Ja det er en uretfærdig, en skjændig og fornedrende
Skik, som hverken stemmer overeens med Fornuf-
ten eller med guddommelige og menneskelige Love.
Dg sandelig! de stakkels Ulykkelige, der saa vold-
somt og skræffelig rives bort fra deres Fædreneland
fortjene i høi Grad vor Medlidenhed.

Under mit tyveaarige Ophold i Maryland har
jeg ikke kjøbt flere end to; den ene var Søn af en
afrikansk Prinds, en skøn, velstakt Ungling,
med sjeldne Anlæg, hvem jeg derfor ogsaa lod give
den fornødne Underviisning og Dannelse, og alde-
les behandle som et frit Menneske. Dg da omsider

Forstanderne for det brittisk-afrikanske Selskab gjorde Efterspørgsel angaaende hans Opholdssted, og udlovet i hans Families Navn en betydelig Belønning til den, der vilde levere ham tilbage, gav jeg ham offentlig for Retten sin Frihed, og sendte ham, forsynet med en Verel paa den udlovede Sum, til London. Fra denne Stad sendte han mig næste Aar den hele Sum, han havde kostet mig, foruden adskillige meget kostbare Varer, hvis Værdie beløb sig til mere end 300 Pund Sterling, tilligemed et Brev, skrevet i hans Modersmaal. — Den anden, jeg kjøbte, var en ulykkelig Dreng, som man, ved Guadelouppes Indtagelse, havde frarøvet hans Forældre, der vare fribaarne Folk. Dette Grusomhedens Slagtoffer var den hele Tid igjennem nedslagen og svandt daglig mere og mere hen af langsom tærende Græmmelse. Stedsse havde han Taarer i Dinene over den sørgelige Skilsmisse fra Slægt og Venner, fra Kyndinge og Fædreland. — Jeg blev alt for meget rørt ved dette Syn, til at jeg skulde kunde længe udholde det. Og saa ham skjenkte jeg Friheden og sendte ham tilbage til sit Fædreland. Heller ikke lod Forsynet Udsvelsen af denne Kristendommens Pligt ubelønnet.

Den rebelige Fader oversendte mig af Produkterne fra hans Plantage for mere end 50 Pund Sterlings Værdie, foruden en Anviisning paa den hele Sum, som Drengen havde køstet mig. Men aldrig vil jeg gjøre Brug af denne Anviisning; thi jeg er ved de tilsendte Foræringer mere end rigelig betalt.

Jeg skriver dette, min Ven! for at overtøde Dem om, at Afrikas Indvaanere hverken ere saa dumme eller saa fordervede Skabninger, som de saa ofte af uvidende eller fordumsfulde Skribenter udraabes for. De ere ustridig skikkede til at modtage megen Dannelselse og overgaae i mange fortrinlige Egenskaber langt de Christne. Stakkels elendige Mennesker! Deres største Ulykke er, at de lærte at kjende de Kristne!

Brev fra Negerprindsen til sin forrige Herre i Maryland.

Dateret London.

"Fra den store Stad, tredie Maaned efter min Forløsning."

"O min gode, min barmhjertige Herre! min Dyrebare hvide Broder! god Søn af en from Mo-

der, af en rebelig gammel Fader, som den store Land, der frembragte mit Fædreneland, har skabt som gode gamle Folk. Din stakkels forrige — nu taknemmelige — sorte Slave, som Din Medynk og Godhed har gjort saa rig og lykkelig, er nu næsten gandske død, gandske druffen, gandske vanvittig af Glæde. Og hvorfor er han det? Fordi han vender tilbage til sit skønne varme Land, til sin gode gamle Moder, sin gode gamle Fader, sin lille Søster og sin Broder. — Ak! i mit kjære varme Land er alt saa got, undtagen de hvide Mennesker, som hve der og komme i flyvende Huse for at rive os stakkels sorte Fanger bort fra vore Fædre og Mødre, vore Sødsfænde og Venner, og at dræbe os ved Hunger og Ureenlighed i de mørke dybe Kjældere af deres flyvende Huse. Ak! og naar de der nede ikke dæe hastig nok, de ulykkelige Fanger, naar de trygle saa veemodig om Brød og Vand og ønske at føle den frie Luft og komme den store Land nærmere for at klage ham deres Nød og sige ham Alt hvad der trykker dem; eller at kaste det sidste Blik paa Bredderne af deres Fædreneland og dets venlige skuggende Træer, saa byder Befalingsmanden for de hvide Mennesker, at dræbe mange af de

sorte Fanger, med Svøber, Strikker, Knive eller
 Drex. — Opsynsmanden over Dit flyvende Huus
 har sagt mig alt dette, og tillige viist mig det
 Huus, der skal føre ham og mig over til mit skønne
 varme Fædreland. — O hvor jeg er glad, ret i
 Sandhed glad! Han tager Wiin med sig derhen.
 Skulde han blive syg — og hvide Folk pleie gjerne
 at blive det naar de komme derhen — saa vil jeg
 selv pleie ham for Din Skyld min gode, barm-
 hjertige Herre og dyrebare hvide Broder! og tillige
 fordi han er saa kjerlig mod mig og en saa god
 hvid Mand. Min Moder, min Fader, min Søster
 og min Broder skal ogsaa være hans Broder,
 hans Moder, hans Fader og Søster. Han skal
 faae en stor Mængde Elefant-Tænder og Guld
 tilbage til Dig min gode barmhjertige Herre og
 kjerlige Broder, og en mindre til sig selv. Nu for
 Tiden er han jo min Fader; jeg spiser i hans Huus
 og sover der paa den Seng, Du har foræret mig.
 Hans Kone er min Moder og pleier mig saa kjerlig
 og omt; thi jeg er meget syg af Søren og af Tiden
 fra de sorte Stene *). Foruden det Guld Du gan

*) Steenkul.

mig, fik jeg endnu en stor Mængde formedelst
 Dit-Brev til de Folk, der skulle sende mig hjem til
 mit Land. En Deel deraf har jeg givet Befalings-
 manden paa det svømmende Huus, for at bringe
 Dig. Og havde jeg et heelt Huus fuldt deraf,
 jeg vilde sende det med inderlig Fornøielse; Du
 vil saaledes see, at sorte Menneſker ikke ere Dyr,
 men at de kunne være af Hjertet taknemmelige."

(Sluttes i næste No.)

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Mø-
 nighed og Ridder af Dannebr.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 46.

Osse og tyvende Aargang.

Løverdagen den 16 November 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstræbet No. 30.

Brev fra Negerprindsen til sin forrige Herre i Maryland.

(See forrige No.)

Efter at Du havde forladt mig i Dit svømmende Huus, bleve Dine hvide Folk, og vi, dine taknemmelige Fanger, af den store Vand, der var fortørnet paa os, drevne ind ved Storm i en uhyre Flod, hvor næsten alle havde druknet og i 6 hele Dage hverken kunde see Sol eller Maane. Jeg var en heel Maaned igjennem dødsfyg; Befalingsmanden var min Fader; han gav mig paa min Seng alle de gode Ting, Du havde skjænket mig og bragte mig hen i det lille Kammer, Din Tømmersmand havde bygget til mig. Du har givet mig

flere Klæder end jeg kan bære, og dog frøs jeg af en forfærfelig Kulde; intet kunde hjælpe den stakkels sorte Fange, indtil omsider den store Mand bragde mig i Sikkerhed i Dit Huus paa Landet. Mig syntes, jeg blev baaret derhen, og Du, min gode hvide Broder mødte mig og talede venlig til mig og behandlede mig med Din sædvanlige Godhed. Du talte med den store Mand og hans Søn og bad at jeg maatte vorde karst igjen, og dette har de ogsaa gjort for Din Skyld. Ja min dyrebare hvide Broder! for Din Skyld vil de stedse gjøre vel mod mig; derfor min barmhjertige kjære Herre! forglem ikke Din stakkels sorte Fange! Naar Du taler med den store Mand og hans Søn for mig, veed jeg, de ville høre Dig; jeg vil ikke mere blive syg — og være Dig taknemmelig. Jeg beder Dig tillige saa inderlig, at tale for min gode gamle Moder, min lille Søster og min Broder. Jeg ønsker, at de maae beholde Sundhed mange, mange Maaneder, saa mange, som der ere Haar paa Dit Hoved. Jeg elsker dem alle saa høit, men mig synes dog ikke saa høit, som jeg elsker Dig. For Dig ville jeg døe i mit Land, naar jeg derved kunne gavne Dig. I Sandhed! den store Mand

veed, at jeg ikke lyver! Nei! min dyrebare hvide Broder, din stakkels sorte Fange er ingen Løgner.

Dgiagolas,

Prinds.

Den piinlige Eftermiddag.

(Af Starcks Gemælde).

Grønfeld til sin Ven.

Fem sælsomme Timer har jeg at beskrive Dem, min ædle Ven! Fem Timer, fulde af en Angest og Beklemmelse som den, Fisken omtrent maae føle naar man tager den af Bandet; fem Timer jeg tilbragte ved Hove. — Jeg er nu let om Hjertet, som den, der har betalt sin Gjæld, ved den Tanke, at mellem hin underlige Eftermiddag og denne munstre skjønne Morgen, ligger en uforstyrret, rolig bortsovet Nat. O, herlige tryllende Søvn! hvor formaaer du dog saa blidelig at stille, hvad der før brusede i vort Sind og at vugge dette Sind, der syntes forstumlet og forvildet, tilbage i sit rolige

Selv. Af den foregaaende Rystelse, hvis den ikke kom inden fra, føles intet Spor mere; og vi staae der atter, som et rankt Træe efter Stormen, ubøiede og uforfærdede og fuldkommen i Stand til at fortælle, hvad der mødte os, som var det en naturlig Drøm. Dette kan og vil jeg da ogsaa nu; jeg vil uden paa nogen Maade, at forskjønne eller besmykke min Udfærd, hvor den — som rigtignok var Tilfældet — ikke sjelden syntes mig selv og synes mig endnu raadvild og ubehjælpelig; jeg vil uden alle disse Partiskhedens Smaakonster, skildre Dem mine Hændelser saa rolig og ligefrem, som beskrev jeg en Andens. See De kun ad mig saa meget de vil. Jeg leer jo selv med.

De kjender uden Tvivl mit varme Venstreb til den ædle Amtmand Kronou og min Smag for de simple landlige Nydelse i hans huuslige Kreds. Hans lille Landgods ligger tæt ved Staden, og den mangefold afvejlende skønne Egn, som man fra de øverste Vinduer overseer; den raske Virksomhed som hersker overalt; det fede Dvæg, som gaaer glindsende og velfoeret i Engene, alt dette gjorde stedse et meget behageligt Indtryk hos mig. Men, hvad der fremfor alt var mit Hjerte kjær, ere min Berts og min Bertindes Godmodighed,

deres muntre Arbeidsomhed og deres rene gjæstfrie Belvillie, som ofte vilde have ladet mig troe, jeg var hjemme, havde ikke deres alt for store, alt for overdrevne Ugtelse for hvad de kaldte Fortjenester hos mig, stundom ladet mig føle at jeg var Gjæst og Skyldner. Og saaledes har jeg da, saa tit Omstændighederne tillode det, med Fornøielse modtaget Kronous venlige Indbydelse, at tilbringe nogle Uger om Foraaret eller Sommeren i hans gjæstfrie Huus.

Det var en overmaade deilig Dag i Forgaars, da jeg reiste hid, og endnu skjønnere var Aftenen paa denne Dag ved morende Samtaler, ved muntre Fortællinger og ved den behagelige Udsigt paa otte følgende Dage, der skulde ligne denne. Men mellem den skjønneste Hvede blande sig ofte Tidslær — siger min Amtmand — og han har Ret. Nogle faa ubehagelige Timer mødte mig ogsaa i den herlige Uge. I Gaar Formiddags besøgte Hertugens Sekretær min Ben, for, i sin Herres Navn, at tale et og andet med ham om en Dymaalingsforretning. Da dette var skeet, vendte den artige Mand sig til mig, nævne, da han fik mit Navn og Dpholssted at vide, et Par af mine moralske Skrifter og min Dpbyggelsesbog og spurgte, om

han havde den Fornøielse at tale med Forfatteren? "Hertugen kjender Dem" — blev han ved, da jeg havde besvaret hans Spørgsmaal — "og har ofte udladt sig om Dem med fortjent Berømmelse." Og nu tog han efter mange gjentagne Forsikringer om Agtelse og Venſkab, ret forbindtlig Afſked. Strax efter Maaltidet fik jeg et Par Linier fra ham, hvori han meldte, at han havde underrettet ſin Fyrſte om mit nærværende Dphold her paa Stedet, at Fyrſten havde ønsket at gjøre mit personlige Bekjendſkab, at jeg altsaa Kl. 4 maatte være ved Slottet, hvor Bagten ſkulde viſe mig hans (Sekre- tærens) Bærelse og hvor han da nærmere vilde foreſtille mig personlig for Fyrſten. Jeg havde endnu mere end en heel Time til at klæde mig paa og til at eftertænke den Rolle jeg havde at spille. Og levende ſvævede det nu for mig, hvorledes jeg ſom en frie, uafhængig Værd, frimodig og beſteden, med Anſtand og Selvſtændighed ville tale og handle.

At Fyrſten vilde tale til mig om mine Skriv- ter, forſtod ſig af ſig ſelv; til denne Samtale vilde jeg nu med megen Paſſelighed knytte nogle rigtige Bemærkninger, hvilke igjen ſkulde drage en heel Rød af Ideer og Slutninger efter ſig. Og ſaaledes

des troede jeg bedst at kunne lønne den Dymærksomhed, han vilde skjænke mig. Endnu før jeg var fuldkommen færdig med mine Betragtninger, var jeg det med min Paaklædning og tiltraadte nu, børstet, glat og pudret, min Vandring, paa hvilken Amtmandens ældste Søn, en rask, rødmuffet Dreng, skulde vise mig Veien, skjøndt han neppe var istand til at følge mig. Min nysgjerrige Forventelse af det, der nu vilde møde mig i en saa fremmed og mig hidindtil ukjendt Kreds og maaskee tillige — at jeg skal være oprigtig — et Slags forfængeligt Haab, at udmærke mig i samme paa en ikke ufordeelagtig Maade, var midlertid ikke stærk nok, til gandske at undertrykke den dunkle Følelse hos mig, at jeg dog ikke var fuldkommen rolig, og det var jeg da virkelig heller ikke. Mit hele Væsen syntes mig ligesaa fremmed og usædvanligt, som at jeg gik med Hatten i Haanden istædet for at sætte den paa Hovedet. Dette gjorde, at jeg under flere Betragtninger om, hvorledes jeg skulde bære mig rigtig ad, begyndte efterhaanden at gaae langsommere, men tillige mindre ligefrem og stadig end ellers, ret som et ungt Menneſke, der første Gang brammer, dog ikke uden Forlegenhed, i sin nye Kjole. Min unge Bedfager syntes at mærke noget

sligt; allerhelst jeg ikke mere saa udførlig besværede hans Spørgsmaal som tilforn; han fortalte mig nu, at han nyelig ved en Deklamations Dvælske havde havt en Fabel at fremsige, rimeligviis fordi han syntes at jeg omtrent lignede ham selv, da han var paa Veien til Høresalen — og var pyntet, stiv og ængstelig som jeg.

(Fortsættes i næste No.)

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Menighed og Ridder af Danneb.

B o r g e r - B e n e n .

No. 47.

Osse og tyvende Aargang.

Løverbagen den 23 November 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

Den piinlige Eftermiddag.

(See forrige No.)

Saaledes kom vi da endelig til Slotsporten; den venlige Dreng løb nu tilbage, og et vældigt Udraab fra Skildvagten: hvo jeg var og hvad jeg vilde, forekom mit Spørgsmaal om Sekretæren. Saa ubetydeligt ogsaa dette Udraab var i sig selv, lod det mig dog gjennemtrænges af en ubehagelig Følelse ved Tanken om, at jeg nu var uden for min vante Kreds, hvor jeg, kjendt af alle, kunde gaae og komme uden at gjøre Regnskab for Nogen. Jeg kom nu til Sekretæren, men mindre frimodig og mere fattig paa Ord, end jeg havde været om Formiddagen. Den gode Mand sad fordybet i

Papirer, der laae optaarnede omkring ham; han sprang hurtig op, og bad mig følge med til et Værelse, hvor jeg vilde foresinde et Par Herrer, som han nævnede mig og i hvis Selskab jeg vilde nyde en ret behagelig Underholdning, indtil Hertugen endnu før Koncerten vilde tale med mig. Nu løb han rask foran, aabnede Værelset og sprang strax tilbage. Den Pragt, der herskede overalt i dette Værelse, saavel paa Loftet som paa Bæggene, de skjønne Møbler, som stode rundt omkring — alt dette adspredte mig mere end det morede mig, da jeg ikke havde Tid og Roe til, ret at betragte det; og hine overvættets Artigheder jeg hørte af begge Herrerne, der ligesom kappedes om, at sige mig noget forbindtligt, tilligemed den Omstændighed, at jeg gandske havde glemt deres lange, mig tildeels uvante, Titler og at jeg ikke ligefrem kunde eller torde tiltale dem med et blot De, gjorde mig hvert Dieblik mere og mere urolig og forlegen. ”D! at dog alle, som høre til de høiere Stænder, havde Mennekkendskab og Overbærelse nok, til ikke strax at miskjende Folk af Middelstanden, der, udvovne af deres vanlige Stilling, deres daglige Kreds, hensatte i en anden, de ikke fuldelig kjende, maaskee vise en Udfærd, der stundom synes

tvungen, forlegen og mindre passende. Hjemme, i deres eget Huus, blandt deres egne Sysler er den det vist ikke; der gaaer alting rask fra Haanden, og Samtalen er ofte meget underholdende og frydret ved tvangløs Munterhed, medens de samme Menneſter i en gandske nye, gandske fremmed Tingenes Orden ere ligesaa ilde bestædte, som den smidigſte og mest øvede Hofmand vilde være, naar han pludselig og paa een Gang blev flyttet fra et europæisk Slot til Keiserens Pallads i Siam." Noget lignende løb mig om i Hovedet, da jeg saaledes stod for begge disse Herrer, men det gjorde mig ikke roligere; thi jeg var, maaskee gandske uforskyldt, bleven mistænkelig mod dem begge, hvis Kulde stak selsomt af med den Hede, der gjensnemglødede mig. Et Par Gange forsøgte jeg dog paa at fatte mig og samle mine Tanker i Rolighed, men Forsøget mislykkedes; thi alt, endog det jeg sagde med Barme, syntes mig, siden det ved en selsom indvortes Tvang, blev hemmet og standset, at være tomt, upassende, uden Aand og Hjerte. Og saaledes blev jeg da mindre og mindre tilfreds med mig selv og følgelig ogsaa mindre og mindre skicket til at tale eller handle til Andre's Tilfredshed.

"Maaskee er De en Ven af skjøne Egne?"
 sagde den ene af Herrerne, aabnede et Vindue
 for mig, og traadte ligegyldig tilbage. Ak! at jeg
 blot et Kvarteers Tid havde været overladt til mig
 selv; eller rettere, at jeg havde staaet ved Deres
 Side, min Ven! og min Fatning havde fuldkommen
 vendt tilbage! Synet var for skjønt, for opløf-
 tende til at lade mig blive kold; det hele herlige
 Landskab, som laae der udbredt for mig med sine
 Stæder, sine Byer, sine skjøne Haver, sine maje-
 stætiske Skove og især med den ypperlige Slots-
 have, som Konsten havde venlig forenet sig med
 Naturen i at forskjønne, og hvilken malerisk bødte
 sig mod en lille yndig Lund, og derpaa, lig en stor
 Bue, omfattede Staden. Jeg saae paa dette
 skjøne Billede med glad Beundring og dog tillige
 med en Slags Beemod, som den selsomme Belys-
 ning vakte hos mig; thi kun den ene Side af Land-
 skabet glindsede i det blide Solskin; den anden var,
 af de tunge Skyer som langsom droge op fra
 Vesten, indhyllet i alvorlig Dunkelhed, og mellem
 begge svævede flygtige Striber af Lys og Skygge.

Fuld af levende, men ubestemte Følelser, saae
 jeg tilbage i Bærelset; begge Herrerne stode ved

Døren og talte om noget kunstigt anbragt Arbejde oven over den. Det kunde vist aldrig falde mig ind, at fordre at Mænd, der saa tit og saalænge havde seet paa hin Egn, skulde endnu være synderlig rørte af dens Skjønheder, men min egen Barme, og maaskee tillige et hemmeligt Ønske at kunde ret ved et overstrømmende Udbrud af mit Hjertes Fylde, vise, at jeg havde Følelse, rev mig hen til en Uttring, som endnu førend jeg fik den ret fuldendt, forekom mig selv overdreven og kunstlet.

”J Sandhed! hvo der ikke henrives af slike Skjønheder, maa være meget fattig paa Aand og paa Hjerter — man maae have Medlidenhed med ham” — udraabte jeg, og neppe var det sagt, førend jeg skammede mig over mig selv, medens den ene af de tilstedeværende Herrer trak Dienbrynene i Veiret og saae paa mig med et Blik, som om han ventede, jeg snart vilde sige noget end mere underligt. ”Det var dumt!” tænkte jeg, og det var, som burde jeg tillige sige det. Jeg skammede noget frem, der skulde see ud som en Undskyldning og som en nødvendig Indskrænkning af hin, maaskee for almindelig henkastede Uttring.

Men dette var ikke klogere end det forrige. Og nu stod jeg der ligesaa forbløffet som et Barn, der har flaaet et Glas itu, og saa ikke engang mere hen paa det skønne, smilende Landskab, saa at det siden er faldet mig ind, at de gode Herrer maae have anseet min Følelse for meget trungen eller snart forbigaaende. Imidlertid bør jeg ærligen tilstaae, at de gjorde sig al muelig Umage for at bringe Samtalen igjen i Gang; de spurgde mig om dette eller hint, der uden Tvivl var dem begge saare ligegyldigt, om mine Forretninger, mit Opholdssted, min Dmngang o. s. v., men som oftest vare mine Svar forlegne og lidet passende. Saaledes fortalte jeg dem blandt andet om min Naboe N. N., og det med en Udførlighed, som havde han været deres kjædelige Fader; og nu befændede jeg mig pludselig og faldt hen til den modsatte Yderlighed, ved at svare saa kort, saa ufuldstændigt, at man slet ikke kunde begribe hvad jeg egentlig vilde sige. Kort sagt, jeg følte ved hvert Minut hvor trykkende mit Forhold var, og hvor lidet en Landsbyemand passede til Hove. Vor fælles Stræben at underholde hverandre, mislykkedes altsaa gandske. "Disse Herrer ere ikke for mig,"

tænkte jeg et par Gange; jeg føler nu, jeg havde Uret. "Denne Mand er ikke for os," tænkte maaskee ogsaa de, og sandelig med langt større Føie. Samtalen blev mere og mere fattig og tvungen og endtes tilsidst i gjentagne Bestræbelser at undertvinge sin Trang til at gabe; den ene af Herterne stod ubevægelig for et Malerie, den anden gik op og ned med Hænderne paa Ryggen og pillede nu og da paa Sløifen af sit Halsklæde, og jeg saae mismodig og beflemt op mod Himmelen, der af de sammendyngede Skyer blev sortere og sortere og ønskede mig hundrede Gange tilbage til min Amtmand. "Hvad Meddelelsen af Tanker og Fornemmelser ikke formaaede at udrette, det udrettes ofte ved en Priis Tobak"; saaledes tænkte formentlig den vandrende Herre og bød mig sin Daase. Jeg bukkede mig dybt, men gjorde for Resten ingen videre Bevægelse; dog, i samme Dieblik tænkte jeg det ikke var passende at afflaae Mandens Artighed; jeg rakte altsaa Haanden ud mod Daasen, just som han var i Begreb med at trække den tilbage. Høflig tilbød han mig den igjen, men nu havde jeg ladet Haanden synke; dog med en dyb Kompliment udstrakte jeg den anden Gang,

men atter i det Dieblif han atter havde truffet Daasfen til sig; han gjorde paa nye et Forsøg, jeg ligesaa; men intet af dem lykkedes, og saaledes fandt en underlig Bevægelse med Hænderne Sted imellem os; et treffende Billede paa vor hele Udfærd, hvor ingen af os kom ret til at give og at tage. I det mindste kom jeg ikke til det sidste; thi medens jeg gjorde mig den ængsteligste Umage, gif Dørren op og en Lasei kaldte mig til Hertugen.

(Fortsættes i næste No.)

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Menighed og Ridder af Dannebr.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 48.

Titte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 30 November 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Den piinlige Eftermiddag.

(See forrige No.)

Jeg blev ved dette Budskab tilmode omtrent som en ung Mand, der skal holde sin første Præken og nu paa engang hører det ringe sammen. I en fælsom Bevægelse fulgte jeg Tjeneren gjennem adskillige Gemakker, dog tillige med det faste Forsæt, at vise Mod, og med Landsnærværelse at udtrykke mine Tanker og mine Følelser. Maaskee var ogsaa alt lobet lykkelig af; thi Fyrstens milde venlige Ansigt fyldte mit Sind baade med Urefrygt og Tillid, naar jeg ikke uheldigviis ved min Indtrædelse i Gemakket havde snublet paa det glatte Gulv. "Tag Dem i Agt" — raabte Hertugen til

mig — "at De ikke falder, da Gulvet er slibrigt."
 "Wistnok Deres Durchlauchtighed — svarede jeg —
 allerede ved dette Banheld ude af min Fatning.
 "Wistnok er det meget glat og usikkert i Fyrstesa-
 lene." "Det kan være" — var hans Svar — "men
 jeg er gandske uskyldig deri; det er mine Tjenere,
 som gjøre det slibrigt og glat." Dette Svar, og
 min Frygt, at have været ubeskednen mod den ædle
 Hertug, satte mig paa eengang ind i en Talers For-
 fatning, der bliver staaende mit i sit Foredrag.

"De har skrevet adskilligt, ret fortreffeligt,"
 begyndte Hertugen. "Ja — svarede jeg og buk-
 kede meget dybt — Hertugen smilede. "Atter
 dumt!" sagde jeg til mig selv; men jeg meente
 kun, jeg havde skrevet noget, ikke, at det var for-
 treffeligt. Alt mit Mod var nu paa eengang borte!
 jeg følte mig ikke istand til mere at sige noget rig-
 tigt og passende, og stod der, forvirret og ilde
 bestædt. Den hele Tankeskjæde, jeg saa mæisom
 havde krynnet, var pludselig revet itu, og det var
 mig aldeles ikke mueligt, igjen at faae den sam-
 mensøiet. Jeg havde antaget, at Hertugen vilde
 spørge mig om min Opbyggelsesbog og udlade sig
 med et og andet, den angaaende. Deraf vilde
 jeg tage Anledning til at tale noget om Bonde- og

Haandværksstandens Forædling og om en nye og bedre Indretning af Skolevæsenet. Men desværre! han nævnte den ikke engang, denne Bog, men spurgte mig derimod, om jeg ikke snart vilde udgive noget Nyt? Nu gik det mig omtrent som før ved Herrerne; jeg blev snart for vidtloftig, snart for kort; jeg underholdt Fyrsten om det Forhold jeg stod i til min Forlægger, og det med en Omstændighed, som havde den gode Hertug været en Boghandler. Snart derimod mærkede jeg, hvor urigtig jeg bar mig ad, og blev atter saa kort, saa ufuldstændig, talde saa almindelig og ubestemt om den endnu utrykte Bog, jeg havde i Sinde at udgive, som havde Fyrsten affkrevet mit Manuscript. Alt dette forenet med et Par lidet passende og alt for fortrolige Uttringer, som undslap mig, satte mig mere og mere ud af min Fatning. Jeg følede at jeg var saa heed, som stod jeg for en brændende Ild, mine Hænder zittrede, Sweden randt ned af mig i store Draaber og jeg klemte Fødderne sammen, som om mine Skoe havde været for smaae. Den godmodige Fyrste syntes at mærke det pinlige i min Forsatning; hans Spørgsmaale blev stedse mere korte og søgte, som min Angest og Længsel efter Forløsning med hvert Dieblif blev stærkere og

stærkere. Endelig traadte Sekretæren ind igjen, nærmede sig sin Herre og sagde noget til ham, hvoraf jeg kun forstod de Ord: "dette Dieblif ankommen." Wenlig bukkede Fyrsten sig mod mig og gik bort, ledsaget af Sekretæren. Der stod jeg nu gandske allene, udsjødte et dybt Suk, tørrede Sveden af min Pande og ærgrede mig over min avede og underlige Udfærd: Hvorfor faldt det mig ikke ind, at jeg saa Timer efter, vilde kunde lee af det, der nu gjorde mig saa fortredeelig? Men nei! det var som en slem Anelse, der svævede for mig, at mit Eventyr endnu ikke var forbi! Jeg saae omkring mig i det store, eensomme Bærelse, hvor jeg kun hørte Lyden af mine egne Trin, og vidste ikke hvorhen jeg skulde vende mig. Rigtig nok havde Sekretæren — som jeg erindrede mig — sagt, at jeg strax efter min Samtale med Fyrsten, skulde forsøie mig til Concert=Salen, hvor jeg vilde finde en kongelig Nydelse. Men hvor var denne Sal? hvor skulde jeg søge den? Sagte sneeg jeg mig, som havde jeg været paa onde Veie, bort fra Bærelset, og gik nu hvor Tilfældet førde mig hen. Jeg kom gjennem mangt et Cabinet, som jeg ikke havde seet, gjennem mangen Sal, jeg ikke kjendte, mangen Gang som jeg ikke vidste, hvor

førde hen; snart gik jeg fremad, snart tilbage; at jeg foer vild, mærkede jeg snart; men hvorledes skulde jeg hjælpe mig til Rette? Paa mangen Dør havde jeg banket omsonst, og aabret mangen uden at finde det mindste, da jeg omsider skaf Hovedet ind i et Værelse, hvor man vist ikke havde ventet det. Et Par Kammerjomfruer stode der omhyggelig sysselsatte med deres Naaklædning. Med et Skrig flygtede de hen i en Krog af Værelset, og ligesaa hurtig og bestyrtsset foer jeg tilbage, medens en overgiven og skalkagtig Pige sendte mig en Skoggerlatter i Hælene. Det var første Gang, der lydelig blev leet over mig; men for denne Latter løb jeg stærkere og mere forfækket, end Mængden for en Politiebetjent. I Haab om, dog engang at finde en Trappe med en Udgang, skyndte jeg mig gjennem et aabent Værelse ind i et andet, hvis Dør ogsaa stod aaben. Men see! der var ingen Udgang meer; jeg stod midt i et Sovestue, hvor en uredt Seng, en gammel forreven Sloprof, en temmelig skiden Mathue og adskilligt andet som ikke saae bedre ud, nedstemte min høie Forestilling om den overvættede Herlighed der maatte herske overalt paa et Slot. "Hvor svag, hvor daarlig," sagde jeg til mig selv, "at jeg kan være bange for

Mennesker, hvoraf nogle bære en nok saa forreven, nok saa lurvet Sloprok, og endnu lidt mere skiden Nathue end jeg." I det jeg fordybede mig i disse Betragtninger, traadde pludselig Manden, som Bærelset tilhørte, ind ad Dørren, og da han saae en Fremmed staae der midt i hans Kammer, sprang han med Gebærder og Miner, der just ikke røbede noget frebeligt Sindelag, løs paa mig. "Hvad søger De i mit Bærelse?" raabte han. "Jeg søger blot Concert-Salen," svarede jeg med et dybt Buf. "Concert-Salen — som er i den anden Fløi af Slottet" — blev han ved. Hvad Herre! det hænger ikke rigtig sammen." Jeg søgte nu saa godt jeg kunde, at betyde ham hvo jeg var, og hvorledes jeg havde forvildet mig i de mange ukjendte Gange og Gemakker; og min Klædning, mine hvide Handsker og maaskee mit ærlige Ansigt, syntes efterhaanden at formilde ham mod mig og bringe ham paa bedre Tanker. Og nu beskrev han mig den Wei, jeg burde have taget; men saa utydelig og ubestemt, at jeg slet ikke kunde hitte rede i denne Beskrivelse. Til al Lykke fik jeg nu Die paa den gode Sekretær, som velvillig antog sig den Wildfarende og gif venlig og snaksom ved min Side, indtil han bragde mig gjennem en Dør, for hvilken

jeg alt et Par Gange havde staaet stille, uvis om jeg skulde lukke den op eller ikke. "Ja — saaledes gaaer det" — sagde Sekretæren, da jeg fortalte ham dette — "af lutter Betænklichkeiten forfeiler man ofte den rigtige Wei, som man vil søge." Endelig stod jeg der i Concert = Salen, og begyndte nu at aande friere. Jeg forestillede mig nu, hvorledes den Fornøielse jeg skulde nyde, rigelig vilde holde mig skadesløs for de Moisommeligheder jeg havde udstaaet. Men midt under disse Forestillinger mærkede jeg en usædvanlig Bevægelse i Salen, og paa eensgang stod Hertugen med en fremmed Fyrstinde ved Haanden og en Prinds med Hertuginde lige for mig, og i det jeg, for at gjøre en Compliment, traadte som jeg pleiede, noget fremad, havde jeg meget nær spærret Weien for de fyrstelige Par. "Wil Manden noget?" spurgte Fyrstinden sagte, dog lydelig nok, at jeg kunde høre det. Jeg vaagnede som af en Drøm, saae omkring mig og mærkede at adskillige smilede. "Det var skræffelig dumt," tænkte jeg og gned mig paa Panden, og følede hvor tvungen og ussel den Rolle var, jeg spillede. Midlertid gif dog dette ubehagelige Indtryk efterhaanden over. Den Stilhed, der herskede, den Opmærksomhed hvormed hvert Dre

lyttede til Concerten; den skjønne henrivende Musik, der brusede i vældige Strømme, alt dette gav mig Tid til nogenlunde at fatte mig. Kun et Par Gange, da Hertugen med et noget alvorligt Blik saae over til mig, blev jeg igjen lidt uroelig; det forekom mig nemlig, som indeholdt dette Blik en Slags Bebreidelse over at jeg havde kjedet ham, og jeg tænkte ikke paa, at den ædle Fyrste kunde have noget andet, der laae ham paa Hjerte, end sliq en Bagatel. Concerten blev ved, men i Instrumen- ternes Toner, blandede sig nu tillige Lyden af en stærk Regn, der syntes at styrte ned i Strømme. Endelig, efter et Par Timers Tid, tav Musikken, og alle forlode nu Salen; jeg fulgte med blandt Drimmelem, men kom snart bort fra de øvrige.

(Sluttes i næste No.)

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Mes-
nighed og Ridder af Dannebr.

Commissionen, som bestyrer Bladets Udgivelse, samles Søndagen den 5de December, da Hr. Adjukt Meislings Bidrag indleveres.

B o r g e r • B e n n e n .

No. 49.

Otte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 7 December 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

Den piinlige Eftermiddag.

(See forrige No.)

Til al Ulykke var den venstabelige Sekretær ikke tilstæde, som ellers nok havde hjulpet mig tilrette. De fleste af Sværmen adspredte sig i Slottets forskjellige Gange; nogle løb bort uden at ændse mig, og snart stod jeg igjen eensom og forladt ved den store Slotsport. "Hvo veed hvorlænge det endnu bliver ved at regne" — sagde jeg til mig selv — "og du er skrækkelig sulten. Afsted! i Armene paa Gjestfrihed og Venstabel!" Og nu trykte jeg Hatten fastere paa Hovedet, gjorde et Udsald, som fra en beleiret Bye, og løb, som der vist i lang Tid ikke er løbet over Slotspladsen, hen

mod den Side, hvor Vagten stod. Men her sprang en frygtelig Hund løs paa mig, satte Fødderne lige paa mit Bryst og gæde mig op i Ansigtet. Jeg troede det var ude med mig, da Skildvagten med en høi Latter svoer paa, at Hunden ikke vilde bide mig, og at det kun var dens Bane, saaledes at hilse paa Folk, som bare sig underlig ad. Endelig slap jeg da ogsaa ud af dette mit sidste Vanheld. Regnen hørte op, Solen dalede venlig og i dens milde Glands laae mit fredelige Herberg for mig. Ved Porten stod min gjæstfrie Vært og tog imod mig med et hjerteligt Haandtryk; med et smilende Barn ved Brystet hilsende Konen mig og bød mig velkommen tilbage fra Hove. Og snart glemte jeg i deres kjære Selskab og ved en landligt vel-smagende Maaltid, de overstandne Besværligheder.

F. C. Gutfeld,

Provst, Sognepræst ved Holmens Men-
nighed og Ridder af Dannebr.

Abelaide de Tournon.

(Af Morgenblatt).

Grevinde de Tournon, Hofdame hos Dronningen af Navarra, var Moder til flere Døttre. Blandt disse udmærkede sig især ved Aands og Legems Ynde, hendes yngste Datter Abelaide. Kunde man end ikke falde hende fuldkommen skøn, saa indtog hun dog alles Hjerter ved en fordringsfrie Betsedenhed og sand Dvindelheden, som fængsler mere fast og varigt end Skjønhed. Ved en omhyggelig Opdragelse og ved flere lykkelige Anlæg var hun i Besiddelse af mange Talenter og Fuldkommenheder; men uden Prætensioner syntes hun kun i Besiddelse af disse, for at glæde andre derved. Omendskjøndt hun sjælden indlød sig med Mængden, var dog hendes Hjerte følelsesfuldt for Venkab og Kjerlighed. Dog ogsaa disse Følelser skjulte hun dybt i Sindet, men hvad hun eengang havde omfattet, bevarede hun troelig i denne sin Helligdom.

Saaledes var hun i sit femtende Aar, da hun fulgte een af sine gifte Søstre til Hertugen af

Burgundiens Hof. Blye traadte hun ind i den store Verdens glimrende Cirkel. Hoffesterne gjorde kun lidet Indtryk paa hende, ja, ikke sjelden higede hun efter den klosterlige Gensomhed, i hvilken hun tidligen var opdragen. Uden Eyst til at behage, indtog hun dog Alle; Fruentimmerne tilgav hendes Fortrin, fordi hun selv syntes at være uvidende om at hun besad dem. Skarer af Mandfolk sværmede om hende, uden at een iblandt dem havde endogsaa kun let gjort Indtryk paa hendes Hjerte. Da var det, at Marquis de Veraubon lod sig see ved Hoffet, og som Nærbeslægtet af hendes Svoger, boede han endog i hans Huus. Han var, som yngre Søn af en gammel, men ikke rig Familie, bestemt til den geistlige Stand, hvortil han ikke følte megen Tilbøielighed. Og skjøndt man dadlede den Letfindighed, hvormed han hengav sig til Verdens Forlystelser, saa glædede man sig dog til hans Ankomst. Damerne kaldte ham elskværdig, endskjøndt man tillige ikke undlod at omtale hans Ubestandighed. Adelaide hørte paa alt det, ligesom Talen kunde være om Veiret; men allerede ved hendes første Sammenkomst med ham, følte hun mere, end hendes unge Hjerte

nogensinde havde følt ved Synet af de andre unge Mænd. Veraubon havde ved sine Reiser og ved Dmgang med den store Verden erholdt en vis Vethed i sin Dpførsel, hvilken, da hans Anstand var særdeles ædel, let kunde indtage en Vige for ham. Han havde udbredte Kundskaber, hans Skabning var skøn og hans Stemme indtagende. Overhovedet laae der i hans Dpførsel mere indsmigrende Fiinhed end mandig Kraft. Overalt hvorsomhelst han kom gjerne seet af Fruentimmerne og af disse forvent, var hans Forsfængelighed blevet næret. Han havde svævet om dem alle, uden at være fængslet af nogen. Og saa gjorde Betragtningen af hans tilkommende Stand enhver Tanke paa nogen nærmere Forbindelse umuelig. Han vilde nu engang nyde Diebliffets Glæder, saa længe de vare ham tilladte. Lyst til at behage og Hang til Intriguer, havde frembragt hos ham en saare ringe Mening om det andet Kjon, og han gjorde sig derfor heller ikke nogen synderlig Forestilling om hans lille artige Slægtning. Hvor ganske anderledes blev han dog til Mode, da han saae hende og nød hendes daglige Dmgang; men omendskjøndt Adelaide snart var overbevist om sin inderlige Forkjerlig-

hed for ham, saa drog hun sig dog stille tilbage i sig selv. Ikke søgte hun ved smaae Kunster at tilbrage sig hans Dpmærksomhed og imedens de andre Fruentimmer stræbte at fængsle ham, havde han kun Dine for hende. Ikke blot ved de glimrende Hoffester, men endnu mere i den huuslige Kredss blev han fængslet af hende, naar hun omhedsfuld ordnede en Leeg for hendes Søsters Børn, eller hendes klare Stemme tonede til Harpens Strænge. Langelang sad han da som hendes Tilhører, og naar han da, som det ofte hændte, kun omgiven af de Smaa, var alene hos hende, beklagede han sin ullykkelige Bestemmelse, hvilken forbød ham i den kommende Tid at være lykkelig ved Siden af en elsket Kone. Ofte kom da Adelaide Taarer i Dinen og svagt giengjældte hun da hans sømme Haandtryk. Fra nu af havde kun den Fests Tillokkelse for hende, hvor Veraubon var ogsaa indbudet.

Under disse Omstændigheder hengav hun sig ganske til hendes Tilbøielighed; thi hun troede jo kun at føle Deeltagelse for en Slægtning, hvis Skjebne hun maatte beklage. Saaledes svandt flere Maanedes, hvori Adelaide var uuds-

sigelig. Iyffelig. Veraubons Eidenffab vorte med hver Dag, ligesom det ogsaa smigrede hans Forfængelighed, at have et saa betydeligt Fortrin fremfor enhver anden, som omgav Adelaide. Just da ansøgte Een af Rigets Store hos hendes Svoger om hendes Haand. Man ansaae denne Forbindelse for en Lykke, og paatrængende bade Alle om at skaffe Frieren Bønhørelse. Da hun blev fast i sin Bægning, blev Svogeren, en noget raae og udannet Mand, haard mod hende. Da fjernede Adelaide sig siltiende, for i den frie Natur at give sit betrængte Hjerte Luft. Hun kunde ikke gifte sig med denne Mand, fordi hun ikke elskede ham; mere vilde hendes svage Hjerte ikke tilstaae hende. Da mødte Veraubon hende, som hun i sit inderste Hjerte kaldte sin Ven. Deeltagende spurgte han om hendes Kummer og under Taarer tilstod hun ham Aarsagen og forsikkrede ham, at hendes faste Beslutning var, ikke at give sin Haand til en Mand, hun ikke elskede. I dette Dieblif tilstod Veraubon hende sin Kjerlighed og den Beslutning som han havde fattet, at forviffe sin ældre Broder om, at han ikke kunde tilhøre Kirken. Overtældet af sine Følelser sank hun i hans Arme, da i det samme

Søsteren nærmede sig. Adelaide, fuld af den barnlige Henrykkelse, vilde gjøre hende til Deeltagerinde i hendes Lykke; dog anderledes tænkte den i Verden erfarne Frue. Hun tog hende med sig paa sit Bærelse, og foreholdt hende meget strængt Galsskaben og Umuligheden i denne Forbindelse. Allerede den næste Dag skrev hun sin Moder til, og bad hende om at fjerne Adelaide fra hendes nærværende Opholdssted. Frue de Tournon, som var om over sin Datters Vel, troede ikke bedre at kunne sørge for hendes Lykke, end naar hun bad Dronning Margarethe, at tage hende i sit Følge med sig til Flandern, hvorhen hun var i Færd med at tiltræde Reisen. Hurtig var Adelaides Reise bragt i Orden. Søsteren ledsagede hende derhen og veeg ikke fra hendes Side. Hun kunde kun ved Diefast tage Afsskeed fra sin Elsker; men disse gave ham den fuldeste Overbeviisning om, at hun var hans for evig.

(Sluttes i næste No.)

S. Meisling,
Dr. Phil. og Adjunkt.

Borger - B e n n e n.

No. 50.

Otte og tyvende Aargang.

Lørdagen den 14 December 1816.

Førelagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n æ l d e l s e.

Mandagen den 16de December om Eftermiddagen Kl. 5 holdes General-Forsamling paa Prindsens Palai bag Slottet, hvor da bliver at tage Beslutning paa de i Aar indkomne Ansøgninger om Laan, Pension og Gratification, og kan Vedkommende erholde de bevilgede Gratificationer udbetalte Torsdag, Fredag og Lørdag i samme Uge fra Klokken 9 om Formiddagen til om Eftermiddagen Klokken 4

hos Selskabets Kasserer Lund, boende paa
Amagertorv No. 45.

Dhrr. Repræsentantere ville behage at
møde til bemeldte Tid.

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfittsen.

Adelaide de Tournon.

(See forrige No.)

Beraubon, opbragt over sine Slægtingers Dpførsel, sølte sig ikke mere vel i et Huus, hvor alting syntes at mangle ham. Dog var han alt for siin Verdensmand til strax at handle; men søgte et Paastud, hvorved han med Anstand kunde fjerne sig fra Hertugens Hof; reiste til sin ældste Broder, for at forsøge alt og paa en god Maade at vinde ham for sit Forehavende, og for at bruge ham som sin Forbeder hos den øvrige Familie. Denne Broder, et aldeles usædeligt Mennecke, loe ad Skildringen af den sædelige elskværdige Frøken de Tournon; kaldte ham en Sværmer, der kunde troe at en Pige var anderledes end de øvrige, hvis hele Kjøn kun deledede Lyst til at behage. Han forsikkrede, at det blot beroede paa et Forsøg, saa vilde han overtyde ham om, at han med liden Umage vilde gjøre hende ligesaa forelsket i sig, som hun for Diebliffet var i ham, og derved overbevise ham om, at det var Daarskab at lade

sig i den Grad fængsle af en Pige, at han vilde opgive vigtigere Planer. Beraubon var svag nok til at udsætte sin Elskede for denne slette Spøg, og forsængelig nok til forud at glæde sig over Følgerne og sin forhaabede Seir. Begge Brødrene begave sig paa Reisen til Flandern og traf i Namur Dronningen med sit Følge.

Adelaide havde stille fulgt sin Moders Befaling og havde kun Taarer imod hendes haarde Breibelser. I sit Hjerte var hun sin Kjæreste for stedse troe, og intet andet Billede havde Numderi. Særdeles udmærket af Dronningen, var ogsaa her en Skare af Tilbedere om hende; men ingen kunde glæde sig over den mindste Gunst. Endskjøndt hun havde ingen Esterretninger fra sin Elskede, var hun dog i sin egen troe Kjerlighed overbevist om hans. Hvorsomhelst Dronningen kom, var man omhyggelig for at indrette glimrende Feste for hende og hendes talrige Følge. Adelaides Hjerte slog høit, da paa een af disse Marquis Beraubon og hans Broder bleve foreskillede Dronningen. Etiquetten bød hende, at forblive i de øvrige Damers Række, dog haabede hendes Diekast i det mindste snart at møde hendes Elskers; men forgjeves. Med en tom, ja næsten

fremmed Hilsen gif han hende forbi, i det hans Broder paa en næsten uforstammet Maade nærmede sig og overøste hende med tomme og meningsløse Artigheder. Adelaide haabede at den næste Dag skulde bringe hende en Erklæring eller et Ord af hendes Elsker. Flere Dage opholdt Brødrene sig i Dronningens Følge, og fortsatte deres grusomme Spil imod den arme Pige. Adelaides Stolthed seirede. Hun lod som hun var ligegyldig imod dem, medens hendes Hjerte blev sonderrevet af tusinde Piinsler.

Da Brødrene pludselig igjen reiste bort og Beraubon paa denne fremmede og kolde Maade igjen tog Afsked, da bukkede hendes Legems fine Bygning under for Sjelens Piinsler. Hendes Ungdom kjæmpede nogle Dage imod den hidsigste Feber; men tilsidst blev hun et Offer for dette grusomme Kjerligheds = Spil.

Beraubon glædede sig kun i kort Tid over den Seir han havde erholdt over sin Broder. Uroen drev ham til sin Kjereste, for paa nye at erklære hende sin Kjerlighed og for at ubbede sig hendes Haand af Dronningen og hendes Moder. Han skyndte sig til Namur. Neppe var han ankommen i sammes Gader, førend et langt Tog af sortklædte

Personer kom ham i Møde. Utaalmodig over at hans Hastværk derved blev opholdt, spurgte han een af den sammenløbne Mængde om sammes Anledning. Det er et Liigsfølge, svarede man ham foldt. I Midten af Toget blev han vaer en sort, med Blomster behængt Liigkiste, hvilken blev baa- ren af fire, i Dronningens Følge værende, Adels- mænd. Nyefigen nærmer han sig og spørger een af disse, hvem man vel bragte til Jorden. I Ste- det for Svar hæver man festligt det hvide Liin i Beiret, og han seer sin Elskedes Englemine, bleg og forklaret. Sandsestløs falder han til Jorden.

Man bærer ham bort. I den hæftigste Bil- delse anklager han sig for den elskede Piges Mor- der. — Ingen hurtig Død forener ham med hende. Han blev helbredet, for endnu længe at føle sin Smerte. — Et Kloster var hans Tilflugtssted.

Familien de Villenes

eller

Patriotismus.

Byrder, som ere paalagte med Evang og Foragt, trykke heftigt: Man taaler dem nogen Tid, og kaster dem endelig af med lige saa stor Forrovenhed, som Man modløs har ladet sig dem paalægge. Ligesom dette er Tilfældet med enkelte Mennesker, saaledes er det ogsaa med hele Stater.

Spanien havde underkuet Portugal, og Man behandlede dette Rige som en blot Provinds; men hvad Philip den Anden havde bragt til sig, det kunde Philip den Fjerde allerede ikke mere forsvare; thi Tyrsternes Tyrannie tilintetgjør Undersaatternes Lydighed, og har altid Usikkerhed til Betsager, ligesom Folkets Kjærlighed er alle Troners Grundsteen.

Hertugen af Olivarez havde den fordærvelige Maxime, at Man ikke nok kan svække nyceyobrede Lande, for at sikre sig imod deres Trafald. Hvo der var en Portugiser, var forkastet ved Hoffet i Madrid: de Store vare affatte fra enhver Værdig-

hed, Adelen var ubeløstet fra alle Regjeringsforretninger og Nationen trykkes med Paalæg, som endog ødelagte de Rigestes Velstand.

Adelen i Evora, som var overvældet med nye Undertrykkelser, var de første, som satte sig op imod Tyrannerne. Deres Klager bleve lydeligere, deres Foretagender virksommere, og gennem Dyrørets Barm lod de varmeste Bønner for Huset Braganza, af hvilket de kunde haabe en vis Forløsning. Og hvo kunde ogsaa bedre bevirke denne, end Hertugen af Braganza? Saavel hans Fødsels-Rettigheder, som hans Lands og hans Hjertes Fortrin bestemte ham dertil; og i hele det portugisiske Rige havde Spanierne ogsaa kun ham at frygte, og maatte have et aarvaagent Øie paa ham, da den Krone, som den Stærkeres Grusomhed imod den Svagere havde taget fra hans Forfædre, tilhørte ham. Til hans Hjertes og hans Hoveds store Talenter kom ogsaa hans Rolighed og kolde Overlæg, som vel langsommere, men dog sikkrere udfører sine Planer, end Hidsiggheden, som fordærver mere, end den gjør godt.

(Fortsattes i næste No.)

S. Meisling,
Dr. Phil. og Adjunkt.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 51.

Osse og tyvende Aargang.

Løverbagen den 21 December 1816.

Forslagt af Understøttelses-Selskabet,
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Magstrædet No. 30.

A n n æ l d e l s e .

I General-Forsamlingen den 16de denne Maaned blev fremlagt den af Kassereren forfattede Extract af dette Aars 3die Quartals Regnskab, hvilken i næste Ugeblad skal blive indført.

Efter den af Selskabets Bogholder opgiorte og i Forsamlingen fremlagte Beregning over Selskabets Indtægter og Udgifter fra 1ste October 1815 til ultimum September 1816, har Indtægten været 5320 Rbdlr. 65 β . og Udgiften 5143 Rbdlr. 50 β . Naar Indtægten ballanceres mod Udgiften, bliver Dverskuddet 177 Rbdlr. 15 β . Af dette skal efter Lovene $\frac{1}{3}$ henlægges til Fondet, som er 59 Rbd. 5 β ., og de øvrige $\frac{2}{3}$ Dele anvendes til Uddeling, som er 118 Rbdlr. 10 β ., hvortil kommer de i dette Aars Løb hævede Renter, som ere 6174 Rbdlr. 27 β ., altsaa bliver Uddelings-Summen 6292 Rbdlr. 37 β .

Af disse skal efter Lovene $\frac{2}{3}$ Dele anvendes til Laan, som reducerede til et rundt Tal bliver 4100 Rbdlr. og de øvrige 2192 Rbdlr. til Pension og Gratifikation.

Selskabets Formue ved 3die Kvartals Slutning var:

1. Transportable Statsfonds à 4 pCto. 30,860 Rdlr. Species.
2. Dito à 3 pCto. 3466 $\frac{2}{3}$ Rdlr. Spec.
3. Consignable Bankfonds
à 4 pCto. 9500 —
4. Kaper Obligationer
à 4 pCto. 10,000 —
5. Committee Sedler . . . 5200 Rbdlr.

Anmærkning. Paa sidstnævnte skyldes til Rigsbanken 1200 Rbdlr., hvorimod de andre 1400 Rbdlr., hvilke ved Committee Sedlernes Modtagelse, som Renter i 11te Decbr. 1813, bleve laante i Rigsbanken, for at udrede de for samme Aar bevilgede Laan og Gratificationer, nu ere betalte.

6. Udestaaende Laan efter Obligationer hos Selskabets Medlemmer, som ikke ere forfaldne 4982 Rbdlr.
7. Kassebeholdningen ved dette Aars
3die Kvartals Slutning . . . 238 Rbd. 8 p.

Anmærkning. Ved dette Kvartals Slutning var ifkun 3 Rbdlr. Restance for ubetalte Dvaar

tals Contingenter, og hvilke i samme under 30 Septbr. ved de anviste Dvitteringers Foreviisning paa nye ere beregnede til Udgiwt.

Af de efter forommeldte Beregning til Ublaar for i Aar anvendelige 4100 Rbdlr., blev 3700 Rbd. bevilget 19 derom Ansøgende, og af de 2192 Rbd. som skulle forbruges til Pension og Gratification, besluttede Repræsentanterne, at 100 Rbdlr. skulle anvendes til 10 nye Pensionister, hver med 10 Rbd., og 100 Rbdlr. som Tillæg til 20 af de allerede værende Pensionister, hver med 5 Rbdlr., og de øvrige 1992 Rbdlr. at uddeles som Gratifikation.

Som nye Pensionister fra den 1ste Januar førstkommande bleve ansatte:

1. Høfkræmmer Panges Enke
2. Blarmester Eviigers Enke
3. Skræder Leerbechs Enke
4. Brændeviinsbrænder Weises Enke
5. Havnefoged Nissens Enke
6. Hattemager Jansens Enke
7. Suedker Thilemans Enke
8. Jomfrue Tofte
9. Bogbinder Graaes Enke
10. Skræder Meier.

Følgende allerede værende Pensionister erholdt Tillæg:

1. Revisor Webers Enke	.	.	5 Rbdlr.
2. Præsten Mariagers Enke	.	.	5

3.	Edigebrygger Halls Enke	5 Rbdlr.
4.	Guldsmed Kongsbachs Enke	5
5.	Stoemager Wahl	5
6.	Assistent Mollers Enke	5
7.	Skraeder Lund	5
8.	Steenhuuget Karlebyes Enke	5
9.	Cantor Muro's Enke	5
10.	Handkemager Keihels Enke	5
11.	Dugmager Freyas Enke	5
12.	Portner Damsaaards Enke	5
13.	Guldsmed Griis's Enke	5
14.	Varfsmager Bernharts Enke	5
15.	Bundtmaager Bremers Enke	5
16.	Somfrue Krag	5
17.	Proustinde Wellejus	5
18.	Urtakraemmer Kirchofs Enke	5
19.	Buddet Ditleffsens Enke	5
20.	Bogholder Ambergs Enke	5

De til Gratification anvendelige 1992 Rbdlr.
bleve uddeelte saaledes:

1.	Handkemager Strandberg	20 Rbdlr.
2.	Profurator Nabyes Enke	15
3.	Mægler D'Andrades Enke	20
4.	Varfsmager Krygers Enke	15
5.	Revisor Randrups Enke	20
6.	Oberstlieutenant Bentzens Enke	20
7.	Bogmand Andersens Enke	10
8.	Snedker Harrens Enke	12
9.	Kybbøder Lohmans Enke	12
10.	Hørkraemmer Langes Enke	15
11.	Gørtler Heinsens Enke	15
12.	Bortshuusholder Carstensen's Kone	10
13.	Skomager Grønkyman	15

14. Hattemager Jansens Enke . . .	15	Rbdr.
15. Snedker Thilemans Enke . . .	12	
16. Jomfrue Tofte . . .	10	
17. Glarmester Evigers Enke . . .	15	
18. Kobberstikker Wollers Enke . . .	15	
19. Instrumentmager Fastings Enke . . .	14	
20. Bogbinder Graaes Enke . . .	15	
21. Nagelsmed Mortensens Enke . . .	12	
22. Skræder Meier . . .	12	
23. Skræder Leerbechs Enke . . .	10	
24. Buddet Hollinghausers Enke . . .	15	
25. Sergeant Kreeses Enke . . .	15	
26. Præsten Ryndes Enke . . .	20	
27. Jomfrue Schultz . . .	12	
28. Guldsmed Wærums Enke . . .	15	
29. Vandmester Hiorts Enke . . .	20	
30. Klokker Lysters Enke . . .	20	
31. Seminarielærer Clausens Enke . . .	20	
32. Laugsbud Didrichsens Enke . . .	20	
33. Laquai Smiths Enke . . .	12	
34. Forhenværende Assistent Brandt . . .	20	
35. Kammerraad Heinings Enke . . .	15	
36. Krøken Ravert . . .	20	
37. Guldsmed Lydervals Enke . . .	12	
38. Garver Quists Enke . . .	15	
39. Brændeviinsbrænder Weises Enke . . .	10	
40. Kobbersmed Trane . . .	15	
41. Kuldmechtig Svenstrups Enke . . .	15	
42. Inspektør Clemensens Enke . . .	20	
43. Toldbetjent Greithers Enke . . .	12	
44. Sergeant Thorsens Enke . . .	15	
45. Slagter Petersen . . .	15	
46. Forhen Opsiagsbetjent Rosted . . .	12	
47. Havnesoged Nissens Enke . . .	12	
48. Uhrmager Studsgaards Enke . . .	15	
49. Stovmands Smiths Enke . . .	10	

50. Forvalter Clemensens Enke	10	Rbblr.
51. Uhrmager Kielsens Enke	15	
52. Haarfløer Høft	10	
53. Varykmager Gundels Enke	12	
54. Commissionair Sorkerups Enke	15	
55. Diebstlager Wahns Enke	10	
56. Goldbetjent Sommers Enke	12	
57. Skoemager Weinbachs Enke	12	
58. Revisor Webers Enke	20	
59. Serceant Rønnings Enke	15	
60. Præsten Mariagers Enke	15	
61. Institutlærer Borchhorst	20	
62. Uedigebrøgger Halls Enke	17	
63. Skræder Hofstrups Enke	12	
64. Hørkæmmer Lysters Enke	15	
65. Guldsmeds Kongebachs Enke	20	
66. Ridsmand N. Meiers Enke	20	
67. Skoemager Wahl	12	
68. Bødker Meilbye	12	
69. Assistent Møllers Enke	15	
70. Skræder Lund	12	
71. Steenhugger Karlebyes Enke	20	
72. Cantor Muxols Enke	15	
73. Skoemager Sylveds Enke	12	
74. Maler Hultmans Enke	15	
75. Amtschirurg Græbe	15	
76. Varykmager Ipsens Enke	12	
77. Maler Holms Enke	12	
78. Snedker Møller	12	
79. Brandeviinsbrænder Eistrups Enke	12	
80. Snedker Biedts Enke	15	
81. Gartner Lintrups Enke	25	
82. Buddet Seitzbergs Enke	15	
83. Bystykker Petersens Enke	15	
84. Skræder Fischer	17	
85. Skoleholder Bechs Enke	26	

86. Friebager Sprengers Enke	12	Rbdle.
87. Handfemager Reichels Enke	10	
88. Sproglerer Bays Enke	15	
89. Skoemager Borup	12	
90. Skræder Bahs's Enke	12	
91. Dugmager Freyas Enke	12	
92. Skræder Berstorfs Enke	15	
93. Smedker Coedts Enke	12	
94. Theehandler Brygman	15	
95. Bager Herlov	20	
96. Portner Damsgaard's Enke	12	
97. Guldsmed Griis's Enke	12	
98. Guldsmed Nielsens Enke	12	
99. Organist Riehes Enke	26	
100. Skipper Lykkes Enke	12	
101. Parykmager Bernharts Enke	12	
102. Porcelainshandler Roskilde	20	
103. Bager Breslov	26	
104. Staldkarl Truellsens Enke	12	
105. Parykmager Balhars Enke	12	
106. Buntmager Bremers Enke	15	
107. Præsten Dischers Enke	15	
108. Grovsmed Hammers Enke	12	
109. Trakteur Thausens Enke	15	
110. Knapmager Krag's Enke	15	
111. Skræder Kolbeck	12	
112. Jomfrue Krag	10	
113. Handfemager Lunds Enke	15	
114. Smedker Gudmansens Enke	15	
115. Provstinde Wellejus	15	
116. Linhedvæver Seegers Enke	15	
117. Slagter Buchs Enke	15	
118. Urtekammer Kirchhofs Enke	15	
119. Skræder Angels Enke	12	
120. Skræder Rudelbach	15	
121. Fuldmægtig Lassens Enke	12	

122.	Klokker Ellers Enke	• • •	15	Rbdle.
123.	Buddet Ditleffsens Enke	•	10	
124.	Jomfrue Edelman	• •	12	
125.	Bogholder Amberg's Enke	•	15	
126.	Skoemager Bastian	• •	15	
127.	Bogholder Hvids Enke	•	20	
128.	Juveler Meier	• •	15	
129.	Politie-Adjutant Møllers Enke		20	
130.	Skraeder Rommedahl	• •	15	
131.	Bogholder Meiers Enke	•	20	
132.	Skoemager Fransved	• •	15	
133.	Castellet-Chef Meiers Enke	•	20	
134.	Lands-Over-Rets Bud Bings Enke		15	

De i denne General-Forsamling antagne nye Medlemmer skal i næste Ugeblad blive anmeldte.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab.

Sørensen. Aagaard. Korfitzen.

G. Køfte.

B o r g e r - B e n n e n .

No. 52.

Otte og tyvende Aargang.

Løverdagen den 28 December 1816.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.
Trykt hos E. M. Cohens Enke,
Nagstrædet No. 30.

A n n æ l d e l s e .

Hermed følger den i General-Forsamlingen den 16de denne Maaned fremlagte Extract af dette Aars 3die Quartals Regnskab.

I denne Forsamling bleve antagne som nye Medlemmer:

- Hr. B u n d , Captain ved Artillerie-Corpsset
- = C o n r a d t , Captain og Kobbertøis Fabrikant
- = H. K r u s e , Kongelig Mundkok
- Mad. D i d i k e , Statsræger Enke
- = P. F. N e u h a u s e n Maler
- = S. P o u l s e n , Hofboghandler
- = H o l s t , Maleværks Consumtionskriver
- = S. S i e g u m f e l d t , Tobaksfabrikant
- = S. H. H i a l t e l i n , Urtekræmmer
- = H o m m e l , Bysejler
- = F. S c h ø d t , forhen Isenkræmmer
- = A l b o r g , Student og Lærer ved Gratistolen

- = Torp, Assessor
- = J. Biblein, Frimurmester
- = Hannevorff, Hofsekremmer
- = M. E. Sandstød, Graver
- = S. Rasmussen, Skoemager
- = A. Bøtcher, Factor ved Bogtrykkeriet
- = P. Weber, Studiosus Theologiae
- Sfr. J. N. Koch
- = E. C. Amberg, Krigs Cancellie Sekretair.
- = Kielert, Overkrigskommissair
- = E. H. Wendt, Tegnemester
- = J. D. Bang, Bundtmager
- = J. G. Jacobsen, Bundtmager
- = J. N. Verdelin, Urtekræmmer
- = Lind, Justitsraad og Administrator ved
Rigsbanken
- = Sahne, Kammerraad og Bogholder
- = Bording, Stempelforvalter
- = Kierbye, Revisor
- = J. Lind, Assistent ved Rigsbanken
- = Weybel, Agent og Directeur ved Fattigvæ-
senet Ridder af Dannebrog
- = de Sonquieres, Directeur ved Fattig-
væsenet
- = Blad, Urtekræmmer

Administrationen for det forenede Under-
støttelses = Selskab.

Sørensen. Nagaard. Korsfittsen.

E x t r a c t

af 3die Quartals Regnskab for det forenede
Understøttelses-Selskabs Indtægter og Udgifter
i Quartalet fra 1ste Juli til ultimo Septbr. 1816.

I n d t æ g t.

	Rbd.	ß.
Rassebeholdningen fra forrige Quar- tal (see Ugebladet No. 28) var .	305	54
A. Ugentlige Indkomster for Uge- bladets 28de Aargang fra No. 26 til 39 inclusive	422	66
B. Quartals Kontingenter for 2det Quartal fra 1ste April til ultimo Juni	394	57
C. Laans Afbetaling i dette Quar- tal Rbd. 518. 32 ß. indgangne Restancer — 4. 64 .	523	•
D. Det Kongelige Husets aar- lige Gave for 1815	207	48
E. Renter af Rbd. 9500 Consignable Bankfonds og Rbd. 5200 Committee	698	66
Summa	2572	3

At forestaaende Extract af 3die Quartals Regnskab
for 1816 er overeensstemmende med Administra-
tionens Kontrol bevidne

Sørensen. Hagaard. Korfitsen.

C. Købke.

U d g i v t.

	Rbd.	ß.
I. De aarlig staaende Udgifter:		
For Ugebladets Trykning og Lønninger i dette Kvartal	813	44
2. Til de aarlige Pensionister		
betalt i dette Kvartal	350	60
6. Tilfældige Udgifter:		
a) betalt en anvist Reaning for Papir til Ugebladene Rbd. 351 ß.		
b) indløst Banque Laanet af 18 Jan. 1814 med resterende Renter . — 815. 83 .		
c) 3de Quartals . Reskancer — 3. ' ' .		
	1169	83
Kassebeholdningen til 4de Kvartal	238	8
	<hr/>	<hr/>
Summa	2572	3

København, den 30te Septbr. 1816.

L u n d,
Kasserer.

Familien de Villenez.

(Fortsat, see No. 50).

Margrethe af Savoyen, Hertuginde af Mantua, havde dengang Titel af Vicedronning af Portugal, men denne undtagen havde hun meget liden Magt, og selv den lille Rest, som hun endnu besad, havde hun overgivet i hendes Statssekretairs, Vasconcellos's, Hænder. Denne saa almindelig forhadte Minister var en Portugiser, men i hans Sjæl levede ikke den ringeste Følelse for hans Fædreneland; mere barbarisk kunde selv ingen Spanier være. Han havde Alt i sin Magt for at komme til Maalet af sine Ønsker; hans Forstand var siin, naar han besluttede Mishandlinger, og hans Hjerte maatte tie, naar han kunde berige sin Herre ved Udsuelser. Saa meget dette nedværdigede ham i Retskafnes Dine, saameget hævede det ham hos Hertugen af Olivarez, og gjorde ham til hans Fortrolige og Yndling. Saa forsigtig ogsaa Hertugen af Braganza opførte sig ved Urolighederne i Evora, og saa liden Deel han tog i dem, saa bevægede dog det portugisiske Folks Kjærlighed til ham det spanske

Statsraad til at bemægtige sig hans Person, da Man ansaae det for høist fornødent at bortfjerne ham fra Portugal. Man forsøgte adskillige Midler, men de lykkedes ikke. At bruge offentlig Magt var voveligt, naar Man ikke vilde ophidse hele Portugal til Oprør, og derfor søgte man at bedrage ham under Venffabs Maske. Men saa fiint Man ogsaa havde lagt Planen imod ham, saa sikkert undgik han den. Hertugen af Olivarez beærede ham med en fortrolig Brevverling, og meldte ham at hans catholske Majestæt ønskede, at han skulde tage alle portugisiske faste Pladse og Havne i Diesyn. Man sendte ham en Anviisuing paa 40,000 Dufater, for at hverve Tropper, dersom han havde dem nødig, og vilde gjøre en Reise til Madrid. Hvis han nu lod sig lokke, saa havde Gouverneurerne i Stæderne hemmelig Befaling at bemægtige sig ham og i al Hurtighed at bringe ham til Spanien.

Hertugen, vant til ikke at lade nogen Veilighed gaae forbi for at gjøre sig yndet af Portugiserne, benyttede ogsaa denne og satte Patrioter og Bise, begge hans Venner, i Embeder og Betjening, belønnede deres Fortjenester, og deres Hjerter bleve hans Eiendom. Med Spaniens

Penge forstørrede han sit Følge og sine Tilhængere, og hvervede sig en Bedækning, ved hvis Syn de vundne Gouverneurer ikke fandt det ringeste Haab om at efterkomme deres Hofs Befaling. Saaledes tjente det til Hertugens Dphøielse, der var bestemt til hans Undergang. Han gjennemreiste hele Portugal, og forsikkrede sig alle Hjærter i hele Kongeriget. Han holdt den simple Soldat i Tømme, overøste Officererne med Koes, hørte Undersaatten med Deeltagelse og venlig Medlædelse, modtog Adelen med Forbindtlighed og Agtelse, og viste, hvor han kom hen, det bedste Fyrstehjerte ved Belgjerninger, som, stedse anvendte paa det rigtige Sted, lode dobbelt Taknemlighed efter sig. Bel den Fyrste, som besidder sine Undersaatters Hjærter, de forskaffe hans Storhed Mure og Beskyttelse, som Intet kan tilintetgjøre!

Pinto Ribeiro, Hertugens Huushofmester, var een af hans virksomste Tilhængere, og interesserede sig ganske for sin Herre. Det var ham, der søgte at forsamle alle de Store omkring sig, det var ham, som med Virksomhed opmuntrede dem til at fatte den store Tanke at være Fædrenelandets Befriere fra det Uhyre som ødelagde Velstand, og at blive Folkets Belsignelse. Som Medhjælper i

sit Forehavende benyttede han D'Acugna, Erke-
 biskop af Bissabon, som hadede Spanien, fordi
 Man havde nedsat hans Fortjenester, og foretruk-
 ket for ham en Mand, som ikke besad andre Fortje-
 nester, end at han holdt Bøvtaler over det spanske
 Tyrannie, og var et Creatur af Bicedronningen.
 Don Miguel D'Almeida, en ærværdig Al-
 ding som var bleven graae i Fædrenelandets Tje-
 neste, og som ved sin Patriotisme havde erhvervet
 sig almindelig Kjærlighed, og som gjorde sig det
 til sin største Fortjeneste at elske sit Fædreneland
 mere end sin egen Fordeel, var ogsaa hans Med-
 hjælper. Til disse kom endnu Almada og Men-
 doza som med Bedrøvelse saae Portugal bragt
 næsten i Slaverie af Usurpatoren, og som forka-
 stede ethvert Forslag til at gjøre sig underdanig for
 de spanske Ministre for at skaffe sig Anseelse, og
 hvem Intet havde gjort vankende i sine Grundset-
 ninger. Disse vare Pintos Hovedstøtter i hans Fo-
 retagender, og forskaffede ham Sikkerhed nok til
 at gjøre Hertugens Sag til hele Rigets Sag. —

(Fortsættes i næste No.)

S. Meisling,
 Dr. Phil. og Adjunkt.